8 Menningartengd ferðaþjónusta og matvælavinnsla

28–29 Byggja upp votttað garðyrkjubýli í Hörgársveit

30 Þangsoð og japanskt lambakarrí

Bændablaðið

19. tölublað 2019 • Fimmtudagur 10. október • Blað nr. 548 • 25. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

Fjárlitasýning í Árbæjarhjáleigu. Bændur með fallegustu gimbrar sýningarinnar, frá vinstri: Helgi Benediktsson, Austvaðsholti, Þórarinn Pálsson, Þúfu og Regula V. Rudin, Austvaðsholti, ásamt aðstoðarmanni. – **Sjá nánar á bls. 7**

Mynd / Magnús Hlynur Hreiðarsson

Fæðuöryggi er lykill þess að þjóðir verði ekki baggi á öðrum þjóðum, en vannæring og hungur fer vaxandi á heimsvísu:

Í ríkustu löndunum eru 90 milljónir vannærðar

– Um 10,8% íbúa heimsins búa nú við fæðuóöryggi sem er rúmum 6 prósentustigum hærra hlutfall en 2005

Samkvæmt tölum Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna (FAO) er fæðuöryggi ríkja heims mjög ábótavant og hungur hefur farið vaxandi á nýjan leik frá 2015 þrátt fyrir markmið um að útrýma hungri í heiminum fyrir 2030. Sameinuðu þjóðirnar hafa allt frá 1995 hvatt þjóðir heims til að tryggja sitt eigið fæðuöryggi og sú hvatning á líka við aðildarþjóðina Ísland.

Í skýrslu FAO, sem kom út á þessu ári, segir m.a. að ef sama þróun heldur áfram verði ekki hægt að ná þeim markmiðum Heilbrigðisstofnunar Sameinuðu þjóðanna (WHO) að draga úr tíðni vannæringar um 30% hjá börnum sem fæðast of létt fyrir árið 2025.

Sótt að íslenskum landbúnaði

Hörð gagnrýni hefur verið uppi á íslenskan landbúnað undanfarin misseri og hávær krafa um að auka innflutning á landbúnaðarafurðum. Borið er við að of dýrt sé að framleiða landbúnaðarvörur á Íslandi miðað við vörur sem hægt er að kaupa á markaði í öðrum löndum.

Svo virðist sem slíkar kröfur séu þvert á markmið Sameinuðu þjóðanna, auk þess sem áhyggjur eru uppi um að fjölþjóðlegir samningar séu að valda íslenskri landbúnaðarframleiðslu erfiðleikum m.a. vegna hækkandi raforkuverðs. Fæðuöryggi Íslendinga er þannig ekki einkamál þjóðarinnar eins og markmið Sameinuðu þjóðanna bera reyndar með sér. Þar skiptir ekki síður máli fyrir aðrar þjóðir að staða fæðuöryggis sé góð á Íslandi þannig að við verðum ekki baggi á þeim ef á bjátar.

Um 10,8% jarðarbúa vannærðir

Í skýrslu FAO, sem kom út á þessu ári, bjuggu um 821,6 milljónir manna á jörðinni við vannæringu af einhverjum toga á síðasta ári, eða 10,8% jarðarbúa. Þetta hlutfall var 14,5% árið 2005. Af þessum fjölda eru 704 milljónir manna sem búa við hungur og mikið fæðuóöryggi.

Um 45% dauðsfalla hjá börnum undir fimm ára aldri í heiminum eru rakin til vannæringar.

Samhliða þessu er sú undarlega þversögn af ofþyngd og vandamál henni tengd fara vaxandi um allan heim. Þannig látast nú um 4 milljónir manna á heimsvísu sökum sjúkdómsvanda sem orsakast af ofþyngd.

Hlutfallslega verst staða í Afríku

Flestir búa við fæðuskort í Asíu, eða 1.039 milljónir manna, þar af eru 704 milljónir manna sem búa dags daglega við hungur. Þar eru íbúar líka flestir, eða 4.545 milljónir, svo hlutfallið þar er ekki endilega verst á heimsvísu, eða 11,3%.

Í Afríku er hlutfall vannæringar hins vegar hæst, eða 19,9%, en þar búa 1.288 milljónir manna, en 676 milljónir, eða ríflega helmingur búa við vannæringu. Af þeim búa 277 milljónir við mikið hungur.

Í Suður-Ameríku eru íbúar 608 milljónir og 188 milljónir þeirra búa við fæðuóöryggi. Aaf þeim búa 55 milljónir við hungur.

Nærri 90 milljónir vannærðir í ríkustu löndum heims

Í ríkustu löndum heims, Norður-Ameríku og Evrópu, búa 1.106 milljónir manna. Þótt undarlegt megi virðast búa þar 89 milljónir manna við fæðuóöryggi og 11 milljónir búa við sárasta hungur á hverjum degi.

Ljóst er af tölum FAO að lítið þarf út af að bregða í veðurfari og efnahagsmálum svo staðan versni ekki til muna, svo ekki sé talað um náttúruhamfarir. Evrópa og okkar helstu viðskiptalönd eru þar greinilega ekki undanskilin.

Fæðuöryggi ríkja byggir á að tryggja að þjóðir séu sjálfum sér nægar um fæðu fyrir íbúana hverju sinni þótt miðlun á ólíkum matvælum eigi sér stöðugt stað í viðskiptaheiminum.

Hugsunin er að þjóðir heims geti komist þokkalega af þótt náttúruhamfarir, stríð eða mannlegar hamfarir af einhverjum toga ríði yfir. Efnahagshrunið 2008 voru hamfarir af þessum toga þar sem litlu mátti muna að Íslendingar yrðu uppiskroppa með helstu nauðsynjar þegar það lokaðist fyrir öll gjaldeyrisviðskipti. Þá skipti sköpum að hér var öflugur landbúnaður og sjávarútvegur og að Pólverjar og Færeyingar buðu fram ómetanleg gjaldeyrislán án nokkurra skilyrða. Matvælaöryggi er síðan annað hugtak sem hefur allt aðra merkingu og felur í sér að tryggja að matvæli sem, séu örugg til neyslu. */HKr.*

– Sjá umfjöllun á bls. 20–21.

FRÉTTIR

Eygló Björk Ólafsdóttir og Karvel L. Karvelsson við undirritun samningsins.

VOR og RML í samstarf

Eygló Björk Ólafsdóttir, formaður VOR (félags framleiðenda í lífrænni landbúnaðarframleiðslu) og Karvel L. Karvelsson, framkvæmdastjóri Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins (RML), undirrituðu á mánudaginn samning um ráðgjöf til nýliða í lífrænni ræktun.

Gert er ráð fyrir að ráðgjöfin verði að mestu leyti fjármögnuð með þeim fjármunum sem urðu afgangs af því fjármagni sem hafði verið veitt til aðlögunarstuðnings árið 2017 í verkefni til eflingar lífrænnar framleiðslu hér á landi.

Eftirspurn eftir ráðgjöf

Að sögn Eyglóar hefur verið talsverð eftirspurn frá nýliðum í lífrænni ræktun um ráðgjöf og er þessi samningur viðbragð við því. Hún segir að ráðgjöfin sé hugsuð þannig að einn starfandi bóndi í lífrænum búskap, sem VOR viðurkennir, sinni henni ásamt einum ráðgjafa frá RML.

Hugmyndin byggir á þeim markmiðum VOR að deila þekkingu og reynslu þeirra bænda sem starfa í lífrænni ræktun til þeirra sem eru að byrja – og efla þekkingarsamfélagið í lífrænum landbúnaði hér á landi. Með aðkomu RML mun þekkingargrunnurinn vaxa og samstarfsmöguleikar aukast.

Með stuttri heimsókn séu nýliðarnir aðstoðaðir við að sjá út tækifæri og huga að framleiðsluaðferðum, ná upp skilvirkni og nýta sem best þá kosti sem framleiðslustaðurinn býður upp á.

Hverjir teljast nýliðar?

Í samningnum er gert ráð fyrir að þeir teljist nýliðar sem séu í frumframleiðslu í landbúnaði, séu í aðlögunarferli að lífrænni ræktun samkvæmt samningi við vottunarstofu eða á fyrstu þremur árum vottaðrar framleiðslu.

Verkefnið er tilraunaverkefni til eins árs; frá 1. október 2019 til 1. október 2020, og geta nýliðar sótt um ráðgjöf með erindi til VOR, með lýsingu á verkefninu og megin viðfangsefni í væntanlegri heimsókn ráðgjafa. */smh*

Frá ráðstefnu Matís á dögunum. Mynd / Matís

Matvælasvindl til umræðu á ráðstefnu Matís:

Gríðarlega umfangsmikil starfsemi sem skilar miklum hagnaði

– Ísland tekur þátt í samstarfsverkefnum við Norðurlöndin og á vettvangi Evrópusambandsins

Umfang matvælasvindls í heiminum er talið vera gríðarlega mikið, enda er það að finna á mörgum sviðum matvælaframleiðslu. Á síðustu árum hafa yfirvöld þjóða tekið höndum saman við að stemma stigu við þessu vandamáli, eftir að nokkur afdrifarík mál komust í heimsfréttirnar.

Ísland er í Evrópusamstarfi um þessi mál auk þess að vera í sérstöku norrænu samstarfi gegn matarsvindli og kynnti Herdís M. Guðjónsdóttir, sérfræðingur hjá Matvælastofnun, þá samvinnu á ráðstefnu sem Matís stóð fyrir á dögunum um þessi mál.

Yfirskrif ráðstefnunnar var Food Fraud (Matvælasvindl) og þar ræddu sérfræðingar frá Matís og Matvælastofnun málefnið út frá nokkrum hliðum, auk þess sem Roy Fenoff, bandarískur háskólaprófessor, hélt erindi um innleiðingu á stefnumótun hjá ríki eða sveitarfélögum varðandi úttektir á hættu á matvælasvindli og forvarnir gegn því.

Herdís sagði í erindi sínu að eftir að upp komst um kjötsvindl í Evrópu

Herdís M. Guðjónsdóttir, sérfræðingur hjá Matvælastofnun. Mynd / Pétur Haukur Helgason

árið 2013, þegar hrossakjöt hafði verið selt sem nautakjöt í talsverðum mæli, hafi í kjölfarið verið sett á laggirnar samstarfsverkefni á vegum Evrópusambandsins (EU Food Fraud) árið 2015.

Sjónum beint að tilteknum matvörutegundum

Ísland er þátttakandi í því verkefni, sem felst meðal annars í samvinnu lögregluyfirvalda landanna í átaksverkefnum sem beinast þá gegn tilteknum matvörum sem grunur leikur á að tengja megi matvælasvindli.

Að sögn Herdísar felst skilgreining Evrópusambandsins á matvælasvindli í því að þar þurfi að vera um brot á reglum Evrópusambandsins að ræða, ásetningur um slíkt brot þurfi að vera fyrir hendi með gróðavon fyrir augum og þeim tilgangi sé náð með því að svindla, svíkja eða blekkja neytendur.

Hún segir að algengustu tilfelli matvælasvindls í dag séu í vörutegundum á borð við ólífuolíu, víni og lífrænt vottuðum vörum auk þess sem mikið sé svindlað með fisk- og kjöttegundir. Þar séu svikin sérstaklega umfangsmikil, til að mynda í tilbúnum réttum. Til að gefa hugmynd um hversu öflug og skipulögð þessi brotastarfsemi er sagði Herdís að talið sé að á heimsvísu skili matvælasvindlsstarfsemi mun meiri hagnaði en öll samanlögð fíkniefnaframleiðslan.

Evrópusambandið heldur utan um gagnabanka þar sem neytendur geta leitað eftir málum sem hafa komið upp og skoðað vörumerki í tengslum við matarsvindlsmál.

Norðurlöndin miðla lærdómi og samræma aðgerðir

Í lok erindis síns ræddi Herdís aðeins um hið samnorræna verkefni. Það var stofnað til þess árið 2018 og það nær fram á næsta ár, en það er styrkt af Norrænu ráðherranefndinni. Markmið þess er að auka samvinnu og samræma skilgreiningar, leiðbeiningar og fræðslustarfsemi landanna um þessi mál. Er þar gert ráð fyrir sameiginlegum aðgerðum yfir landamæri og þjálfun eftirlitsaðila, tollgæslu- og lögreglumanna.

Herdís tiltók tvö dæmi um matvælasvindlsmál sem hafa komið upp á öðrum Norðurlöndum og Íslendingar geti lært af. Í Svíþjóð var afhjúpað kjöttegundarsvindl þegar svínakjöt var litað rautt og selt sem nautakjöt og í Finnlandi voru innflutt hindber seld sem finnsk ber, á miklu hærra verði en ef þau hefðu verið seld sem innflutt.

Upptökur frá ráðstefnunni eru aðgengilegar í gegnum Facebook-síðu Matís á slóðinni https://www.facebook.com/matisiceland. */smh*

Geitabóndinn Lovísa nýr formaður Beint frá býli

– hvetur til aukinnar heimavinnslu og -sölu

Á aðalfundi Beint frá býli, félags heimavinnsluaðila, síðastliðið vor var geitabóndinn Lovísa Rósa Bjarnadóttir á Háhól í Hornafirði kjörin formaður. Hún tekur við af Petrínu Þórunni Jónsdóttur, svínabónda í Laxárdal.

Nýja stjórn skipa auk Lovísu, þau Anna Sigurbjörg Sævarsdóttir gjaldkeri og Hafdís Sturlaugsdóttir ritari. Í varastjórn eru Sigrún Helga Indriðadóttir og Guðmundur Jón Guðmundsson.

Vinna sjálf allt sitt kjöt

Háhóll í Hornafirði er í um fjóra kílómetra frá þéttbýlinu Höfn. Lovísa Rósa er gift Jóni Kjartanssyni og eiga þau þrjá syni. „Við höfum búið með geitur frá því 2012 og í dag erum við með um 70 geitur veturfóðraðar. Kjöt frá okkur er hægt að nálgast beint frá okkar býli, en einnig höfum við selt í gegnum REKO og verið á matarmörkuðum. Við vinnum allt okkar kjöt sjálf, en við höfum aðgang að kjötvinnslu hér í sveitinni þar sem við úrbeinum, vinnum kjötið og pökkum. Einnig höfum við framleitt geitasápur og selt sútað geitaskinn, stökur.

Eðlilega eru 70 geitur ekki fullt starf, en við eigum og rekum fyrirtækið Rósaberg ehf. sem er í jarðvinnuverktöku og steypuframleiðslu," segir Lovísa.

Hefur margvíslega reynslu af félagsstörfum

„Ég kem alveg ný inn í stjórnina og hlakka mikið til að vinna þar að málefnum félagsins. Ég hef reynslu af ýmiss konar félagsstarfi sem ég vonast til að muni nýtast mér vel í þeim verkefnum sem fram undan eru.

Embættið leggst vel í mig og ég hlakka til að starfa með félaginu. Það eru mörg spennandi verkefni fram undan; meðal annars er unnið að endurnýjun og uppfærslu á vef félagsins, unnið er í afsláttarmálum fyrir félaga auk þess sem kynningarefni er í vinnslu. Við viljum gera gæðamerki félagsins meira áberandi fyrir neytendur og hvetja til aukinnar heimavinnslu og -sölu og gera rekjanleika vörunnar hátt undir höfði."

Lovísa Rósa Bjarnadóttir.

Samvinna við félag smáframleiðenda

Að sögn Lovísu hefur þarfagreining verið unnin fyrir félagið og nú sé verið að forgangsraða atriðunum sem þar komu fram. „Mörg verkefni komu fram í þarfagreiningunni sem mögulega verður hægt að vinna sameiginlega með nýstofnuðu félagi smáframleiðenda [Samtök smáframleiðenda matvæla] og ég held að það geti orðið fleiri samlegðaráhrif þar á milli. Til dæmis þau málefni sem snúa að stjórnvöldum, breytingar og útfærslur á reglugerðum sem eiga við um smærri framleiðendur. Stjórn mun kynna það fyrir félagsmönnum sínum á næstu vikum og leggja svo fyrir á næsta aðalfundi hvort Beint frá býli muni gerast aðili að nýju samtökunum.

Þetta er svona það helsta sem er fram undan hjá okkur og svo auðvitað að efla félagið innan frá og tengslanetið innan félagsins," segir Lovísa. */smh*

NÁNAR Í SÍMA 585 4000 EÐA Á UU.IS/BORGIR

NÝIR TÍMAR Í TRYGGINGUM

Hvenær bókaðir þú síðast flug með því að mæta á skrifstofu flugfélags? Í dag eru tryggingar ekkert öðruvísi.

Þú getur gengið frá tryggingunum með rafrænum ráðgjafa okkar á fljótlegan og öruggan hátt. Engin símtöl, engin bið.

SJÁÐU ÞITT VERÐ Á TM.IS

TM

FRÉTTIR

Sigurður Eyþórsson, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands, segir að með skipulagsbreytingum hjá samtökunum verði þau líkari öðrum hagsmunasamtökum í atvinnulífinu hér á landi, sem eru fyrst og fremst í hagsmunabaráttu og kynningarstarfi. Mynd / HKr.

Skipulagsbreytingar hjá Bændasamtök Íslands:

Aukin hagræðing og samlegðaráhrif

Í lok september voru kynntar skipulagsbreytingar hjá Bændasamtökum Íslands sem taka gildi um næstu áramót. Meginþættir þeirra eru sameining tölvudeildar BÍ og Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins og að fjármálasvið samtakanna færist til fjármáladeildar Hótel Sögu.

Sigurður Eyþórsson, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands, segir að tilgangur breytinganna sé að leita hagræðingar og samlegðaráhrifa í rekstri samtakanna og dótturfélaga.

„Ástæðurnar eru einkum breyttar aðstæður í rekstri sem öll aðildarfélög BÍ, sem nutu tekna af búnaðargjaldi, eru að fást við. Fjármálaumsýsla samtakanna, þ.e. bókhald, reikningagerð, launagreiðslur og önnur tengd verkefni, mun eftir breytinguna fara fram í sameinaðri deild sem sinnir slíkum verkefnum fyrir samtökin og dótturfélög þeirra; Hótel Sögu, Bændahöllina og NBÍ.“

Tölvuþjónustan til RML

„Tölvuþjónustan og ráðgjafarstarf eru þegar tengd nánum böndum og með því að sameina þá starfsemi hjá RML liggja tækifæri í að efla starfsemina í heild. Ráðgjafarstarfið byggir ekki síst á upplýsingum úr skýrsluhaldi bænda og þróun þeirra kerfa verður heldur ekki skilvirk nema með beinum og virkum tengslum við notendur. Mikil framþróun er í tæknilausnum í landbúnaði og ráðgjafarstarf bænda hér heima þarf að nýta þá möguleika sem í því felast. Félagsmenn í BÍ munu áfram njóta sérkjara á forritum eins og verið hefur.“

Bændablaðið með svipuðu sniði

Sigurður segir að Bændablaðið muni starfa áfram með svipuðum hætti og áður. Blaðið er öflugt málgagn bænda og landsbyggðar sem er dreift um land allt í 32.000 eintökum hálfsmánaðarlega og fær mikinn lestur og nær þannig til fólks langt utan bændastéttarinnar sjálfrar.

Fækkað í yfirstjórn Bændasamtakanna

Fækkað verður í yfirstjórn Bændasamtakanna og hefur staða aðstoðarframkvæmdastjóra verið lögð niður. Eftir breytingarnar verði Bændasamtökin líkari öðrum hagsmunasamtökum í atvinnulífinu hér á landi, sem eru fyrst og fremst í hagsmunabaráttu og kynningarstarfi.

„Vissulega mun taka tíma að aðlagast breytingunum en það er sannfæring stjórnar og framkvæmdastjóra BÍ að sú leið sem nú er farin eigi eftir að koma vel út fyrir félagsmenn samtakanna. Takmarkið er að verkefnin standi sterkari á eftir, bæði öflugri þjónusta við bændur og hagsmunabarátta.“ */VH*

Samtök ungra bænda fagna tíu ára afmæli:

Nýliðunarstyrkurinn var eitt af helstu baráttumálunum

– Afmælismálþing haldið um loftslagsmálin

Samtök ungra bænda fagna tíu ára afmæli um þessar mundir og ætla þau að halda afmælishátíð föstudaginn 25. október næstkomandi. Jóna Björg Hlöðversdóttir tók við formennsku í samtökunum í febrúar á síðasta ári og segir hún margt hafa áunnist á þessum áratug – sérstaklega sé kærkomið að raddir ungra bænda eigi nú greiðari leið inn á umræðuvettvang stóru málanna.

„Tíu ár eru ekki langur tími í stóra samhenginu en það hefur margt áunnist á þessum fyrsta áratug samtakanna,“ segir Jóna Björg.

„Stofnun samtakanna var þörf og sú þörf hefur ekki minnkað heldur frekar aukist ef eitthvað er. Ungt fólk þarf að láta í sér heyra og það er mikilvægt að hlustað sé á raddir þeirra. Samtökin voru stofnuð til að vinna að hagsmunum ungs fólks í landbúnaði, efla nýliðun og fræðslu í landbúnaði. Þessir þættir skipta enn gríðarlegu máli og engin ástæða til að láta staðar numið.“

Jóna Björg Hlöðversdóttir, formaður Samtaka ungra bænda, fagnar tíu ára afmæli samtakanna meðal annars með málþingi. Mynd / Gígja Hólmgeirsdóttir

Framtíð íslenskrar matvælaframleiðslu er hjá ungum bændum

Að sögn Jónu Bjargar er vægi radda ungra bænda meira þegar þeir hafa félagsskap á bak við sig. Eðlilegt sé að þeir hafi aðkomu að mótun landbúnaðar til framtíðar. „Auðvitað á að skipa fulltrúa ungra bænda í vinnu- og starfshópana sem koma að skipulagi framtíðarlandslags landbúnaðarins á Íslandi – og matvælaframleiðslunnar. Það eru jú einmitt þeir sem ætla að stunda landbúnað í framtíðinni.

Nýliðunarstyrkurinn eitt það mikilvægasta

Það hefur lengi verið talið að nýliðun í íslenskum landbúnaði sé alltof hæg. Jóna Björg segir að því sé ekki hægt að neita að meðalaldur bænda sé hár. „Þetta er þó aðeins misjafnt eftir búgreinum, en ég tel að meðalaldurinn meðal mjólkurframleiðenda sé líklega lægstur af þessum greinum um þessar mundir.

Eitt af okkar helsta baráttumáli í gegnum tíðina var að koma á nýjum nýliðunarstuðningi, sem er þvert á allar búgreinar. Þar hefur komið bersýnilega í ljós að viljinn og þörfin til nýliðunar er mikil enda bárust 60 umsóknir um nýliðunarstuðning á þessu ári. Það hefur verið sótt mun meira í þessa styrki en það sem er til ráðstöfunar í málaflokkinn. Þar þarf bersýnilega að bæta í svo um munar.“

Jóna Björg segir að íslenskur landbúnaður þurfi að verða fjölbreyttari atvinnugrein, spurð um framtíð landbúnaðar hér á landi og sóknarfæri. Samtök ungra bænda hafi einmitt lagt áherslu á það atriði í nýrri stefnumótun.

Afmælismálþing ungra bænda

Í tilefni afmælisins verður blásið til málþings á Hótel Sögu undir yfirskriftinni Ungir bændur – Búa um landið. „Þar viljum við aðeins taka upp þráðinn frá því á stofnfundi samtakanna sem fjallaði mikið um sjálfbærni, en nú viljum við tala um loftslagsmálin og hvað landbúnaðurinn geti gert nú á dögum hamfarahlýnunar. Landbúnaðurinn þarf að grípa til til róttækra aðgerða og vera leiðandi,“ segir Jóna Björg.

Málþingið verður sett klukkan 13 og mun standa til 16. Meðal fyrirlesara verða umhverfisráðherra, formaður Bændasamtakanna og formaður Ungra umhverfissinna. Að sögn Jónu Bjargar eru allir velkomnir sem áhuga hafa á málaflokknum.

/smh

Stjórn Geitfjárræktarfélags Íslands, frá vinstri: Anna María Lind Geirsdóttir, Anna María Flygenring, Guðni Ásæll Indriðason, Birna Kristín Baldursdóttir og Guðný Ívarsdóttir. Mynd / GÍ

Hvanneyri:

Hafrasæðingastöð tekur til starfa

Nýverið tók til starfa hafrasæðingastöð Geitfjárræktarfélags Íslands í Þórulág á Hvanneyri og eru það mikil tímamót fyrir geitfjárrækt á Íslandi og mikilvægur þáttur í varðveislu geitastofnsins.

Hafrasæðingastöðin mun skjóta styrkum stoðum undir söfnun sæðis, frystingu, nýtingu og langtíma varðveislu erfðaefnis íslenska geitastofnsins. Varnarlínur vegna sauðfjársjúkdóma hafa takmarkað mjög flutning lifandi dýra milli varnarhólfa og þá munu sæðingar þjóna mikilvægu hlutverki í að sporna við hinni miklu skyldleikarækt sem víða hefur gengið nærri stofninum. Sæðisbanki mun þjóna sem mikilvægt öryggisnet verði stofninn fyrir verulegum skakkaföllum hvað varðar stofnstærð og erfðabreytileika. Reynsla er komin á geitfjársæðingar, en haustið 2010 var í fyrsta sinn á Íslandi fryst sæði úr geithöfrum.

Hafrasæðingastöðin rúmar tíu gripi í einstaklingsstíum og fer einkar vel um gripina, að sögn Birnu Kristínu Baldursdóttur, sem situr í stjórn Geitfjárræktarfélags Íslands.

/VH

HAUSTVERÐ!

Á NÝJUM OG NOTUÐUM BÍLUM

VOLVO XC40 D4 MOMENTUM AWD

190 hö dísil, 5 dyra og sjálfskiptur

Aukabúnaður umfram ríkulegan staðalbúnað:
Málmlitur, Edition pakki sem innifelur: Íslenskt leiðsögukerfi, Harman Kardon hljómkerfi, nálægðarskynjarar að framan og aftan, bakkmyndavél, rafdrifin framsæti, framlenging á setu framsæta, þráðlaus hleðsla fyrir GSM, rafdrifin aðfelling útispegla, varadekk á stálfelgu og CarPlay fyrir Android og Apple.

Verðlistaverð með aukabúnaði: 7.631.000 kr.
HAUSTVERÐ: 7.090.000 kr.

AFSLÁTTUR
-541.000 kr

MAZDA CX-3 OPTIMUM

2.0 bensín, 121 hö, sjálfskiptur, framdrifinn

SkyActiv spartækni, blindpunktsaðvörun, bakkmyndavél, nálægðarskynjarar að framan og aftan, brekkuaðstoð, veglínuskynjari, 18" álfelgur og Bose hljómkerfi er hluti af ríkulegum staðalbúnaði í Mazda CX-3 Optimum. Fáanlegur framhjóladrifinn og fjórhjóladrifinn en báðar útfærslur státa af fádæma góðu veggripi og aksturseiginleikum.

Verðlistaverð með málmlit: 4.070.000 kr.
HAUSTVERÐ: 3.670.000 kr.

AFSLÁTTUR
-400.000 kr.

FORD ECOSPORT TITANIUM S AWD

1.5 TDCi dísil, 125 hö, 5 dyra og 6 gíra beinskiptur

Fjórhjóladrifinn Ford EcoSport Titanium S er sérlega vel búinn m.a. leðuráklæði á sætum, 17" álfelgum, Xenon aðalljósum, 8" snertiskjá, tölvustýrðri loftkælingu, 7 hátölurum, bakkmyndavél, SYNC3 hljómtækjum með raddstýringu og neyðarhringingu, ESP stöðugleikakerfi með spólvörn, leðurklætt fjölstillanlegt stýri, Apple CarPlay og Android Auto.
Aukabúnaður umfram ríkulegan staðalbúnað:
Málmlitur, upphitanleg framrúða og upphitanlegt stýri.

Verðlistaverð með aukabúnaði: 4.015.000 kr.
HAUSTVERÐ: 3.590.000 kr.

-425.000 kr.
+ FRÍ VETRARDEKK!

CITROËN C3 AIRCROSS ORIGINS SPECIAL EDITION

1.2 bensín, 110 hö, sjálfskiptur

Sérstök afmælisútgáfa er með svörtu þaki, Origins Advance comfort áklæði á sætum, Origins teppamottur, Origins merki á afturhlera og hliðarhurðum, armpúði á framsæti, tölvustýrð miðstöð, 16" álfelgur svartar (Cross Black), raffellanlegir speglar, nálægðarskynjar að aftan, þokuljós, baksýnisspegill með sjálfvirkri dimmingu, regnnemi á rúðuþurrkur, Mirror screen tengingu við GSM.

Verðlistaverð með aukabúnaði: 3.990.000 kr.
HAUSTVERÐ: 3.590.000 kr.

AFSLÁTTUR
-400.000 kr.

5 ÁRA CITROËN ÁBYRGÐ
*forsendur 5 ára ábyrgðar er að finna á citroen.is

PEUGEOT 3008 ALLURE SUV

1.2 bensín, 130 hö, sjálfskiptur 8 þrepa

Há sætisstaða, fyrsta flokks þægindi og hugvitssöm tækni einkenna Peugeot 3008. Ökumannsvaki, veglínuskynjun, nálægðarskynjarar að framan og aftan, stafrænt mælaborð, hraðastillir, þráðlaus símahleðsla, Apple Carplay og Android Auto og 18" álfelgur er hluti af ríkulegum staðalbúnaði í Peugeot 3008 Allure.

5 ÁRA PEUGEOT ÁBYRGÐ
*forsendur 5 ára ábyrgðar er að finna á peugeot.is

Verðlistaverð með aukabúnaði (bakkmyndavél og málmlitur): 4.930.000 kr.
HAUSTVERÐ: 4.530.000 kr.

AFSLÁTTUR
-400.000 kr.

brimborg
Öruggur staður til að vera á

Brimborg Reykjavík
Bíldshöfða 6 og 8
Sími 515 7000

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5
Sími 515 7050

Opið virka daga kl. 9-17
Laugardaga 12-16

Komdu í Brimborg strax í dag og tryggðu þér nýjan bíl á geggjuðu Haustverði!

brimborg.is

Bændablaðið
– Málgagn bænda og landsbyggðar –

Bændablaðið kemur út 24 sinnum á ári. Því er dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu og á öll lögbýli landsins.
Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu. Árgangurinn kostar þá kr. 10.900 með vsk. (innheimt í tvennu lagi). Ársáskrift fyrir eldri borgara og öryrkja kostar 5.450 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík.
Sími: 563 0300 – **Fax:** 562 3058 – **Kt:** 631294–2279

Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is – **Sími:** 563 0339 – **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is – **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Vilmundur Hansen vilmundur@bondi.is – **Auglýsingastjóri:** Guðrún Hulda Pálsdóttir ghp@bondi.is – **Sími:** 563 0303 – **Netfang auglýsinga: augl@bondi.is** – **Vefur blaðsins: www.bbl.is** – Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er **bbl@bondi.is**
Frágangur fyrir prentun: Ágústa Kristín Bjarnadóttir – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsíðu – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Undnar gólftuskur

Hart hefur verið sótt að íslenskum landbúnaði sem er mikil áskorun á andlegt og pólitískt þrek bænda. Það blasir því fátt annað við í stöðunni en að bændur samstilli krafta sína í þéttum félagslegum samtakamætti. Sundurlausir sérhagsmunahópar ólíkra búgreina eru einfaldlega allt of auðveldar bráðir þeirra sem gæta annarra hagsmuna. Þetta snýst ekki síður um hvort íslenskum bændum takist að tryggja fæðuöryggi þjóðarinnar sem Sameinuðu þjóðirnar leggja mikla áherslu á.

Á Íslandi er staðan verst í loðdýrabúskapnum, sem er líka eina búgreinin sem byggir allt sitt á útflutningi. Þar hefur verið við öflug alþjóðleg fjárhagsöfl að etja sem litlir bændur á Íslandi geta lítið ráðið við. Loðdýrarækt hefur mætt miklum mótbyr sem drifinn hefur verið áfram af fagfjárfestum sem upphaflega komu úr olíuiðnaði. Frægt er þegar aðgerðarsinnar á Ítalíu mótmæltu loðdýrarækt og fengu fáklæddar sýningarstúlkur til að klæðast loðflíkum sem unnar voru úr plastefnum frá olíuiðnaðinum. Allt var þetta gert undir yfirskini náttúru- og dýraverndar og dregin upp sú ímynd að loðdýrabændur væru náttúrusóðar og dýraníðingar. Þá komu stjórnmálamenn bændum ekki til hjálpar, enda voru þeir eins og undnar gólftuskur hangandi á þvottasnúru. Vitandi það að klemmurnar sem héldu þeim uppi voru að fullu í eigu fjárfestanna. Menn berja nefnilega ekki á höndina sem fæðir þá.

Áróðurinn fyrir plastinu breiddist hratt út og gekk svo vel að nú er öll náttúruna heimsins meira og minna orðin menguð plastefnum og fjárfestarnir hafa grætt gríðarlega. Náttúrulegur klæðnaður úr skinnum er hins vegar litinn hornauga.

Peningaöflin kunna sitt fag og í orkuiðnaði í Evrópu hafa þeir róið hart á bæði borð til að tryggja sinn hag. Það hafa þeir gert með „lobbíisma“ í gegnum reglugerðarsmíði í Brussel. Enda var upphaflegur tilgangur Evrópusambandsins að tryggja viðskipti, fyrst varðandi stáliðnaðinn. Þau markmið hafa ekkert breyst.

Nú hefur fjármálaöflum tekist að koma regluverkinu á þann stað að ríkisrekstur á öllum raforkuverum, nema kannski kjarnorkuverum, er að hverfa og verið er að hleypa fjárfestum þar að kjötkötlunum. Með frjálsri verslun á raforku yfir landamæri er þeim svo í lófa lagið að skapa skortstöðu á einum stað til að hækka orkuverð. Með þessu regluverki er nú líka verið að ryðja fjárfestum leið inn á íslenskan orkumarkað og að sjálfsögðu er það gert undir yfirskini hagsmuna neytenda! Þetta er innleitt með 73% stuðningi íslenskra þingmanna.

Bændur hafa verið uggandi varðandi ágang erlendra fjármálamanna sem hafa verið að sanka að sér íslenskum bújörðum. Þar hafa fylgt með veiðiréttindi, vatnsréttindi og um leið möguleikar til orkuframleiðslu. Á þetta hafa íslenskir þingmenn horft aðgerðarlausir árum saman þó hér hafi verið leyft að ganga miklu lengra í þessum efnum en í flestum ríkjum Evrópusambandsins.

Það blasir við að haldi þessi þróun áfram mun íslenskur almenningur standa eftir sem leiguliðar fjárfesta í landi sem eitt sinn taldist vera eign íslensku þjóðarinnar. Fjárfestar munu þá hafa hér bæði tögl og hagldir. Við verðum þá öll í hlutverki stjórnmálamannanna sem þorðu ekki að styðja loðdýrabændur á sínum tíma. Eins og undnar gólftuskur á þvottasnúru og þorum hvorki að æmta né skræmta. Fjárfestarnir munu jú eiga allar klemmurnar sem halda okkur uppi. */HKr.*

Bændasamtökin taka breytingum

Guðrún S. Tryggvadóttir
formaður Bændasamtaka Íslands
gst@bondi.is

Umhverfi og samfélag breytist hratt og þeir sem ekki aðlagast dragast aftur úr. Öll tökumst við á við daglegar áskoranir í okkar störfum, hvort heldur sem er úti í fjósi, á skrifstofunni eða í námi.

Fyrir tveimur vikum tilkynntu stjórnendur Bændasamtakanna um breytingar sem varða framtíðarskipulag þeirra. Eftir að búnaðargjald lagðist af og samdráttur varð í öðrum tekjustofnum BÍ varð ljóst að endurskipulagningar var þörf. Ákveðið var að endurmeta stöðuna og nýta tækifærið til að ná skýrari sýn á Bændasamtökin og hlutverk þeirra. Um leið og fundin var leið til þess að reka samtökin í breyttu umhverfi erum við að undirbúa þau til framtíðar litið. Markmið samtakanna verður eftir sem áður hagsmunabarátta fyrir bændur en ekki síður að leiða landbúnaðinn í átt til sjálfbærari þróunar.

Tölvudeild Bændasamtakanna, sem sér um rekstur tölvukerfa og forritaþróun, mun færast yfir til Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins (RML) um næstu áramót. Á sama tíma verður fjármálasvið samtakanna sameinað skrifstofurekstri Hótels Sögu sem er dótturfélag BÍ líkt og RML.

Tilgangur breytinganna er að leita hagræðingar og samlegðaráhrifa í rekstri samtakanna og dótturfélaga. Ástæðurnar eru einkum breyttar aðstæður í rekstri sem öll aðildarfélög BÍ, sem áður nutu tekna af búnaðargjaldi, eru að fást við. Fjármálaumsýsla samtakanna, þ.e. bókhald, reikningagerð, launagreiðslur og önnur tengd verkefni, mun eftir breytinguna fara fram í sameinaðri deild sem sinnir slíkum verkefnum fyrir samtökin, dótturfélög og mörg aðildarfélög. Tölvuþjónustan og forritaþróun mun án efa efla starfsemi RML og þar verður haldið áfram að smíða og viðhalda hugbúnaði sem bændur nota í sínum rekstri.

Bændasamtökin verða á eftir líkari öðrum hagsmunasamtökum í atvinnulífinu hérlendis, sem eru fyrst og fremst í hagsmunabaráttu og kynningarstarfi. Það mun taka tíma að aðlagast nýju sniði á rekstri BÍ en það er sannfæring mín að sú leið sem nú er farin eigi eftir að koma vel út fyrir félagsmenn. Takmarkið er að verkefnin standi sterkari á eftir, bæði öflugri þjónusta við bændur og hagsmunabarátta.

Við Egilsstaði í Fljótsdal. Mynd / HKr.

Sterk og öflug samtök til framtíðar

Breytingarnar á Bændasamtökunum ganga í gegn á sama tíma og endurskoðun á sér stað á félagskerfi bænda í heild sinni. Í framhaldi af ákvörðun síðasta Búnaðarþings var skipuð nefnd sem falið var það hlutverk að koma með hugmyndir að því hvernig við getum þróað félagskerfið okkar til frambúðar, einfaldað það og gert það skilvirkara. Við einfaldlega verðum að ná að nýta fjármuni og mannauð sem er í félagskerfi bænda betur en við gerum í dag. Við verðum líka að verja tímanum okkar í jákvæð uppbyggjandi verkefni í stað þess að vera í stanslausri varnarbaráttu fyrir tilvist landbúnaðarins. Lausnin felst í því að sækja fram og byggja upp.

Formannafundur á næsta leiti

Félagskerfisnefndin kemur til með að kynna vinnu sína á formannafundi sem haldinn verður 24.–25. október næstkomandi. Í framhaldi af honum gefst aðildarfélögum kostur á að fá kynningu frá nefndinni heima í héraði þar sem vænta má samræðu um það hvernig bændur sjá framtíðina fyrir sér. Það er okkur öllum nauðsynlegt að geta tekið ákvarðanir á næsta Búnaðarþingi um það hvernig við ætlum að takast á við breytta tíma.

Það er algjört lykilatriði að við náum að þétta raðirnar til þess að verða ennþá sterkari í hagsmunabaráttunni.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Á Hellissandi var fyrrum mikil útgerð en verslunarhöfn var á Rifi. Í dag er mjög góð höfn í Rifi og er útgerð aðalatvinnuvegurinn á báðum stöðum en stutt er milli þessara bæja, aðeins um 2 km. Sjóminjasafn er á Hellissandi og þar er meðal annars elsta áraskip sem til er á Íslandi, Bliki, en hann var smíðaður 1826. Á svæðinu milli Hellissands og Rifs er mikil fuglaparadís og eitt mesta kríuvarp á landinu. Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull er við bæjardyrnar á Hellissandi. Mynd / Hörður Kristjánsson

LÍF & STARF

Skemmtileg fjárlitasýning í Árbæjarhjáleigu

Fjöldi manns mætti á bæinn Árbæjarhjáleigu í Holtum sunnudaginn 6. október þar sem árleg litasýning fjárræktarfélagsins Lits fór fram.

Á sýninguna koma bændur með fallegustu lömbin sín til dóms, auk þess sem litfegursta lamb sýningarinnar var valið af áhorfendum og falleg gimbur var boðin upp. Magnús Hlynur Hreiðarsson lét sig ekki vanta á sýninguna og tók meðfylgjandi myndir.

Fermingarbræðurnir Davíð Sigfússon (Daddi í Sumarliðabæ t.v.) og Olgeir Engilbertsson í Nefsholti höfðu gaman af sýningunni og höfðu margt um að ræða eins og alltaf þegar þeir hittast.

Gestir sýningarinnar gátu valið fegursta lambið með því að skrifa númer þess á blað. Mikið af fallegum lömbum komu fram á sýningunni.

Ungur og vonandi efnilegur sauðfjárbóndi, sem mætti með sínu fólki á sýninguna, Þorgeir Óli Eiríksson frá Húsagarði.

Kristinn Guðnason í Árbæjarhjáleigu var kynnir sýningarinnar og stóð sig vel í því hlutverki eins og alltaf. Sýningin í ár var sú fjölmennasta sem haldin hefur verið og mjög skemmtileg á allan hátt.

Starfsmenn fjárlitasýningarinnar, frá vinstri, Jón Vilmundarson, Skeiðháholti (dómari), Hulda Brynjólfsdóttir, Tyrfingsstöðum (hún valdi bestu ullina) og Guðlaugur H, Kristmundsson, Lækjarbotnum og formaður Lits, sem sá um að afhenda verðlaunin.

MÆLT AF MUNNI FRAM

235

Undir lok síðasta þáttar var kynntur til sögunnar hagyrðingurinn **Þórarinn Þorleifsson** kenndur við Vegamót á Blönduósi. Það verða að teljast kostuleg örlög, að eitt af sjö börnum þeirra hjóna, Þórarins og **Helgu Kristjánsdóttur** á Vegamótum, **Guðný Þórarinsdóttir,** giftist einum ástsælasta hagyrðingi okkar tíma, **Óskari Sigurfinnssyni** í Meðalheimi á Ásum. Því hlutu þær mægðir að leiða til mikillar framlegðar í vísnagerð. Óskars í Meðalheimi hefur verið nokkuð getið í þessum þáttum, en hans mun getið af ágætum síðar. Þórarinn, eða „**Þóri**“ eins og hann var tíðum nefndur, orti flestar sínar vísur í dagsins önn og í glettum við sína samverkamenn. Marga gullvísuna orti Þóri og guði hinna göróttu drykkja, Bakkusi:

Seytlar um mig sælukennd,
súpa vann ég glaður.
Við að drekka vínin brennd
verð ég annar maður.

Burtu hrekur ótta og ugg,
ógleðina og fleira.
Þetta er frekar bragðgott brugg;
bjóddu vinur meira.

Þóri hafði gott brageyra og vald á vísnaháttum:

Gleymist þrenging hal og hrund,
hörpu glæðast slögin.
Gefa drengjum glaða stund
gömlu kvæðalögin.

Nágranni Þóra kveinkaði sér undan veröldinni og vonbrigðum lífsins. Þóri orti undir þeim sorgarsöng:

Já oft hafa vonbrigðin orðið mér sár,
þau alveg að forðast er vandi,
en framan í náungann felli ei tár
þó fjandinn við hæla mér standi.

Að loknum dansleik á Blönduósi bárust þær fréttir, og fóru greitt um sveitir, að lausungar tæki að gæta í nokkrum hjónaböndum er líða tók á nótt. **Þóri** fléttaði fréttirnar í rím:

Fréttir gjarnan fæðast hratt,
flytur skrattinn víða,
að margar þarna færu flatt
frúrnar dottnar í‘öa.

Í vegavinnuflokkum þessara tíma, var jafnan haldin ráðskona. Gist var í tjöldum á þessum árum. Því þekktust þess dæmi, að þjónusta ráðskonunnar væri ekki einvörðungu til borðs, og sæist til hennar með koddann sinn á trítli milli tjalda. Þóri lýsir nótt undir þannig kringumstæðum:

Ekki var mér alltaf rótt
undir sængurfaldi,
mér þó stytti marga nótt
Magnús inni í tjaldi.

Reynir Hjartarson prentari, og síðar kennari á Akureyri, hefur gegnum allan aldur sinn fengist við vísnagerð. Þar sem síðustu þættir hafa verið helgaðir hagmælsku Austur-Húnvetninga, þá fer vel á því að Reynir, fóstraður og frændkominn Húnvetningur, fylli það sem lifir þessa þáttar. Næstu vísur eru nýlegar úr kompum Reynis, sem nú hefur flutt lögheimili sitt til Dalvíkur. Mesti asinn í Reyni er nú að baki, og íþróttaafrek hans í gleymsku fallin:

Nær æviskeiðið út er runnið
ekkert held mér lengur hlífi,
og hetjudáðir engar unnið
aðra en þá að halda lífi.

Út í buskann árin þjóta,
ellimörkin hælinn bíta,
og sólarhringinn sýnist móta
að sofa, vakna, éta og skíta.

Svo rofar ögn til sólar hjá Reyni, og grípur hann þá til dýrari hátta:

Engin gullkorn á ég fín
oft þó bulli á fundum.
Ótull sulla ég öl og vín,
enda fullur stundum.

Umsjón:
Árni Geirhjörtur Jónsson
kotabyggð1@gmail.com

FRÉTTIR

Landbúnaðarháskóli Íslands rekur nú garðyrkjunám í fyrrum garðyrkjuskóla ríkisins að Reykjum í Ölfusi. Háskólaráð segir að fyrirætlanir séu um uppbyggingu rannsókna- og nýsköpunarmiðstöðvar á sviði garðyrkju á Reykjum. Mynd / HKr.

Landbúnaðarháskóli Íslands:

Stefnan að efla starfsmenntanám

Athugasemdir vegna viðtals um garðyrkjunám við Landbúnaðarháskóla Íslands sem birtist í Bændablaðinu 26. september síðastliðinn.

Vegna umræðu um stöðu starfsmenntanáms við Landbúnaðarháskóla Íslands vill háskólaráð koma eftirfarandi staðreyndum málsins á framfæri.

- Í stefnu skólans sem samþykkt var af starfsmönnum háskólans og háskólaráði í júní síðastliðnum er stefnt að því að efla starfsmenntanám skólans og tryggja því skýra stoð í lögum. Stefnan tekur á engan hátt til þess að breyta eigi inntaki eða eðli námsins og það stendur ekki til að flytja námið af framhaldsskólastigi. 19. gr. háskólalaga veitir háskólum lagaheimild til að vera með nám á framhaldsskólastigi og hefur hún því verið skoðuð í þessu tilliti.

- Fyrirhugaðar skipulagsbreytingar miða að því að styrkja bæði starfsmenntanám og háskólanám með því að samnýta betur kennslukrafta á háskóla- og starfsmenntastigi í þremur deildum á tilteknum fræðasviðum (ræktun og fæða, skógur og náttúra, hönnun og skipulag). Þannig eykst bæði sýnileiki þeirra faggreina sem skólinn leggur áherslu á, auk þess sem styrkur og samlegð innan hverrar deildar vex.

- Það er stefna Landbúnaðarháskólans að halda áfram að bjóða sterkt og öflugt starfsmenntanám á framhaldsskólastigi. Staðsetning starfsmenntanáms innan háskóla er augljós styrkur, ekki einungis fyrir starfsmenntanámið sem nýtur góðs af rannsóknum og nýsköpun háskólastigsins, heldur einnig fyrir háskólastarfið sem hefur hag af samspili við verkþekkinguna.

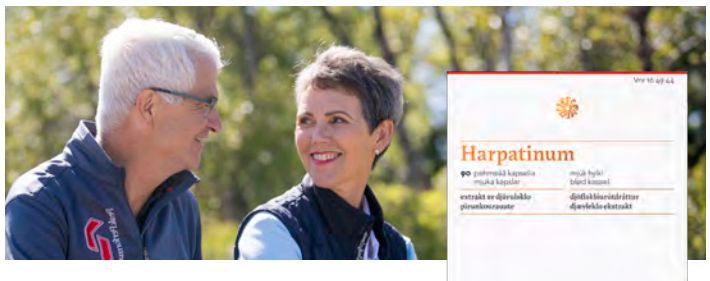
- Landbúnaðarháskólinn stefnir að kröftugri uppbyggingu, bæði á háskóla- og starfsmenntanámssviði. Í því samhengi má sérstaklega nefna fyrirætlanir um uppbyggingu rannsókna- og nýsköpunarmiðstöðvar á sviði garðyrkju á Reykjum. Grunnur hefur verið lagður að samstarfi við háskóla sem eru hvað fremstir á sviði landbúnaðar og garðyrkju í heiminum. Þegar er verið að vinna að öflun Evrópustyrkja sem m.a. eru ætlaðir til framtíðaruppbyggingar garðyrkjurannsókna.

Sameiginlegt verkefni Landbúnaðarháskólans, hagaðila og stjórnvalda er að efla nám, þekkingu og atvinnuvegi. Landbúnaðarháskólinn leggur áherslu á samstarf og samráð með þetta sameiginlega markmið að leiðarljósi og hefur fundið fyrir góðum undirtektum við nýsamþykkta stefnu skólans.

30. september 2019

F.h. háskólaráðs
Landbúnaðarháskóla Íslands
***Ragnheiður I. Þórarinsdóttir**, rektor.*

FLOREALIS

Harpatinum

Haltu þínu striki!

Harpatinum er eina viðurkennda jurtalyfið á Íslandi til að draga úr gigtarverkjum

Notkun: 2 hylki tvisvar á dag við vægum gigtarverkjum. Notist ekki ef ofnæmi fyrir jarðhnetum eða soja, eða sár í maga eða þörmum er þekkt. Lesið vandlega upplýsingar á umbúðum og fylgiseðli fyrir notkun lyfsins. Leitið til læknis eða lyfjafræðings sé þörf á frekari upplýsingum um áhættu og aukaverkanir. Sjá nánari upplýsingar um lyfið á www.florealis.is og www.serlyfjaskra.is.

Fæst án lyfseðils í næsta apóteki

www.florealis.is

Poppað bankabygg er ný vara úr smiðju Karlsstaðabænda:

Stunda blandaðan búskap með menningartengda ferðaþjónustu og matvælavinnslu

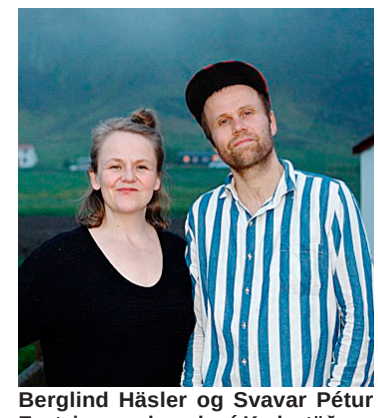
– Bulsurnar eru í sókn og flytja til Norðlenska

Hjónin Svavar Pétur Eysteinsson og Berglind Häsler búa á Karlsstöðum í Berufirði og stunda þar blandaðan búskap með menningu, matvælaframleiðslu og ferðaþjónstu undir vörumerkinu Havarí.

Svavar Pétur er kunnur sem tónlistarmaðurinn Prins Póló og saman standa þau að margvíslegri starfsemi heima á bæ; meðal annars matvælavinnslu og menningartengdri ferðaþjónustu. Bulsur, grænmetispylsurnar þeirra, hafa tryggt sig í sessi á Íslandi og nýjasta afurð þeirra eru snakkflögurnar Bopp, sem er poppað bankabygg.

Svavar Pétur Eysteinsson, bóndi á Karlsstöðum og matvælaframleiðandi, með Boppið – nýjustu afurð sína. Mynd / úr einkasafni

Berglind Häsler og Svavar Pétur Eysteinsson, bændur á Karlsstöðum.

Hafa prófað ýmislegt

Þau Svavar Pétur og og Berglind hafa reyndar prófað ýmislegt þegar kemur að grænmetisrækt og vinnslu á því.

„Síðan við hófum búskap á Karlsstöðum árið 2014 höfum við stundað ýmiss konar ræktun á káli og rótargrænmeti. Um tíma framleiddum við nokkrar tegundir af snakki úr rófum, kartöflum og grænkáli en sú framleiðsla reyndist því miður mannaflsfrek og óarðbær. Þannig að við héldum áfram tilraunum með ný hráefni og vinnsluaðferðir. Markmiðið var alltaf að búa til snakk sem innihéldi nær eingöngu íslensk hráefni enda fannst okkur snakkhillur verslana skorta vörur úr íslensku hráefni," segir Svavar Pétur.

„Sú vinna leiddi af sér þá vöru sem við kynnum nú til sögunnar en það er poppað bankabygg sem við köllum Bopp. Þetta er ekki ósvipað hrískökum en í staðinn fyrir hrísgrjón notum við lífrænt bankabygg frá Vallanesi sem er hágæða hráefni og einstaklega bragðgott. Boppið er svo saltað með vestfirsku sjávarsalti frá Saltverki. Þetta er því algjörlega íslensk landbúnaðarafurð – og lífrænt vottuð í þokkabót.

Hér var lítið fjós sem við tókum í gegn og breyttum í matvælavinnslu. Þar er Boppið framleitt," bætir Svavar Pétur við.

Ferðaþjónustan blómstrar

Að sögn Svavars Péturs er ferðaþjónustan á Karlsstöðum í miklum blóma.

„Hún vex ár frá ári. Við lögðum útihúsin undir gistingu og veitingaþjónustu og traffíkin er góð frá vori fram á haust. Við brjótum svo sumarið upp með menningardagskránni Sumar í Havarí sem hefur fætt af sér marga fjölbreytta viðburði og trekkir að fólk hvaðanæva að. Hér hafa verið haldin gallhörð sveitaböll, kabarettsýningar og bíó – og allt þar á milli. Á veturna drögum við fyrir og erum með annan fótinn í ýmsum verkefnum fyrir sunnan, en Boppið er framleitt á Karlsstöðum allt árið um kring."

Bulsurnar í sókn

Margir þekkja grænmetispylsurnar Bulsur sem Havarí hefur framleitt frá 2013. Svavar segir áhugann hafa vaxið ár frá ári.

„Áhugi á grænkerafæði er mikill og margir neytendur velja auk þess Bulsurnar fram yfir aðrar sambærilegar vörur til að minnka kolefnissporið en þær innihalda að megninu til íslenskt bankabygg, líkt og Boppið. Það eru tímamót hjá Bulsunum um þessar mundir en Norðlenska ætlar að taka að sér framleiðslu á þeim. Það er mjög spennandi að fara með Bulsurnar norður enda er norðlensk framleiðsla framsækin og í miklum blóma," segir Svavar Pétur.

Spurður hvort eitthvað fleira sé í matvælapípunum hjá þeim, segir hann: „Það verður gaman að sjá hvort Bulsurnar geti af sér einhver afkvæmi þegar þær fara norður."

/smh

Skagstrendingar fordæma vinnubrögð Sambands íslenskra sveitarfélaga

– segja stærri sveitarfélög hafa beitt aflsmun vegna sameiningartillögunnar

Sveitarstjórn Skagastrandar hvetur Alþingi til þess að virða sjálfsákvörðunarrétt sveitarfélaga og íbúa landsins og hafna með öllu þingsályktunartillögu um lögþvingaðar sameiningar sveitarfélaga.

Sveitarstjórn fordæmir jafnframt vinnubrögð stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga þar sem hún hafi farið þvert gegn vilja og hagsmunum fjölmargra minni sveitarfélaga, og hunsað sjónarmið þeirra og röksemdafærslu í aðdraganda tillögunnar.

Þetta kemur fram í bókun sveitarstjórnar Skagastrandar, en í henni segir jafnframt að Samband íslenskra sveitarfélaga eigi að vera málsvari sveitarfélaga samkvæmt 2. grein samþykkt þess og að óbreyttu sé ekki lengur hægt að líta á stjórnina sem málsvara allra sveitarfélaga.

Gengur þvert á vilja margra sveitarfélaga

„Á nýafstöðnu aukalandsþingi Sambands íslenskra sveitarfélaga beittu stærri sveitarfélög aflsmun með fjölda þingfulltrúa til þess að samþykkja lögþvingaðar sameiningar. Ljóst er að 1.000 íbúa lágmark sem gert er að viðmiði í þingsályktunartillögu um málefni sveitarfélaga var einungis valið til þess að tryggja tillögunni brautargengi þar sem hún snerti nægjanlega fáa með beinum hætti. Samþykkt þingsins var síðan blygðunarlaust kynnt sem vilji sveitarstjórnarstigsins í heild þó hún gangi þvert gegn vilja mikils meirihluta þeirra sveitarfélaga sem lögþvingunin ætti að ná til. Enginn hagfræðingur, viðskiptafræðingur eða fjármálaverkfræðingur er þess umkominn að skera úr um hver sé hagkvæmasta stærð sveitarfélaga. Íbúarnir eiga að ráða." */MÞÞ*

Landbúnaðarháskóli Íslands:

Fyrstu úthlutanir úr doktorsnámssjóði

Landbúnaðarháskóli Íslands úthlutaði nýverið úr doktorssjóði skólans í fyrsta sinn. Tilgangurinn með doktorssjóði skólans er að efla Landbúnaðarháskóla Íslands sem alþjóðlegan rannsóknaháskóla, auka enn frekar þekkingu á fræðasviðum náttúruvísinda, auðlinda- og búvísinda á Íslandi og gera efnilegum nemendum kleift að stunda doktorsnám við skólann.

Tveir styrkir voru til úthlutunar og þá fengu þær Heiðrún Sigurðardóttir og Jónína S. Þorláksdóttir. Þess má geta að 11 nýjar umsóknir um doktorsnám hafa borist skólanum á árinu og er stór hluti þess þegar samþykktur og fjármagnaður. Það er mikill fengur fyrir skólann að fjölga í hópi sérfræðinga sem munu efla rannsóknir og nýsköpun í þessum mikilvægu greinum og bera með sér ferska strauma og nýjar hugmyndir.

Erfðafræðilegur grunnur gangtegunda íslenska hestsins

Doktorsverkefni Heiðrúnar ber heitið Exploring the genetic regulation of ability and quality of gaits in Icelandic horses. Markmið verkefnisins er að veita innsýn í erfðafræðilegan grunn gangtegunda íslenska hestsins; hvaða þættir ráða eða hafa áhrif á ganghæfni og gæði gangtegunda. Í dag erum við einungis á byrjunarreit þegar kemur að því að greina erfðafræðilegan grunn magnbundinna gangeiginleika. Á sama tíma er ekkert hestakyn í heiminum sem býr yfir jafn umfangsmiklum og nákvæmum svipfarsmælingum og íslenski hesturinn. Þar gefst því stórkostlegt tækifæri til að hefjast handa við að vinda ofan af leyndardómum erfðamengis íslenska hestsins á markvissan hátt.

Heiðrún stefnir að sameiginlegri doktorsgráðu frá Landbúnaðarháskóla Íslands (LbhÍ) og Landbúnaðarháskólanum í Svíþjóð (SLU). Leiðbeinendur Heiðrúnar er hópur fræðimanna á sviði erfðafræða og búfjárræktar, dr. Susanne Eriksson, dósent við SLU, dr. Gabriella Lindgren, prófessor við SLU, dr. Marie Rhodin, dósent við SLU, dr. Elsa Albertsdóttir hjá Bændasamtökum Íslands og dr. Þorvaldur Kristjánsson, ábyrgðarmaður hrossaræktar og gestalektor við LbhÍ.

Samþætting þekkingar ólíkra hagsmunaaðila

Doktorsverkefni Jónínu ber heitið Implementation and impact of stakeholder engagement within a new vegetation and soil monitoring programme of Icelandic rangelands. Markmið verkefnisins er að kanna hvernig samvinna og samþætting þekkingar ólíkra hagsmunaaðila, m.a. vistfræðinga og landnotenda í vöktun og mati á gróður- og jarðvegsauðlindum beitilanda geti skapað betri grunn fyrir sjálfbæra landnýtingu. Þá verður skoðað hvernig brúa megi bilið milli þeirra sem safna saman þekkingu um ástand vistkerfanna og þeirra sem taka ákvarðanir um hvernig nýta eigi þessi sömu vistkerfi. Verkefni sem tvinna saman vísindalegar rannsóknir og þátttökunálganir á sviði vöktunar og sjálfbærrar landnýtingar eru í dag af skornum skammti og mun verkefnið því afla mikilvægrar þekkingar sem mun nýtast áfram á sviði þverfaglegra rannsókna. Auk þess munu niðurstöður verkefnisins nýtast beint inn í GróLindarverkefni Landgræðslunnar, en rannsóknin verður unnin í tengslum við það.

Jónína stefnir að sameiginlegri doktorsgráðu frá Landbúnaðarháskóla Íslands (LbhÍ) og Wageningen háskólanum (WUR) í Hollandi. Leiðbeinendahópur Jónínu er með breiðan fræðilegan bakgrunn, sem hentar vel þverfaglegu eðli verkefnisins. Þetta eru dr. Ása L. Aradóttir, prófessor við LbhÍ, dr. Annemarie van Paassen, dósent við WUR, dr. Isabel C. Barrio, dósent við LbhÍ og dr. Bryndís Marteinsdóttir hjá Landgræðslunni. */VH*

Heiðrún Sigurðardóttir.

Jónína S. Þorláksdóttir.

Mývetningar fara í sund á Laugum

– Fá ókeypis rútuferðir

Mývetningum gefst áfram kostur á að nýta sér ókeypis sundferðir á Laugar, en sveitarfélagið bauð upp á ferðir í sundlaugina á Laugum á vorönn, einu sinni í mánuði.

Alls voru farnar 5 ferðir yfir tímabilið og nýttu sér samtals 46 manns rútuferðir úr Skútustaðahreppi að Laugum. Heildarkostnaður við rútuferðirnar var 250 þúsund krónur. Við bætist kostnaður að upphæð 125 þúsund krónur samkvæmt samkomulagi við Þingeyjarsveit á ársgrundvelli um aðgengi að sundlauginni.

Sveitarstjórn Skútustaðahrepps samþykkti samhljóða að halda áfram að bjóða upp á ókeypis sundferðir í sundlaugina á Laugum einu sinni í mánuði fram að áramótum, enda rúmast það innan fjárheimildar ársins. */MÞÞ*

FRÉTTIR

Alþjóðleg ráðstefna um smáþörunga

– verður haldin í Reykjavík í lok apríl 2020

Dagana 29. til 30. apríl 2020 verður alþjóðleg ráðstefna á Grand Hótel í Reykjavík um smáþörunga. Er þetta í tíunda sinn sem haldin er ráðstefna af þessum toga undir heitinu European Algae Industry Summit.

Ráðstefnugestir munu m.a. heimsækja fyrirtækið Algalife Iceland sem hóf starfsemi í október 2013 og framleiðir nú fjölbreytt úrval fæðubótarefna. Umræða og áhugi á nýtingu smáþörunga hefur farið mjög vaxandi á undanförnum árum, en Bændablaðið hefur ítrekað fjallað um þessi mál og síðast í 18. tölublaði 26. september síðastliðinn. Þar kemur fram að smáþörungar eru afar öflugir við að umbreyta með ljóstillífun koltvísýringi í andrúmsloftinu í olíu sem nýta má til manneldis, dýrafóðursgerðar og til að framleiða lífrænt og kolefnishlutlaust eldsneyti m.a. á þotur. Þá framleiða smáþörungar að talið er um 70% af súrefni heimsins og á sumrin má oft sjá á gervihnattamyndum gríðarlega stóra fláka af þörungabreiðum í hafinu nærri Íslandi.

Í fréttaskýringu í Bændablaðinu 26. september er m.a. vitnað í grein og viðtal í Forbes undir fyrirsögninni „Sjáum hvernig þörungar gætu breytt veröldinni okkar“. Þar er vísað í loftslagsvísindamanninn Charles Greene, sem er prófessor við Cornell-háskóla og félagi í Marine Algae Industrialization Consortium (MAGIC), sem hefur m.a. fengist við að skoða hvernig hægt sé að nota smáþörunga til að framleiða lífeldsneyti. Hann segir að hægt sé að framleiða allt eldsneyti og allt prótein sem mannkynið þurfi á að halda úr þörungum.

Árið 2050 munum við hafa 9,5 til 10 milljarða manna í heiminum og með þörungum höfum við fundið leið til að fæða þetta fólk með því að framleiða mikið magn af próteini. Kannski munum við ekki sannfæra hinn vestræna heim um að breyta mataræði sínu strax, en við höfum leið til að berjast gegn vannæringu í þróunarlöndunum og það eitt og sér gerir það áhugavert,“ sagði Greene. Greinina í Bændablaðinu má finna á vefsíðu blaðins bbl.is. /HKr.

Sjúkraflutningamenn verða áfram á vakt í þjóðgarðinum á Þingvöllum alla daga

Heilbrigðisstofnun Suðurlands (HSU) og þjóðgarðurinn á Þingvöllum hafa framlengt samning sinn um að sjúkraflutningamenn verði í Þjóðgarðinum alla daga til að veita öryggis- og viðbragðsþjónustu á staðnum.

Einar Á. E. Sæmundsen þjóðgarðsvörður og Herdís Gunnarsdóttir, forstjóri HSU, undrrituðu framtíðarsamninginn á Hakinu á Þingvöllum.

Um tilraunaverkefni var að ræða í eitt ár sem hófst sumarið 2018 en nú hefur verið ákveðið að halda áfram með verkefnið því það hefur gengið svo vel. „Já, með viðveru sjúkraflutningamanna alla daga í þjóðgarðinum með vel útbúinni bifreið fyrir fyrstu viðbrögð hefur skapast aukið öryggi og viðbragðstími er styttri ef verða alvarlega atvik eða slys á svæðinu. Mörg dæmi síðasta ár hafa sýnt að viðvera sjúkraflutningamanns á staðnum hefur skilað hraðari aðkomu við bjargir í alvarlegum tilfellum.

Staðsetning viðbragðsbifreiðar og sjúkraflutningamanns hefur líka leitt af sér betri þjónustu við aðra staði í nágrenninu en sjúkraflutningamaður á vakt fer iðulega í útköll á nærliggjandi stöðum utan við þjóðgarðinn,“ segir Einar Á. E. Sæmundsen þjóðgarðsvörður, alsæll með nýja samninginn. /MHH

Kjósarhreppur er eitt af sjö sveitarfélögum á höfuðborgarsvæðinu:

Fámennasta en stærsta sveitarfélagið er í öflugri innviðauppbyggingu

Í síðasta Bændablaði var umfjöllun um Halldór Kristján Jónsson, sem er síðasti starfandi hreppstjórinn á Íslandi. Þar var líka upptalning á landshlutum og sveitarfélögunum 70 sem í þeim eru, en þar af eru 25 hreppar. Þar er sagt að enginn hreppur sé á höfuðborgarsvæðinu, sem er ekki rétt því Kjósarhreppur er þar eitt sveitarfélaganna 7 sem þar eru.

Kjósarhreppur er þar útvörður á norðurlandamærunum við Vesturland sem tekur við í Hvalfjarðarbotni. Er hreppurinn jafnframt stærsta sveitarfélagið á höfuðborgarsvæðinu að flatarmáli, en um leið fámennasta sveitarfélagið. Þar voru skráðir 238 íbúar þann 1. janúar 2019.

Sigríður Klara Árnadóttir, matvæla- og rekstrarfræðingur, situr í hreppsnefnd Kjósarhrepps og er þar varaoddviti og er skrifstofustjóri á hreppsskrifstofunni. Oddviti er hins vegar Karl Magnús Kristjánsson, sem er þá eins konar ígildi sveitarstjóra. Sigríður segir mikinn kraft og gleði ríkja í Kjósinni.

Öflug innviðauppbygging

Þrátt fyrir fámennið hafa íbúarnir lyft grettistaki í innviðauppbyggingu með hitaveituframkvæmdum og lagningu ljósleiðara. Í blaðinu Vesturlandi, sem kom út í júlí á þessu ári, er mikið viðtal við Sigríði. Hún er reyndar fædd og uppalin Reykvíkingur en á ættir að rekja austur á Seyðisfjörð. Sigríður er gift Óðni Elíassyni, refaskyttu og lögfræðingi, sem borinn er og barnfæddur Kjósverji. Fyrir sex árum fluttu þau endanlega úr höfuðborginni í Kjósarhrepp og segist Sigríður ekkert sakna Reykjavíkur. /HKr.

ORKUSTOFNUN

Tækifæri og áskoranir við uppbyggingu smávirkjana á Íslandi
Ráðstefna á Grand Hótel 17. október 2019

Orkustofnun efnir til ráðstefnu um tækifæri og áskoranir við uppbyggingu smávirkjana á Íslandi. Fjallað verður um umhverfismat, tengingar smávirkjana við dreifikerfið, fjármögnun og fleiri atriði er varðar smávirkjanir. Einnig verða sagðar reynslusögur af uppbyggingu smávirkjana bæði á Íslandi og í Noregi.
Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir, ráðherra mun ávarpa ráðstefnuna.

08:00 Skráning og morgunverður
08:30 Setning ráðstefnu
- Guðni A. Jóhannesson, orkumálastjóri
08:40 Ávarp ráðherra ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunar
- Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir
08:50 Öryggisstjórnkerfi virkjana
- Óskar Frank Guðmundsson, sérfræðingur hjá Mannvirkjastofnun
09:10 Umhverfismat fyrir smærri virkjanir - Jakob Gunnarsson, sviðsstjóri hjá Skipulagsstofnun
09:30 Smávirkjanir og dreifikerfið
- Kjartan Rolf Árnason, deildarstjóri tæknisviðs hjá RARIK
09:50 Kaffihlé
10:10 Smávirkjanir og flutningskerfið
- Sverrir Jan Norðfjörð, framkvæmdastjóri þróunar- og tæknisviðs
10:30 Fjármögnun smávirkjana - Aðalsteinn Þorsteinsson, forstjóri Byggðastofnunar
10:50 Smávirkjanir í Noregi - Knut Olav Tveit, Daglig leder, Småkraftforeningen
11:10 Hafa orkufyrirtækin áhuga á að kaupa orku frá smávirkjunum
- Friðrik Friðriksson, framkvæmdastjóri framleiðslu og sölu hjá HS Orku
11:30 Virkjanasaga Húsafells - Arnar Bergþórsson, stjórnarformaður Arnarlækjar
11:50 Samantekt og fundi slitið

Fundarstjóri Erla Björk Þorgeirsdóttir verkefnisstjóri hjá Orkustofnun
Skráning á fundinn og útsending frá fundinum er á os.is

Orkustofnun - Grensásvegi 9 - 108 Reykjavík - Sími 569-6000 - www.os.is

Tvöfalt fleiri gestir komu í sund í Varmahlíð í sumar

Sundlaugarnar í Skagafirði voru vel sóttar á liðnu sumri en gestir á tímabilinu frá byrjun júní til loka ágúst voru ríflega 47 þúsund og er það 6% aukning frá sama tímabili á síðastliðnu ári.

Mestu munar um aukinn gestafjölda í sundlaugina í Varmahlíð, en hann tvöfaldaðist á þessu tímabili. Börnum fjölgar langmest í gestahópnum, en það má án efa rekja til þess að ný rennibraut var tekin í notkun í vor. Fjölgun gesta í sundlaugina í Varmahlíð nema 98,3% í sumar miðað við það sem var í fyrrasumar, þegar þeir voru 5781. Nú í sumar sóttu 11.462 Varmahlíðarlaugina heim. Sveitarfélagið Skagafjörður rekur einnig sundlaugar á Sauðárkróki, Hofsósi og í Sólgarði. Í þeim tveimur fyrstnefndu varð fækkun gesta í sumar 6 og 9% en 4% aukning gesta varð í sundlaugina í Sólgarði. /MÞÞ

MITSUBISHI ELECTRIC
Changes for the Better

Hetjan sem hlýjar hversdagsleikann

Fyrir þá sem vilja hita á lægra verði.
Hafið samband við sérfræðinga
til að velja varmadælur sem hentar þínum þörfum!

561-2666
vorukaup@vorukaup.is
#Hágæðavarmadælur
VK vörukaup

VELTIR | Volvo Penta á Íslandi

VELDU ÖRYGGI, AFL OG ÁREIÐANLEIKA

Gæði, öryggi, hagkvæmni, ending og áreiðanleiki eru aðalsmerki Volvo atvinnutækja. Sérþekking og löng reynsla er meðal starfsmanna Veltis á Íslandi. Rekstraröryggi Volvo atvinnutækja skiptir máli og því leggjum við ríka áherslu á vel tækjum búið vélaverkstæði og að þar starfi vel þjálfaðir og öflugir fagmenn sem vilja að viðskiptavinir okkar nái framúrskarandi árangri eins og við. Volvo atvinnutækjasvið er einnig með sterkt net þjónustuaðila um land allt.

Hafðu samband í dag
Hafðu samband við sérfræðinga okkar varðandi Volvo Penta með því að hringja í síma 510 9100 eða sendu okkur fyrirspurn á volvopenta@veltir.is eða komdu til okkar í kaffi til að ræða málin í nýrri glæsilegri þjónustumiðstöð okkar að Hádegismóum 8.
Hjá okkur starfar framúrskarandi teymi fagmanna sem búa yfir áratuga reynslu í söluráðgjöf og þjónustu við Volvo atvinnutæki.

VELTIR

Volvo Penta á Íslandi
Hádegismóar 8
Sími 510 9100
volvopenta.is

VOLVO PENTA

FRÉTTIR

Frá Mjóafirði. Verktakar vinna nú hörðum höndum að því að leggja ljósleiðara til Mjóafjarðar. Unnið er að verkinu af kappi þessa dagana þannig að íbúar geti notið tengingar sem fyrst. Mynd / HKr.

Ljósleiðari til Mjóafjarðar

Unnið hefur verið að kappi undanfarið við lagningu ljósleiðara til Mjóafjarðar.

Ljósleiðarinn er lagður frá Seyðisfirði um Brekkugjá og niður í Brekkuþorp. Fjarskiptasamband við Mjóafjörð hefur verið ótryggt, sér í lagi yfir vetrartímann.

Íbúar hafa haft tengingu í gegnum örbylgjusamband um Heiðarhnjúk sem hefur verið ótryggt, sér í lagi að vetri til þegar ísingar og illviðra hefur gætt en sú tenging við umheiminn hefur jafnframt verið takmörkuð hvað varðar afköst og gæði.

Verkefnið er unnið af Neyðarlínunni í samstarfi við Mílu en Fjarðabyggð ásamt fleiri aðilum hafa lagt fjármagn til þessa þarfa verkefnis auk Fjarskiptasjóðs.

„Með tengingu ljósleiðara við Mjóafjörð er stigið mikilvægt skref í öryggismálum staðarins sem sætir einangrun að vetri til en jafnframt er íbúum tryggð mun betri gæði og þjónusta sem nauðsynleg er á tímum aukinna krafna um bættar fjarskiptatengingar," segir í frétt á vefsíðu Fjarðabyggðar.

Verkefnið er hluti af stærri áfanga um hringtengingu Austfjarða þar sem markmiðið er að Neskaupstaður og Eskifjörður verði hringtengdir ásamt Mjóafirði.

Ljósleiðaratengingin nær ekki til Dalatanga en staðsetning hans er það langt úr leið að leita verður sérstakra lausna í fjarskiptamálum hans. /MÞÞ

Kaupfélag Skagfirðinga:

Styrkir lagningar ljósleiðara í dreifbýli sveitarfélagsins

Lögð hafa verið fram drög að samningi á milli Sveitarfélagsins Skagafjarðar og Kaupfélags Skagfirðinga um stuðning KS við uppbyggingu ljósleiðarakerfis í dreifbýli í sveitarfélaginu.

Samkvæmt drögunum mun KS styðja við verkefnið með 20 milljón króna framlagi til viðbótar við framlag Sveitarfélagsins Skagafjarðar og annarra aðila. Áætlað er að ljósleiðaravæðingu í dreifbýli í Sveitarfélaginu Skagafirði verði lokið árið 2021.

Byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar hefur samþykkt samningsdrögin en framlag KS gerir að verkum að ljósleiðaravæðing þess verður hraðari en ella og bætir auk þess búsetuskilyrði í sveitarfélaginu. /MÞÞ

Sameiginleg vatnsöflun nokkurra sveitarfélaga í Árnessýslu

Nokkur sveitarfélög í Árnessýslu skoða nú þann möguleika að fara sameiginlega með vatnsöflun.

Þá er verið að skoða nýtingu á lindum ofan byggðar í sýslunni, nánar tiltekið í Haukadalsskógi á svæði Skógræktar ríkisins. Lagt hefur verið til að skipaður verði starfshópur sem falið verði að skoða nánar möguleika á sameiginlegri vatnsöflun og stofnlögn, meta kostnað og vinna þarfagreiningu. Þau sveitarfélög sem rætt er um að taka þátt í verkefninu eru Bláskógabyggð, Hrunamannahreppur, Flóahreppur, Skeiða- og Gnúpverjahreppur og Grímsnes- og Grafningshreppur, /MHH

Allir í bleiku hjá Blikkrás á Aureyri

„Þetta er fimmta árið í röð sem við erum með tilboð á bleikum skóhornum í október og fara 2.000 krónur af hverju seldu skóhorni til Krabbameinsfélags Akureyrar og nágrennis, í fyrra seldum við yfir 100 bleik skóhorn í október.

Starfsmenn Blikkrásar á Akureyri, sem fara alla leið í bleikum október og klæðast því bleikum bolum.

Auðvitað erum við mjög sátt við þetta átak, bleikur október, eins og sést nú best á því hvernig við klæðumst þennan mánuðinn. Þetta er í fyrsta skiptið sem við kaupum sér fatnað á starfsmennina, en höfum áður reynt að vera bleikklædd allavega á bleika deginum, sem í ár er 11. október," segir Helga Eymundardóttir hjá Blikkrás á Akureyri, aðspurð um októbermánuð hjá fyrirtækinu, sem er tileinkaður bleiku í tilefni af árverkniátaki Krabbameinsfélags Íslands. Blikkrás er blikksmiðja sem sér um alla almenna blikksmíðavinnu ásamt uppsetningu á loftræstikerfum. Fyrirtækið var stofnað 1986 og er fjölskyldufyrirtæki. „Við fáum alls staðar frábær viðbrögð við þessu framtaki okkar í október, ekki síst þegar allir starfsmenn klæðast bleikum bolum og skóhorniu okkur eru bleik," bætir Helga við. /MHH

Fundargestir á undirbúningsstofnfundinum þann 3. september síðastliðinn. Myndir / smh

Stofnfundur Samtaka smáframleiðenda matvæla:

Stuðlað að öflugra samstarfi og auknum samtakamætti smáframleiðenda

Stofnfundur Samtaka smáframleiðenda matvæla verður haldinn þann 5. nóvember næstkomandi á Hótel Sögu, en undirbúningsstofnfundur var haldinn þann 3. september síðastliðinn.

Að sögn Oddnýjar Önnu Björnsdóttur, sem er formaður undirbúningsstjórnar, var vel mætt á fundinn; á fimmta tug einstaklinga hafi tekið þátt á staðnum eða í gegnum fjarfundabúnað. Hún segir að verkefni fundarins hafi verið að greina styrkleika, veikleika, ógnanir og tækifæri smáframleiðenda matvæla á Íslandi í dag, koma með punkta inn í aðgerðaáætlun, fara yfir drög að samþykktum og í lokin var undirbúningsstjórn kosin. Ýmis mál hafi verið rædd og viðskiptastjóri Samtaka iðnaðarins meðal annars farið yfir kosti þess að nýju samtökin færu undir þeirra hatt – þeim að kostnaðarlausu.

Í undirbúningsstjórninni sitja auk Oddnýjar þau Svava Hrönn Guðmundsdóttir varaformaður, Sveinn Margeirsson ritari, Karen Jónsdóttir og Þórhildur M. Jónsdóttir.

Öflugt samstarf og samtakamáttur

Á undirbúningsstofnfundinn mættu, auk smáframleiðenda, fulltrúar samtaka með sambærilega hagsmuni og tengdir aðilar, svo sem Beint frá býli, VOR-verndun og ræktun, Landssambands smábátaeigenda, Samtaka iðnaðarins, Matís,

Formaður undirbúningsstjórnar er Oddný Anna Björnsdóttir, sjálfstæður ráðgjafi og bóndi í Gautavík í Berufirði.

Slow Food, Matarauðs Íslands, Landbúnaðarklasans og Sambands sunnlenskra sveitarfélaga.

Undirbúningsstjórnin hefur nú fundað þrisvar og mun halda áfram að funda vikulega fram að stofnfundi til að hnýta alla lausa enda.

Fyrirliggjandi eru drög að markmiðum og tilgangi samtakanna. Samkvæmt þeim er markmið samtakanna að stuðla að öflugra samstarfi og auknum samtakamætti smáframleiðenda matvæla um land allt.

Einnig verður stuðlað að kraftmikilli nýsköpun og fjölbreyttu úrvali hágæða matvæla þar sem áhersla er á notkun innlendra hráefna, auknum fjölbreytileika og verðmætasköpun, þróun nýrra og verðmætari vara og þjónustu úr vannýttum hráefnum, draga úr kolefnisspori, auka sjálfbærni og fjölga atvinnutækifærum.

Unnið að hagsmunamálum á öllum sviðum

Tilgangur samtakanna verður að vinna að hagsmunamálum smáframleiðenda á öllum sviðum, vera málsvari þeirra og stuðla að framförum í málefnum sem þá varða, þar með talið er varðar vöxt og aðgengi að mörkuðum, lágmörkun kolefnisspors og samfélagslegum áhrifum starfsemi þeirra.

Einnig verður tilgangur þeirra að koma sjónarmiðum og hagsmunamálum félagsmanna á framfæri, vinna að því að starfsumhverfi og löggjöf utan um smáframleiðendur gefi þeim færi á að blómstra, leiðbeina félagsmönnum varðandi ráðgjöf og stuðning, skipuleggja viðburði, kynna félagsmenn og það úrval sem í boði er.

Stofnfundurinn verður haldinn í fundarsalnum Kötlu, á 2. hæð Hótel Sögu, og í gegnum Zoom fjarfundabúnaðinn frá klukkan 11.30 til 12.15. Hlekkinn inn á fjarfundinn verður hægt að nálgast í Facebook-hópi samtakanna. Þeir sem ætla að taka þátt í gegnum hann þurfa að hlaða niður forritinu sem hægt er að nálgast endurgjaldslaust á zoom.us. /smh

Héraðssýning Félags sauðfjárbænda í Strandasýslu:

Hrútauppboð og fegurðarsamkeppni

Laugardaginn 12. október verður haldin héraðssýning lambhrúta á vegum Félags sauðfjárbænda í Strandasýslu.

Keppnin verður haldin bæði í Hrútafirði í Laxárdal hjá Jóhanni og Jónu fyrir bæi sunnan varnarlínu í Bitrufjarðarbotni og hefst þar kl. 11.00. Einnig verður keppni á Heydalsá hjá Ragnari og Sigríði kl. 15.00.

Fegurðarsamkeppni

Þá verður keppni í flokknum ,,fallegasta gimbrin'' og er sú keppni fyrir ungmenni. Gimbrakeppnin verður tvískipt,

Þessi veglegi farandbikar er veittur á sýningunni fyrir besta hrútinn. Hér er það Erna Fossdal í Broddanesi sem heldur á bikarnum.

þ.e. veitt verða verðlaun fyrir fallegustu gimbrina beggja vegna varnarlínu.

Hrútauppboð

Þrír hátt-stigaðir hrútar verða síðan boðnir upp á sýningunni á Heydalsá þannig að menn eru hvattir til að fylla vel á veskið áður en þeir mæta í hús.

Á Heydalsá mun Skíðafélag Strandamanna bjóða upp á kjarngóða kjötsúpu á 1.500 krónur.

Allir eru að sjálfsögðu hjartanlega velkomnir, bæði keppendur og áhorfendur.

Útgáfa hjá Matís:

Vefrit um geita- og sauðamjaltir og smáframleiðslu á hangikjöti

Matís hefur gefið út tvö vefrit um annarsvegar hangikjöt og hins vegar geita- og sauðamjaltir. Um er að ræða faggreinaleiðbeiningar fyrir góða starfshætti og innra eftirlit fyrir smáframleiðendur. Þetta er í fyrsta skipti sem slíkar leiðbeiningar eru gefnar út.

Óli Þór Hilmarsson, sérfræðingur hjá Matís, tók textann saman og teikningar eru eftir Sólveigu Evu Magnúsdóttir. Óli Þór segir leiðbeiningarnar alfarið byggðar á þeim lögum og reglugerðum sem fara þarf eftir við framleiðslu á þeim vörum sem þær ná yfir. „Þær eru settar fram í aðgengilegum texta, oft með skýringarmyndum. Leiðbeiningarnar eru lesnar yfir af eftirlitsaðilanum, í þessu tilfellli Matvælastofnun, sem að lokum samþykkir að skilningur laga og reglna komist sem best til skila. Þar með eru komnar skýrar leiðbeiningar um hvernig skuli staðið að framleiðslu á hinum ýmsu vörum. Í löndunum í kringum okkur hefur útgáfa sem þessi verið stunduð lengi, hvort heldur það er til einföldunar fyrir smáframleiðendur eða hina stærri.

Óli Þór Hilmarsson tók textann saman í handbókunum.

Sýnishorn úr leiðbeiningaritinu um framleiðslu á hangikjöti.

Fagleiðbeiningarnar fyrir Geita- og sauðamjaltir voru unnar í samvinnu við Geitfjárræktarfélag Íslands, Landssamband sauðfjárbænda, samtökin Beint frá býli og Matvælastofnun. Fagleiðbeiningarnar fyrir hangikjöt voru unnar í samvinnu við Landssamtök sauðfjárbænda, Matvælastofnun og samtökin Beint frá býli.

Leiðbeiningarnar eru aðgengilegar í gegnum vef Matís, undir „Útgáfa og miðlun“. */smh*

HLUNNINDI & VEIÐI

Veiðimaðurinn ungi með fiskinn. Mynd / Þórir

Margir veiðimenn eru ánægðir með fenginn

Margir ungir veiðimenn hafa veitt fisk eða fiska í sumar, fiskarnir eru misstórir en veiðimennirnir eru allir hressir með veiðina. Það skiptir engu þó fiskurinn sé ekki stór, bara að veiða eitthvað og fá fiskinn til að taka agnið.

Anna Þórisdóttir í Borgarnesi, 8 ára, veiddi sinn fyrsta silung í bæjarlæk vestur á Mýrum í vatnavöxtum á haustdögum, urriða sem tók maðkinn og vó um 1 pund, og hún var verulega hress með að ná fyrsta fisknum sínum.

„Jú, hún var heldur betur ánægð þegar hún veiddi fiskinn sinn," sagði Þórir Valdimar Indriðason, faðir hennar, um fiskinn.

„Hún var búinn að reyna að veiða fisk nokkrum sinnum og svo tók þessi urriði. Það var skemmtilegt að fá eitthvað," sagði Þórir enn fremur.

Haustverkin í veiðiánum

Veiðum lauk um miðjan september í Norðurá í Borgarfirði og endaði áin í 557 löxum. Veitt var í klak eftir það aðeins í ánni og verður fiskurinn kreistur um miðjan október og mun Sigurður Már fiskifræðingur stýra verkinu.

Hrognin verða síðan grafin í efri hluta árinnar á völdum stöðum. Þetta sama hefur verið gert í Laxá í Dölum, meðal annars til að hjálpa ánni og er þetta virðingarvert framtak. Nýr laxastigi er líka kominn í Sólheimafoss í Laxá í Dölum.

Nýir leigutakar eru komnir með Blöndu á leigu en það eru Starir sem eru með Þverá, Straumana, Brennuna og Víðidalsá meðal annars. Árleigan er kringum 60 milljónir en Laxá og Árni Baldursson leigðu áður Blöndu.

KÆLI- & FRYSTI-BÚNAÐUR

BÍLAR
Kæli- & frystibúnaður frá Carrier í miklu úrvali.
Fyrir allar gerðir af sendi- og flutningabílum.

HURÐIR fyrir kæla
Hentar afar vel fyrirtækjum í landbúnaði, sjávarútvegi og iðnaði.

Hafðu samband í síma 587 1300 og við sérsníðum lausn sem hentar þér!

KAPP ehf
VÉLA-KÆLI & RENNIVERKSTÆÐI
Miðhraun 2 | 210 Garðabær | Sími 587 1300 | kapp@kapp.is | www.kapp.is

„Maríulaxinn var sterkur"

Gunnar Bender
gunnarbender@gmail.com

„Við maðurinn ákváðum að skella okkur einn dag í Jöklu áður en tímabilið væri búið," sagði Bára Péturs er við spurðum um veiðitúrinn í Jöklu fyrir skömmu og þar átti ýmislegt eftir að gerast.

„Jökla sjálf var kakó svo að við veiddum hliðarárnar. Við vorum búin að sjá eitthvað af fiski en ekkert fengið. Þegar við komum að Laxárós var ákveðið að kasta spún, en við höfðum verið að kasta flugu fyrir það. Það var búið að segja okkur frá spún í Veiðiflugunni sem heitir „Remen möre silda", kopar með svartri rönd og18 grömm og ákvað var að prufa hann. Ég var búin að taka nokkur köst en ekki orðið vör við neitt, festi spúninn einu sinni en ákvað svo að kasta aftur, og fannst ég vera föst aftur, hugsaði með mér, jesús minn, þetta ætlar að ganga brösuglega, svo allt í einu fór stöngin að hristast og kengbognaði. Ég vissi lítið hvað ég var að gera enda bara í 4. skipti sem ég fer að veiða svona. Ég gargaði á manninn minn og sagði að ég væri með fisk, hann leiðbeindi mér hvað ég ætti að gera.

Ég var sirka 10 mín. að landa laxinum. Ég hef aldrei lent í öðrum eins átökum við fisk og var alveg gáttuð á því hvað þeir geta verið sterkir. Það byggðist upp alveg rosaleg spenna á þessum 10 mín.

Bára Péturs með maríulaxinn úr Jöklu.

og fékk ég hálfpartinn spennufall þegar laxinn var kominn í land, þetta var 75 sentímetra hængur. Það var rosaleg gleði hjá mér og brosið náði sennilega tvo hringi um andlitið, hjartað hamaðist á milljón, maríluax kominn á land! Ég var enn rosalega gáttuð á því hvað hann var sterkur og hvað þetta var erfitt, en svo stolt af sjálfri mér á sama tíma. Þetta varð til þess að ég varð alveg veik, nú þýðir ekkert annað en að skella sér til Björgvins í Veiðiflugunni og galla sig upp fyrir næsta sumar og ná næsta laxi á flugu," sagði Bára enn fremur.

Veiði á að vera fyrir alla

Ungum veiðimönnum hefur fjölgað verulega í sumar, silungsveiðin hefur gengið vel og veiðimenn verið að fá flotta veiði víða um land. Veðurfarið var gott í sumar og fjölskyldur gátu farið saman að veiða í blíðunni sem var í næstum allt sumar.

„Veiðikortið seldist vel í sumar, margir náðu sér í kort til að geta veitt víða um land," sagði Ingimundur Bergsson hjá Veiðikortinu um sumarið, sem gaf vel í mörgum veiðivötnum.

„Já, sumarið kom vel út hjá okkur," sagði Ingólfur Kolbeinsson í Vesturröst. Silungsveiðin gekk vel í sumar, mjög vel, síðan laxveiðin eins og hún var, haustið er búið að vera gott, skotveiði og mjög góð sjóbirtingsveiði," sagði Ingólfur enn fremur.

Margir veiðimenn hafa fengið sinn fyrsta fisk í sumar en auðvitað eiga þeir að geta veitt sem víðast. Stangaveiðifélagið var með daga fyrir unga veiðimenn og veiðin gekk vel, nokkrir fengu maríulaxinn sinn og það er auðvitað sem allir eru að reyna, fyrsti fiskurinn, fyrsti laxinn.

„Það var gaman að fá flottan

Ungir og stórefnilegir veiðimenn við veiðar í Eyjafirði við Ystu-Vík.
Mynd / María Gunnarsdóttir

fisk," sagði Helgi Þór Andrésson, sem var einn af þeim mörgu sem veiddi sinn fyrsta fisk í næsta nágrenni Akureyrar. Hann var ánægður með fiskinn eins og fleiri veiðimenn. Það er toppurinn að fá sinn fyrsta fisk. Og landa honum eftir töluverða baráttu.

Hann syndir áfram um Miðá

„Já, hann er flottur fiskurinn sem Ómar Óskarsson veiddi í Miðá í Dölum, eins metra fiskur og hann syndir áfram um ána, honum var sleppt aftur," sagði veiðimaðurinn Gunnlaugur Guðleifsson, en hann var ásamat fleirum í Miðá í Dölum fyrr í sumar og þeir veiddu nokkra laxa og þennan stóra flotta fisk.

Skrýtnu veiðitímabili er lokið og aldrei hefur veiðin verið svona slöpp, sumir fengu ekki högg í allt sumar en haustið hefur bjargað málunum.

Eða eins og einn veiðimaðurinn sagði orðrétt:

„Fjörið byrjaði í haust, konan

Ómar Óskarsson með flottan laxinn úr Miðá í Dölum.

var eiginlega búin að gefa mig upp á bátinn í veiðinni en þá byrjaði fjörið, ég fékk hvern fiskinn á fætur öðrum. Fyrst fór ég austur í sjóbirting og veiddi tíu flotta sjóbirtinga, síðan aðra fimm sjóbirtinga í Varmá og svo endaði ég í laxveiði og veiddi sex flotta fiska. Verst að konan vildi koma með í síðasta veiðitúrinn og auðvitað var það ekkert mál. En hún veiddi alla fiskana sem komu á land í síðasta túrnum og það var svolítið skrítið, en allt í lagi, svona er þetta bara," sagði veiðimaðurinn enn fremur.

Ekki er allt fullkomið í veiðinni, það vita flestir, en það kemur annað sumar eftir þetta og þá verður eflaust betri veiði hjá flestum.

Í Rjúpnaveiðina

2019 Fyrirmyndarfyrirtæki í rekstri

Rjúpnavesti Game Vest X

Stór poki fyrir fugl sem auðvelt er opna og hreinsa.
Tveir vasar fyrir skot. vasi fyrir byssu.
H2O compatible Eitt stórt hólf fyrir búnað.
Tveir vasar fyrir td gps,talstöð,síma eða annað.
Large og X-Large

HÖLL
HAGLASKOT

kr. 2.490

kr. 2.890

kr. 24.900

Vesturröst

Sérverslun veiðimannsins - Laugaveg 178 - sími: 551 6770 - www.vesturrost.is

---

Ítalskar Delfin atvinnuryksugur

Fyrir landbúnað, sjávarútveg og iðnaðarstarfsemi.

Ryksugar bæði:

Fyrir þurrt
&
Fyrir blautt

100 lítra tunna

Verð 490 þús + VSK

www.delfin.is
Steinhella 12 - 8991604

BRIGGS&STRATTON

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta

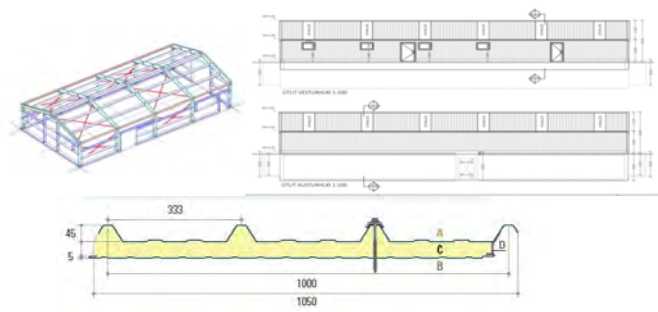
Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON á ÍSLANDI

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi
Sími 544-4656 | www.mhg.is

STRÚKTÚR

Yleiningar - Límtré - Stálgrindarhús

Verð á skemmum frá kr:29.500 m^2

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |
| Stangarhylur 7 110 Reykjavík | sími: 588 6640 |

Lífræn hreinsistöð

- Fyrirferðalítil fullkomin sambyggð skolphreinsistöð
- Uppfyllir ýtrustu kröfur um gæði hreinsunar
- Engin rotþró eða siturlögn 25 ára ábyrgð
- Tæming seyru á þriggja til fimm ára fresti
- Engir hreyfanlegir hlutir
- Stærðir frá 6 – 55 persónueiningar

WPL Diamond

IÐNVER
Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

Uppsetning og viðhald á kælikerfum, kæliklefum og frystiklefum.
Sala og uppsetning á varmadælum.

KÆLIÞJÓNUSTA AKUREYRAR

Freyjunesi 10, 603 Akureyri Sími 777 1800
ktak@ktak.is Erum einnig á Facebook

STEKKUR

Tveir laukar fyrir jólin

Ekki er ráð nema í tíma sé tekið og þau sem ætla að rækta sjálf híasintu, eða riddaralilju, þurfa að hafa hraðann á.

Vinsældir goðalilja eru sífellt að aukast, ekki síst sem jólablóm, enda þykir mörgum ilmurinn af þeim góður og þær eru fallegar í skreytingar. Ekki skemmir heldur fyrr að að þær fást í fjölda lita, bláar, rauðar, gular, bleikar og hvítar, allt eftir smekk.

Auðveldast er að rækta hýasintur í grunnum glervasa sé ætlunin að hafa þær í blóma yfir jólin. Vasarnir eru belgmiklir að neðan en þrengjast rétt ofan við miðju og opnast svo aftur.

Fylla skal vasann með volgu vatni upp að þrengingunni, eða þannig að vatnsborðið leiki við neðri hluta lauksins án þess að snerta hann. Einungis ræturnar eiga að ná niður í vatnið.

Séu laukarnir hafðir í skreytingu er gott að láta þær standa í rökum mosa. Best er að forrækta goðaliljur í byrjun október eigi laukarnir að blómstra fyrir jól.

Eftir að laukurinn er kominn í vasa eða skreytingu skal koma honum fyrir á björtum stað við stofuhita og gæta þess að ræturnar séu alltaf rakar.

Samkvæmt grískum goðsögum létt ungur og fallegur drengur lífið, Hyasintos, þegar hann varð fyrir kringlu guðsins Apollon þegar þeir léku saman kringlukast. Upp af blóði piltsins uxu þessar liljur sem síðan eru við hann kenndar og oft kallaðar hýasintur. Upprunni hýasinta eða goðalilja er á Balkanskaga.

Riddarastjarna eða amaryllis er glæsilega laukplanta og sómir sér vel um jólin þegar sterklegur og kjötmikill stöngullinn skartar stórum rauðum, hvítum, bleikum eða tvílitum blómum.

Gott er að vökva plöntuna reglulega og gefa áburð hálfsmánaðarlega á meðan hún er í blóma. Klippa skal blómstöngulinn af eftir blómgun og draga úr vökvun og hvíla plöntuna í þrjá mánuði á svölum stað eftir blómgun

Plantan er upprunnin í Suður-Ameríku en hefur dreifst þaðan sem pottaplanta á átjándu öld vegna þess hversu harðger og auðveld hún er í ræktun, auk þess að vera blómviljug.

Áður en laukurinn er settur í mold er gott að láta neðri hluta hans standa í volgu vatni í nokkra klukkutíma þar sem slíkt hraðar rótarmyndun. Amaryllis-laukar þrífast best í næringarríkum og vel framræstum moldarjarðvegi við 15 til 20°C.

Riddarastjörnu er einnig hægt að rækta í glervasa til jólanna.

Amaryllis er fjölær laukplanta og getur blómstrað tvisvar á ári sé hlúð vel að henni.

Setjið hvern lauk í 15 sentímetra pott og látið um helming lauksins standa upp úr. Fyllið vel með pottamold milli rótanna án þess að þjappa henni of fast. Vökvið lítillega og varlega í fyrstu en aukið vökvunina eftir að fara að koma blöð og blómstöngull úr lauknum. Látið pottinn standa á björtum stað og gjarnan yfir miðstöðvarofni. Riddarastjörnur blómstra yfirleitt við stofuhita á fjórum til átta vikum eftir gróðursetningu.

Í tilefni nýlokinna rétta er svo vert að vitna í Ljóðaljóðin: „Hár þitt er sem geitahjörð sem rennur niður Gíleaðfjall, tennur þínar ær í hóp, nýrúnar og baðaðar, allar tvílembdar og engin lamblaus.“

/VH

NYTJAR HAFSINS

Stærsti fiskmarkaður heims

Túnfiskur boðinn upp á Toyosu-markaðnum.

Yfirlitsmynd yfir svæðið þar sem Toyosu-markaðurinn er.

Mynd / Tokyo Central Wholesale Market

Kjartan Stefánsson
kjartanst@simnet.is

Fiskmarkaðurinn í Tókíó er stærsti fiskmarkaður heims. Fyrsta uppboð ársins vekur jafnan heimsathygli því mikil samkeppni er um að kaupa fyrsta túnfiskinn, jafnvel þótt greiða þurfi hundruð milljóna króna fyrir hann.

Japanir eru sem kunnugt er mikil fiskveiðiþjóð og Japanir sporðrenna einnig meira af fiski en flestar aðrar þjóðir. Fiskmarkaðurinn í Tókíó gegnir þarna veigamiklu hlutverki því frá honum streyma daglega 1.700 tonn af sjávarfangi til veitingahúsa og smásala og annarra kaupenda. Markaðurinn hefur líka það mikilvæga hlutverk að sjá veitingahúsum og fisksölum fyrir túnfiski í hina vinsælu sushirétti.

Formlegt nafn fiskmarkaðarins er Tokyo Metropolitan Central Wholesale Market en hann er jafnan kenndur við svæðið sem hann er á.

Fiskmarkaðurinn er sögufrægur og rekja má tilvist hans allt aftur til ársins 1657. Markaðurinn fékk nafnið Tsukiji árið 1884 og undir því nafni jókst hróður hans á síðustu öld. Hann eyðilagðist reyndar í jarðskjálftunum miklu í Japan árið 1923. En þá hrundi og brann höfuðborgin Tókíó og 143 þúsundir manna fórust. Markaðurinn var endurreistur á svipuðum slóðum árið 1935. Þar var hann starfræktur í 83 ár uns hann var fluttur á nýtt svæði í Toyosu, rúma 2 kílómetra frá Tsukiji, og hóf þar starfsemi í október á síðasta ári.

Veltir tæpum 500 milljörðum íslenskum

Nýi Toyosu-markaðurinn erfir líflegustu fiskviðskipti heims. Tölur um viðskipti á markaðnum fyrsta starfsárið liggja ekki fyrir en salan á Tsukiji nam um 700 þúsund tonnum á ári að verðmæti um 4 milljarðar dollara, um 495 milljarðar íslenskra króna. Að auki eru grænmeti og ávextir seld á markaðnum. Sala á fiski á degi hverjum var í kringum 1.700 tonn, sem fyrr getur að verðmæti 14 milljónir dollara, um 1,7 milljarðar íslenskir. Alls seldist meira en 2.800 tonn af fiski, grænmeti og ávöxtum á dag að verðmæti 17,8 milljónir dollarar, um 2,2 milljarðar íslenskir.

Á markaðinum er verslað með hátt í 500 mismunandi tegundir af sjávarfangi, sem koma víða að úr heiminum, og hátt í 300 tegundir af grænmeti eða ávöxtum. Þar kennir ýmissa grasa, allt frá ódýru þangi/þörungum til dýrasta kavíars og frá smæstu sardínum upp í 300 kílóa túnfisk.

Þess má geta til samanburðar að á Íslandi var árið 2018 landað um 93 þúsund tonnum af fiski á alla fiskmarkaði innanlands samkvæmt tölum Hagstofunnar, að verðmæti um 19,5 milljarða króna.

Vinsæll áfangastaður ferðamanna

Á Toyosu-markaðnum eru þrjár meginbyggingar, tvær fyrir sölu á fiski og ein fyrir sölu á grænmeti og ávöxtum. Annað fisksöluhúsið hýsir uppboð á fiski en hitt er fyrir viðskipti skráðra aðila með fisk og annað sjávarfang sín á milli. Auk þess er fjöldi veitingastaða og verslana á Toyosu-markaðnum sem njóta hylli ferðamanna.

Tsukiji-markaðinn var einn vinsælasti viðkomustaður ferðamanna í Tókíó. Fjöldi gesta skipti tugum þúsunda á degi hverjum. Þar gátu þeir gengið um milli sölubása, fylgst með uppboðum og drukkið í sig stemninguna á markaðnum.

Á Toyosu-markaðnum er einnig lögð áhersla á að laða ferðamenn að en nú geta þeir aðeins fylgst með uppboðum og starfseminni á lokuðum útsýnispöllum á annarri hæð. Þykir það ekki vera jafnmikil upplifun og var á gamla staðnum.

Svæði losnar fyrir Ólympíuleikana

Þótt Tsukiji-markaðurinn hafi notið mikillar velgengni var strax á sjöunda áratug síðustu aldar farið að ræða um að færa hann. Það var þó ekki fyrr en í byrjun þessarar aldar sem ákveðið var að flytja markaðinn til Toyosu þótt framkvæmdir hæfust ekki strax. Ein af ástæðunum fyrir flutningnum var sú að menn litu hýru auga til Tsukiji, sem er miðsvæðis og þar eru verðmætar byggingalóðir. Fyrst um sinn kemur svæðið að notum þegar Ólympíuleikarnir verða haldnir í Tókíó árið 2020.

Mjög umdeilt var að flytja markaðinn og margir mótmæltu hástöfum. Þá fór kostnaður við byggingu nýja markaðarins úr böndunum, meðal annars vegna þess að jarðvegur á Toyosu var mengaður. Ófáir milljarðar fóru þar í súginn en það er önnur saga.

Hundruð milljarða fjárfesting

Kostnaður við nýja Toyosu-markaðinn var um 5,1 milljarður dollara, um 635 milljarðar íslenskra króna. Hann þekur 407 fermetra og er 1,7 sinnum stærri en Tsukiji að flatarmáli. Aðbúnaður er miklu betri eins og gefur að skilja, lokað húsnæði fyrir allan fisk, ólíkt því sem var á Tukiji þar sem opin svæði voru áberandi. Aðstaða fyrir vinnslu og pökkun hefur verið bætt til að mæta kröfu smásala og veitingastaða um unnar afurðir. Markaðurinn hefur fengið gæðavottun og forráðamenn hans gera sér vonir um að vottunin muni með tíð og tíma auka söluna um 40%.

Fréttaefni fjölmiðla

Fiskmarkaðurinn í Tókíó hefur jafnan verið vinsælt umfjöllunarefni fjölmiðla. Þeir fylgdust vel með flutningi markaðarins og fréttir birtust af síðasta uppboðinu á Tsukiji markaðnum og fyrsta uppboðinu á Toyosu-markaðnum. Dýrasti fiskurinn á báðum uppboðunum var bláuggatúnfiskur sem seldist á tæpa 38 þúsund dollara stykkið á hvorum stað, sem samsvarar rúmum 4,7 milljónum í íslenskum krónum. Fiskurinn sem sleginn var á Tsukiji-markaðnum var 162 kíló að þyngd þannig að kílóverðið var litlar 29 þúsund krónur.

Annars er algengt að túnfiskur seljist á um 88 dollara kílóið, um 11 þúsund íslenskar, en verðið tvöfaldast eða meir í árslok fyrir besta fiskinn.

Einn túnfiskur á 385 milljónir

Fyrsta uppboð ársins vekur jafnan mikla athygli því þá er hart barist um fyrsta bláuggatúnfiskinn sem seldur er. Það er keppikefli veitingahúsaeigenda að ná í fyrsta túnfiskinn, sama hvað hann kostar. Kaupandinn hlýtur heimsathygli fyrir vikið og getur stært sig af því að gera allt til að þjóna viðskiptavinum sínum sem best.

Fyrsta uppboð ársins 2019 á Toyosu-markaðinum var sögulegt. Fyrsti bláuggatúnfiskurinn var sleginn á 3,1 milljón dollara, sem jafngildir um 385 milljónum íslenskum á gengi dollarans í dag. Aldrei fyrr hefur túnfiskur verið seldur jafnháu verði. Fiskurinn vó 278 kíló þannig að kílóverðið var tæpar 1,4 milljónir íslenskar. Sá sem hreppti hnossið var Kiyoshi Kimura, sem rekur hina þekktu Sushi Zanmai veitingahúsakeðjuna. Hann hefur nokkrum sinnum áður unnið keppnina um fyrsta túnfisk ársins. Haft var eftir honum í fjölmiðlum að eftir á að hyggja hefði hann líklega greitt of hátt verð!

Matargestir Sushi Zanmai sem gæddu sér á þessum dýra túnfiski hafa væntanlega ekki þurft að borga brúsann. Hefði túnfiskurinn verið seldur á kostnaðarverði hefði hver sushibiti kostað í kringum 60 þúsund krónur.

Umhverfisráðherra og og forstjóri Hafrannsóknastofnunar hafa undirritað samning sem felur í sér að efla vöktun á súrnun hafsins og áhrifum hennar á lífríki og vistkerfi í hafinu umhverfis Ísland. Mynd / HKr.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið:

Vöktun á súrnun sjávar og jöklum

Ríflega 250 milljónum króna verður varið til að efla vöktun á súrnun sjávar og á jöklum næstu fimm árin hér á landi. Ákvörðunin var tilkynnt í tilefni útkomu nýrrar skýrslu milliríkjanefndar Sameinuðu þjóðanna um áhrif loftslagsbreytinga á hafið og freðhvolfið.

Í skýrslunni eru dregnar saman upplýsingar um áhrif loftslagsbreytinga á jökla og höf sem eru þeir þættir sem varða Íslendinga einna mest. Í yfirliti yfir efni skýrslunnar á vef Veðurstofu Íslands kemur meðal annars fram að allar ísbreiður og jöklar á jörðinni eru að minnka vegna loftslagsbreytinga, sjávarborð hækkar meira en gert var ráð fyrir og súrnun sjávar hefur aukist.

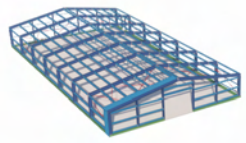
Umhverfisráðherra og forstjóri Hafrannsóknastofnunar hafa undirritað samning sem felur í sér að efla vöktun á súrnun hafsins og áhrifum hennar á lífríki og vistkerfi í hafinu umhverfis Ísland. Hafrannsóknastofnun fær 35 milljónir króna á árinu 2019 og 30 milljónir króna árlega á árunum 2020 til 2023, eða samtals 155 milljónir króna, til þessa viðfangsefnis.

Framlögum ársins í ár verður varið til kaupa á tækjabúnaði til þess að efla vöktun sem þegar á sér stað um sýrustig í hafi, en einnig til að hefja vöktun á botndýrum með tilliti til súrnunar sjávar. Einnig hefur verið tilkynnt um aukna vöktun Veðurstofu Íslands á jöklum á Íslandi undir heitinu Hörfandi jöklar. Alls verður 15 milljónum króna varið í vöktunina í ár og samtals 21 milljón króna frá og með næsta ári. Á árabilinu 2019 til 2023 er því um tæpar 100 milljónir að ræða.

Áður hafði verið ákveðið að efla vöktun á sjávarstöðubreytingum og skriðuhættu, m.a. með vísan í afleiðingar loftslagsbreytinga. Bætt vöktun á ofangreindum þáttum styrkir starf við hættumat og almannavarnir og nýtingu auðlinda, auk þess að bæta vísindalega þekkingu. /VH

Z STÁLGRINDARHÚS

Margar stærðir Z stálgrindarhúsa í boði. Bjóðum bæði staðlaðar húsagerðir og sérhönnun fyrir viðskiptavini. Þaulreynd hús við íslenskar aðstæður.

8 x 20 x 3,5 m - 7.200.000 kr. m/vsk.
10 x 20 x 3 m - 7.600.000 kr. m/vsk.
12 x 30 x 3,5 m - 10.440.000 kr. m/vsk.
18 x 35 x 3 m - 16.200.000 kr. m/vsk.
ÓEINANGRAÐ 12 x 30 x 3,5 m - 8.100.000 kr. m/vsk.
ÓEINANGRAÐ 18 x 35 x 3 m - 11.300.000 kr. m/vsk.

Z Stálgrind, 40 mm PIR yleiningar og teikningar

TIMBUR EININGAHÚS

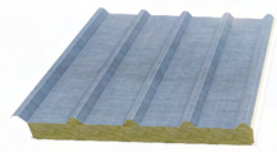
Margar gerðir timbur einingahúsa í boði. Bjóðum bæði staðlaðar húsagerðir og sérhönnun fyrir viðskiptavini. Framleiðandi sér um uppsetningu.

Einbýlishús
Rað- og parhús
Frístundahús
Ferðaþjónustuhús
Starfsmannahús
Bílskúrar

Afgreiðslufrestur aðeins 6-8 vikur.

YLEININGAR

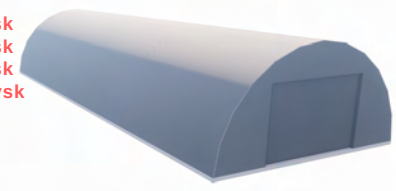
Hágæða yleiningar fyrir veggi og þök.
Fást með PIR eða steinull.

Veggeiningar 40-220mm
Þakeiningar 40-220mm

Allar skrúfur, þéttingar, áfellur og ylplast í boði með pökkum.

BOGAHÚS- TILBOÐSVERÐ Í OKTÓBER

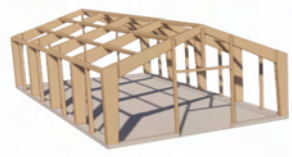
12x20 m - 4.800.000 kr. m/vsk
12x30 m - 6.600.000 kr. m/vsk
12x40 m - 8.500.000 kr. m/vsk
12x50 m - 10.300.000 kr. m/vsk

Stálbogar, langbönd, klæðning, rennihurð & teikningar.

Afgreiðslufrestur 8-10 vikur

LÍMTRÉSHÚS MEÐ YLEININGUM

Skemmur úr límtré og yleiningum í miklu úrvali. CNC skorið límtré í hæsta gæðaflokki sem fæst meðal annars vaxborið og er því afar hentugt í gripahús.

BK HÖNNUN
MANNVIRKJAHÖNNUN - BYGGINGAVÖRUR

TÖLVUPÓSTUR
bkhonnun@bkhonnun.is
SÍMI
865-9277
VEFFANG
www.bkhonnun.is

DRÁTTARVÉLAR Á FERÐ

Flest dráttarvélaslys á vegum úti verða þegar vél mætir öðru ökutæki eða keyrir út af. Gætið að því að fara ekki of nærri lausum vegköntum og hagið akstri eftir aðstæðum.

Hvað getur þú gert til að auka öryggi í umferðinni?

- Notaðu speglana og fylgstu með umferðinni á eftir þér
- Notaðu stefnuljós
- Er ljósabúnaður í lagi?
- Sjáðu til þess að stefnu- og bremsuljós sjáist vel
- Ekki gleyma að slökkva á vinnuljósum á vegum úti
- Aktu með varúð
- Forðastu hraðar beygjur
- Forðist akstur dráttarvéla á vegum þegar umferðarþunginn er mikill.
- Stillið hraða miðað við farm og bremsueiginleika dráttarvélarinnar.
- Akið með ámoksturstæki í lágri stöðu, um 20-30 cm frá jörðu, og gætið þess að þau hindri ekki útsýni úr stýrishúsi.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á **bondi.is**

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVERFI

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

FRÉTTIR

Sveitarstjórn Grýtubakkahrepps hafnar lögþvingaðri sameiningu sveitarfélaga:

Segir engin rök lögð fram fyrir 1.000 íbúa lágmarkinu

„Rökin fyrir 1.000 íbúa lágmarki finnast hvergi, Alþingi má aldrei setja slík mörk bara til að gera eitthvað," segir í ályktun sem sveitarstjórn Grýtubakkahrepps hefur samþykkt, en hún hafnar alfarið lögþvingaðri sameiningu sveitarfélaga.

Sveitarstjórnin bendir á að sjálfbærni sveitarfélaga fari ekki eingöngu eftir íbúafjölda og minni sveitarfélög standist ný skuldaviðmið almennt betur en þau stærri. Þá er einnig nefnt að mörg minni sveitarfélög veiti íbúum góða þjónustu og í þeim sé lýðræðisleg virkni almennt meiri en í stærri sveitarfélögum. Jaðarsvæði eigi jafnan erfiðast í sameinuðum sveitarfélögum.

Þó svo að sveitarfélög starfi saman að þjónustu sem hentugt þykir hafi það ekki neitt að gera með stærð þeirra. Eins bendir sveitarstjórnin á að þó svo að faglegir veikleikar kunni að vera á þjónustu minni sveitarfélaga búi þau líka yfir mikilvægum styrkleikum, svo sem yfirsýn og nánd. „Sameining sveitarfélaga þar sem innan við 5% íbúa landsins býr, breytir sáralitlu um styrk sveitarfélagsins í heild," segir í ályktun sveitarstjórnar Grýtubakkahrepps.

Þröstur Friðfinnsson, sveitarstjóri í Grýtubakkahreppi.

Úr Grýtubakkahreppi.

Minni sveitarfélögum haldið utan vinnunnar

Hún átelur að minni sveitarfélögum hafi beint og óbeint verið haldið utan við vinnu sem fólst í gerð tillögu um sameiningu sveitarfélaga og 1.000 íbúa markið. Minni sveitarfélög hafi ekki komið að þeirri vinnu. Þá hafi stærri sveitarfélög beitt þau minni aflsmun á landsþingi Sambands íslenskra sveitarfélaga og m.a. talið sér sæma að samþykkja á þinginu að minni sveitarfélög skyldu annan hvort sameinast innbyrðis eða renna undir þau stærri. Til að fá þau á sitt band hafi stórfé verið lofað úr jöfnunarsjóði.

„Stuðningur sumra minni sveitarfélaga helgaðist líka af því að þau eiga þegar í viðræðum um sameiningu. Það er sérstakt að slík sveitarfélög, sem vilja jafnvel alls ekki sameinast stórum nágranna sínum sjálf, styðji tillögu sem þvingar önnur lítil sveitarfélög í þá stöðu," segir sveitarstjórnin í Grýtubakkahreppi. „Það er einnig sérstakt að samþykkt þings, sem þannig er fengin, sé blygðunarlaust kynnt sem vilji sveitarfélagsstigsins í heild, þó gangi þvert gegn vilja mikils meirihluta þeirra sveitarfélaga sem tillagan snertir með beinum hætti."

Ný jaðarsvæði verða til í nýju sveitarfélögunum

Grýtubakkahreppur telur það ganga þvert gegn öllum markmiðum tillögunnar að þvinga fram sameiningar sveitarfélaga „þar sem fyrirséð er að þær muni ná yfir mjög stór landsvæði eða að ný jaðarsvæði í stórum sveitarfélögum verða til og þar sem íbúar eru sannfærðir um að sameining muni leiða til skertra lífskjara og lakara þjónustustigs," eins og segir í ályktuninni og að alls ekki sé viðunandi að Alþingi samþykki slíka tillögu í nafni lýðræðis og undir því fororði að styrkja eigi búsetu úti um landið, þegar áhrifin á sumum svæðum verði þveröfug.

Grýtubakkahreppur gagnrýnir ráðherra fyrir að hafna því að bjóða litlu sveitarfélögunum til fundar og heyra þeirra sjónarmið, en hreppurinn heitir á Alþingi að hlusta á þeirra sjónarmið. Ófært sé að góð markmið í tillögunni falli í skuggann af valdbeitingu stærri sveitarfélaganna.

Hvergi finnast rök fyrir 1.000 íbúa lágmarkinu

Þröstur Friðfinnsson, sveitarstjóri í Grýtubakkahreppi, bendir í pistli á heimasíðu hreppsins á að alls séu um þessar mundir 39 sveitarfélög í landinu sem ekki nái 1.000 íbúa markinu, af 72 sveitarfélögum alls.

„Fyrir svo harkalegri aðgerð þurfa að vera ríkir hagsmunir og sterk rök. Því er ekki að heilsa í þessu máli, enda alger fásinna að sameining sveitarfélaga, þar sem aðeins 5% þjóðarinnar búa, í eitthvað stærri einingar, hafi nokkur áhrif á styrk sveitarfélaga landsins í heild. Raunar finnast hvergi í gögnum eða ferli málsins nokkur rök fyrir þessu lágmarki.

Hins vegar er mörgu snúið alveg á haus, t.d. að samstarf sveitarfélaga sé ólýðræðislegt þar sem íbúar færist fjær ákvarðanatöku og ábyrgð, því þurfi sveitarfélög að vera svo stór að þau ráði við að sinna þjónustu ein og óstudd. Af þessum sökum þurfi að sameina lítil sveitarfélög. Hvergi er hins vegar nefnt hvaða þjónustu er átt við, eða hvaða þjónustu íbúar litlu sveitarfélaganna séu ekki að fá. Enda er staðreyndin sú að íbúar minni sveitarfélaga eru almennt sáttir og fá ágæta þjónustu."

Valdi samstarf lýðræðisbresti

Þröstur segir samstarf sveitarfélaga um rekstur og þjónustu ganga ágætlega og sé hagkvæm leið fyrir íbúana og hafi hvorki með stærð þeirra né lýðræði að gera. Valdi samstarf sveitarfélaga lýðræðisbresti væri ekki úr vegi að hefjast handa þar sem hann er mestur, þ.e. á höfuðborgarsvæðinu þar sem hefð er fyrir miklu samstarfi sveitarfélaga.

Þröstur segir það alvarlegt að takmarkað samráð hafi verið haft við litlu sveitarfélögin og að auki rangt farið með þegar frá því sé sagt, m.a. að tillaga um sameiningu sé lögð fram með velþóknun sveitarstjórnarstigsins í heild og að allir séu jákvæðir og sammála tillögunum. Í engu sé getið um harða andstöðu gegn lögþvinguðum sameiningum né efasemdum um þá leið, sem þó sé áberandi í umsögnum margra sveitarfélaga. */MÞÞ*

HROSS & HESTAMENNSKA

Eigendur hrossa eru vinsamlega beðnir um að yfirfara skráningu í heimarétt WorldFengs:

Skila á haustskýrslu eigi síðar en 20. nóvember í samræmi við lög um búfjárhald

Matvælastofnun breytti í fyrra haustskýrsluskilum umráðamanna hrossa í þeim tilgangi að styrkja hagtölusöfnun um fjölda hrossa í landinu. WorldFengur (WF), upprunaættbók íslenska hestsins, bauð þá upp haustskýrsluskil í heimarétt hvers eiganda, sem mjög margir nýttu sér.

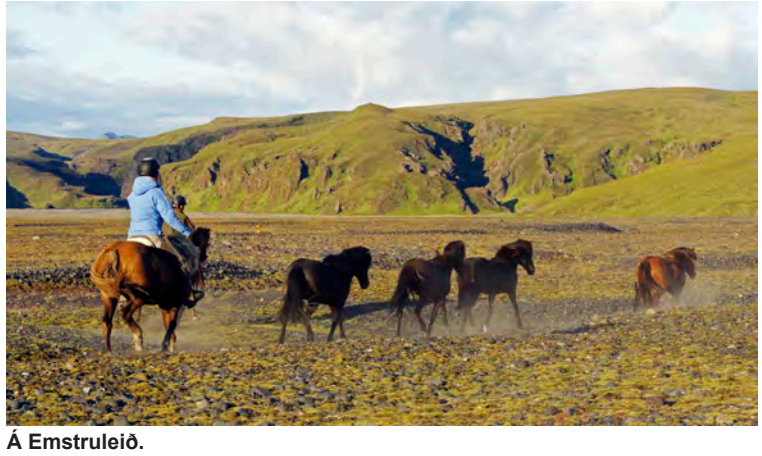
Tilgangurinn var að gera eigendum hrossa auðveldara að skila árlegri haustskýrslu í Bústofni, því gögn úr WF fluttust þá með rafrænum hætti yfir í gagnagrunn Bústofns. Á móti þurftu eigendur hrossa að leggja nokkra vinnu í fyrsta skipti við að staðsetja hross sín á bú eða hesthús í þéttbýli, yfirfara skráningu um umráðamann og almennt yfirfara skráða hestaeign sína í WF.

Margþætt hlutverk WorldFengs

Rétt er að leggja áherslu á að WorldFengur er allt í senn; upprunaættbók íslenska hestsins á veraldarvísu, skýrsluhaldskerfi og hjarðbók. Þeir búfjáreigendur sem eiga annað búfé en hross skila áfram haustskýrslu í gegnum Bústofn eins og verið hefur.

Það er ekki nokkur vafi á því að með þessu nýja fyrirkomulagi náðist umtalsverður árangur í að bæta hagtölusöfnun um hrossaeign í landinu og bæta lögbundna skráningu hrossa í hjarðbók, og á sama tíma að auðvelda skil til lengri tíma litið á haustskýrslu fyrir þorra hestamanna í þéttbýli.

Bjarki Pjetursson, sérfræðingur hjá Búnaðarstofu og Jón Baldur Lorange framkvæmdastjóri. Myndir / HKr.

Á Emstruleið.

Breytingar í samræmi við lög

Breytingarnar sem voru gerðar síðastliðið haust á skráningum haustskýrslna og í heimarétt WF auðvelda umráðamönnum hrossa að uppfylla ákvæði laga um búfjárhald og reglugerðar um merkingar búfjár. Jafnframt leiddi hið nýja fyrirkomulag til þess að auðveldara er að átta sig á hvar þurfi að styrkja eftirlit með hagtölusöfnininni hjá þeim sem hafa hunsað lögbundna skráningu hrossa í hjarðbók og/eða á haustskýrslu.

Matvælastofnun hefur nú upplýsingar um fjölda hrossa sem eigendur hafa ekki örmerkt, tölvuvert var um leiðréttingar á afdrifum hrossa og geldingi stóðhesta. Matvælastofnun mun fylgja fast á eftir að skráningar í hjarðbækur og merkingar hrossa séu fullnægjandi.

Dýraeftirlitsmenn Matvælastofnunar geta nú með sérstöku eftirlitsAppi með tengingu við App-Feng skimað örmerki í hrossum í hesthúsum, og fengið strax upplýsingar um hvort hross hafi verið talið fram á haustskýrslu og skráð í WF, auk upplýsinga um hross og umráðamenn úr WF og Bústofni.

Aftur komið að haustskýrslum

Nú er komið að haustskýrsluskilum að nýju, en skila á haustskýrslu eigi síðar en 20. nóvember nk. í samræmi við lög um búfjárhald. Eigendur hrossa eru vinsamlega beðnir um að yfirfara skráningu í heimarétt WorldFengs og gera þær leiðréttingar sem nauðsynlegar eru, ef þeirra er þörf.

Rétt er að benda á að skv. 11. gr. laga um búfjárhald ber umráðamaður búfjár kostnað af eftirliti reynist haustskýrsluskil ófullnægjandi. Allir hestaeigendur geta fengið sérstakan hjarðbókaraðgang að WF þeim að kostnaðarlausu. Aðgang að hjarðbók veitir tölvudeild Bændasamtaka Íslands (netfang: tolvudeild@bondi.is). Þá veitir Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins einnig aðstoð við skráningu á haustskýrslum og skýrsluhald í hrossarækt.

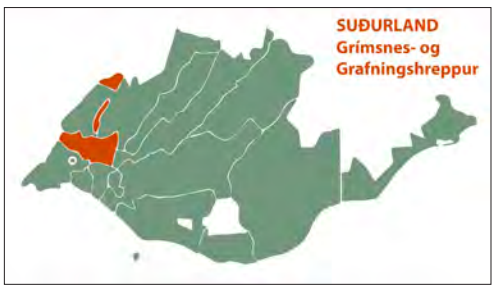
Jón Baldur Lorange,
framkvæmdastjóri
Búnaðarstofu
Matvælastofnunar

Bjarki Pjetursson,
sérfræðingur hjá
Búnaðarstofu
Matvælastofnunar

Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps:

Mótmælir áformum um sameiningu sveitarfélaga

Enginn áhugi er hjá sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps um þá þingsályktunartillögu Sigurðar Inga Jóhannssonar, ráðherra sveitarstjórnarmála, að beita lögþvingunum til sameiningar sveitarfélaga á Íslandi.

Sveitarstjórnin hvetur ríkisstjórn og Alþingi til að virða lýðræðislegan rétt íbúa til að eiga val um það með kosningarétti sínum hvernig best er að haga sveitarfélagaskipan á hverju svæði. „Sameining sveitarfélaga getur verið valkostur en meginatriði er að hún verði á grundvelli ákvörðunar íbúanna sjálfra. Mikið er lagt upp úr tveimur atriðum, lýðræði og sjálfstjórnarrétti í tillögu ráðherra og telur sveitarstjórn að tillaga um lágmarksfjölda íbúa sé í algerri andstæðu við þær lýðræðislegu áherslur sem koma fram að öðru leyti í tillögunni“, segir m.a. í harðri bókun sveitarstjórnar. */MHH*

Bændablaðið
Kemur næst út
24. október

2019 ÁRGERÐIN AF TONGLI VINSÆLU RAFMAGNSHJÓLUNUM ER KOMIN.
HAFIÐ SAMBAND Í SÍMA 415 1690 EÐA SKOÐIÐ ÚRVALIÐ Á WWW.EHJOL.IS.
VERIÐ VELKOMIN Í SÝNINGARSAL OKKAR AÐ AUSTURMÖRK 4 Í HVERAGERÐI.

T408-3
1000W 60V
með hljómflutningstækjum.
370.000 kr.

T408
1000W 60V
með hljómflutningstækjum.
350.000 kr.

T418-S
1000W 60V
með hljómflutningstækjum.
440.000 kr.

ehjól ı Austurmörk 4 ı 810 Hveragerði ı sími:415 1690 ı ehjol@ehjol.is ı www.ehjol.is

Gámurinn
er þarfaþing

Til leigu eða sölu:

- Þurrgámar
- Hitastýrðir gámar
- Geymslugámar
- Einangraðir gámar
- Fleti og tankgámar
- Gámar með hliðaropnun
- Gámahús og salernishús
- Færanleg starfsmannaðstaða
- Bos gámar og skemmur

Hafðu samband 568 0100

www.stolpigamar.is
Stólpi Gámar
Klettagörðum 5 | 104 Reykjavík | Óseyrarbraut 12 | 220 Hafnarfirði

FRÉTTASKÝRING

Stofnanir Sameinuðu þjóðanna hafa ítrekað hvatt þjóðir heims til að tryggja sitt öryggi í fæðuöflun og framleiðslu:

Fæðuöryggi er lykillinn að þjóðaröryggi Íslendinga

– Það kostar peninga að tryggja slíkt en mun dýrkeyptara verður það ef fótunum er kippt undan matvælaframleiðslu á Íslandi

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

Fæðuöryggi er vaxandi áhyggjuefni um allan heim. Samkvæmt tölum FAO býr yfir einn milljarður manna við alvarlegan fæðuskort og ríflega annar eins fjöldi þjáist af skorti á næringarefnum. Viðurkennt er einnig að fæðuöryggi verður ekki slitið úr samhengi við þróun landbúnaðar um allan heim, líka á Íslandi.

Meðal markmiða Sameinuðu þjóðanna er að auka fæðuöryggi þjóða. Miðast það við að hver þjóð geti verið sem mest sjálfri sér næg um fæðu fyrir íbúana. Það sé besta tryggingin fyrir bættri lýðheilsu og til að draga úr togstreitu og hættu á átökum út af fæðuskorti. Þá eru þjóðir sem geta brauðfætt sína íbúa augljóslega betur í stakk búnar til að mæta áföllum vegna náttúruhamfara, sjúkdóma eða styrjalda sem upp kunna að koma.

Íslenskur landbúnaður í skotlínu tækifærissinna

Hart hefur verið sótt að íslenskum landbúnaði á liðnum misserum þrátt fyrir fagurgala stjórnmálamanna um nauðsyn landbúnaðar fyrir íslenska þjóð. Óvægin gagnrýni hefur verið á sauðfjárrækt á þeim forsendum að hún sé of kostnaðarsöm og hægt sé að flytja inn mun ódýrara kindakjöt frá útlöndum. Undarleg og öfgafull umræða í upphrópanastíl um loftslagsmál blandast þar inn í, en áhyggjur af fæðuöryggi virðist þar engu máli skipta.

Sama hefur verið upp á teningnum varðandi framleiðslu á svínakjöti, alifuglakjöti, nautakjöti og mjólkurafurðum. Orkumál spila þar líka stóra rullu, en aðgengi að rafmagni á hagstæðu verði er t.d. forsenda þess að ylrækt geti þrifist á Íslandi. Það hefur líka mikil áhrif á byggð víða um land sem er m.a. forsenda fyrir uppbyggingu í ferðaþjónustu.

Tilmæli Sameinuðu þjóðanna um fæðuöryggi

Í pólitískum umræðum um þessi mál virðist lítið tillit vera tekið til tilmæla Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna (FAO) um að þjóðir heims reyni að tryggja sitt eigið fæðuöryggi. Ábyrg fiskveiðistjórnun er líka einn af þeim þáttum sem FAO leggur áherslu á, en þar hafa Íslendingar reyndar staðið sig betur en flestar aðrar þjóðir.

Það er þó vissulega fagnaðarefni að íslensk stjórnvöld skuli loks, allavega að einhverju leyti, vera að átta sig á samhengi hlutanna er þau kynntu í síðustu viku framgang aðgerðaráætlunar um matvælaöryggi og fleira. En matvælaöryggi er samt allt annar hlutur en að tryggja öryggi íbúa gagnvart aðgengi að fæðu úr nærumhverfi.

Peningahyggja í stað mannlegrar reisnar

Vísindamenn FAO hafa staglast á fæðuöryggi í tvo og hálfan áratug, en sá boðskapur virðist enn ekki hafa náð eyrum íslenskra viðskiptasnillinga og hagfræðinga sem aðhyllast kalda og sálarlausa peningahyggju. Þeir telja fólki trú um að hag neytenda verði best borgið með innflutningi á ódýrum mat frá stórframleiðendum í útlöndum. Það skili mestri arðsemi fjármagnsins. Þar er ekkert gert með að íslensk framleiðsla geti þá lagst af með tilheyrandi neikvæðum félagslegum og efnahagslegum áhrifum fyrir hinar dreifðu byggðir. Mannleg reisn íbúa landsins og viðleitni til sjálfsbjargar á greinilega ekki heima í arðsemisútreikningum exel-sérfræðinganna.

Sagan sýnir okkur að stór eldgos á Íslandi hafa lamað matvælaframleiðslu og skapað margvíslega óáran í Evrópu og allt suður í Afríku og vestur í Ameríku. Það er því í hæsta máta óábyrgt að gera lítið úr nauðsyn þess að tryggja fæðuöryggi á Íslandi. Það er hreint glapræði ef þjóðin á að eiga líf sitt undir innflutningi á matvælum. Mynd / HKr

Auka þarf matvælaframleiðslu á forsendum fjölbreytni

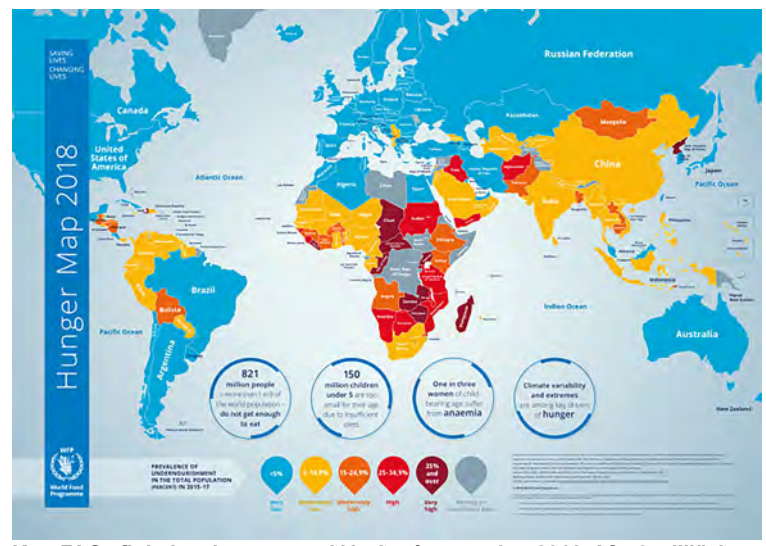
Vísindamenn FAO hafa sagt að auka þurfi matvælaframleiðslu heimsins um 70–100% og um leið draga úr sóun matvæla til að mæta því að jarðarbúum fjölgi í 9 milljarða á næstu 30 árum eða svo. Þar er líka mikið lagt upp úr blandaðri nýtingu lands til að tryggja villta náttúru og koma í veg fyrir einsleitni í ræktun.

Í máli vísindamanna sem mest hafa fjallað um fæðuöryggi heimsins er áberandi sú niðurstaða að fjölbreytni í landbúnaði skipti þar mjög miklu máli. Þá muni einsleitur verksmiðjubúskapur aldrei geta tryggt fátækari ríkjum heims öruggt framboð af fæðu, því þar telja vísindamenn að fjölskyldubú og smábændur skipti höfuðmáli. Líka gagnvart því að halda náttúrunni í jafnvægi. Þetta má meðal annars sjá í greininni „Advancing Environmental Conservation“ sem birt var m.a. á vef Science Direct árið 2012.

Markmið sett 1996 um að draga úr hungri í heiminum

Á fæðuráðstefnunni World Food Summit (WFS) sem haldin var árið 1996 var stefnan sett á að ráðast gegn hungri í heiminum. Markmiðið var að helminga fyrir árið 2015 þann fjölda fólks sem þjáðist af hungri árið 1990. Var FAO falið að hafa umsjón með þessu verkefni og Alþjóðabankinn (World Bank) fenginn þar til aðstoðar.

Á hringborðsráðstefnu um fæðuöryggi í september 2011 lagði FAO fram fullmótað tölfræðilegt kerfi til að fylgjast með fæðuöryggi þjóða. Var þetta fyrst gangsett á ráðstefnunni „State of Food Insecurity in the World 2012“ og hefur verið í stöðugri þróun síðan.

Kort FAO yfir helstu hungursvæði jarðar í september 2018. Af 7,6 milljörðum jarðarbúa lifðu þá rúmir tveir milljarðar við hungur að meira eða minna leyti. Meira að segja í Evrópu og Norður- Ameríku voru 89 milljónir manna í þeirri stöðu. Í Asíu voru það rúmur milljarður manna, í Afríku 676 milljónir og í Suður-Ameríku voru það 188 milljónir manna.

Eitt það fyrsta sem eyðileggst í styrjöldum eru innviðir samgangna sem stöðvar m.a. flutninga á matvælum. Undirstöður matvælaframleiðslu eru lika gjarnan vísvitandi eyðilagðar til að skapa upplausn og draga mátt úr þeirri þjóð sem fyrir árás verður. Þessi mynd er frá Jemen þar sem íbúar þjást vegna árása sem gerðar eru m.a. með vopnum frá Vesturlöndum.
Mynd / Business Afrika

Samkvæmt gagnasöfnun þessa kerfis voru 842 milljónir manna sagðar þjást af völdum hungurs í heiminum á árunum 2011–2013. Það er 17% færri einstaklingar en talið er að hafi þjáðst af fæðuskorti á árunum 1990–1992.

Samkvæmt gögnum Barnahjálpar Sameinuðu þjóðanna þá þjáðust samt enn yfir 820 milljónir manna í heiminum vegna hungurs á árinu 2018, eða 10,8% mannkyns. Þá var mikill fjöldi fólks þar fyrir utan sem bjó við næringarskort af einhverjum toga. Nú er markmið FAO og Sameinuðu þjóðanna að enginn þurfi að þjást af hungri árið 2030. Ef einhver möguleiki á að vera að ná þessu markmiði, þá er nauðsynlegt að stórefla fæðuöryggi þjóða. Þar duga engin vettlingatök. Engar vísbendingar eru um að íslensk stjórnvöld ætli að feta þá slóð. Aðgerðir í innleiðingu á orkureglugerðum frá ESB vinna augljóslega á móti slíkum áformum SÞ.

Hungur í mörgum heimshlutum

Þrátt fyrir að meðaltölin sýni að eitthvað hafi dregið úr hungri á heimsvísu frá 2005 til 2015, þá hefur ástandið verið að versna síðan. Er það nú orðið verra en 2005. Í Afríku er að finna hlutfallslega flest dæmi um næringarskort í heiminum samkvæmt gögnum Unicef, eða nærri 20%. Þá hefur hungur verið að aukast í Suður-Ameríku og í ríkjum við Karíbahaf þótt það sé enn undir 7%. Eins hefur verið stöðug aukning í tölu hungraðra í vesturhluta Asíu frá árinu 2010. Í dag er talið að á því svæði þjáist um 12% íbúanna af næringarskorti.

Um 2 milljarðar af íbúum heimsins, eða 26,4%, berjast í dag ýmist við fæðuóöryggi af einhverju tagi, en misalvarlegan fæðuskort samkvæmt fréttabréfi Barnahjálpar Sameinuðu þjóðanna.

Bent er á að versnandi efnahagsástand í samfélögum fólks sé bein ávísun á minna fæðuöryggi og lakari heilsu íbúanna.

Nýjasta dæmið um öfugþróun eru fréttir frá Harare í Simbabve í erlendum miðlum þann 25. september síðastliðinn. Þar var greint frá því að íbúar Simbabve hafi ekki horft upp á lakara ástand en nú í fæðuöryggismálum í fjölda ára. Yfir fimm milljónir manna eru þar í brýnni neyð vegna fæðuskorts og næstu uppskeru ekki að vænta fyrr en í apríl á næsta ári, samkvæmt upplýsingum frá World Food Program (WFP) sem er rekið á vegum Sameinuðu þjóðanna.

Vaxandi hungur í Simbabve

Eddie Rowe, yfirmaður hjálparstarfs WFP, segir að þörfin fyrir matvælaaðstoð í Simbabve hafi lengst af verið bundin við dreifbýlið. Nú séu hins vegar um tvær milljónir manna í borgum landsins sem þurfi á neyðaraðstoð að halda.

„Við erum að tala um virkilega fátækt í borgunum, þar sem atvinnuleysi er mikið og það skilar sér aftur í fæðuskorti,“ segir Rowe.

Það er ekki bara mannfólkið í Simbabve sem þjáist af hungri. Með sólarrafhlöðum þóttust menn hafa

himin höndum tekið árið 2016. Var orka sólarrafhlaðanna notuð til að knýja vatnsdælur sem dældu upp grunnvatni til að vökva hveitiakra. Afleiðingin varð sú að yfirborðsvatn hvarf á stórum svæðum svo fílar og aðrir grasbítar í suðvesturhluta Simbabve höfðu hvorki vatn né gróður til að nærast á og fóru að sækja inn í borgirnar í fæðuöflun.

Ýmiss konar óáran getur skjótt komið fæðuöryggislausum þjóðum í vanda

Fæðuöryggi skiptir höfuðmáli þegar ýmiss konar óáran er tekin með inn í afkomuútreikninga heimsins. Sjúkdómar, styrjaldir og náttúruhamfarir geta hæglega skorið á framleiðslu og aðflutningsleiðir matvæla. Þá geta sjálfsbjargarmöguleikar þjóða skipt öllu máli varðandi líf íbúanna. Þess vegna tala menn um nauðsyn þess að tryggja „fæðuöryggi“.

Fæðuöryggi er ekki það sama og matvælaöryggi

Þessu hugtaki, fæðuöryggi, er oft ruglað saman við „matvælaöryggi“ sem gengur út á að tryggja örugga og heilbrigða framleiðslu matvæla svo fólk skaðist ekki af neyslu þeirra. Matvælastofnun og Matís hafa einmitt komið mjög við sögu í slíku eftirliti á Íslandi og við að efla matvælaöryggið með ýmsum hætti.

Hurð skall nærri hælum varðandi fæðuöryggi Íslendinga haustið 2008

Sáralitlu munaði að Íslendingar yrðu þurfalingar hvað fæðu varðar þegar efnahagshrunið skall á haustið 2008. Þá lokaðist fyrir allt gjaldeyrisflæði sem gerði innkaup á matvælum og öðrum nauðsynjum nánast útilokuð. Þá var sannarlega gott að hafa hér öflugan landbúnað og sjávarútveg.

Pólverjum og Færeyingum verður aldrei fullþakkaður vinargreiðinn

Þar var aðallega þrennt sem bjargaði þá þjóðinni, þ.e. öflug innlend framleiðsla á landbúnaðarafurðum, öflugar innlendar fiskveiðar og aðstoð sannra vinaþjóða. Þar var það einstakur velvilji Pólverja og Færeyinga til að lána okkur gjaldeyri án nokkurra skilyrða sem skipti sköpum. Þessar þjóðir reyndust okkur þá best þegar okkar helstu viðskiptaþjóðir neituðu okkur um aðstoð, nema kannski Rússar. Peningalegir hagsmunir lokuðu þá snarlega fyrir alla hjálp frá öðrum ríkjum heimsins.

Á þessum tíma skipti okkar eigin fæðuframleiðsla gríðarlegu máli varðandi það að ekki færi enn verr. Ef landbúnaður og fiskveiðar hefðu ekki verið eins öflugar greinar og raunin var, hefði örugglega farið mjög illa. Við höfðum einfaldlega ekki fjárhagslegt bolmagn til að kaupa næga fæðu handa þjóðinni erlendis frá og alls ekki án aðstoðar Færeyinga og Pólverja. Verður þessum þjóðum seint fullþakkað fyrir þann afar mikilvæga vinargreiða.

Sagan lýsir hörmungum þar sem baráttan um fæðu skipti sköpum

Við getum líka horft aðeins lengra aftur í tímann, eða til þess er 25 km gossprunga með 130 gígum opnaðist í eldgosi þann 8. júní 1783 sem kallað er ýmist Lakagígagosið eða Skaftáreldar. Þetta gos stóð yfir til 7. febrúar árið 1784, en olli gríðarlegum hörmungum bæði hér á Íslandi og ekki síður úti í heimi. Það snerti heldur betur hugtakið fæðuöryggi.

Eitruð gasmóða (Laki haze) lagðist yfir austurhluta landsins ásamt ösku frá eldstöðvunum, þessi móða skreið líka yfir hafið til Evrópu og af henni er hugtakið „móðuharðindi“ dregið sem nefnt var á ensku „Mist Hardships“. Um

Vannæring og hungur er ekki bara eitthvað sem getur átt sér stað í útlöndum. Fjölmargir Íslendingar búa daglega við slíkan veruleika, ýmist vegna fátæktar og/eða sjúkdóma. Mynd /Sott.net

8 milljónir tonna af vetnisflúoríði er talið hafa streymt út í andrúmsloftið og um 120 milljónir tonna af brennisteinsdíoxíði sem er þrefalt meiri losun en allur iðnaður í Evrópu losaði árið 2006.

Súrt andrúmsloftið brenndi síðan gróður í stórum stíl. Þegar fólk og fénaður andaði loftinu að sér og það blandaðist vökva í öndunarvegi breyttist það í brennissteinssýru og skemmdi lungun. Hefur verið áætlað að 23 þúsund Bretar hafi látist af þeim sökum. Gosefni byrgðu fyrir sólarljósið sem leiddi til mikils kulda sem talið er að hafi valdið dauða 8.000 Breta til viðbótar. Veturinn 1784 var auk þess sagður sá kaldasti sem mælst hefur í Norður-Ameríku og náðu áhrifin allt suður til Mexíkóflóa.

Á Íslandi er talið að um 80% sauðfjárstofnsins hafi drepist, 50% nautgripastofnsins og um 50% hrossastofnsins. Það olli síðan hungurdauða um 9.000 Íslendinga, eða um 20–25% þjóðarinnar og stór hluti Íslendinga fór á vergang. Þá voru það matarkistur Breiðafjarðar, við Ísafjarðardjúp og víðar á Vestfjörðum sem björguðu því sem bjargað varð. Ekki var þá hægt að treysta á að innflutningur matvæla gæti bjargað þjóðinni.

Leitt hefur verið líkum að því að Skaftáreldar hafi verið mannskæðasta eldgos á heimsvísu. Þeir ollu uppskerubresti víða í Evrópu sem olli mannfalli og innanlandsátökum og milliríkjaátökum. Gosmóðan hafði alvarleg áhrif á uppskeru allt suður til Afríku og jafnvel gætti áhrifanna á Indlandi vegna veikingar á monsoon-veðurkerfinu. Talið er að þetta ástand hafi dregið um sjötta hluta egypsku þjóðarinnar til dauða.

Orkumál eru líka hluti af fæðuöryggiskeðjunni

Raforkukostnaður er líka veigamikill þáttur í landbúnaði á Íslandi, eins og við mjólkurframleiðslu og sér í lagi við ylrækt í gróðurhúsum. Þetta er afar mikilvægt í allri umræðu um að tryggja fæðuöryggi Íslendinga. Það á líka við varðandi nýtingu raforku í stað olíu til að framleiða fiskimjöl.

Fréttir að undanförnu sýna að garðyrkjubændur á Íslandi eru að lenda í vandræðum vegna hækkunar á orkukostnaði. Bændur hafa af þessum sökum verið að draga úr sinni framleiðslu, þrátt fyrir að eftirspurn sé mikil meðal neytenda. Hátt orkuverð er að kæfa þeirra starfsemi.

Garðyrkjubændur hafa margítrekað bent á að innleiðing á evrópsku regluverki um orkumál hafi þegar og muni enn frekar auka kostnað við t.d. ylrækt í gróðurhúsum sem geri slíka framleiðslu með öllu ósamkeppnishæfa við innfluttar vörur. Vitandi vits samþykktu samt 49 alþingismenn innleiðingu á orkupakka 3 þann 2. september síðastliðinn, eða 73% þingmanna. Þá er boðað að fjórði orkupakkinn frá ESB sé væntanlegur til innleiðingar sem herðir enn þessi tök.

Þarna hafa helstu rökin verið, að með innleiðingu á orkupakka þrjú sé verið að tryggja „neytendavernd“. Það hlýtur að teljast skrítin vernd ef hún felur fyrst og fremst í sér frelsi til að velja á milli dýrari orkukosta en áður hafa verið í boði og verulega skerðingu á fæðuöryggi þjóðarinnar.

Miðað við þær afleiðingar sem hækkun orkuverðs, þ.e. raforku, flutnings og annarra gjaldaliða orkufyrirtækjanna, er þegar búin að hafa t.d. á garðyrkjuna, lítur dæmið illa út. Í því ljósi má segja að með samþykkt Alþingis á innleiðingu orkupakka þrjú sé í raun verið að vinna gegn fæðuöryggismarkmiðum Sameinuðu þjóðanna.

Mun Ísland standa við fæðuöryggismarkmið Sameinuðu þjóðanna?

Íslendingar fengu aðild að Sameinuðu þjóðunum (SÞ) þann 19. nóvember 1946. Áður hafði Ísland gerst aðili að fimm alþjóðastofnunum, sem síðar urðu sérstofnanir samtakanna: Matvæla- og landbúnaðarstofnuninni (FAO), Alþjóðagjaldeyrissjóðnum (IMF), Alþjóðabankanum (IBRD), Alþjóðaflugmálastofnuninni (ICAO) og Alþjóðavinnumálastofnuninni (ILO). Löngu áður hafði Ísland gerst aðili að Alþjóðapóstmálasambandinu (UPU).

Árið 1943 varð Ísland stofnaðili að Hjálpar- og endurreisnarstofnun Sameinuðu þjóðanna (UNRRA), en sú stofnun var lögð niður árið 1947.

Allsherjarþing SÞ samþykkti aðildarumsókn Íslands 9. nóvember 1946. Hinn 19. nóvember sama ár undirritaði Thor Thors sendiherra yfirlýsingu, fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands, um að Ísland samþykkti sáttmála Sameinuðu þjóðanna. Árið 1947 var Thor Thors skipaður fyrsti fastafulltrúi Íslands hjá Sameinuðu þjóðunum.

Ísland hefur þannig verið aðili að Sameinuðu þjóðunum frá stofnun. Þá hafa íslenskir ráðamenn talið sér skylt að fylgja markmiðum Sameinuðu þjóðanna, m.a. í loftslagsmálum. Engar upplýsingar eru hins vegar fyrirliggjandi um að Ísland hafi hafnað að taka þátt í því markmiði að tryggja fæðuöryggi þjóða heims. Því hlýtur sú skylda að hvíla á ráðamönnum að leggja á borðið samræmda áætlun um hvernig slíkum markmiðum verði náð. Það verður örugglega ekki gert með því að þrautpína íslenska bændur með stöðugt hærra orkuverði og flæma þá úr starfi. Það verður heldur ekki gert með því að grafa undan sauðfjárrækt, nautgriparækt, alifuglarækt og svínarækt með stórauknum innflutningi.

Ef stjórnmálamenn meina eitthvað með veru Íslands í alþjóðasamtökum eins og Sameinuðu þjóðunum, verða menn líka að hafa í gangi áætlun sem tryggir m.a. öryggi þjóðarinnar varðandi aðgengi að fæðu. Ekki bara þegar allt leikur í lyndi, heldur ekki síður til að mæta öllum þeim óvæntu aðstæðum sem upp geta komið.

UTAN ÚR HEIMI

Stór hluti af rekstri Ciderhuset er að taka á móti gestum sem eru áhugasamir um ávaxtaræktun staðarins. Myndir / ehg

Ciderhuset í bænum Balestrand í Noregi:

Þar snýst lífið um ávaxtaræktun og safagerð

Erla Hjördís Gunnarsdóttir
ehg@bondi.is

Hjónin Åge Eitungjerde og Eli-Grete Høyvik eiga og reka ásamt syni sínum og tengdadóttur Ciderhuset í bænum Balestrand í Noregi. Þar framleiða þau um 300 þúsund lítra árlega af lífrænum eplasafa og eplasíder og hefur framleiðslan aukist jafnt og þétt frá því að þau hófu reksturinn árið 1999. Að auki reka þau sveitabúð á staðnum og veitingastað með svæðisbundnum vörum sem hefur fengið afar góða dóma.

Balestrand er í Sognafirði í Noregi og er svæðið áætlað að vera eitt af elstu ávaxtaræktunarsvæðum í Noregi með rætur allt aftur til ársins 1100. Í Sverrissögu er aldinshagi í Vík í Sognafirði nefndur og í Bjǫrgynjar Kálfskinn er Æpplagard í Kvåle í Sogndal nefndur. Vörurnar frá Ciderhuset, sem markaðssettar eru sem Balholm, eru þekktar víða um Noreg og eru sjö starfsmenn hjá hjónunum við safa- og síderframleiðslu ásamt því að sinna veitingahúsi staðarins yfir sumartímann.

„Við létum pressa fyrir okkur fyrsta eplasafann árið 1996 því okkur fannst það svo sorglegt hversu mikið af eplum voru send í B-flokk til að gera blandaðan eplasafa úr fyrir stórverslanir. Það hlaut að vera hægt að gera eitthvað meira við þessa flottu ávexti sem annars enduðu á þennan veg. Síðan byrjuðum við að þróa okkur áfram með framleiðslu á eplavíni eða síder í kringum 2005 eftir að 80 ára framleiðsluleinokun var aflétt og aftur var leyfilegt að framleiða síder og ávaxtavín. Fjórum árum síðar færðum við enn frekar út kvíarnar þegar við byrjuðum að eima ávaxtabrennivín," útskýrir Eli-Grete.

Pressa um 400 tonn árlega

Åge er á heimaslóðum en amma hans

Hjónin Åge Eitungjerde og Eli-Grete Høyvik eiga og reka ásamt syni sínum og tengdadóttur Ciderhuset í bænum Balestrand í Noregi, en þar framleiða þau um 300 þúsund lítra árlega af lífrænum eplasafa og eplasíder.

Ciderhuset í bænum Balestrand í Noregi.

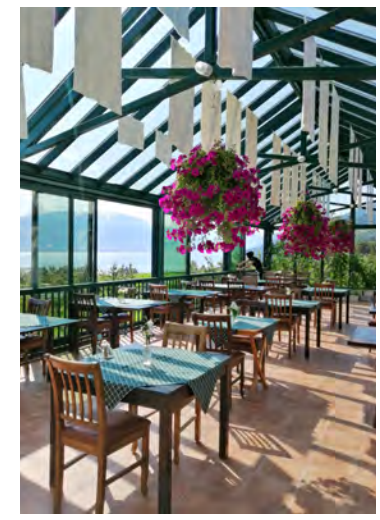

Vöruúrvalið er fjölbreytt í sveitaversluninni hjá þeim hjónum en í dag framleiða þau 14 ólíkar tegundir af eplasafa og eplasíder.

og afi áttu sveitabæinn og plöntuðu fyrstu eplatrjánum árið 1922. Þau hjónin fluttu til Balestrand árið 1989 og tóku við sveitabænum.

„Í dag pressum við í kringum 400 tonn af eplum á ári sem verða um 300 þúsund lítrar. Um 85 prósent af því verður eplasafi en afgangurinn verður að síder. Meirihlutinn af eplunum sem við erum með hér eru sérstök síderepli sem notuð eru í síderinn. Þau koma upphaflega frá Normandi og Somerset. Við erum með í kringum þrjú þúsund tré, mest af þeim eru eplatré en einnig perutré, plómur og apríkósur sem við búum til sultu úr og seljum hér í sveitabúðinni okkar. Á milli eplatrjánna ræktum við rabarbara og erum með í kringum 100 ólíkar tegundir af ávöxtum hér á bænum," segir Eli-Grete og bætir við:

„Ávextir og ber sem verða að safa eða er bætt við í safa kaupum við af öðrum ávaxta- og berjaframleiðendum í Sognafirði, eins og perur, hindber, kirsuber, bláber, stikkilsber og fleira. Þetta á aðallega við um borðepli, það er að segja venjuleg epli til átu."

Það er ekki amalegt útsýnið út á Sognafjörðinn af veitingastaðnum í Ciderhuset.

Söguslóðir síðersins

„Þegar maður býr til síder eða eplavín eru það í raun sömu lögmál sem gilda eins og þegar maður býr til vín, það er einungis gerjað úr eplum í staðinn fyrir vínberjum. Ungur síder hefur stuttan gerjunartíma, eða um 1–2 vikur. Fullgerjaður síder þarf 1–3 mánuði. Vel þroskaður síder getur þurft 1–2 ár til að verða góður og tilbúinn. Af því að við getum ekki ræktað vínber svo norðarlega þá er eplasíder í grunninn hið norræna vín," útskýrir Åge og segir jafnframt:

Gamalt eplapressunartæki sómir sér vel sem skraut og hilla í Ciderhuset.

„Á norræna tímatalinu var gamli forn-síderinn kallaður bjor (á ensku beor) og var sennilega búinn til úr villieplum, berjum, mjaðjurt og örlitlu hunangi. Bjor á ekkert skylt við nútímabjór. Í Allvismál fjallar dvergurinn Allvis um ólíkar brugganir, ekki ólíkar tegundir af bjór. Bjor var drykkur Æsanna vegna þess að hunang var svo dýrt. Hreint hunangsvín var ekki notað fyrr en löngu seinna þegar hunangsflugnaræktun varð algeng. Í epíkinni um Sigurð Fáfnisbana gefur Brynhild minningardrykk til Sigurd sem er bæði kallaður bjor og mjöður.“

Í vor keyptu þau hjónin þennan forláta skemmti- og hjólavagn frá Spáni sem margir hópar nýttu sér í sumar.

Svæðisbundin matvæli og drykkir

Þau hjónin eru sammála um að margt hafi breyst í viðhorfi gagnvart heimaframleiðslu bænda frá því að þau byrjuðu að markaðssetja sínar vörur. Möguleikar bænda séu mun meiri í dag en áður þar sem hægt sé að byggja undir grunnframleiðsluna.

„Fyrstu árin var enginn sem þekkti nýpressaðan hreinan eplasafa. Fólk var vant því að kaupa og drekka síaðan eplasafa í fernum. Margir veltu því fyrir sér hvort eitthvað væri að vörunni þegar það lá seti á botninum á flöskunum. Í dag er meira að segja á fínustu veitingahúsum borinn fram nýpressaður hreinn eplasafi sem fólki líkar vel svo það hafa orðið stórar breytingar til hins betra. Svæðisbundin matvæli og drykkir hafa fengið allt aðra stöðu í dag en áður,“ segir Åge og þegar talið berst að veitingastað þeirra hjóna útskýrir hann:

„Veitingastaðurinn er opinn daglega allt sumarið þar sem við bjóðum upp á kvöldverð frá miðjum júní og fram í miðjan ágúst. Fyrir og eftir sumartímann framreiðum við hádegisverð hér. Hér í Ciderhuset erum við með síderveitingastað þar sem við bjóðum upp á 14 mismunandi tegundir af síder, eitthvað fyrir alla og alltaf eitthvað sem passar við ólíka rétti. Tengdadóttir okkar er frá Tyrklandi og hún hefur þróað eldhúsið hér sem er innblásið af matseld Miðjarðarhafsins og blandar því saman við hefðbundna norska rétti eins og reyktan lax og súrsíld. Við erum afar þakklát og ánægð með það að veitingastaðurinn hefur fengið góða dóma, til dæmis á Tripadvisor og á samfélagsmiðlunum, og það hjálpar allt til við reksturinn, sem gerir okkur kleift að vera með 10 starfsmenn yfir sumartímann.“

45,6% fólks á landsbyggðinni les Bændablaðið

Heimild: Prentmiðlakönnun Gallup, okt.-des. 2018. Aldur 12-80 ára.

Lestur Bændablaðsins:

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFIÐ ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

20,4% á höfuðborgarsvæðinu

45,6% á landsbyggðinni

29,5% landsmanna lesa Bændablaðið

LÍFLAND

Náðu hámarksárangri með heildarlausn frá Líflandi

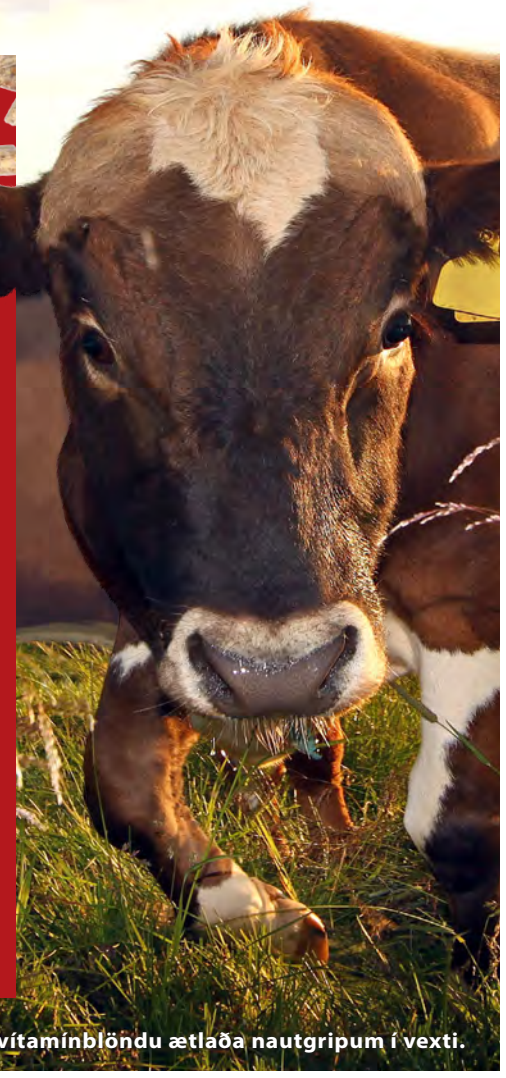
Markmið okkar er að styðja bændur með markvissum og vísindalegum hætti í átt að hámarksárangri. Líflandi býður upp á kjarnfóður fyrir öll tímabil á vaxtartíma nautkálfa.

Kálfamúslí
Kálfamúslí kemur kálfum fyrr til að éta kjarnfóður og hentar fyrstu 3 vikurnar, þar til kálfar hafa náð góðum tökum á áti.

Alikálfakögglar
Alikálfakögglar eru próteinríkir og lystugir kögglar fyrir ungkálfa frá burði að 3ja mánaða aldri.

Kálfaþróttur
Kálfaþróttur er kjarnfóður sem hentar naut- og kvígukálfum frá 3ja mánaða aldri til vöðvauppbyggingar og þyngdaraukningar.

Bolabætir
Bolabætir er kjarnfóður til að gefa nautkálfum síðustu vikurnar fyrir slátrun. Bolabætir inniheldur m.a. 52% maís og er því mjög sterkju- og orkuríkur. Hátt hlutfall maís ýtir undir betri fitusprengingu í kjöti.
Bolabætir stuðlar að þyngdaraukningu nautkálfa á síðasta vaxtarskeiðinu.

Allar blöndurnar innihalda sérlagaða steinefna og vítamínblöndu ætlaða nautgripum í vexti.

Vinsamlega hafið samband við söluráðgjafa okkar í síma 540 1100 til að fá nánari upplýsingar

Sala og ráðgjöf Sími 540 1100 | www.lifland.is lifland@lifland.is | Reykjavík Lynghálsi | Borgarnes Borgarbraut | Akureyri Óseyri | Blönduós Efstubraut | Hvolsvöllur Ormsvöllur

Bændablaðið *Smáauglýsingar 56-30-300*

Dreift í 32 þúsund eintökum á yfir 420 dreifingarstaði og öll lögbýli á Íslandi

...VIÐ MÆLUM MEÐ ÞVÍ BESTA

ÍSMAR
SÍÐUMÚLA 28 / 108 REYKJAVÍK
SÍMI 510 5100 / ISMAR.IS

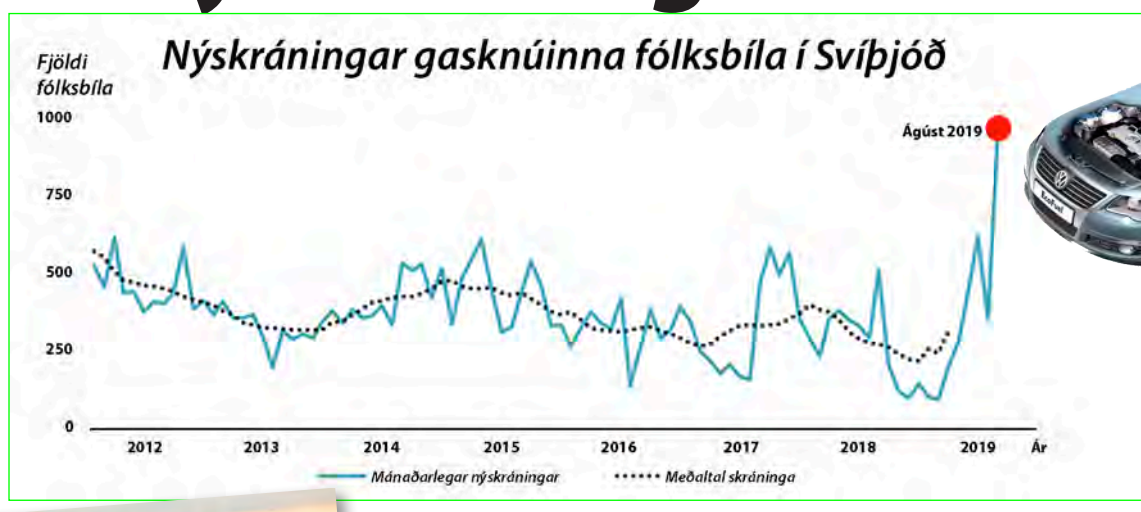
ÖKUTÆKI & ORKUSKIPTI

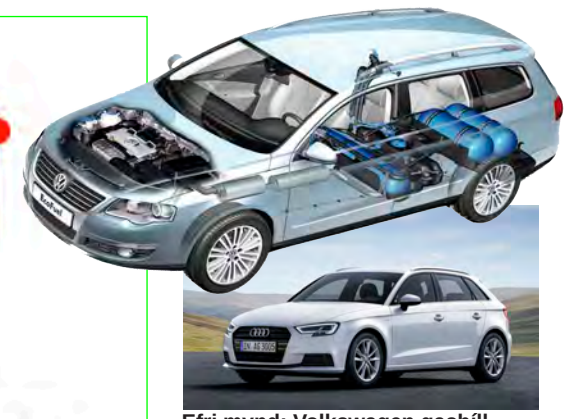
Vaxandi áhugi á gasknúnum bílum í Svíþjóð:

Metfjöldi nýskráninga á metanbílum

Í ágúst voru meira en 1.000 nýir gasknúnir bílar skráðir í Svíþjóð samkvæmt nýlegri tölfræði frá Umferðargreiningunni. Það er mesti fjöldi skráðra metangasbíla á einum mánuði í Svíþjóð frá því byrjað var að birta tölfræði yfir nýskráða gasbíla árið 2006.

Fjöldi gasknúinna bíla í Svíþjóð hefur verið tiltölulega stöðugur undanfarin ár, að því er greint var frá á heimasíðu Biogas Öst þann 10. september síðastliðinn. Fluttir hafa verið út álíka margir metangasbílar frá Svíþjóð og innflutningurinn nemur, eða um það bil 3.000–4.000 nýir bílar á hverju ári. Mikil eftirspurn er utan Svíþjóðar eftir gasknúnum bílum sem framleiddir eru í landinu, hefur það heldur dregið úr vextinum í Svíþjóð. Talið er að óvenjumikill fjöldi nýskráninga í ágúst stafi af auknum almennum áhuga á gasknúnum bifreiðum í kjölfar innleiðingar á nýja prófunarstaðlinum WLTP (World wide harmonized light-duty vehicle test procedure) fyrir ný ökutæki.

Efri mynd; Volkswagen gasbíll. Neðri mynd; Audi A3 Sportback g-tron fyrir gas og bensín.

Langar biðraðir með tilkomu WLTP

Síðan í september 2018 verður að prófa alla nýja bíla í Evrópu samkvæmt nýjum prófunarstaðli, eða „samræmdum heimsviðmiðunum við prófanir á léttum ökutækjum“, sem er ný leið til að mæla efnalosun í útblæstri bíla með sprengihreyfla. Þetta hefur orsakað langar biðraðir á rannsóknarstofunum sem geta annast prófanirnar og gefið vottanir um hvort nýir bílar standast reglur. Í þessum mælingum hafa bensín- og dísilbílar oft forgang þar sem þeir eru enn ráðandi í bifreiðasölunni. Fjöldi vinsælla gasknúinna bílgerða hafa nú verið samþykktar og hægt er að bjóða þær til sölu. Hefur það greinilega leitt til sprengingar í nýskráningum gasknúinna bifreiða.

Gasknúinn strætisvagn í Uppsala.

Suzuki Ignis Gas/Bensín.

Mersedes Benz Econic NGT.

Scania Sería P.

Mun ódýrari í rekstri

Fyrir utan að vera margfalt umhverfisvænni en dísilbílar, spillir ekki fyrir að gasknúnir bílar eru mun ódýrari í rekstri. Það gildir einnig fyrir slíka bíla á Íslandi og dæmi eru um að gasáfylling á bíl sem dugar í akstur til Akureyrar kosti innan við helming þess sem kostar að aka sambærilegum dísilbíl.

Skráningar á lífdísilbílum dragast saman

Það sem stuðlar að auknum vinsældum metangasbíla er einnig talið líklegt til hækkandi verðs á dísilbílum sem falla undir HVO100 og hafa verið ráðandi á markaðnum. Árið 2017 var orkugeta í nýjum dísilbílum sem framleiddir voru í Svíþjóð 5.333 GWst. Það var komið í 3.726 GWst árið 2018 og í 3.726 GWst á fyrri hluta ársins 2019. Á fyrri hluta þessa árs fóru nýjar dísilbifreiðar með 1.050 GWst orkugetu út í umferðina í Svíþjóð. Það eru allt bifreiðar sem eru með vélar sem notað geta bíódísil undir staðlinum HVO100.

Nýi WLTP mælingastaðallinn þýðir að auknar skyldur eru settar á framleiðendur véla varðandi nýtni eldsneytis við brennslu. Það þýðir að breyta þarf stærstum hluta kerfisins við framleiðslu dísilbíla.

Rafbílum fjölgaði einnig en voru þó aðeins 3% í ágúst

Af nýskráningum í ágúst voru 88 prósent dísil- eða bensínbifreiðar, en aðeins 3 prósent voru hreinir rafbílar. Þá voru 3 prósent bensínbílar og 5 prósent tengil-tvinnbílar. Þetta þýðir að þótt endurhlaðanlegum ökutækjum og gasknúnum bílum fjölgi mjög, eru samt nærri 9 af hverjum 10 nýjum bílum gerðarviðurkenndir fyrir bensín og dísil.

Verið er að framleiða aukið magn af lífdísil og lífbensín og nú þegar er mikill fjöldi bifreiða á sænskum vegum sem geta notað þær eldsneytistegundir. Með því að auka hlutfall ökutækja sem geta notað aðra endurnýjanlega valkosti eins og rafmagn, lífgas, etanól og vetni eykst möguleikinn á að skipta um eldsneyti í umferðinni.

„Við sjáum aukinn áhuga á gasknúnum bifreiðum bæði í einkageiranum og opinberum geirum. Það er mikilvægt að vinna að því að halda uppi jákvæðri þróun þar sem allir endurnýjanlegir kostir eru mikilvægur hluti lausnarinnar við að skipta út bifreiðum sem ganga fyrir jarðefnaeldsneyti,“ segir Björn Isaksson, verkefnisstjóri hjá BioDriv Öst.

Á heimasíðu Biogas Öst má finna bækling með upplýsingum um mikinn fjölda bíla sem brenna metangasi. Þar kemur m.a. fram að umhverfisáhrifin við að skipta yfir í gasknúna bíla sé veruleg. Þeir losi um 80% minna af koltvísýringi en bensín- og dísilknúnir bílar. */HKr.*

Vísindamenn við Illinois-háskóla í Chicago í Bandaríkjunum:

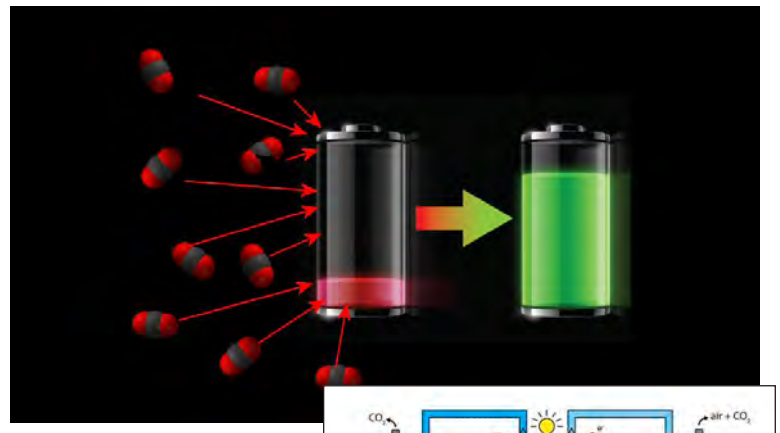
Segjast hafa leyst gátuna við að búa til „liþíum-koltvísýringsrafhlöður“

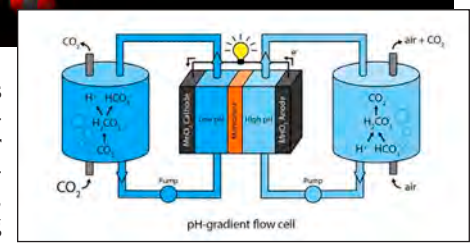
– Telja að slíkar rafhlöður hafi mun meiri þéttni og endist betur en núverandi liþíum-ion rafhlöður

Vísindamönnum við Illinois-háskóla í Chicago (UIC) virðist hafa tekist að búa til endurhlaðanlega liþíum-koltvísýrings rafhlöðu (lithium-CO_2) sem eru með yfir sjö sinnum meiri orkuþéttni en liþíum-jóna-rafhlöður (lithium-ion batteries).

Nú segjast vísindamenn hafa fengið liþíum-koltvísýringsrafhlöður til að virka fullkomlega eftir endurhleðslu. Telja þeir sig hafa staðfest í tilraunum að slíkar rafhlöður hafi langan líftíma og hægt sé að endurhlaða þær með 500 milliamperstunda (mAh g−1) hleðslu oftar en 500 sinnum. Það þýðir um 10 ára endingu miðað við hleðslu einu sinni í viku og er sagt mun meiri ending en hægt sé að ná með liþíum-ion rafhlöðum sem nú eru m.a. notaðar í bíla.

Hefur grein um þetta m.a. verið birt í tímaritinu Advanced Materials og á heimasíðu Illinois-háskóla. Fræðilegir útreikningar vegna verkefnisins voru gerðir af teymi doktors Larry Curtis hjá Argonne National-rannsóknarstofunni. Þá var verkefnið styrkt af orkumálaráðuneyti Bandaríkjanna, skrifstofu orkunýtni og nýsköpunar í orkumálum og Vísindasjóði Bandaríkjanna (National Science Foundation)

Amin Salehi-Khojin, dósent við vél- og iðnverkfræðideild skólans, segir að liþíum-koltvísýringsrafhlöður hafi verið taldar vænlegur orkugeymslukostur um langa hríð vegna þess að þau hafa orkuþéttleika sem er meira en sjö sinnum meiri en algengt er í lithium-ion rafhlöðum. Fram til þessa hafi vísindamönnum hins vegar ekki tekist að þróa koltvísýringsrafhlöður sem virki almennilega og séu endurhlaðanlegar.

Þekkt sé að þegar liþíum-koltvísýringsrafhlaða er notuð valdi efnahvörf umbreytingu í litíumkarbónat og kolefni. Litíumkarbónatið endurvinnst meðan á hleðslu stendur, en kolefnið safnast bara upp, sem að lokum leiðir til þess að rafhlaðan hættir að virka.

Salehi-Khojin og samstarfsmenn hans notuðu nýtt efni í tilraunir með koldíoxíð-rafhlöðuna til að bæta endurvinnslu bæði litíumkarbónats og kolefnis við endurhleðslu. Til þess notuðu þeir, ef rétt er skilið, „MoS2 nanoflögur í bakskaut

samhliða jónískum vökva úr dímetýlsúlfoxíð raflausn“, hvað sem það annars þýðir á mannamáli.

„Okkar einstaka samsetning hjálpar til við að gera fyrstu kolefnishlutlausa liþíum-koltvísýringsrafhlöðuna með miklu meiri skilvirkni og lengri líftíma, en hægt er að ná í sambærilegum rafhlöðum. Það gerir það kleift að nota þessa tækni í háþróuð orkugeymslukerfi,“ sagði Salehi-Khojin. *HKr.*

Bændablaðið *Næsta blað kemur út 24. október*

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

- Iðnaðarhurðir
- Iðnaðarhurðir með gönguhurð
- Bílskúrshurðir
- Hurðir í trékarma
- Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

VB HURÐIR

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

LJÓSGJAFINN

Það er gott að vera í sveitinni!

Við höfum áralanga reynslu af raflagnahönnun og rafverktöku í landbúnaðarbyggingum.

Meðal þeirrar þjónustu sem Ljósgjafinn ehf. býður uppá er:

- Ráðgjöf varðandi raflagnir
- Hönnun raflagna
- Kostnaðaráætlanir
- Rafverktaka
- Lokaúttekt á raforkuvirkjum
- Viðhaldsþjónusta

Glerárgötu 32, 600 Akureyri | sími 460 7788 | ljosgjafinn@ljosgjafinn.is | www.ljosgjafinn.is

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

MHG VERSLUN

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

BÆKUR & MENNING

Lækningar, töfrar og trú í sögulegu ljósi:

Lífgrös og leyndir dómar

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Lækningajurtir og saga lækninga eru viðfangsefni bókarinnar Lífgrös og leyndir dómar sem dr. Ólína Kjerúlf Þorvarðardóttir þjóðfræðingur er að senda frá sér. Í bókinni er meðal annars fjallað um gamlar íslenskar lækningabækur og hvernig þekking á íslenskum lækningagrösum safnaðist saman, blandaðist um tíma hjátrú og göldrum, en varð um síðir að þeim grasalækningum og lyfjaiðnaði sem við þekkjum í dag.

Ólína hefur unnið að bókinni Lífgrös og leyndir dómar hátt í tvo áratugi með hléum en hún segir að síðastliðin fjögur ár hafi hún unnið að því að klára bókina, sem um þessar mundir er að koma í verslanir.

Rætur læknisþekkingar

„Bókin fjallar um rætur þeirrar læknisþekkingar sem við höfum í dag. Ég rek þráðinn allt aftur að bökkum Nílarfljóts á fornöld, kem svo við á Íslandi og sökkvi mér niður í elstu íslensku lækningahandritin sem rekja má aftur til 12. og 13. aldar. Þessi gömlu lækningahandrit bera samnorræn einkenni og hafa verið eignuð danska grasafræðingnum, kanúkanum og lækninum Henrik Harpestræng. Þeirra á meðal eru íslensk handrit sem bera óneitanlega líkindi af ritum Harpestrængs og eru kölluð Harpestræng-handritin. Kenningin er sú að þau hafi borist til Íslands ýmist frá Danmörku eða Noregi," segir Ólína.

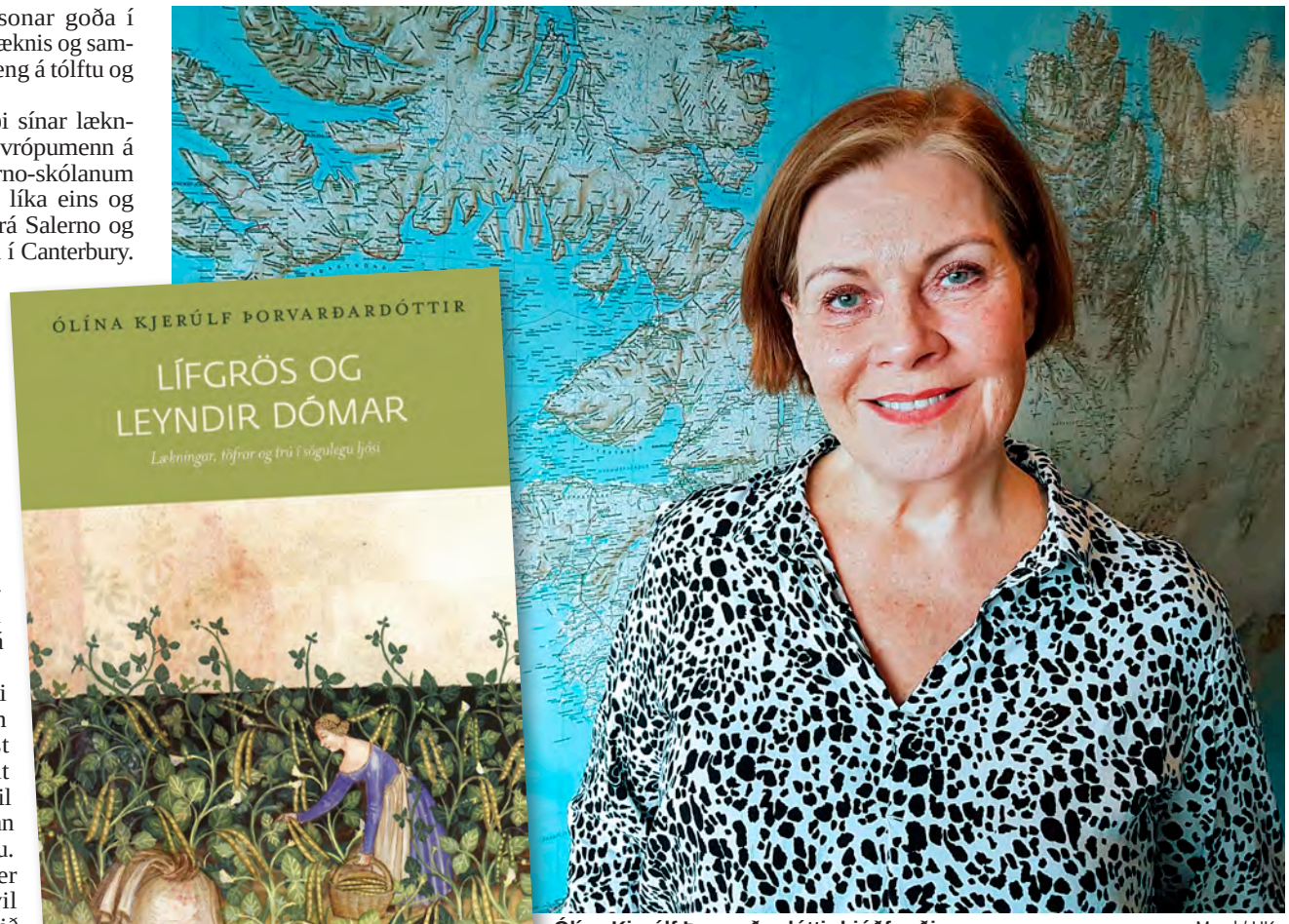
Handrit frá Hrafni Sveinbjarnarsyni?

„Hins vegar tel ég að eitt þessara handrita megi hugsanlega rekja til Hrafns Sveinbjarnasonar goða í Dýrfirðingagoðorði, læknis og samtímamanns Harpestræng á tólftu og þrettándu öld.

Harpestræng hafði sínar lækningar eins og aðrir Evrópumenn á sínum tíma frá Salerno-skólanum á Ítalíu. Bretar voru líka eins og aðrir undir áhrifum frá Salerno og ekki síst menntamenn í Canterbury. Hrafn kom þar við á ferðum sínum og gaf heilögum Tómasi Becket rostungstennur að gjöf auk þess sem hann gekk suður til Evrópu bæði til Spánar og Ítalíu. Allar líkur eru á því að Hrafn hafi á ferðum sínum kynnt sér lækningar og að rekja megi lækningaaðferðir hans til Háskólans Salerno á Ítalíu," segir Ólína.

Hún telur ekki ólíklegt að Hrafn hafi getað komist yfir lækningahandrit Harpestrængs og ef til vill bætt eða skrifað inn í sjálfur eigin þekkingu. „Að minnsta kosti er handritið sem ég vil eigna Hrafni upprunnið frá Geirröðareyri sem nú heitir Narfeyri á Snæfellsnesi og þar bjuggu ættmenni Hrafns. Þar bjó systir hans og þangað flúði sonur hans undan Þorvaldi Vatnsfirðingi. Lækningabókin sem um ræðir er afrituð þar árið 1387, eins og kemur fram í handritinu sjálfu, og ég tel vel líklegt að ritið sem bókin var skrifuð eftir hafi verið frá Hrafni komið."

Ólína segir að bókin sé býsna „Harpestrængsleg" og að jurtirnar sem nefndar eru í henni séu flestar erlendar en að það sé svo sem ekki skrýtið því slíkt einkenni flest elstu lækningahandritin.

Ólína Kjerúlf Þorvarðardóttir þjóðfræðingur. Mynd / HKr.

Íslendingar fljótir að skapa eigin þekkingargrunn

„Sjálfri hefur mér þótt gaman að skoða og sjá hvernig þekkingarsköpun breytist með tímanum og hvað Íslendingar voru fljótir að búa til sinn eigin þekkingargrunn um villtar íslenskar plöntur.

Þetta sjáum við meðal annars í Grasnytjum séra Björns Halldórssonar í Sauðlauksdal, Búnaðarbálki Eggerts Ólafssonar og fleiri 17. og 18. aldar ritum."

Listi yfir innlendar og erlendar plöntur

Í bókinni Lífgrös og leyndir dómar er viðauki þar sem taldar eru upp allar íslenskar villtar plöntur sem koma við sögu í ritum frá 17. og 18. öld auk þess sem þar er listi yfir erlendar plöntur sem nefndar eru í íslenskum lækningahandritum.

Blendin þekking bætist við

Ólína segir að til séu nokkur gömul íslensk lækningarit og að hún taki þau merkustu til umfjöllunar í bókinni. „Það elsta er í AM 655 4to – það er ekki nema átta blöð og gengur eins og rauður þráður í gegnum allar íslensku lækningabækurnar sem á eftir komu. Ég kalla það Gömlu gersemina. Handritið sem ég kalla „Hrafnsbók" er í AM 194 8vo. Dyflinnarhandritið svokallað er líka frægt og mjög áhugavert en það er varðveitt í Dublin þrátt fyrir að vera íslensk lækningabók. Þar í er lækningabók Þorleifs Björnssonar hirðstjóra.

Bækurnar ganga í ýmsum afskriftum í gegnum aldirnar. Smám saman bætist eitt og annað inn í þær og þegar kemur fram á 17. öld er efni þeirra orðið ansi blendið. Inn í afskriftirnar er bætt rúnum, galdrastöfum, særingum, bænum og ýmsu hjátrúartengdu efni. Eftir það er ekki alltaf gott að gera greinarmun á galdrabók og lækningabók enda eru þess dæmi að menn hafi jafnvel verið dæmdir á bálið sem galdramenn fyrir að hafa haft lækningabók í fórum sínum."

Ólík nálgun á lækningar

Ólína segir að fólk hafi verið öðruvísi tengt við veruleika fyrr á öldum en í dag. „Það var litið til himintunglanna og notað dagaval til framkvæmda. Helstu lækningaúrræðin voru blóð-

Samkenndarkenningin

Thomas Bartholin, prófessor við Hafnarháskóla seint á sautjándu öld, var kominn af merkri ætt lækna og vísindamanna og tileinkaði sér sjálfur ýmsar markverðar læknisfræðilegar nýjungar á sinni tíð. Þekktastur er hann fyrir uppgötvanir sínar á eitlakerfi mannslíkamans.

Bartholin var þó barn síns tíma. Hann virðist hafa verið altekinn af samkenndar- og líkindafræðum og bæði stundaði og kenndi lækningar í þeim anda. Með samkenndarkenningum skýrði hann það að tveir bræður sem bjuggu fjarri hvor öðrum veiktust samtímis af hlaupabólu. Hann taldi að ef rautt klæði væri lagt á hörund hlypi blóð út í hörundið. Líkt tengdist líku sjúklingum til lækningar. Til að lækna froskpöddubit taldi hann ráðlegt að halda í lófa sér þurrkuðum froskpöddum. Nota skyldi beinamjöl úr sköflungi til að græða sérstaklega sár á fótleggjum, en beinamjöl úr höfuðskel til að græða sár á höfði. Þá skrifaði hann margt um flutning sjúkdóma *(transplantatio morborum)* úr mönnum í dauða hluti, dýr og menn. Í formála Vilmundar Jónssonar að Lækningabók Þorkels Arngrímssonar, *Curationes*, segir frá tiltektum Thomasar Bartholins við Hafnarháskóla. Gamall prófessor að nafni Thomas Fincke tók kveisu og gerðist uppþembdur. Spænskur hundur var lagður á kvið honum. Ekki var seppi fyrr orðinn heitur en hann æddi á dyr og engdist spúandi – kveisa þess gamla hafði hlaupið í hundinn. „Vinnukona á heimilinu hafði tannverk og sami hundur var lagður við kinn henni. Svíaði þegar, en hundurinn hljóp ýlfrandi um stofuna, og hafði auðsjáanlega tekið tannverkinn." Meðal annars ráðlagði hann yfirlestra til að auka verkun lyfja, til dæmis þetta vers:

Sanguis mane in te, sicut Christus fecit in se.
Sanguis mane in tua vena, sicut Christus in sua poena.
Sanguis mane fixus, sicut Christus cum fuit crucifixus.

Já, það gekk á ýmsu við Hafnarháskóla í þann tíð. Umhugsunarvert er að á sama tíma og aðferðir sem þessar voru iðkaðar og kenndar sem viðtekin fræði við norræna háskólastofnun var fólk brennt á báli fyrir rúnapár og lækningablöð sem lágu til grundvallar iðju af sama toga.

Aðventusveifla í Salzburg & Tíról

1. - 8. desember
Fararstjóri: Þóra Björk Valsteinsdóttir

Við bjóðum upp á glæsilega aðventuferð til Austurríkis og hefjum ferðina í borg barokksins, hinni stórkostlegu Salzburg. Borgin er einstök á aðventunni og jólamarkaður hennar einn sá fallegasti í heimi. Virkisbærinn Kufstein í Tíról tekur því næst á móti okkur og minnir helst á myndskreytt ævintýri. Upplifðu allt það stórkostlega sem aðventan í Austurríki hefur upp á að bjóða!

Verð: 199.900 kr. á mann í tvíbýli.
Mjög mikið innifalið!

Bókaðu núna á baendaferdir.is
Sími 570 2790 | bokun@baendaferdir.is | Síðumúla 2, 108 RVK

sp&r ehf.

Lærðir og leiknir

[...] fram á átjándu öld eru skilin óljós milli lærðra og leikra, ekki aðeins á Íslandi heldur víðar í Evrópu. Þetta má til dæmis ráða af viðurnefninu „lærði“ sem Jón Guðmundsson bar, og raunar fleiri sjálfmenntaðir alþýðufræðimenn bæði fyrr og síðar. Hugmyndaheimur Jóns lærða studdist að verulegu leyti við forngrískar kenningar um eðli náttúrunnar og mannslíkamans (sjá 1. kafla). Þær kenningar höfðu lítt þróast fram að hans tíð. Ritheimildir sýna að vessakenningar Hippókratesar sem Galenos byggði inn í kenningakerfi sitt (meðal annars um heita og kalda sjúkdóma), náttúrufræði Pliniusar og grasafræði Dioscoridesar voru enn við lýði og mótuðu hugmyndir sjálfmenntaðra íslenskra fræðimanna seint á sautjándu öld. Þessi fræði blönduðust annars vegar saman við magískar hugmyndir um náttúrukrafta og kosmísk öfl, meðal annars áhrif himintungla á heiminn og lífið í honum – hins vegar heiðnar trúarleifar í bland við kristni, því ekki er ýkja mikill munur á því að spenna rúnir um liðu „og biðja dísir duga“ eins og segir í Sigurdrífumálum eða binda brot af Margrétar sögu um læri fæðandi konu [...]

[--]Á miðöldum og fram á sextándu öld er ekki greinanlegur munur á alþýðulækningum og lærðum lækningum, enda þekkingarrótin ein og söm. Þegar þar er komið sögu hafa ráð hinna lærðu lækningarita þó gerst heldur þekkingarblendin. Bæna- og latínustagl, töfraformúlur, rúnaletur og torskildar þulur sveima þá innan um eldri fræði í lækningabókum og þess vegna vandséð að lærðu fræðin hafi á þeim tíma verið á nokkurn hátt „lærðari“ eða lausari við hjátrú en það sem síðar var kennt við alþýðuvísindi og þjóðtrú. Þvert á móti má halda því fram að óvísindalegar aðferðir sem með tímanum voru eignaðar alþýðulækningum hafi einmitt átt rót sína að rekja til hugmyndafræði gömlu lækningabókanna sem voru þeirra tíma vísindi, sprottin úr jarðvegi lærðustu rita og skóla í Evrópu. Samanburður á lækningaviðleitni Jóns lærða og samkenndar- og líkindafræðum Thomasar Bartholins við Hafnarháskóla sýnir hve óljós skilin voru milli töfra og vísinda. Samþykki yfirvalda og samfélags á læknisaðferðunum valt á því hvort einstaklingurinn sem bar þekkinguna fram og beitti henni var hluti af hinni samfélagslegu „þekkingarstofnun“ og þar með undirgefinn kennivaldinu. Þannig réðist það ekki síst af samfélagsstöðu annars vegar og hins vegar trúarlegri afstöðu (hvort sannkristið hugarfar bjó að baki lækningunum) hvort iðja manna taldist galdur eða fræði.

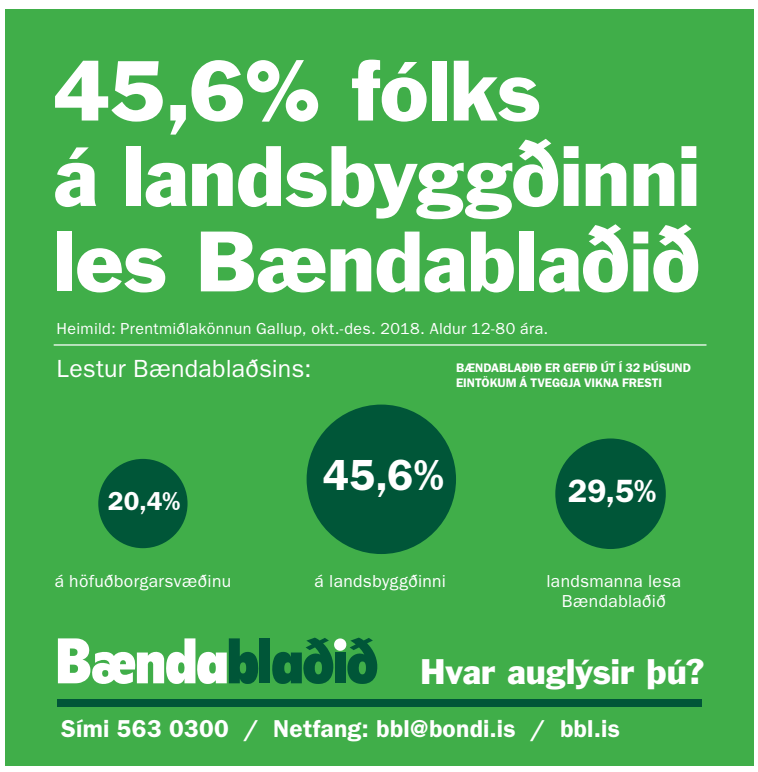
tökur og grös en líka náttúrusteinar. Notkun þeirra var viðurkennd sem lækningaráð og talin fullsæmandi kristnum mönnum enda voru slíkir steinar til í fórum íslensku biskupstólanna.

Viðhorf til mannslíkamans og lækninga voru því allt önnur og mun heildrænni en síðar varð, sérstaklega eftir að kom fram á 20. öld þegar læknavísindin urðu sífellt sérhæfðari og tóku að tengjast þrengri sviðum.

Í kjölfar vísindabyltingarinnar á 20. öld og framrásar viðurkenndra lækninga samtímans átti sér stað mikil hugarfarsleg breyting gagnvart gömlu þekkingunni. Vísindahyggjan varð mjög frek til fjörsins og gerði kröfu til skilyrðislauss átrúnaðar á kostnað eldri aðferða og hugarfars sem viðgengist hafði um aldir. Á síðustu áratugum virðist þó hafa komið fram ákveðið afturhvarf til eldri viðhorfa gagnvart mannslíkamanum samfara kröfu um heildrænni nálgun og hugsun þegar kemur að lækningum.

Fortíðin hefur því vitjað okkar á ný og að mínu mati væri æskilegast að þessi tvö sjónarmið tækjust hönd í hönd og ynnu saman. Í því væru miklir möguleikar fólgnir,“ segir dr. Ólína Kjerúlf Þorvarðardóttir þjóðfræðingur að lokum.

LÍF & STARF

Garðyrkjustöðin Sólbakki hefur lokið lífrænni aðlögun:

Byggja upp vottað garðyrkjubýli í Hörgársveit

– byrja á gulrótum, síðan kartöflur og rófur

Sigurður Már Harðarson
smh@bondi.is

Í undanförnum tölublöðum hefur verið fjallað um aðlögunarstyrki fyrir lífræna framleiðsluhætti sem Búnaðarstofa Matvælastofnunar úthlutar ár hvert. Mæðgurnar Nanna Stefánsdóttir og Sunna Hrafnsdóttir stýra garðyrkjunni á Ósi í Hörgársveit, en þær hafa tvisvar fengið úthlutað styrkjum til aðlögunar og hafa nýlega fengið sitt land vottað. Þær hafa einnig fyrst um sinn veðjað á ræktun lífrænt vottaðra gulróta – í það minnsta til að byrja með. Þær hafa lengi dreymt um að geta stundað lífræna ræktun á landi sínu og aðlögunarstyrkirnir hafa gert þeim það kleift.

Í síðasta blaði var sagt frá Elínborgu Erlu Ásgeirsdóttur sem keypti eyðijörðina Breiðargerði þar sem hún hefur hreiðrað um sig til framtíðar með lífræna útiræktun grænmetis – og einnig fyrst um sinn með gulrætur.

Vandlega valin jörð til ræktunarinnar

„Við keyptum jörðina Ós í Hörgársveit haustið 2016. Við vorum búin að leita okkur að jörð í ákveðinni fjarlægð frá Akureyri í nokkur ár. Við vorum með viss skilyrði til ræktunar í huga eins og sólargang, ræktunarland og frosthættu en þessi staður hentaði vel. Hér er þó vindasamt þannig að við byrjuðum strax í skjólbeltarækt," segir skrúðgarðyrkjumeistarinn Nanna, sem býr á Ósi ásamt dóttur sinni, manni hennar, Andra Sigurjónssyni, og sonum þeirra, Breka og Emil.

„Ég hef unnið við garðyrkju í meira en 30 ár. Sunna útskrifaðist úr garðyrkjuskólanum vorið 2018 af lífrænni braut skólans. Við vorum búin að hugsa um þessa lífrænu ræktun í mörg ár og ég hef alltaf gengið með þennan draum í maganum. Til að mynda er til á heimilinu fyrsta reglubókin sem Tún gaf út. Ég hef mikla reynslu af margs konar ræktun og Sunna hefur lengi verið með mér í ýmiss konar garðyrkju, en Andri starfar sem smiður," segir Nanna.

Nanna og Andri á gulrótarakrinum.

Myndir / úr einkasafni

Nýr heimur opnaðist í náminu í lífrænni ræktun

Sunna ákvað að drífa sig í garðyrkjuskólann eftir að hafa klárað háskólanám en hún fann sig ekki á þeirri braut. Hún segir að hún hafi fundið að garðyrkjan togaði sífellt meira í sig og þegar hún sá nám í lífrænni ræktun matjurta auglýsta lét hún slag standa og skellti sér í nám við skólann. „Námið tók tvö ár og þar opnaðist alveg nýr heimur, skólinn er algjörlega frábær staður. Þar höfðum við kennara sem hafa stundað lífræna ræktun lengi og eru hafsjór af þekkingu.

Samfélag lífrænna ræktenda er lítið á Íslandi en ég kynntist mörgum þeirra í gegnum námið. Það voru allir tilbúnir að deila sinni reynslu og hjálpa nýjum ræktendum. Eitt af því sem er erfitt við lífrænu ræktunina er að það er erfitt að afla sér þekkingar eins og til dæmis á netinu. Eins sorglegt og það nú er, þá eru lífrænir bændur fáir á Íslandi og lítið til af rannsóknum í greininni," segir Sunna.

„Við höfum nýtt tímann vel á meðan jörðin var í lífrænni aðlögun að byggja upp landið okkar og aðstöðu fyrir ræktunina. Það kemur sér vel að Andri er smiður og höfum við byggt mikið síðan við keyptum jörðina. Búið er að byggja 100 fm gróðurhús og einnig er búið að innrétta stóran bragga sem mun nýtast undir grænmetisvinnsluna. Í bragganum verður pökkunar- og kaffiaðstaða ásamt vinnsluherbergi þar sem hægt verður að vinna áfram vörur eins og þær sem lenda í öðrum flokki.

Komin lengra en ella vegna styrkjanna

Garðyrkjustöðin Sólbakki hefur lokið tveggja ára aðlögun og því forvitnilegt að vita hvernig umsóknar- og aðlögunarferlið hafi gengið fyrir sig – hvort því hafi til dæmis fylgt mikil skriffinnska.

„Aðlögunarferlið er tvö ár og því fylgir töluverð skriffinnska en ekkert sem við teljum vera mjög flókið," segir Sunna. „Við fáum reglulega úttektaraðila frá Tún sem tekur út okkar starfsemi og passar að við fylgjum settum reglum. Fremur strangt eftirlit er með lífrænum ræktendum en við teljum það vera af hinu góða og hægt er að treysta því að vörur sem eru vottaðar lífrænar séu ræktaðar eftir skilyrðum lífrænnar ræktunar.

Sunna Hrafnsdóttir með nýjar gulrætur.

Við sóttum um lífrænan aðlögunarstyrk en þann styrk er hægt að sækja um á meðan aðlögun stendur yfir. Þessi styrkur breytti mjög miklu fyrir okkur og hefur gert það að verkum að við erum komin lengra af stað með okkar starfsemi en til stóð á þessum tímapunkti," útskýrir hún.

Kláruðu aðlögun í maí

„Við vorum alltaf með skýra stefnu um að fara í lífræna ræktun og sóttum því um að byrja í lífrænni aðlögun fljótlega eftir að við keyptum og við kláruðum tveggja ára aðlögunarferlið núna í maí. Við byrjuðum strax að undirbúa okkar land undir ræktunina, byrjuðum að plægja og sá höfrum sem við tættum niður árið eftir og nú í sumar fóru gulrætur í það land. Jarðvegurinn kom mjög vel út í ræktun í sumar. Við hugsum mörg ár fram í tímann með tilliti til þess að stunda skilvirka skiptirækt," segir Sunna.

Hún bendir á að það sé bæði fyrirhöfn og það kosti auk þess talsvert að koma sér upp góðum lífrænum jarðvegi. „Lífræn ræktun er dýrari og tímafrekari en hefðbundin ræktun. Kostnaður vegna frækaupa og lífrænna áburðargjafa eru dýrari og töluverður kostnaður fer í vottunargjöld. Oftast þarf að hafa meira ræktunarland vegna mikillar skiptiræktunar til að tryggja frjósemi jarðvegsins. Mestur tími fer þó í illgresiseyðingu þegar engin eiturefni eru notuð. Við höfum fengið ómetanlega aðstoð frá vinum og vandamönnum í allri okkar vinnu.

Sumarið 2018 seldum við frá okkur smávegis af grænmeti, þá aðallega gulrótum, um 250 kíló. Nú í vor ákváðum við að stækka töluvert og sáðum gulrótum í tæpan hektara. Núna í byrjun október er búið að taka upp um sex tonn en enn er mikið eftir. Við seljum okkar vörur undir vörumerkinu Garðyrkjustöðin Sólbakki og eru þær seldar í nokkrum Samkaupbúðum í Eyjafirði.

Mikil eftirspurn eftir lífrænt vottuðu grænmeti

Þær mæður segja að þær horfi fram á að geta unnið eingöngu við grænmetisræktunina í framtíðinni. „Við höfum rekið skrúðgarðyrkjufyrirtæki á Akureyri í 10 ár og höfum unnið við það meðfram grænmetisræktuninni alveg þangað til núna í lok sumars. Við stefnum á að geta skapað okkur nægar tekjur til að geta unnið alfarið við grænmetisræktunina, alla vega við mæðgur," segir Sunna. „Við ætlum að nýta gróðurhúsið okkar betur og forrækta í því í vor og fjölga tegundum. Við ætlum einnig að rækta í smáum skala, kartöflur og rófur úti.

Við höfum fengið gríðarlega góð viðbrögð við gulrótunum okkar sem er virkilega skemmtilegt. Við erum spenntar að halda áfram að framleiða gæðavörur og við finnum fyrir því að viðhorf neytenda er að breytast. Fólk hugsar sífellt meira um hvernig vörur eru framleiddar og mikil eftirspurn er eftir íslensku lífrænt vottuðu grænmeti."

VÍKURVAGNAR EHF.
MIKIÐ ÚRVAL KERRUVARAHLUTA
RAFMAGNSBÚNAÐUR
BREMSUR
BEISLI
DEKK
LJÓS
LED LJÓS
STYRKUR, ÞJÓNUSTA OG ÁREIÐANLEIKI
VÍKURVAGNAR EHF.
Víkurvagnar ehf. – Hyrjarhöfði 8. – 110 Reykjavík
Sími 577-1090 – www.vikurvagnar.is – sala@vikurvagnar.is

Lágþrýsti þvotta- og hreinlætiskerfi
sem veitir einstakt öryggi í matvælaiðnaði og landbúnaði
SYSTEM CLEANERS
spinder
Óskum Steiná 2 í Svartárdal til hamingju með kvoðukerfið frá System Cleaners
SYSTEM CLEANERS® IÐNVER
IÐNVER · Tunguhálsi 10, 110 Reykjavík · Sími 517-2220 · idnver@idnver.is

LÍF & STARF

Íslenskir matreiðslumeistarar að störfum við veisluborð hlaðið japönskum réttum þar sem áherslan var lögð á íslenska lambakjötið. Myndir / Sendiráð Japans

Japanskur matreiðslumeistari leiðbeindi Íslendingum um japanskar hefðir í notkun á lambakjöti:

Þangsoð og japanskt lambakarrí

– Það má heimfæra ýmislegt í matarmenningu Japana upp á íslenska eldhúsið

Á dögunum stóð Hótel- og matvælaskólinn í Kópavogi fyrir nýstárlegum viðburði í samvinnu við sendiráð Japans á Íslandi, þegar nemendur á sérstöku námskeiði við skólann voru kynntir fyrir nokkrum grundvallarþáttum í japanskri matargerð – með sérstaka áherslu á lambakjöt sem hráefni.

Icelandic Lamb lagði til íslenskt lambakjöt og svo fór japanski matreiðslumeistarinn Giichi Takasawa, sem starfar sem matreiðslumeistari japanska sendiráðsins, í gegnum nokkrar útfærslur sem Japanir fara í sinni matreiðslu með notkun lambakjöts sem hráefnis.

Að sögn Tomoko Daimaru, sem starfar hjá japanska sendiráðinu, var um tveggja daga námskeið að ræða; á fyrri deginum var nemendum skólans kennt en á þeim seinni var opið fyrir gesti. Námskeiðið var bæði í fyrirlestraformi – þar sem farið var til dæmis yfir matarhefðir Japana – og svo fólst hluti þess í verklegri kennslu líka. Meðal annars var bragðfyrirbærið „umami“ útskýrt, sem er eitt mikilvægasta bragðeinkenni japanskrar matargerðar og má til dæmis finna í ríkum mæli í soði hvers konar, núðlusúpum og sojasósu.

Japanski matreiðslumeistarinn Giichi Takasawa, sem starfar sem matreiðslumeistari japanska sendiráðsins, leiðbeindi íslensku áhugafólki meðal annars um notkun á lambakjöti sem hráefni.

Súpusoð með þangi og þurrkuðum fiskflögum

Daimaru segir að verklega námskeiðið hafi þannig meðal annars falist í því að gera „dashi“, sem er súpusoð sem soðið er niður með þangi og þurrkuðum flögum af bonito-fiski (makrílættar). Þá sýndi hann til að mynda hvernig matreiða á japansk-ættaðan lambakarrírétt, engifer-lambarétt og rétt sem heitir Chawanmushi og er krembúðingur með gufusoðnum eggjum. Þegar kennslu var lokið var afraksturinn borðaður.

Giichi Takasawa lagði áherslu á í sínum leiðbeiningum að nemendurnir geti lagað íslenskt hráefni að japanska eldhúsinu og þess vegna voru áðurnefndir lambakjötsréttir valdir. Daimaru þakkar framlag Icelandic Lamb og segir að Íslendingar geti heimfært ýmislegt í matarmenningu Japana til Íslands.

Lambakjöt er að sögn Daimaru mjög algengt hráefni í matargerð á tilteknum svæðum í Japan, til að mynda á eyjunni Hokkaido, sem er nyrsta eyjan af stærstu eyjum Japans. Hún segir íslenska lambið sérstakt að gæðum og eigi mikla möguleika á japönskum mörkuðum. Hún segir áhuga hjá japanska sendiráðinu á því að aðstoða við að glæða áhuga fleiri Japana á kjötinu. */smh*

Bændablaðið
Kemur næst út
24. október

Á myndinni eru, talið frá vinstri, Sigríður Jóna Hannesdóttir verkefnastjóri, Sigurður Sævar Gunnarsson framkvæmdastjóri og Sunna Jökulsdóttir, þróunar- og gæðastjóri Ístex.

Ullarvinnslan Ístex í Mosfellsbæ:

Þróar mýkra ullarband, ullareinangrun og litun

Ístex hf. hefur verið að þróa sig áfram í nýjum vörum undanfarið, með það fyrir stafni að nýta íslensku ullina sem best. Þetta hafa verið mörg skemmtileg verkefni sem margir hafa komið að, að sögn Sunnu Jökulsdóttur, þróunar- og gæðastjóra Ístex.

Meðal verkefna er mýkra lambsullarband sem unnið er í samstarfi með Glófa. Annað verkefni er ullareinangrun í fatnað, þar sem sérstök áhersla er lögð á þvottheldni og slitþol. Þá er eitt af stærstu þróunarverkefnum um liti og umhverfismál. Viðskiptavinir hafa verið að kalla eftir umhverfisvænni litum. Ístex hefur lagt í talsverða fjárfestingu að ýta því áfram. Meðal annars er unnið að OEKO TEX 100 vottun fyrir ullina.

Að sögn Sigurðar Sævars Gunnarssonar framkvæmdastjóra þá hefur Sigríður Jóna Hannesdóttir verið ráðin til starfa sem verkefnastjóri til þess að ýta þessum tækifærum úr vör bæði hérlendis og erlendis.

Sigríður Jóna segist vera að leggja lokahönd á að setja á markað íslenska ullarsæng. Sængin er fyllt með 100% mislitri íslenskri ull sem búið er að þvo sérstaklega, kemba í fín lög og hólka niður. Þannig að hún er þvottheldin á 40° ullarprógrammi. Sængin andar mjög vel og er einstaklega létt.

Það sem er svo skemmtilegt við íslensku ullina er að hún er bæði góð fyrir heit sumur og kalda vetur. Til að byrja með er búið að hanna tvenns konar gerðir af sængum, annars vegar heilsárssæng, og hins vegar vetrarsæng. Heilsárssængin er góð allan ársins hring en vetrarsæng er hins vegar með meiri ull, og því hlýrri og hentar vel fyrir einstaklinga sem eru kuldaskræfur.

Að sögn Sigríðar er hún sjálf með vetrarsæng og er hæst ánægð með hana. Sængurnar hjá Ístex er tilvaldar fyrir einstaklinga sem kjósa að nota vörur með náttúrulegum efnum eða eru viðkvæmir fyrir kemískum efnum.

Sigríður Jóna segir að mörgu að huga og þau séu stolt að þróa þessa nýju vörulínu. Eitt sem þau eru núna að þróa eru koddar með íslenskri ull. Stefnan er að koddarnir verði í boði fyrir jólin, þannig að það verður auðvelt fyrir Íslendinga að kaupa jólagjafir í ár, hvort sem það er sæng eða koddi.

Hægt er að kaupa sængina á heimasíðunni www.lopidraumur.is og stefnt er að því að bjóða upp á fría heimsendingu um allt land.

NÁMSKEIÐ FYRIR MATREIÐSLUMENN OG BAKARA

Hvít og blámygluostar

Á námskeiðinu er fjallað um grunnatriði ostagerðar og kenndar aðferðir við vinnslu á hvít- og blámyglu ostum. Veitt er innsýn í smásæjan heim gerla og hvata, nýtingu þeirra í framleiðslu, hvað ber að forðast og hvað skal kalla fram. Rætt er um tæki, tól og aðstöðu sem þarf til ostagerðar. Þátttakendur framleiða ost sem þeir taka með heim og fóstra þar til hann er tilbúinn til neyslu.

Staðsetning: Hótel- og matvælaskólinn.
Tími: Laugardaginn 26. október frá kl. 09:00 - 14:00 og sunnudaginn 27. október frá kl. 09:00 - 12:00.
Fullt verð: 18.900 kr.
Verð til aðila IÐUNNAR: **7.000 kr.**

Fastir og hálffastir ostar

Á námskeiðinu eru að kynntir fastir- og hálffastir ostar og kenndar aðferðir við vinnslu þeirra. Veitt er innsýn í smásæjan heim gerla og hvata, samspil þeirra og nýtingu í ostagerðinni. Rætt er um tæki, tól og aðstöðu sem þarf til ostagerðar. Þátttakendur framleiða ost sem þeir taka með heim og fóstra þar til hann er tilbúinn til neyslu.

Staðsetning: Hótel- og matvælaskólinn.
Tími: Föstudaginn 22. nóvember frá kl. 13:00 - 18:00 og laugardaginn 23. nóvember frá kl. 09:00 - 12:00.
Fullt verð: 18.900 kr.
Verð til aðila IÐUNNAR: **7.000 kr.**

Nánari upplýsingar og skráning á idan.is og í síma 590 6400.

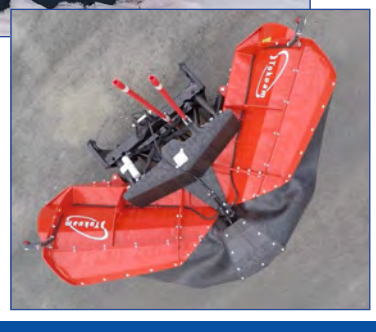
IÐAN fræðslusetur
www.idan.is

Tokvam®

Tokvam fjölplógar

VT280, VT320, VT380
Vinnslubreiddir frá: 232 til 380 cm. Sterkir plógar fáanlegir með flotgrind fyrir mikinn hraða.

Tokvam U-plógar

UT400, UT430, UT460, UT 490.
Hægt að skekkja til hliðar, fram sem safntönn og aftur.
Vinnslubreiddir: 232 til 490 cm,

Styrkur og gæði frá Tokvam í Noregi

Tokvam snjóblásarar

F130-F220 og 220-260 THS
Vinnslubreiddir frá 130—275cm
Sterkir snjóblásarar fyrir dráttarvélar frá 25 til 300 hestöfl!

AFLVÉLAR

Aflvélar ehf. • Vesturhrauni 3 • 210 Garðabær • Sími: 480 0000 • aflvelar.is • sala@aflvelar.is

HROSS & HESTAMENNSKA

Sýningarárið 2019

Þorvaldur Kristjánsson
ábyrgðarmaður í hrossarækt
thk@rml.is

Í þessum pistli verður farið yfir sýningarárið 2019 en það einkenndist af góðri mætingu hrossa til dóms, miklum áhuga á kynbótasýningum og úrvali frábærra hrossa. Þá voru haldin tvö stórmót; Fjórðungsmót á Austurlandi og Heimsleikar í Berlín.

Alls voru haldnar 15 sýningar víðs vegar um landið auk Fjórðungsmóts Austurlands sem haldið var á Fornustekkum. Felldir voru 1176 dómar, þar af 1031 fullnaðardómur sem er svipaður fjöldi dóma sé miðað við ár sem ekki eru Landsmót en alls komu 967 hross til dóms. Óvenju fá hross voru dæmd í maí miðað við síðastliðin ár, þrjár sýningar voru áætlaðar í maí en þær voru allar felldar niður og sameinaðar í einni sýningu sem haldin var í Hafnarfirði í síðustu viku maí. Fjöldinn náði sér svo upp á miðsumarssýningum en fjórar miðsumarssýningar voru haldnar; þrjár á Hellu og ein á Hólum en 369 dómar voru felldir á þessum miðsumarssýningum sem er metfjöldi. Fjórðungsmótið tókst vel en alls voru 31 kynbótahross sem mættu þar til dóms. Miðað var við ákveðinn fjölda efstu hrossa í hverjum flokki eins og fyrir síðustu stórmót. Vel var að mótinu staðið og eiga Hornfirðingar heiður skilinn fyrir framkvæmdina en afar góð stemning var á mótinu og býður mótssvæði þeirra upp á mikla möguleika með glæsilega reiðhöll, framboð af hesthússplássum og myndarlegt félagsheimili.

Þá var full mæting kynbótahrossa fyrir hönd Íslands á Heimsleika sem voru haldnir í Berlín; eitt hross í hvern flokk 5, 6 og 7 vetra og eldri hryssna og stóðhesta. Þau stóðu sig öll með prýði á mótinu, stóðu vel við fyrri dóma og voru efst í öllum flokkum nema 5 vetra flokki stóðhesta þar sem annað sætið var niðurstaðan. Þá forfallaðist því miður Nói frá Stóra-Hofi í elsta flokki stóðhesta. Mikill fjöldi frábærra hrossa kom til dóms í ár og er verðmætt að sjá hvað ræktendur hafa úr mikilli flóru góðra stóðhesta að velja en aldrei hefur verið meira úrval af gæða stóðhestum af mismunandi gerðum á boðstólum. Alls voru 286 feður á bak við sýnd hross í ár en Spuni frá Vesturkoti átti flest afkvæmi sem komu til dóms í ár, eða 42. Í töflu má sjá þá feður sem skiluðu tíu eða fleiri afkvæmum til dóms á árinu.

Meðaltöl og dreifingu einkunna má sjá í meðfylgjandi töflum fyrir alla eiginleika byggingar og hæfileika auk aðaleinkunna fyrir árið 2019 á Íslandi.

Hærri meðaltöl fyrir eiginleika sköpulags

Meðaltöl fyrir eiginleika sköpulagsins eru heldur hærri en í fyrra hjá flestum eiginleikum fyrir utan prúðleika þar sem meðaltalið í ár er lægra (7,61 vs 7,72). Breytingarnar eru þó afar litlar fyrir utan hófa-einkunn sem er töluvert hærri í ár samanborið við árið í fyrra (8,19 vs 7,94).

Þetta gæti skýrst af breyttum áherslum við mat á hófum þar sem meiri áhersla hefur verið lögð á rétt form hófsins; þ.m.t. lengd og halla á hælum, hvelfingu í botninn og meira dregið niður fyrir þrengsli í hófnum, þ.e. meira lagt upp úr réttu formi hófsins aftur í hæl og að hólþófarnir séu heilbrigðir. Þá er minni áhersla á dýpt hófsins sem ræðst eingöngu af því hversu mikið vaxinn hófurinn er. Þá eru meðaltöl fyrir eiginleika hæfileika heldur lægri í ár samanborið við árið í fyrra fyrir utan fet en þar er meðaltalið hærra (7,73 vs 7,69). Breytingarnar eru þó ekki miklar á milli ára en stærsti munurinn er í skeiðeinkunn. Meðaltal fyrir skeið var í fyrra 7,04 en er í ár 6,82 (meðaltalið er einnig lægra sé eingöngu horft til hrossa sem ná 5,5 eða hærra fyrir skeið). Það gæti skýrst af því að heldur fleiri klárhross voru sýnd í ár en 32% hrossa sem sýnd voru í ár voru með 5,0 fyrir skeið sem er hærra hlutfall en oft áður en yfirleitt hefur hlutfall klárhrossa af sýndum hrossum verið í kringum 25%.

Meðalaldur sýndra hrossa var 6,23 ár en það er hæsti meðalaldur sýndra hrossa í seinni tíð. Það skýrist fyrst og fremst af því að færri fjögurra vetra hross voru sýnd í ár, þau eru u.þ.b. helmingi færri í ár samanborið við árið í fyrra eða um 7% sýndra hrossa (25 fjögurra vetra stóðhestar voru sýndir og 35 hryssur).

Skrokkmál

Íslenski hesturinn hefur verið að stækka á undanförnum árum eins og lesendur eflaust þekkja. Meðalhæð hrossa sem komu til dóms á Íslandi í ár var rúmlega 142 cm á herðar, hryssur voru að meðaltali 141,6 cm og stóðhestar 144,4 cm. Til samanburðar þá var meðal hesturinn á árunum í kringum 1990 133 cm á herðar. En hesturinn hefur ekki bara verið að hækka á herðar, hann hefur einnig orðið framhærri með árunum, þ.e. munurinn á hæð á herðar og hæð á lend hefur verið að aukast. Í dag er meðal hrossið rúmlega 4 cm hærra að framan en að aftan (hryssur 3,9 cm hærri á herðar en á lend og stóðhestar 5,9 cm).

Framhæð hrossa hefur mikil áhrif á ganghæfni þeirra og um að gera fyrir ræktendur að skoða skrokkmálin. Þá er áhugavert að kanna hver meðal fótahæð hestsins er en hana má reikna út með því að bera saman hæð á herðar og brjóstdýpt. Meðal fótahæð hestsins í dag er rétt um 14 cm (hryssur: 13,6 cm og stóðhestar: 15,3 cm). Fótahæð íslenska hestsins hefur einnig verið að aukast á síðustu árum í viðleitni okkar við að skapa glæsilegri hestgerð en til að skara fram úr í keppni til dæmis er nauðsynlegt að hafa góða fótahæð í hrossum, það skapar meiri skreflengd og eykur á útgeislun.

Með hæstu einkunn ársins í elsta flokki stóðhesta og yfir landið í ár var Draupnir frá Stuðlum, undan Kiljan frá Steinnesi og Þernu frá Arnarhóli. Ræktendur er Edda Björk Ólafsdóttir og Páll Stefánsson og þau eru einnig eigendur ásamt Austurás hestum ehf. Mynd / Óðinn Örn Jóhannsson.

	Höfuð	Háls, herðar og bógar	Bak og lend	Samræmi	Fótagerð	Réttleiki	Hófar	Prúðleiki	Sköpulag
Meðaltal	7,88	8,32	8,12	8,24	8,00	7,69	8,19	7,61	8,12
Staðalfrávik	0,50	0,37	0,54	0,44	0,47	0,48	0,46	0,71	0,24
Lægsta gildi	6,50	7,50	6,50	7,00	7,00	6,50	6,50	5,50	7,37
Hæsta gildi	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	9,00	9,50	10,00	8,84

	Tölt	Brokk	Skeið	Stökk	Vilj og geðsl.	Fegurð í reið	Fet	Hægt tölt	Hægt stökk	Hæfileikar	Aðaleink.
Meðaltal	8,30	8,02	6,82	8,08	8,40	8,21	7,73	8,01	7,78	7,96	8,03
Staðalfrávik	0,52	0,57	1,45	0,47	0,42	0,46	0,68	0,49	0,58	0,36	0,27
Lægsta gildi	6,00	6,00	5,00	7,00	7,00	6,50	5,50	5,00	5,00	6,65	7,28
Hæsta gildi	10,00	10,00	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	10,00	9,50	9,00	8,88

Stóðhestur	Fjöldi afkvæma
Spuni frá Vesturkoti	42
Stáli frá Kjarri	32
Álfur frá Selfossi	23
Arion frá Eystra-Fróðholti	22
Framherji frá Flagbjarnarholti	22
Loki frá Selfossi	21
Óskasteinn frá Íbishóli	21
Sjóður frá Kirkjubæ	20
Ómur frá Kvistum	19
Hrannar frá Flugumýri II	18
Viti frá Kagaðarhóli	14
Skýr frá Skálakoti	14
Jarl frá Árbæjarhjáleigu II	14
Orri frá Þúfu	13
Krákur frá Blesastöðum 1A	13
Kjerúlf frá Kollaleiru	13
Kiljan frá Steinnesi	13
Arður frá Brautarholti	12
Sær frá Bakkakoti	11
Auður frá Lundum	11
Eldur frá Torfunesi	11
Trymbill frá Stóra-Ási	10
Hrímnir frá Ósi	10

Hæstu hross ársins efstu hryssurnar

Alls voru sýndar 35 fjögurra vetra hryssur á árinu og voru þær rúmlega 4% sýndra hrossa. Efstu hryssurnar eru allar afar vel ættaðar hryssur sem eiga framtíðina fyrir sér. Jafnar með þriðju hæstu einkunn ársins í þessum flokki eða 8,24 voru þær Dagmar frá Hjarðartúni og Mánadís frá Feti. Dagmar er undan Degi frá Hjarðartúni og Pöndru frá Reykjavík, ræktandi er Óskar Eyjólfsson en eigandi er Einhyrningur ehf. Dagmar var efst í fjögurra vetra flokki hryssna á Fjórðungsmótinu; myndarleg, fótahá hryssa og flugaefnileg með mikla skrefstærð á öllum gangi.

Mánadís frá Feti er undan Eldi frá Torfunesi og Vigdísi frá Feti, ræktandi er hrossaræktarbúið Fet og eigandi er Fet ehf. Mánadís er vel gerð með 8,5 fyrir háls, herðar og bóga og samræmi og efni í frábæra alhliða mýktar hryssu með 8,5 fyrir tölt og fegurð í reið og 9,0 fyrir vilja og geðslag.

Með aðra hæstu einkunn ársins er Lóa frá Efsta-Seli, undan Arion frá Eystra-Fróðholti og Lady frá Neðra-Seli. Hún hlaut í aðaleinkunn 8,35 með 9,0 fyrir háls, herðar og bóga og vilja og geðslag; fínleg, framfalleg og mjúk á gangi.

Efsta hryssan var með 8,38 í aðaleinkunn og heitir Álfamær frá Prestsbæ, undan Landsmótssigurvegurunum Spuna frá Vesturkoti og Þóru frá Prestsbæ. Álfamær er reiðhestslega og traustlega gerð, þá er hún skrefmikil á gangi og skrokkmjúk, einstaklega jafnvægisgóð og flink á skeiði og með þjálan vilja.

25 hestar í fjögurra vetra flokki stóðhesta

Í fjögurra vetra flokki stóðhesta voru sýndir 25 hestar í fullnaðardóm eða um 3% sýndra hrossa.

Með þriðju hæstu einkunn í þessum flokki, 8,39 í aðaleinkunn, var Pensill frá Hvolsvelli, undan Ölni frá Akranesi og Hörpu Sjöfn frá Hvolsvelli. Ræktendur eru Ásmundur Þórisson og Helga Friðgeirsdóttir. Pensill er afar fallega og vel gerður hestur með 8,76 fyrir sköpulag þar sem hæst ber 9,5 fyrir bak og lend og samræmi, sameinar einstaklega vel fegurð og fínleika og styrk í byggingunni. Þá er Pensill efnilegur á gangi, skrefmikill og mjúkur og hlaut hæst 9.0 fyrir brokk.

Með aðra hæstu einkunn í þessum flokki er Hávaði frá Haukholtum, undan Ómi frá Kvistum og Eldingu frá Haukholtum. Ræktandi er Þorsteinn Loftsson og hann er einnig eigandi ásamt Lóu Dagmar Smáradóttur. Hávaði er hávaxinn og fótahár en hann er 149 cm á herðar, með 9,0 fyrir samræmi. Þá er þetta afar efnilegur foli með 8,37 fyrir hæfileika.

Efsti hesturinn í þessum flokki í ár er Leynir frá Garðshorni á Þelamörk en ræktendur hans eru Agnar Þór Magnússon og Birna Tryggvadóttir. Leynir er undan Höfðingja og Grósku frá Garðshorni á Þelamörk. Leynir er ekki stór, 137 cm á herðar, en afar reiðhestslega gerður með sterka yfirlínu í hálsi og baki og lend með 8,5 fyrir háls, herðar og bóga og 9,0 fyrir bak og lend. Þá er Leynir gæðingur á gangi, framganga hans var hreint óvanaleg af svo ungum hesti að vera og hlaut 8,70 fyrir hæfileika; afar léttstígur, skrefmikill og fjölhæfur hestur með 9,0 fyrir tölt og vilja og geðslag og 8,5 fyrir alla aðra eiginleika hæfileikanna.

145 í flokki fimm vetra hryssna

Í fimm vetra flokki hryssna voru sýndar 145 hryssur og voru þær 17% sýndra hrossa.

Með þriðju hæstu einkunn ársins var Dröfn frá Stykkishólmi undan Hágangi frá Narfastöðum og Tvíbrá Keilisdóttur frá Árbæ. Ræktandi hennar er Guðmundur Ó. Bæringsson en eigandi er Valentínus Guðnason. Dröfn er gullfríð og framfalleg hryssa með 9,0 fyrir höfuð og háls, herðar og bóga og 8,48 fyrir sköpulag. Þá er Dröfn jafnvíg á gangi með 8,5 fyrir tölt og brokk og 9,0 fyrir skeið þar sem hún býr yfir eðlisjafnvægi og tilþrifamikilli getu en einnig hlaut hún 9,0 fyrir vilja og geðslag enda afar næm og fylgin sér.

Með aðra hæstu einkunn ársins er Sigurrós frá Stuðlum, hún er undan Dyn frá Dísarstöðum og Stöku frá Stuðlum sem er undan Akk frá Brautarholti og heiðurshryssunni Þernu frá Arnarhóli. Ræktendur eru Páll Stefánsson og Edda Björk Ólafsdóttir og Páll er eigandi hryssunnar ásamt Hauki Baldvinssyni og Ragnhildi Loftsdóttur. Sigurrós er gæðingur á gangi með 8,70 fyrir hæfileika, afar ásækin og einbeitt, með mikla hreyfingu og skrefstærð.

Með hæstu einkunn ársins í fimm vetra flokki hryssna er Þrá frá Prestsbæ, undan Arion frá Eystra-Fróðholti og Þóru frá Prestsbæ. Ræktendur og eigendur er Inga og Ingar Jensen. Þrá er með 8,31 fyrir sköpulag þar sem hæst ber 8,5 fyrir háls, herðar og bóga og fótagerð og 9,0 fyrir samræmi, enda með afar framskotna og lausa bóga sem bjóða upp á mikla hreyfingu sem

Arion hefur gefið í ríkum mæli og óvenju mikla fótahæð. Þrá er með betri fimm vetra tryppum sem fram hafa komið með 8,76 fyrir hæfileika. Hún hlaut 9,0 fyrir tölt og hægt tölt en einnig fyrir stökk, vilja og geðslag og fegurð í reið. Hún býr yfir einstakri mýkt, fjaðurmagni og útgeislun og er í raun gangandi listaverk.

83 hestar í flokki fimm vetra stóðhesta

Í fimm vetra flokki stóðhesta voru sýndir 83 hestar eða um 10% sýndra hrossa.

Með þriðju hæstu einkunn ársins var Kastor frá Garðshorni á Þelamörk, undan Kiljan frá Steinnesi og Vissu frá Lambanesi og hefur því ekki langt að sækja skrefstærð, gangrými og skeiðgetu. Ræktendur eru Agnar Þór Magnússon og Birna Tryggvadóttir og eigandi er Sporthestar ehf. Kastor er traustlega gerður hestur með 9,0 fyrir bak og lend en mætti hafa reistari háls. Þá er Kastor afar ganghreinn og einstakur rýmis- og skrefahestur, hlaut 9,0 fyrir tölt og einn af fáum hrossum sem hlutu 9,5 fyrir skeið á árinu enda uppteiknaður á skeiði; sniðfastur, svifmikill og fljúgandi rúmur.

Með aðra hæstu einkunn ársins var Eldjárn frá Skipaskaga, undan Jarli frá Árbæjarhjáleigu II og Glímu frá Kaldbak. Ræktandi er Jón Árnason en eigandi er Skipaskagi ehf. Eldjárn stóð efstur á síðasta Landsmóti í fjögurra vetra flokki og sýnir nú góðar framfarir í hæfileikum. Eldjárn er stórmyndarlegur og prúður hestur með 8,63 fyrir sköpulag þar sem hæst ber 9,0 fyrir samræmi og 9,5 fyrir bæði fótagerð og prúðleika. Þá hlaut Eldjárn 8,67 fyrir hæfileika; 9,0 fyrir tölt, skeið, vilja og geðslag og fegurð í reið.

Með hæstu aðaleinkunn ársins í fimm vetra flokki stóðhesta var Viðar frá Skör, undan Hrannari frá Flugumýri II og Vá frá Auðsholtshjáleigu sem er undan Spuna frá Miðsitju og Vordísi frá Auðsholtshjáleigu. Viðar hlaut í aðaleinkunn 8,68, þar af 8,71 fyrir sköpulag og 8,67 fyrir hæfileika. Viðar hefur afar sterka yfirlínu, mjúkan háls og burðarmikið bak, þó hálsinn mætti vera heldur léttari. Þá hefur hann einstakt samræmi, afar fótahár, jafnvaxinn og sterkbyggður og hlaut 9,5 fyrir það. Viðar er afar hreingengur, fasmikill og fallega gengur með 8,5 fyrir tölt og 9,5 fyrir brokk sem hann hlaut 9,0 fyrir strax fjögurra vetra gamall í fyrra, jafnvígur og geðprúður alhliða hestur.

66 hryssur í flokki sex vetra

Í sex vetra flokki hryssna voru sýndar 166 hryssur eða um 20% sýndra hrossa.

Með þriðju hæstu einkunn ársins var Stjörnuspá frá Þúfum, undan Stjörnustæl frá Dalvík og Lýsingu Hróðursdóttur frá Þúfum. Ræktendur og eigendur eru Gísli Gíslason og Mette Mannseth. Stjörnuspá er afar fríð léttleika hryssa, býr yfir eðlisfótaburði og útgeislun, með dans og fjaðurmagn á hægu tölti sem hún hlaut 9,0 fyrir.

Með aðra hæstu einkunn ársins var Bylgja frá Seljatungu, undan Herkúles frá Ragnheiðarstöðum og Kviku frá Syðri-Gegnishólum og er Bylgja því útaf Frey frá Flugumýri sem má finna í ættartöflu afrekshrossa. Ræktandi er Ólafur Jósefsson en eigandi er Karl Áki Sigurðsson. Bylgja er klárhryssa með 8,54 í aðaleinkunn og er djásn bæði í sköpulagi og hæfileikum, með 8,71 fyrir sköpulag, stórglæsileg með m.a. 9,0 fyrir háls, herðar og bóga og samræmi. Þá er hún með 9,0 fyrir flesta þætti hæfileikanna og 9,5 fyrir fegurð í reið.

Með hæstu einkunn ársins í sex vetra flokki hryssna er Eyrún Ýr frá Hásæti en hún stóð einnig efst í sínum flokki á Heimsleikunum í Berlín. Eyrún Ýr er einnig undan Herkúles frá Ragnheiðarstöðum sem hefur verið að skila nokkrum óvanalegum hrossum til dóms undanfarið hvað varðar stærð, myndarskap og hreyfieðli en móðirin er Séð frá Hásæti. Ræktandi er Fjölnir Þorgeirsson. Eyrún er vel gerð hryssa með 8,5 fyrir flesta þætti byggingarinnar; fríð og jafnvaxinn með 9,0 fyrir fótagerð. Þá er hún grípandi hross með afgerandi hreyfingar á tölti, brokki og stökki og býr fyrir úrvals feti sem hún hlaut 9,5 fyrir; hágeng og aðsópsmikil með funavilja.

Efsti hesturinn í fjögurra vetra flokki stóðhesta í ár er Leynir frá Garðshorni á Þelamörk en ræktendur hans eru Agnar Þór Magnússon og Birna Tryggvadóttir. Leynir er undan Höfðingja og Grósku frá Garðshorni á Þelamörk.

Mynd / Birna Tryggvadóttir.

72 hestar í flokki sex vetra stóðhesta

Í sex vetra flokki stóðhesta voru sýndir 72 hestar eða rúmlega 8% sýndra hrossa.

Með þriðju hæstu aðaleinkunn ársins var Spaði frá Barkarstöðum og stóð hann efstur á Heimsleikum í sínum flokki. Spaði er undan Orra frá Þúfu og Væntingu Aronsdóttur frá Hruna. Ræktandi er Sveinbjörn Sveinbjörnsson og eigandi er Stephanie Brassel. Spaði hlaut í vor 8,68 í aðaleinkunn, 8,41 fyrir sköpulag og 8,86 fyrir hæfileika. Spaði er afar traustlega gerður hestur í gerð og geðslagi, með mjúka og öfluga yfirlínu og jafnvægisgóður í byggingunni. Þá er hann afar aðgengilegur og öruggur á gangi og ganghreinn og skrefmikill með skemmtilega þjálan vilja.

Með aðra hæstu einkunn ársins er Spaði frá Stuðlum, undan Barða frá Laugarbakka og Þernu frá Arnarhóli, ræktendur eru Páll Stefánsson og Edda Björk Ólafsdóttir. Spaði er afar vel gerður hestur með 9,0 fyrir háls, herðar og bóga, bak og lend og samræmi; með sterka yfirlínu, hlutfallagóður og jafnbyggður. Þá er verðmætt hver fjölhæfur Spaði er; takthreinn og skrokkmjúkur með 9,0 fyrir tölt, skeið, vilja og geðslag og hægt stökk og 8,5 fyrir aðra þætti hæfileikanna.

Með hæstu einkunn sex vetra hesta á árinu var Þór frá Torfunesi en hann var einnig með hæstu einkunnina yfir landið í fyrra fimm vetra gamall. Þór er undan Kolskegg frá Kjarnholtum og Bylgju Baldursdóttur frá Torfunesi. Ræktandi er Baldvin Kr. Baldvinsson og eigandi er Torfunes ehf. Þór er stórglæsilegur í byggingu; með afar reistan, hátt settan háls og óvenju skásetta bóga, afar öfluga yfirlínu og þá er samræmið með því besta sem gerist enda með 9,0 fyrir háls, herðar og bóga og bak og lend og 9,5 fyrir samræmi. Þá er Þór jafnvígur, fasmikill og aðsópsmikill alhliða hestur með 9,0 fyrir tölt, brokk, skeið, fegurð í reið og vilja og geðslag. Þá er gaman að geta þess að Safír frá Mosfellsbæ hlaut 10 fyrir brokk á árinu. Þar er á ferðinni mikill útgeislunar hestur, undan Hring frá Fossi og Perlu frá Mosfellsbæ.

260 í flokki sjö vetra hryssna

Í 7 vetra og eldri flokki hryssna voru sýndar 260 hryssur eða um 31% sýndra hrossa.

Með þriðju hæstu einkunn ársins var Vaka frá Narfastöðum, undan Vita frá Kagaðarhóli og Heklu frá Hofstaðaseli. Ræktendur og eigendur eru Bergur Gunnarsson og Rósa María Vésteinsdóttir. Vaka hlaut í aðaleinkunn hvorki meira né minna en 8,70, þar af 8,27 fyrir sköpulag og 8,98 fyrir hæfileika. Vaka er hárreist og býr yfir sterkri yfirlínu í baki og lend. Þá býr hún yfir óvenju mikill teygju og skrokkmýkt, hrein afrekshryssa á gangi.

Með aðra hæstu einkunn ársins var Viðja frá Hvolsvelli, undan Frakk frá Langholti og Vordísi frá Hvolsvelli. Ræktendur eru Ásmundur Þór Þórisson og Helga Friðgeirsdóttir en eigandi er Anja Egger-Meier. Viðja hlaut 9,00 fyrir hæfileika sem er hæsta hæfileikaeinkunn ársins, enda gæðingur á gangi og einstaklega þjál og aðgengileg í geðslagi – eðlisgæðingur sem hefur eflst með meiri þjálfun.

Með hæstu einkunn ársins var Elja frá Sauðholti en hún stóð einnig efst í sínum flokki á Heimsleikum í Berlín. Elja er undan Brimni frá Ketilsstöðum og Góu frá Leirulæk. Ræktendur eru Jakob S. Þórarinsson og Sigrún Þóroddsdóttir en eigendur eru Anja Egger-Meier og Kronshof GbR. Elja er hestagull að byggingu og hæfileikum, hún er með 9,5 fyrir háls, herðar og bóga sem hún nýtir frábærlega í reið og 9,0 fyrir samræmi. Þá einkennast hæfileikarnir af afrekskostum og útgeislun, enda með 9,0 fyrir tölt, skeið og vilja og geðslag og 9,5 fyrir fegurð í reið. Þá er gaman að geta þess að Maístjarna frá Árbæjarhjáleigu II hlaut 10 fyrir hægt tölt á árinu, enda býr hún yfir einstöku jafnvægi, burði, mýkt og fjaðurmagni á hægu tölti. Hún er undan Óskari frá Blesastöðum 1A (en hann hlaut einnig 10 fyrir hægt tölt á sínum tíma) og Móu frá Skarði.

56 hrestar í flokki sjö vetra stóðhesta

Í 7 vetra og eldri flokki stóðhestar voru sýndir 56 hestar eða tæplega 7% sýndra hrossa.

Með þriðju hæstu einkunn ársins var Nökkvi frá Syðra-Skörðugili, undan Aðli frá Nýja-Bæ og Láru frá Syðra-Skörðugili, ræktandi er Einar E. Gíslason en eigendur eru Frímann Frímannsson og Nökkvafélagið ehf. Nökkvi er landsþekktur hestur enda stóð hann efstur í B-flokki á Landsmóti 2016 á Hólum en var nú sýndur sem alhliða hestur og hlaut 9,0 fyrir skeið. Nökkvi hlaut 8,55 fyrir sköpulag og 8,73 fyrir hæfileika, þar af 8,5 fyrir tölt, 9,5 fyrir brokk og 9,0 fyrir vilja og geðslag og fegurð í reið.

Með aðra hæstu einkunn ársins var Nói frá Stóra-Hofi, undan Illingi frá Tóftum og Örk frá Stóra-Hofi. Ræktandi er Bæring Sigurbjörnsson. Nói er vel og reiðhestslega gerður hestur með 8,68 fyrir byggingu, þá er hann skrokkmjúkur, viljugur og þjáll og einstaklega jafnvægisgóður og flinkur á skeiði enda með 9,5 fyrir skeið og vilja og geðslag.

Með hæstu einkunn ársins í elsta flokki stóðhesta og yfir landið í ár var Draupnir frá Stuðlum, undan Kiljan frá Steinnesi og Þernu frá Arnarhóli. Ræktendur er Edda Björk Ólafsdóttir og Páll Stefánsson og þau eru einnig eigendur ásamt Austurás hestum ehf. Draupnir er stórglæsilegur i byggingu og verðmætur m.a. vegna mikillar framhæðar í byggingunni, tengsl herða og frambaks er afar há og sterk og það munar 8 cm á hæðinni á herðar og lend sem er með því meira sem gerist, þá er hann afar fótahár og reistur. Ganghæfileikar einkennast af fjölhæfni, virkjamiklu skrefi, traustri lund og fasmikilli framgöngu enda með 8,88 fyrir hæfileika sem er hæsta hæfileikaeinkunn sem stóðhestur hlaut á árinu.

Þá má geta þess að Ljúfur frá Torfunesi hlaut 10 fyrir tölt á árinu; einstaklega flinkur, taktöruggur og burðarmikill á tölti. Hann er undan Grun frá Oddhóli og Töru frá Lækjarbotnum. Ljúfur býr yfir afar sterkri yfirlínu sem gefur mikla möguleika í ræktun; hann hefur afar langa og hvelfda yfirlínu í háls og þá er bakið afar burðarmikið, enda með 9,0 fyrir háls, herðar og bóga og 9,5 fyrir bak og lend.

Það eiga gæðingarnir sammerkt og þeir sem tæpt hefur verið á í þessari samantekt, að búa yfir sterkri yfirlínu og jafnvægisgóðri byggingu; það er byggingin sem gefur hrossum alla þá möguleika til afkasta sem við erum að leita eftir sem síðan viljinn, geðslagið og rétt þjálfun geta framkallað.

Heilbrigðisskoðanir kynbótahrossa

Heilbrigði kynbótahrossa var skoðað eins og undanfarin ár, bæði fyrir og eftir dóm.

Allir áverkar sem hrossin hlutu í dómi voru stigaðir í þrjá flokka og átti þetta við bæði særindi í munni og ágrip á fótum. Fyrsta stigs athugasemdir teljast ekki vera eiginlegir áverkar en eru t.d. særindi í munni sem ná ekki í gegnum slímhúð eða strokur á fótum sem ná ekki í gegnum húð og eru án eymsla eða bólgu.

Annars stigs athugasemdir eru áverkar, s.s. lítil sár í munni eða á ágrip á fótum sem ná þó ekki einum cm.

Þriðja stigs athugasemdir eru alvarlegir áverkar og á þá lund að hrossið hlýtur ekki reiðdóm og getur ekki mætt til yfirlitssýningar. Skráð voru ágrip á fótum í 19% tilfella sem er hærra en í fyrra en þá var tíðni ágripa 14,5%.

Megnið af þessum athugasemdum eða 62% voru í flokki 1, tíðni eiginlegra áverka á fótum (flokkar 2 og 3) var því um 5% (sem er afar svipað og í fyrra) þar sem áverkar af þriðja stigi voru 4 á árinu eða innan við 0.5%. Þá voru skráð særindi eða blóð í munni í 3% tilfella og var í nær öllum tilfellum um 1. stigs særindi að ræða. Það má því segja að staðan á þessum málum sé ásættanleg þar sem tíðni eiginlegra áverka er lág og er ekki að hækka marktækt á milli ára.

Það verða þó allir sem koma að sýningunum að vera á tánum í þessum efnum en sem betur fer hafa sýningarnar verið að þróast í rétta átt á síðastliðnum árum, uppistaðan er hestvænar sýningar og svo dæmi sé tekið þá var enginn áminntur í ár fyrir grófa reiðmennsku.

Starfsfólk og staðarhaldarar

Að lokum er rétt og ljúft að þakka öllu starfsfólki sýninganna fyrir vel unnin störf á árinu. Þetta er samhentur og reynslumikill hópur; hvort sem það eru dómarar, sýningarstjórar og ritarar. Einnig vil ég þakka gott samstarf við staðarhaldara á hverjum stað en alls staðar er verkefninu tekið af áhuga og metnaði og reynt að hafa alla þætti sýninganna sem besta. Þá vil ég þakka sýnendum, ræktendum og eigendum hrossanna fyrir skemmtilega viðkynningu og gott samstarf á árinu.

Bændablaðið *Smáauglýsingar 56-30-300*
Næsta blað kemur út **24.október**

UTAN ÚR HEIMI

Villisvín í Evrópu eru í síauknum mæli farin að sækja inn í borgir í leit að æti. Mynd / www. conservationcorridor.org

Umhverfismál í Evrópu:

Villisvín hrella borgarbúa

Villisvín eru víða um heim farin að sækja inn í borgir í fæðisleit, einnig eru dæmi um að þau syndi marga kílómetra í leit að fæðu. Asísk villisvín sjást reglulega á sundi yfir Malakkasund og villisvín í Evrópu lifa góðu lífi í úthverfum stórborga.

Malakkasundið, sem liggur milli Malakkaskaga og Indónesíu í Suðaustur-Asíu, er ein fjölfarnasta skipaleið í heimi þrátt fyrir að það sé ekki nema nokkrir kílómetrar að breidd þar sem það er þrengst. Sjómenn sem stunda veiðar á sundinu segjast í auknum mæli farnir að sjá trýni á svínum á sundi bregða fyrir í sundinu. Á sama tíma kvarta bændur í Malasíu og á litlum eyjum í sundinu yfir auknum ágangi villisvína í fæðuleit á ökrum.

Sjómenn sem stunda veiðar á Malakkasundi segjast í auknum mæli farnir að sjá trýni á villisvínum á sundi bregða fyrir. Mynd / sg.news.com.

Sjósvín eða leynifarþegar

Svínin sem um ræðir eru talin vera frá Indónesíu og að þau hafi lagst til sunds til að komast í betra æti handan sundsins. Einnig er bent á að svínin hafi getað verið flutt eða komist sem leynifarþegar með skipum yfir sundið. Það sem styður helst kenninguna um að svínin hafi komist á eigin vegum sjóleiðina er að þau finnast helst Malasíumegin á svæðum þar sem sundið er þrengst og á eyjum eins og Besar þar á milli.

Villisvínunum er þegar farið að fjölga talsvert á eyjum í sundinu og Malagaskaga þar sem þau hafa ekki þekkst áður.

Borgarsvín í ætisleit

Borgaryfirvöld í Barselóna á Spáni og öðrum borgum í Evrópu segja að villisvín í Evrópu séu í síauknum mæli farin að sækja inn í borgir og á manngerð svæði í leit að æti. Svínin, sem eru lyktnæm og aðallega í ætisleit eftir að fer að skyggja, eru annaðhvort eitt eða mörg saman á ferð og geta valdið talsverðan usla þegar þau velta við ruslatunnum og rótast á stöðum þar sem von er á æti. Þau eru einkar ágeng við veitingahús, stórverslanir þar sem ruslatunnur og ruslagámar geyma lífrænan úrgang.

Áætlaður fjöldi villisvína í Evrópu er talinn vera um tíu milljón dýr.

Sagt er að lögreglunni í Barselóna hafi borist vel yfir þúsund símtöl á síðasta ári frá íbúum sem voru að kvarta yfir villisvínum sem voru að rótast í görðum, ráðast á heimilishunda, stoppa umferð eða að ráðast á bíla. Villisvínin sækja inn í almenningsgarða, háskólasvæði og golfvelli þar sem þau gera fólki erfitt fyrir.

Tölur sýna að sömu sögu er að segja frá mörgum öðrum borgum og bæjum víða um heim og að villisvínin eru sífellt að útvíkka helgunarsvæði sitt nær miðborgum stærri borga.

Öskuhaugar í Róm, Berlín, Houston í Bandaríkjum Norður-Ameríku og í Hong Kong eru einnig þekkt sem vinsælt fæðuleitarsvæði villisvína.

Manngert vandamál

Villisvín eru í dag hátt á lista margra landa yfir ágengar tegundir. Svín eru með afbrigðum lífseig og geta þrifist í margs konar umhverfi og þau eru einstaklega úrræðagóð. Þau eru einnig árásargjörn sé að þeim sótt.

Ein aðalástæða aukins ágangs villisvína er sögð vera aukin útbreiðsla borga og að gengið sé á náttúrulegt búsvæði dýranna.

Ekki er nóg með að svínin geti verið almenn plága og hættuleg þar sem þau fara um í ætisleit, því þau geta einnig borið með sér skæða sjúkdóma sem berast auðveldlega í menn, húsdýr og búfé. Í leit sinni að æti sækja svínin líka inn á varpsvæði fugla og éta bæði egg og unga.

Í Berlín hafa verið ráðnir til starfa sérstakir „stadtjäger“, eða götuveiðimenn, til að halda villisvínum í skefjum í útjaðri borgarinnar en í Texasríki í Bandaríkjunum eru villisvín í útjaðri borga elt uppi á þyrlum og skotin á færi. */VH*

Bændablaðið
kemur næst út 24. október
Smáauglýsingar 56-30-300

Svo virðist sem áralangar og harðar deilur um meinta ólöglega opinbera styrki við flugvélaframleiðendurna og keppinautana Boeing og Airbus séu undirrót aukinnar hörku ESB gagnvart Alþjóðaviðskiptastofnuninni (WTO). Krefst ESB þess nú að WTO taki upp harðari stefnu gagnvart Bandaríkjunum og Kína, m.a. í tollamálum. ESB segir hins vegar að þessi afstaða byggi alfarið á hugmynd um viðskiptastefnu sem ætlað sé að stuðla að náttúruvernd, manngæsku og sjálfbærri þróun. Allt atriði sem ESB hefur einmitt verið gagnrýnt fyrir vegna gerðar fríverslunarsaminganna við Mercosur-ríkin í Suður-Ameríku.

Aukinn titringur í viðskiptum Bandaríkjanna og ESB:

Evrópusambandið hnyklar vöðvana í viðskiptaátökum stórveldanna

– Vill að WTO taki upp harðari stefnu gagnvart Bandaríkjunum og Kína

Landfræðilegir pólitískir straumar, viðskiptatengsl og áskoranir í umhverfismálum munu stýra forgangsröðun viðskiptastefnu ESB næstu fimm árin. ESB mun þar leggja að Alþjóðaviðskiptastofnuninni (WTO) að taka harðari afstöðu gagnvart Kína og Bandaríkjunum um að fylgja viðskiptastefnu sem hefur sjálfbæra þróun sem forgangsmál.

Virðist aukin harka ESB gagnvart WTO undir yfirskini umhverfismála vera eins konar svar við því að Alþjóðaviðskiptastofnunin hefur gefið grænt ljós á að Bandaríkin setji þunga tolla á evrópskar vörur vegna meintra ólöglegra niðurgreiðslna ESB til handa flugvélaframleiðandanum Airbus. Það félag á einmitt í harðri samkeppni við bandaríska flugvélaframleiðandann Boeing.

Veruleg tollahöft sett á vörur frá ESB til Bandaríkjanna

Greint var frá þessari viðurkenningu WTO á fyrirhugaðri tollálagningu Bandaríkjamanna í frétt Reuters 2. október síðastliðinn. Þar kemur fram að fyrirhugað hafi verið að leggja tolla sem nemi 11,2 milljörðum dollara á vörur frá ESB-ríkjunum. Hins vegar herma heimildir Reuters að WTO muni samþykka um tvo þriðju þeirra tolla.

Reyndar hefur WTO staðfest að bæði Airbus og Boeing hafi fengið milljarða dollara í ólöglega opinbera aðstoð við sína starfsemi. Hafa deilur staðið um þetta milli fyrirtækjanna allt frá árinu 2004.

Talið er að væntanlegir tolla muni auka mjög á spennuna í viðskiptum yfir Atlantshafið og einnig í viðskiptum Bandaríkjanna og Kína.

Nýr landbúnaðarstjóri ESB við hlið Ursulua von der Leyen

Phil Hogan frá Írlandi var nýverið samþykktur á Evrópuþinginu sem nýr landbúnaðarstjóri ESB og um leið nýr yfirmaður viðskiptastefnu í nýrri framkvæmdastjórn Ursula von der Leyen, forseta framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins.

Í þingræðu sinni sagði Hogan að vinna að endurbótum Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar (WTO) og að ná breytingum á alþjóðlegri viðskiptasamvinnu væri algjört forgangsmál. Metnaður ESB lúti að því að leiða vinnu við umbætur á Alþjóðaviðskiptastofnuninni.

Ætlunin er að hefja víðtækt samstarf haustið 2020 sem ætlað er að skila árangri í nýrri stefnu árið 2022. Þess má geta að ESB telur ekki mögulegt að hefja þetta ferli á yfirstandandi ári, enda við öflug ríki að etja. Það sýnir hversu djúp átökin um viðskiptastefnuna ristir, sérstaklega milli Bandaríkjanna og Kína. Á sama tíma ríkir þokkaleg bjartsýni um að árangur náist árið 2022 að mati Hogan. Miðað við aukna hörku í tollamálum Bandaríkjanna gagnvart ESB virðist þetta lýsa afar mikilli bjartsýni.

Tryggt verði að viðskiptasamningum sé framfylgt

Ætlunin er að skapa nýja stöðu í þessum málum innan framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins með það að markmiði að auka eftirlit með að aðildarþjóðirnar standi við skuldbindingar sínar um nýja viðskiptastefnu. Einnig að þær geri ráðstafanir til að tryggja að viðskiptasamningum sé framfylgt.

Evrópuþingið krefst þess að aðgerðirnar bindi einnig viðskiptalönd ESB um að framfylgja ákvæðum um loftslagsmál, umhverfismál og atvinnuréttindi í tengslum við fríverslunarsamninga. Þetta verði líka uppfært í samningum ESB við Mercosur-ríkin í Suður-Ameríku. Umhverfissamtök, fagfélög og hagsmunaðilar í landbúnaði hafa einmitt sakað yfirvöld í Brussel um að stuðla með Mercosur-samningnum að aukinni skógareyðingu á Amazon sem hafi í för með sér aukna losun á gróðurhúsalofttegundum.

Skilvirkari vopn gegn Kína og Bandaríkjunum

Sagt er að ESB muni þróa leiðir til að stemma stigu við og mæta viðskiptastefnu annarra ríkja sem brjóta í bága við alþjóðlegar leikreglur. Þar er rætt um sérstaka þörf til að verja sig gagnvart Kína varðandi niðurgreiðslur til iðnaðar, þjófnaði á iðnaðarleyndarmálum og þvingaða tækniyfirfærslu.

Framkvæmdastjórn ESB mun einnig innleiða kerfi til að stjórna erlendum fjárfestingum í ESB. Þetta mun koma í veg fyrir að Kína eða önnur lönd nái stjórn á tækni, innviðum og viðkvæmum upplýsingum sem taldar eru mikilvægar fyrir samfélagslegar aðgerðir í Evrópu.

Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins hyggst líka þróa verkfæri sem hægt er að nota til að sporna gegn þeirri viðskiptastefnu Bandaríkjanna sem felur í sér hækkun tolla á evrópskar vörur. Einnig að koma í veg fyrir að Bandaríkin brjóti reglur Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar. Ætlunin er að finna lausnir sem brjóta ekki í bága við reglugerðir Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar. Á sama tíma leggur Ursula von der Leyen áherslu á að ESB verði að viðhalda góðu sambandi við Bandaríkin og varar við aukinni hörku í viðskiptum.

Ef marka má fréttir virðist borðleggjandi að fram undan séu mjög hörð átök innan WTO um viðskipti milli helstu viðskiptablokka heimsins. Evrópusambandið hefur áður lent undir í átökum þar innan veggja og spurning hvað gerist í þetta skiptið. */HKr.*

Indónesía:

Dýrt að skoða drekaeðlur

Yfirvöld í Indónesíu hafa ákveðið að rukka hvern þann sem vill ferðast til Komodoeyjar og skoða drekaeðlur um rúmar 62 þúsund krónur. Hátt verð er meðal annars sett upp til að draga að ríka ferðamenn og draga úr fjölda ferðamanna til eyjarinnar.

Yfirvöld í Indónesíu hafa hætt við að loka fyrir aðgang ferðamanna á Komodo-eyju, sem er eitt af síðustu vígjum komodo-dreka í heimi en á íslensku kallast dýrið drekaeðla. Samkvæmt því sem umhverfisráðherra Indónesíu segir þá ógna ferðamenn ekki afkomu eyjanna.

Fyrr á þessu ári lýstu stjórnvöld í Indónesíu því yfir að ágangur ferðamanna væri farinn að hafa slæm áhrif og jafnvel ógna afkomu drekaeðlna á Komodo-eyju, sem er vinsæll áfangastaður þeirra sem vilja berja þessa tilkomumiklu og fornu skepnu augum. Drekaeðlan er stærsta eðlutegund í heimi og getur náð þriggja metra lengd og vegið um 70 kíló. Talið er að eftirlifandi fjöldi drekaeðlna í heiminum sé um 5.700.

Fyrir nokkrum árum tóku drekaeðlur á eyjunni upp á því að ráðast á nærgöngula ferðamenn en tennur eðlnanna eru bæði stórar og beittar. Einnig segir að bit skepnunnar sé eitrað og það eitt að vera bráðdrepandi. Til stóð að loka hluta eyjunnar fyrir aðgangi ferðamanna í óákveðinn tíma frá og með næstu áramótum.

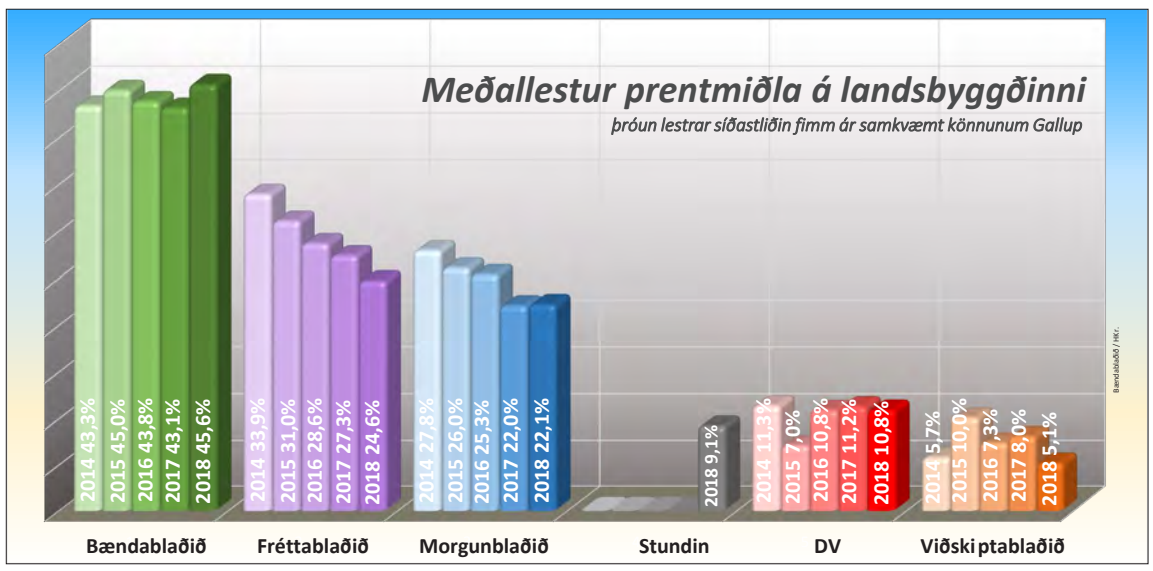
Ekki fyrir fátæka.

Hætt við að loka

Í nýrri yfirlýsingu stjórnvalda segir að afkomu dýranna sé ekki ógnað af ferðamönnum og að fjöldi dreka hafi haldist óbreyttur undanfarin ár þrátt fyrir mikinn fjölda ferðamanna til eyjanna.

Samkvæmt opinberum skýrslu er fjöldi drekaeðlna á eyjunni 1727 en eyjan er á Heimsminjaskrá Unesco.

Í yfirlýsingunni um að hætt yrði við að loka fyrir aðgang ferðamanna að eyjunni segir að árið 2018 hefðu ríflega 176 þúsund ferðamenn heimsótt eyjuna til að sjá drekaeðluna í sínum náttúrulegu heimkynnum. Auk þess segir að hér eftir þurfi hver og einn sem vill sjá drekaeðlurnar á eyjunni þurfa að fá sérstakt leyfi og að leyfið komi til með að kosta 500 bandaríkjadali, eða rúmar 62 þúsund íslenskar krónur á mann. */VH*

Þarftu að skreppa í bæinn?

Mjög falleg og notaleg þriggja herbergja fullbúin íbúð í hjarta Hafnarfjarðar. Íbúðin sem er fullbúin húsgögnum er með svefnpláss fyrir allt að sex manns.

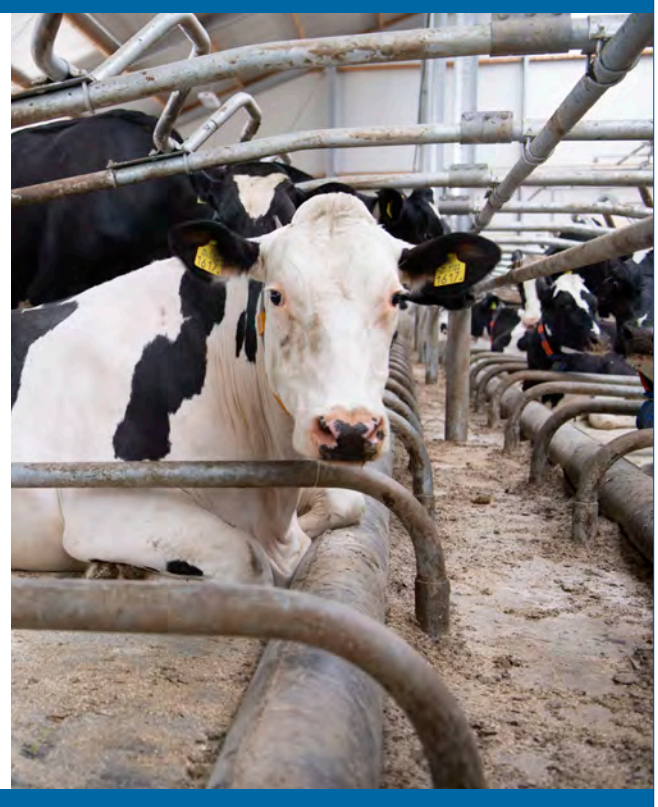
Allar upplýsingar inn á booking.com/ Hafnarfjörður og nafn íbúðar Pond apartment eða í s. 695-1095, Gyða - pond.apartment@gmail.com

Svansson ehf

Ruddasláttuvélar, gröfubakkó, smágröfur, stauraborar og fl. landbúnaðartæki, ásamt bátum og búnaði.
Svansson ehf , netverslun í 13 ár.
Gæði á góðu verði.
Sendið okkur verðfyrirspurn á sala@svansson.is
Sími : 697-4900
Við erum líka á Facebook.

FJÓSAINNRÉTTINGAR

DESIRABLE SOLUTIONS FOR DAIRY

DSD fjósainnréttingar sem framleiddar eru í Hollandi eru sérsmíðaðar fyrir íslenskar kýr og hafa þegar sannað gildi sitt í íslenskum fjósum.

Innréttingarnar eru hannaðar og prófaðar eftir ströngustu gæðakröfum og miða að velferð bæði dýra og manna. Áralöng reynsla hefur leitt af sér innréttingakerfi sem auðvelt er að aðlaga nánast öllum þörfum nútímafjósa.

Hafðu samband:
bondi@byko.is

byko.is

BYKO
GERUM ÞETTA SAMAN

RAFÓS ehf
rafverktakar

Freyjunesi 10, 603 Akureyri
Sími: 777 1802
Email: rafos@rafos.is
Erum einnig á facebook

Tökum að okkur öll verkefni sem við kemur raflögnum, hvort sem er viðhald, viðbætur eða nýlagnir fyrir fyrirtæki, iðnað eða almennan notanda.

Rafós er löggiltur rafverktaki með reynslu í óháðri ráðgjöf og uppsetningu hleðslustöðva. Setjum upp allar gerðir hleðslustöðva fyrir einstaklinga, sameignir og fyrirtæki.

Ef búnaður er ekki fyrir hendi, þá veitum við ráðgjöf við val á búnaði miðað við þarfir.

Ígulber eru upprunnin á Malasíuskaga og hafa verið í ræktun í Suðaustur-Asíu og Indlandi í margar aldir.

Ígulber eru af sápuberjaætt

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Við fyrstu sýn er ekki laust við að rambutan aldin líkist ígulkeri og af þeim líkindum er íslenska heitið ígulber dregið. Aldinið er alsett fálmurum og fremur fáséð í verslunum hér á landi en sést annað slagið. Utan um fræið vex eins konar líknarbelgur sem í daglegu tali kallast aldin.

Áætluð heimsframleiðsla á ígulberjum árið 2017 er tæp 1,4 milljón. Indónesía var stærsti framleiðandinn það ár með um 588 þúsund tonn og Taíland er í öðru sæti með um 345 milljón tonn. Þar á eftir komu Víetnam með framleiðslu upp á rúm 261 þúsund tonn, Malasía og Filippseyjar með 63 og tæp 8 þúsund tonn árið 2017. Auk þess sem aldinið er ræktað í hitabelti Afríku, suðuhluta Mexíkó og hitabeltislöndum Suður-Ameríku.

Langmest af aldininu er neytt innanlands í framleiðsluríkjunum en Taíland er stærsti útflytjandi ígulberja í heiminum og er útflutningur þaðan tæp 100 þúsund tonn á ári. Mestur er útflutningurinn til landa í Asíu auk þess sem eitthvað er flutt til Evrópu.

Þrátt fyrir að ígulber sjáist annað slagið í verslunum hér á landi fundust engar tölur um innflutning þeirra á vef Hagstofu Íslands.

Ættkvíslin Nephelium og tegundin lappaceum

Um 25 tegundir sígrænna dulfrævinga tilheyra ættkvíslinni Nephelium sem er af sápuberjaætt og allar eru þær upprunnar í hitabelti Suðaustur-Asíu. Laufið er samsett úr mörgum smáblöðum og berin æt steinaldin. Algengasta tegundin í ræktun er N. lappaceum.

Blómin eru gulhvít og smá, 2,5 til 5 millimetrar í þvermál, stilklaus og án krónublaða og til eru blóm sem bera frævla eða frævur og bæði og því til blóm sem eru einkynja eða tvíkynja.

Ígulberjatré eru sígræn og yfirleitt einstofna og beinvaxin, 15 til 25 metrar að hæð og getur stofninn orðið 60 sentímetrar í þvermál en eru yfirleitt lágvaxnari, 3 til 5 metrar, í ræktun.

Utan um fræið er mjúkur hjúpur eða marglaga himna sem í daglegu tali er kölluð aldin. Um er að ræða fræhjúp eða eins konar mjúkan líknarbelg innan í hnattlaga aldinlíki.

Ígulberjatré eru sígræn og yfirleitt einstofna og beinvaxin, 15 til 25 metrar að hæð og getur stofninn orðið 60 sentímetrar að þvermál en lágvaxnari, 3 til 5 metrar, í ræktun. Trén eru með trefjarót og víða krónu. Blöðin samsett úr 3 til 15 smáblöðum, 7 til 30 sentímetrar að lengd og 2 til 11 sentímetrar að lengd og með rauðleitum blæ. Laufblöðin eru hærð á meðan þau eru ung, öfugegglaga, leðurkennd viðkomu, gulgræn eða dökkgræn.

Blómin eru gulhvít og smá, 2,5 til 5 millimetrar í þvermáli, stilklaus og án krónublaða og til eru blóm sem bera frævla eða frævur og bæði og því til blóm sem eru einkynja eða tvíkynja. Blómin gefa frá sér daufan en sæta angan sem laðar að margs konar skordýr sem bera frjókorn milli blómanna sem eru sjaldnast sjálffrjóvgandi. Aldinþroski eftir frjóvgun er fimm til sex mánuðir.

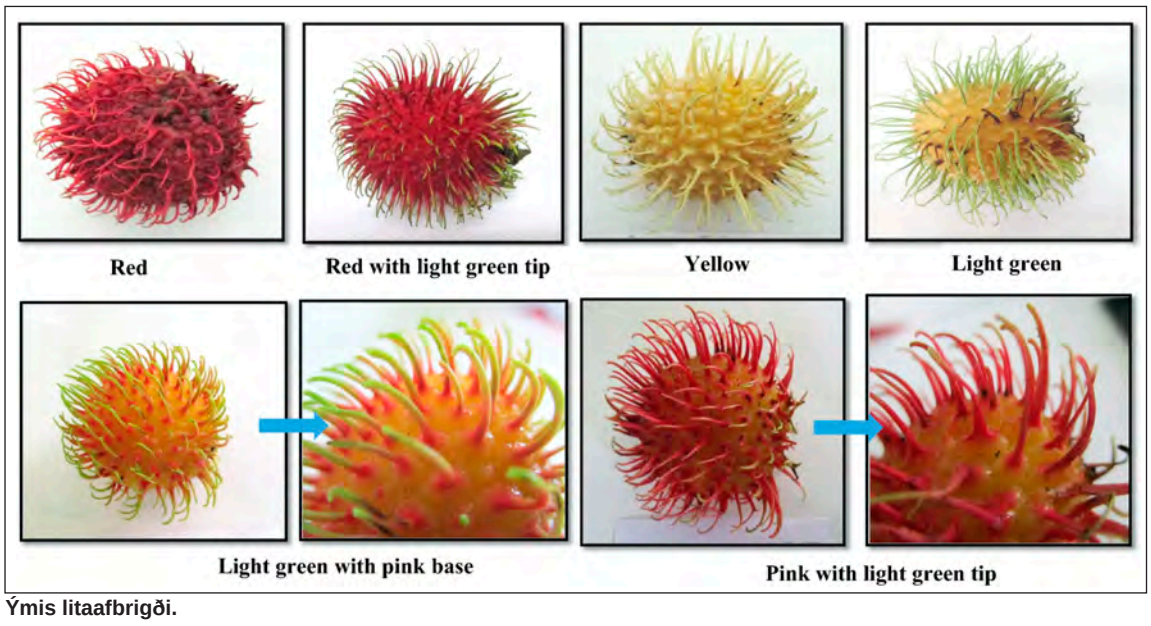
Utan um fræið er mjúkur hjúpur

eða marglaga himna sem í daglegu tali er kölluð aldin. Um er að ræða fræhjúp eða eins konar mjúkan líknarbelg innan í hnattlaga aldinlíki sem er 3 til 8 sentímetrar að lengd eftir afbrigðum. Að utan er aldinið gult eða appelsínugult í fyrstu en verður rautt með auknum þroska. Leðurkennt og alsett stífum og kræklóttum öngum að utan sem geta verið hálfur til tveir sentímetrar að lengd eftir afbrigðum. Að innan er aldinið eða fræhjúpurinn hnattlaga, hvítur og safaríkur og í honum eru yfirleitt eitt en stundum tvö fræ.

Vel á fjórða hundrað ólíkra yrkja, afbrigða og landssorta af ígulberjum eru í ræktun og eru þau hvert öðru ólíkt þegar kemur að stærð, lit og bragði. Vinsæl yrki í Malasíu eru 'Chooi Ang', 'Peng Thing Bee', 'Ya Tow', 'Azimat' og 'Ayer Mas'. Í Indónesíu þekkjast meðal annarra yrkin 'Lebakbooloos' sem ber dökkrauð aldin með eins og hálfs sentímetra öngum og þykkri húð, 'Seematjan' er með langar greinar og stóra og opna laufkrónu, aldinið dökkrautt og angarnir um tveir sentímetrar að lengd. 'Seenjonja' er aftur á móti með slútandi laufkrónu og vínrauð aldin með stuttum og mjúkum öngum.

Vel á fjórða hundrað ólíkra yrkja, afbrigða og landssorta af ígulberjum eru í ræktun og eru þau hvert öðru ólíkt þegar kemur að stærð, lit og bragði.

Ýmis litaafbrigði.

Uppruni og útbreiðsla

Ígulber eru upprunnin í Malasíu og hafa verið í ræktun á Malasíuskaga og í Suðaustur-Asíu og Indlandi í margar aldir. Talið er að plantan hafi borist vestur yfir Indlandshaf með arabískum kaupmönnum til eyjanna Zanzibar og Pemba við austurströnd Afríku og þaðan til meginlands Afríku á 13. til 15. öld.

Eftir landafundina vestan Atlantsála fluttu hollenskir landnemar með sér fræ ígulberjatrjáa til Kólumbíu, Ekvador, Hondúras og Kúbu þar sem plantan dafnaði vel á láglendi

Plantan var fyrst flutt til Indónesíu og Filippseyja árið 1912 en útbreiðsla hennar þar var takmörkuð þar til um 1950 þegar ræktun hennar jókst til muna. Skömmu eftir þarsíðustu aldamót var gerð tilraun með að rækta ígulber í suðausturríkjum Bandaríkjanna en þær tilraunir báru ekki árangur.

Fyrstu ígulberjatrjánum var plantað í Taílandi árið 1926 af Kínverjanum Malay K. Vong og er árlega haldin uppskeruhátíð í Suran Rhani-héraði honum til heiðurs.

Nafnaspeki

Latneska ættkvíslarheitið Nephelium er dregið af gríska orðinu nephelion sem þýðir lítið ský. Tegundarheitið lappaceum tengist því að aldinið er kúlulaga.

Sænski grasafræðingurinn Carl Linnaeus, 1707 til 1778, gaf plöntunni núverandi latneska heitið sitt, Nephelium lappaceum, en hún hefur einnig gengið undir heitunum Euphoria nephelium og Dimocarpus crinita á latínu.

Enska heitið rambutan er komið af heiti aldinsins á Malagasí, rambut, sem þýðir hár eða loðinn. Á víetnömsku kallast aldinið vai thieu eða chôm chôm sem er hárflóki, á Filippseyjum kallast það usan, usau eða usare og phruan á Taílandi en í Ekvador kallast það achotillo. Í Frakklandi er aldinið kallað ramboutan, ramboutanier eða litchi chevelu og á hollensku ramboetan. Indverjar segja ramboostan, Kínverjar shao tzu en Þjóðverjar, Danir og Svíar rambutan.

Á íslensku nefnist rambutan ígulber og kallast þannig á við ígulker sem það líkist óneitanlega í útliti.

Ræktun

Ígulberjatré dafna best í röku hitabeltisloftslagi á 12 til 15° breiddargráðu hvort sínum megin við miðbaug. Trén vaxa frá fjöruborði og upp í 600 metra hæð þar sem rignir mikið og reglulega og hiti er milli 22 og 30° á Celsíus. Trén þola illa að hitinn fari niður fyrir 10° á Celsíus og kjósa vel framræstan og djúpan sand- eða leirjarðveg sem er ríkur af lífrænum efnum.

Við góðar aðstæður ála fræ sem tekin hafa verið beint úr aldininu á tveimur til þremur vikum en geymslutími fræjanna utan aldinsins er stuttur og þau þola illa beina sól. Gott er að skola fræin áður en þau eru sett niður vegna þess að í aldinkjötinu er efni sem hamlar spírun. Fræplöntur blómstra yfirleitt á fimmta til sjötta aldursári. Að öllu jöfnu koma upp fleiri karl- en kven- eða tvíkynjaplöntur og einungis um 5% plantnanna eru nothæfar til aldinframleiðslu.

Græðlingar ræta sig vel og eru þeir notaðir til að framleiða ræktunarplöntur og viðhalda góðum yrkjum. Auk þess sem ígulberjatrjám er fjölgað með ágræðslu þar sem greinar af ákveðnum yrkjum eru græddar á rætur fræplantna.

Í ræktun er algengt að hafðir séu 10 til 12 metrar á milli plantna og að trjánum sé skýlt fyrir vindi á meðan þau eru í blóma. Við góðar aðstæður geta trén gefið af sér hátt í sjö tonn af aldinum á hektara. Einstaka tré eru dyntótt þegar kemur að uppskerumagni og eitt árið geta þau gefið af sér 200 kíló en það næsta ekki nema 40 kíló.

Aldinklasarnir, sem eru uppskornir í júní og stundum aftur í desember, eru viðkvæmir í meðhöndlun. Aldinin eru einnig vandmeðfarin í geymslu og hafa þau stuttan geymslu- og hillutíma.

Plantan er að mestu leyti laus við sjúkdóma og meindýr þrátt fyrir að skordýr eigi það til að éta laufið og blómin.

Nytjar og neysla

Aldinið er ríkt af magnesíum og í því finnst fjöldi annarra næringarefna en yfirleitt í litlu magni. Það inniheldur lítið af kolvetnum, trefjum, fitu og próteinum.

Ígulber eru yfirleitt seld fersk en þau eru líka fáanleg niðursoðin og sem sulta. Til að komast að safaríku aldinkjötinu þarf að skræla húðina af. Aldinkjötið er ljúffengt en skemmist fljótt.

Á Filippseyjum eru fræin ristuð og neytt þannig þrátt fyrir að hafa orð á sér fyrir að vera eitruð. Úr fræjunum er unnin ígulberjaolía sem gefur af sér sérstakan ilm þegar hún er hituð og úr olíunni má vinna sápu og kerti. Þrátt fyrir að viður trjánna sé litríkur og fallegur, í rauðhvítum og brúnum litatónum, er hann lítið notaður sökum þess hversu stökkur hann er eftir að hann hefur verið þurrkaður.

Aldinið er sagt lystaukandi, hitastillandi og gott gegn iðraormum, magaþembu og niðurgangi. Úr aldinhýðinu er unninn svartur litur. Einnig er sagt að gott sé að leggja laufið við ennið til að draga úr höfuðverk og að gott sé að tyggja börkinn við sveppasýkingu í munni. Úr rótunum er soðið seyði til að lækka sótthita.

Trén eru notuð sem skrautplöntur í almennings- og einkagörðum víða í hitabeltinu.

Ígulber eru yfirleitt seld fersk en þau eru líka fáanleg niðursoðin og sultuð.

Ígulberjum er aðallega fjölgað með ágræðslu.

Ígulber á Íslandi

Í umfjöllun í DV þar sem fjallað er um jólaávextina annó 1987 er minnst á rambutan með eftirfarandi orðum: „Og loks smökkuðum við á rambutan sem lítur sannarlega ekki út fyrir að vera bragðgóður ávöxtur. Hýðið, sem er líkt og skurn, er alsett „hárum“, en innihaldið er glært, hlaupkennt og hefur frekar lítið bragð. Rambutan kostaði 19 kr. stykkið.“

Fyrst er getið um ígulber í íslensku dagblaði árið 1996 en þar segir Kristín Gestsdóttir í þætti sínum Matur og matargerð í Morgunblaðinu. „… ígulber sem líkist smáu ígulkeri í útliti og er alls ekki fallegt á ytra borðinu. Þetta er stórt ber sem umlukið er skel með úfnum, grófum rauðbrúnum hárum. Heldur ófrýnilegt ásýndum, en þegar búið er að fletta skelinni af kemur í ljós hvítblátt hálfgegnsætt aldin með stórum steini sem ekki er borðaður. [. . .] Fyrst þegar ég fletti húðinni af ígulberi fannst mér berið einna helst líkjast soðnu kríueggi og eins og kríuegg er það afar ljúffengt.“

Árið 1998 auglýsir veitingahúsið Sjanghæ við Laugaveg rétt á nýársmatseðli sínum fyrir tvo eða fleiri á 1.590 krónur á mann. Fordrykk, súpu og forrétt, fjórir litlir réttir og eftirrétt. Kínverskt ávaxtastél, maískornasúpu með kjúklingakjöti og val á milli steikts won ton sem er nýársnautasteik með vorlauk, satay kjúklings á spjóti eða heilsteikts nýársfisks. Í eftirrétt er boðið upp á rjómaís með rambutan.

Sé tekið mið af umfjöllunum og auglýsingum í blöðum var ígulber mest í umræðunni á síðasta áratug síðustu aldar. Þar kann að ráða að aldinið var nýtt á markaði og forvitnilegt í útliti. Í dag sést aldinið ekki oft í ávaxtaborðum verslana og helst að finna það í verslunum sem sérhæfa sig með matvöru frá Asíu.

Aldinið hnattlaga 3 til 8 sentímetrar að lengd eftir afbrigðum. Að utan er það gult eða appelsínugult í fyrstu en verður rautt með auknum þroska. Leðurkennt og alsett stífum og kræklóttum öngum sem geta verið hálfur til tveir sentímetrar að lengd eftir afbrigðum.

SKÓGRÆKT & LANDGRÆÐSLA

Fróðleiksþyrstir skógarbændur í Jótlandsferð

Um mánaðamótin síðustu lögðu 36 skógarbændur land undir fót og ferðuðust til Jótlands í Danmörku. Ferðin var yfir fjóra sólríka daga og var ferðast og fræðst um skógrækt á Jótlandi vítt og breitt.

Íslenski hópurinn lenti að kvöldi 23. ágúst í Billund með góða „kolefnissamvisku“. Einhver hafði reiknað það út að einungis þyrfti hver og einn ferðalangur að hafa gróðursett 4 tré í sumar til að kolefnisjafna alla ferðina. Frá Billund var keyrt til Skive, en náttstaður ferðarinnar var allar nætur á Standhótelinu þar.

Jótland

Jótland var ekki fyrir mjög mörgum áratugum í svipuðum sporum og Ísland. Vindarnir úr vestri blésu harðir og kaldir látlaust yfir harðbýlt landið. „Heiðarnar á Jótlandi“ er hugtak sem margir þekkja en áður fyrr var þar lítill skógur og lítil byggð, ólíkt því sem þekktist á eyjunum Fjóni og Sjálandi. Kotbændur Jótlands tóku sig á og ræktuðu skjólbelti í gríð og erg, um allar strendur og alla grundu. Sagan er vissulega lengri en þetta samstarf fyrr á tíð skilaði því að nú, um rúmri öld síðar, er búsældarlegt um allt Jótland að líta og fjölbreyttur landbúnaður þrífst vel.

Dagur 1: Jólin koma

Christen Nørgård vinnur hjá Hede Danmark og var leiðsögumaður í ferðinni. Hann er öllum hnútum kunnugur um skóga Jótlands og það fengu ferðalangar svo sannarlega að kynnast. Auk þess skildi hann nokkuð í íslensku en gestgjafar töluðu alla jafna dönsku, að beiðni Íslendinganna. Stundum þótti danskan erfið og þá brá Jóhanna Sigurðardóttir sér í hlutverk túlks og þýddi hún allt sem fór fram, veldig godt, reyndar alla ferðina.

Skive sveitarfélagið hefur mikinn metnað fyrir fallegu, heilnæmu og náttúrulegu umhverfi. Við skoðuðum dæmi af skógarfurugróðursetningu á hálfum hektara. Í jaðri svæðisins er lagt kapp á falleg lauftré og runnagróður, þar sem allt er morandi í blómum og berjum. Þetta er fyrir íbúa að njóta og nýta, eftir þörfum. Einnig mun reiturinn laða að villt dýr, bæði fugla og ferfætlinga.

Nærri bænum Herning hittum við hjú sem höfðu verið bændur í yfir hálfa öld. Áður voru þau með mjólkurbú en nú er lögð mest stund á skógrækt. Jörðin er 60 hektarar. Flestar jarðir í kring eru töluvert stærri og hafa megin lifibrauð sitt af kartöflurækt eða álíka. Á bænum bar fyrir augum stór haugur af trjám sem höfðu verið felld fyrir ári síðan. Bóndinn sagði að þessi tré væru meira og minna ónýt til gagnviðar eftir stormfall og hefðu því verið dregin úr skóginum til að kurla í brenni fyrir sveitarfélagið. Áður en langt um líður mun stór kurlari, leigður út frá Hede Danmark, koma og kurla hauginn. Smærri trén kurla þau sjálf og nýta til að kynda sín eigin húsakynni.

Lokaheimsókn þessa dags var hjá bónda sem hefur áratuga reynslu af jólatrjáarækt. Það var þó ekki fyrr en hann komst á eftirlaun að hann gat sinnt þessu áhugamáli sínu af fullum krafti. Hann ræktar mestmegnis Normansþin og lítilræði af glæsiþin og rauðgreni. Jörðin er alsett fallegum skjólbeltum og ýmiss konar skógarlundum. Það er að mörgu að hyggja þegar kemur að ræktun jólatrjáa ef þau eiga að falla í hæsta verðflokk. Trén þurfa að vera með staðlað vaxtarlag. Til þess að ná því þarf að beita klippum, hormónum og jafnvel eitri. Það þarf að huga að jarðvegsgerð og endurnýjun hans, passa illgresi og plágur og allt eftir kúnstarinnar reglum. Þetta finnst bóndanum greinilega mjög skemmtileg iðja og fyrir vikið fær hann mikla hreyfingu og útiveru. Uppskerutími er vanalega 5 ár og til að fá uppskeru árlega ræktar hann í nokkrum hólfum sem eru ýmist í ræktun eða í hvíld.

Blandskógur þar sem uppistaðan er lerki og ösp. Mynd / HGS

Barkarbjallan er erfið við að etja. Hér segir Jens Peter Clausen skógarvöður frá.

Fáar skógarhöggsvélar af þessari stærð eru í mikilli notkun í Danmörku. Þessi Ponsee vél er í eigu Hede Danmark og er einkum nýtt í stórverkefni. Mynd / CN

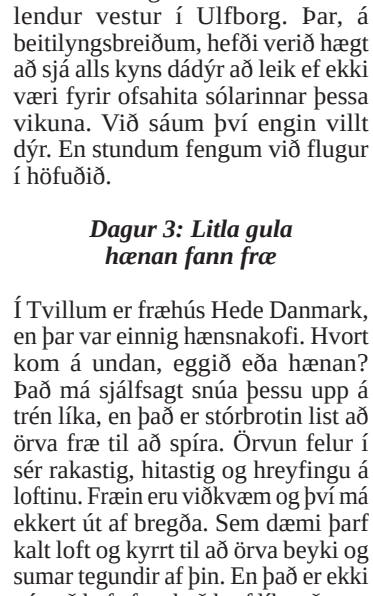
Greinarhöfundur við fyrsta farm af glæsiþinskönglum.

Sören hjá Hjörthede gróðrarstöðinni, Christen fararstjóri og Jóhanna þýðandi skoða berróta greni. Mynd / MJ

Dagur 2: Hringrás skóga

Í Feldsborg er merkilegur skógur í eigu hins opinbera. Þar fór Jens Peter Clausen skógarvörður með okkur á söguslóðir skógræktar. Fyrir um tveimur öldum var allt kapp lagt á að rækta eik og notuðust menn við sáningu. Þegar þeir fóru að nota berrótaplöntur í hestdregin plógför var sáningu alfarið hætt. Í dag, og síðustu áratugi, hefur kerfi skógræktar einkum verið á formi „síþekjuskógræktar“. Þá er venjulega inngrip í skóginn á um það bil 10 ára fresti og gætt vel að því að hringrás skógarins sé ekki rofin. Það þýðir að hin „fornkveðna“ vaxtarlota, þar sem skógur er gróðursettur, látinn vaxa og loks rjóðurfelldur við uppskeru, er ekki viðhöfð. Það er margt sem kemur til. Oft er farið inn í skóginn til að grisja, en þá er

Það er gaman að rækta jólatré, en það krefst mikillar vinnu. Hér er verið að bera hormón á toppana til að trén verði sem formfegurst. Mynd / MJ

grisjað lítið og hraustlegum trjám gefið meira vaxtarrými bæði vegna faraldra ýmiss konar og ofsaveðra. Stormar og þurrkar eru orðnir mun algengari en var hér fyrr á öldum. Þá eru gjarnan gróðursettar trjátegundir eins og eik, beyki og þinur undir skerm stórra trjáa og loks þegar ungu trén eru orðin hærri en 5 metrar er oftast lítið eftir af þeim trjám sem stóðu þar áður. Það má því segja að hvert inngrip í skóginn styður bæði við uppskeru og nýræktun.

Eftir hádegi fórum við á veiðilendur vestur í Ulfborg. Þar, á beitilyngsbreiðum, hefði verið hægt að sjá alls kyns dádýr að leik ef ekki væri fyrir ofsahita sólarinnar þessa vikuna. Við sáum því engin villt dýr. En stundum fengum við flugur í höfuðið.

Dagur 3: Litla gula hænan fann fræ

Í Tvillum er fræhús Hede Danmark, en þar var einnig hænsnakofi. Hvort kom á undan, eggið eða hænan? Það má sjálfsagt snúa þessu upp á trén líka, en það er stórbrotin list að örva fræ til að spíra. Örvun felur í sér rakastig, hitastig og hreyfingu á loftinu. Fræin eru viðkvæm og því má ekkert út af bregða. Sem dæmi þarf kalt loft og kyrrt til að örva beyki og sumar tegundir af þin. En það er ekki nóg að hafa fræ, það þarf líka að vera gott og komið af góðum foreldrum. Í Tvillum eru líka frægarðar af ólíkum trjáa- og runnategundum. Að öðrum tegundum ólöstuðum fékk sifjalerki-frægarðurinn drjúga athygli. Sifjalerki (Larix x marschlinsii) er blendingur af Evrópulerki (L.decidua) sem er faðirinn í blöndunni og Japanslerki (L.kaempferi) í hlutverki móður. Könglunum er safnað af Japanslerkinu því fræin passa í þau fræhulstur, en könglarnir á Evrópulerkinu eru of smáir fyrir fræin og eru ónothæf.

Á gróðrarstöðinni í Hjorthede snæddum við smørrebrød í hádeginu. Gróðrarstöðin telur 70 hektara og landslagið er hæðótt og nýtist það vel til plöntuframleiðslunnar. Árlega eru framleiddar 7 milljón plöntur á stöðinni og eru þær allar berróta. Stærsti kaupandinn er Hede Danmark en skógarbændur og sveitafélög eru einnig stórir kaupendur. Mikið er framleitt af Normansþin og glæsiþin í jólatrjáarækt og fjallaþinur er ræktaður fyrir skrautgreinar, eða „klippegrønt“ eins og þeir vilja nefna það. Sifjalerki er einnig mjög mikið ræktað. Athygli vakti Alaskaasparræktunin (populus trichocarpa) á stöðinni. Sá klónn sem þeir nota vex um eina mannhæð á fyrsta sumri á gróðrarstöðinni. Alaskaöspin er eingöngu notuð í akurskógrækt og er lotan yfirleitt ekki lengri en 10 ár.

Loksins komust ferðalangar í dótabúð. Hede Denmark starfrækir mjög vinsæla netþjónustu á heimasíðunni HD2412.dk. Þar er megináhersla á vörur í tengslum við ræktun jólatrjáa. Í birgðastöð HD2412 er einnig lítil búð þar sem hægt er að skoða helstu vörurnar.

Dagur 4: Tæki og tól

Skive er skemmtilegur lítill bær sem gaman er að skoða, en flestir fóru í skoðunarferð um bæinn þennan morguninn. Eftir hádegið var lagt af stað sem leið lá á flugvöllinn í Billund, með nokkrum stoppum á leiðinni. Fyrsta stopp var í Herning og stór Ponsse skógarhöggsvél, í eigu Heda Danmark, skoðuð við grisjun í blandskógi. Þarna höfðu nýir eigendur jarðarinnar ákveðið að fella skóginn, sem var blandskógur af lerki og ösp. Ætlunin var að skipta því út fyrir eik. Þótt vöxtuleg tré hafi leynst innan um, sem vel hefði mátt selja sem timbur, þá svaraði það ekki kostnaði vegna blöndunarinnar.

Skammt frá var verið að kurla við úr fyrir slóð. Í Danmörku tíðkast að saga úr fyrir slóðum þegar trén eru um 5 metra há. Efnið er látið liggja í slóðinni og að ári liðnu er það kurlað og sett í brenni. Nokkru síðar eru slóðirnar notaðar til að komast um með tæki til að grisja skóginn í heild.

TP kurlaraverksmiðjurnar eru í Vejle, skammt frá Billund. Hópnum var boðið upp á veitingar og sagt frá því hvað felst í góðum kurlara. TP eru mjög framarlega á sínu sviði og selja vörur sínar aðallega til Þýskalands og Bretlands, auk Skandinavíu auðvitað. Nýjustu fréttir í kurlheiminum eru rafdrifnir kurlarar, en þeir eru að koma með einn slíkan á markað. Verksmiðjan hafði tvo tæknilega róbóta við vinnsluna sem eykur afkastagetuna verulega.

Steinsnar frá TP kurlurunum var önnur verksmiðja. Þar voru framleiddir stubbatætarar. Þetta er verksmiðja sem hefur vaxið hratt og eru tækin þeirra mjög vinsæl, sérstaklega í Þýskalandi. Þeir voru til af nokkrum stærðum en áttu það allir sammerkt að tæta í sundur eftirstandandi trjástubba og rætur af felldum trjám. Ásafl er fyrirtæki á Íslandi sem hefur umboð fyrir bæði stubbatætarana og TP kurlarana.

Dagur var að kveldi kominn og næsta stopp var í flugstöðinni á Billund. Nú beið bara flug heim til Íslands eftir vel heppnaða ferð til Jótlands.

Föruneytið var skipað eftirfarandi: Gissur Pétursson, Arnheiður Gígja Guðmundsdóttir, Bjarni Björgvinsson, Ólöf Guðmundsdóttir, Óskar M. Alfreðsson, Einar Zophoníusarson, Jón Júlíusson, Jónína Zophoníusardóttir, Jóhann Gísli Jóhannsson, Ólöf Ólafsdóttir, Maríanna Jóhannsdóttir, Óskar Bjarnason, Hörður Harðarson, María Guðný Guðnadóttir, Arngrímur Baldursson, Svana Halldórsdóttir, Lára María Ellingssen, Ólöf Hörn Erlingsdóttir, Sigurður Hólm Sæmundsson, Jón Zimsen, Jóhanna H. Sigurðardóttir, Guðmundur H. Gunnarsson, Þórhildur Sigurbjörnsdóttir, Ragnheiður Jóhannesdóttir, Stefán Ólafsson, Gunnar Ingi Gunnarsson, Vigdís Hallgrímsdóttir, Kristín Álfheiður Arnórsdóttir, Sighvatur Jón Þórarinsson, Guðmundur Albert Birgisson, Reynir Ásgeirsson, Hoby Tibo Chrisansen, Böðvar Jónsson, Októ Einarsson, Hraundís Guðmundsdóttir og Hlynur Gauti Sigurðsson. Fararstjórn og skipulag var í höndum Christen Nørgård og Örnu Jóhannsdóttur.

Hlynur Gauti Sigurðsson

Skjólbeltin á gróðrarstöðinni í Hjörtehede var eins metra breitt og 5 metra hátt klippt grenihekk. Mynd / CN

Þegar timburstæður gleymast vakna þær til lífs. Mynd / MJ

Í ríkisskóginum í Feldsborg er stunduð síþekjuskógrækt en þarna mun beykið í botninum einn daginn verða aðaltegundin á svæðinu. Mynd / MJ

Sifjalerkið er mikið ræktað í gróðrarstöðinni í Hjorthede.

MENNING & LISTIR

List án landamæra

List án landamæra er listahátíð sem leggur áherslu á list fatlaðs fólks. Tilgangur hátíðarinnar er að auka menningarlegt jafnrétti og fjölbreytni með því að skapa faglegan vettvang og tækifæri fyrir fatlaða listamenn.

Hátíðin var sett af Elizu Reid forsetafrú laugardaginn 5. október kl. 15.00 í hátíðarsal Gerðubergs með veigamikilli dagskrá. Samsýning Listar án landamæra var opnuð á sama tíma í sýningarrými Gerðubergs á fyrstu hæð. Þar sýna 17 listamenn verk sem teygja sig úr hinu tvívíða yfir í hið þrívíða.

Þannig má sjá teikningar sem lifna við í leirverkum, málaðar ofurhetjur og skúlptúra sem líkja eftir aukahlutum þeirra, fígúrur sem hafa verið skornar út í tré og prjónaðar í teppi og lifandi blóm sem hafa verið ræktuð upp af fræi og eftirmyndir þeirra sem skornar eru út í við. Verkin á sýningunni eru fjölbreytt og er þeim ætlað að sýna

alla þá breidd sem listamennirnir spanna.

Helgina 12.–13. október verður listamarkaður þar sem fjöldi listamanna mun selja verk sín og handverk. Verkin verða af ýmsum toga, m.a. málverk, teikningar, útsaumur og tréverk. Þeir sem taka þátt í markaðnum eru bæði þekktir og nýlegir listamenn. Hér gefst einstakt tækifæri til þess að næla sér í fágæt verk eftir einstaka listamenn.

Meðal annara viðburða má nefna morgunverðarfund fyrir stjórnendur og skipuleggjendur menningarviðburða í Gerðubergi 18. október undir yfirskriftinni Aðgengi að menningu fyrir fatlað fólk og lokatónleika hátíðarinnar með Bjöllukór Tónstofu Valgerðar 19. október.

Að auki er öflug utandagskrá samhliða hátíðinni. Má þar nefna verkið Kötturinn fer sína eigin leið eftir Ólaf Hauk Símonarson, sem Tjarnarleikhópurinn flytur 20. október í Iðnó. Einnig verða vinnustofur, myndlistarsýningar, ljósmyndasýning og margt fleira.

Alla dagskrá Listar án landamæra má sjá á heimasíðunni http://www.listin.is. */VH*

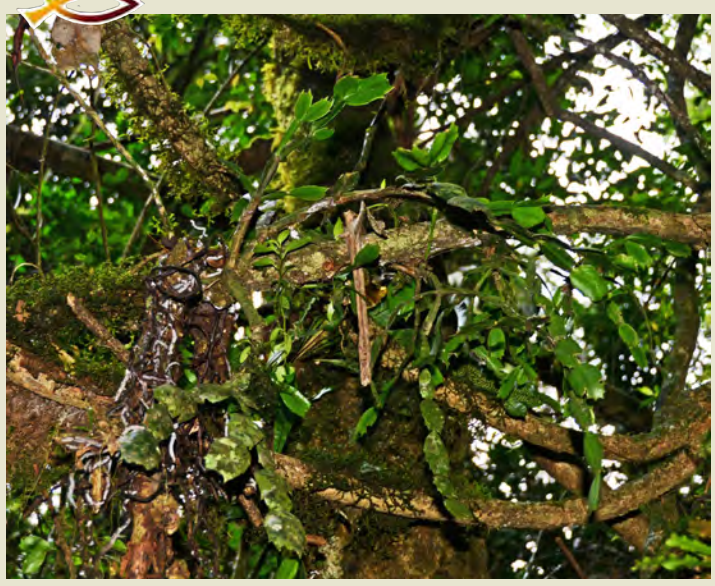

Næsta Bændablað kemur út 24. október

Bændablaðið

GARÐYRKJUSKÓLI LBHÍ REYKJUM

Nóvemberkaktus tilheyrir lítilli ættkvísl og er ólíkur öðrum kaktusum að því leyti að hann er engin sérstök þurrlendisjurt.

Nóvemberkaktus – vinsæl vetrarprýði

Nóvemberkaktus, Schlumbergera truncata, hefur verið vinsæl pottaplanta í tugi ára og eflaust muna margir eftir honum sem risastórum, hangandi með glæsilegum, tvöföldum, túbulaga blómum heima hjá ömmu. Hann er auðveldur í ræktun og er allur hinn glæsilegasti.

Ræktaðir hafa verið margir blendingar nóvemberkaktusa og hinna skyldu desemberkaktusa sem blómstra á mismunandi tímum og mörgum litum. Það dásamlega er að þeir blómstra þegar flestar aðrar blómstrandi inniplöntur eru komnar í vetrarfrí.

Heimkynni í Brasilíu

Nóvemberkaktus tilheyrir lítilli ættkvísl og er ólíkur öðrum kaktusum að því leyti að hann er engin sérstök þurrlendisjurt. Náttúruleg heimkynni eru rakir skógar strandfjalla í suðausturhluta Brasilíu. Þar vex hann í 700–1000 metra hæð yfir sjávarmáli á skuggsælum, rökum stöðum sem ásæta á trjám og klettum. Því þarf að huga vel að því að veita honum nægan raka og gott vatnsfrárennsli.

Til að örva blómmyndun og eiga von á stórfenglegum blómum í nóvember er dregið úr vökvun um miðjan október.

Almenn umhirða

Kjörin staðsetning fyrir nóvemberkaktus er á björtum stað en forðast skal beint sólarljós. Ef hann er berskjaldaður fyrir sól brenna laufin og verða rauðleit. Ef hann er nærri norður- eða austurglugga þurfum við síður að hafa áhyggjur af því. Ákjósanlegt rakastig er í kringum 60% sem sjaldan næst í okkar þurra stofulofti. Því þurfum við að leita leiða til að veita honum nægan loftraka. Hægt er að staðsetja undirskál með vikri undir pottinn sem vökvunarvatnið lekur í. Þá gufar vatnið upp með tímanum og leikur um plöntuna. Vikurinn í undirskálinni kemur í veg fyrir að rætur plöntunnar liggi í vatni og rotni. Önnur aðferð til að auka loftrakann er að úða hana með vatni. Umpottað er sjaldan því ræturnar mega búa fremur þröngt. Tími umpottunar er í mars. Sem pottaplanta í heimahúsum þarf að hafa loftríka moldarblöndu, til að

Kjörin staðsetning fyrir nóvemberkaktus er á björtum stað en forðast skal beint sólarljós.

mynda 60% gróf mold og 40% vikur. Ólíkt öðrum kaktusum ætti nóvemberkaktus ekki að þorna milli vökvana nema ef til vill að lokinni blómgun. Vökvað er vel á vaxtartíma og þegar vökvað er þarf að leyfa vatninu að leka vel af.

Örvun blómmyndunar

Til að örva blómmyndun og eiga von á stórfenglegum blómum í nóvember er dregið úr vökvun um miðjan október. Kaktusinn er settur í almyrkvun í um 13 tíma á sólarhring en hafður í góðri birtu þess á milli. Miðað við birtumagn hérlendis á þessum árstíma er líklega óþarfi að færa hann og huga einungis að hitastiginu. Staðurinn þarf að vera svalur. Þegar blómbrum sjást er valinn staður þar sem hann fær að vera óhreyfður því brumin eru viðkvæm og falla auðveldlega af.

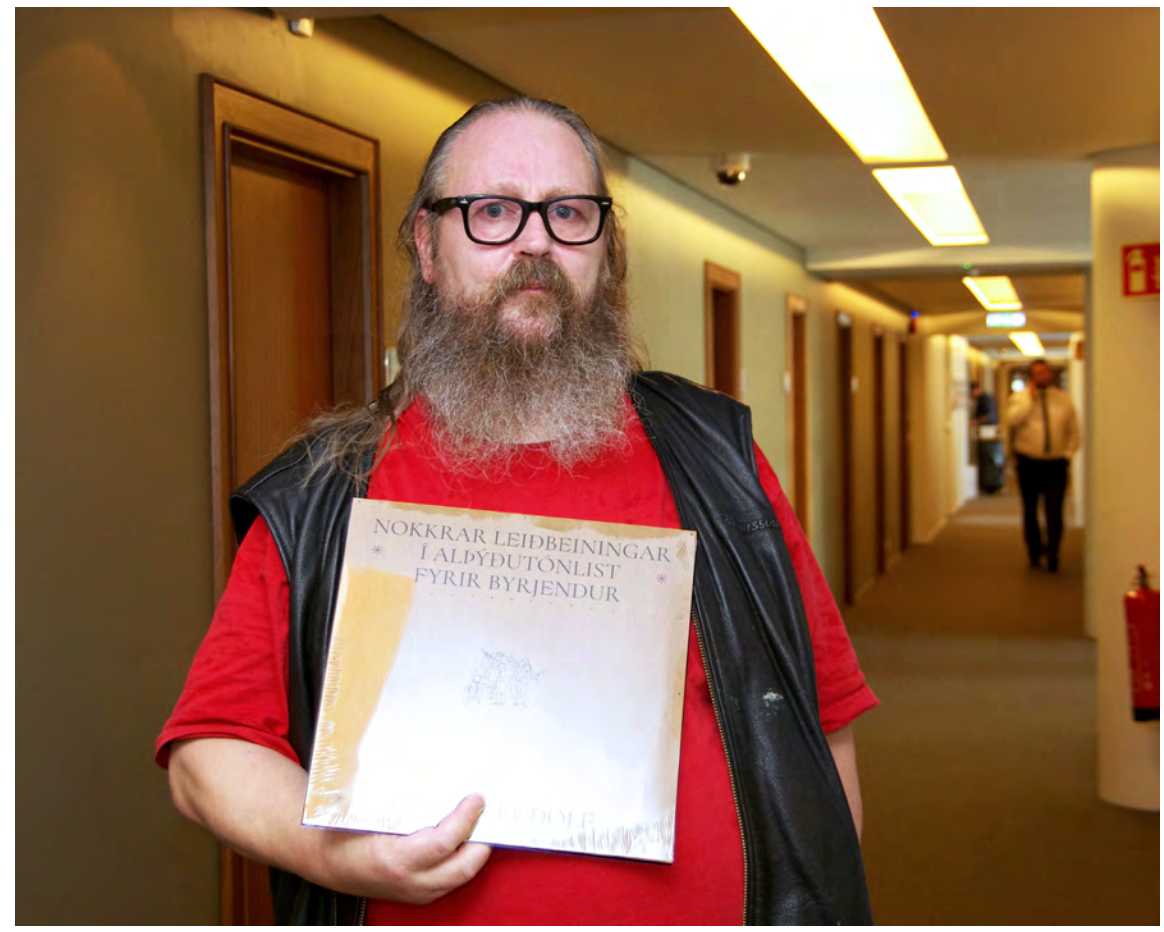
Meðan blómbrum myndast og út blómgunartímann ætti að gefa blómaáburð sem inniheldur nitur í lágmarki en meira af fosfór og kalí. Eftir blómgun er komið að svokölluðum „hvíldartíma“ kaktussins, þá má hann þorna milli vökvana.

Auðveldur í fjölgun

Ef plantan hefur tilhneigingu að verða gisin er kjörið að taka nokkra stilka með 2–3 „blöðum“. Þá þéttir plantan sig og maður getur fjölgað henni með græðlingum. Þetta þarf að gerast á vorin, svona um það leyti sem plantan er að hefja nýtt vaxtartímabil, í apríl/maí. Það tekur aðeins örfáa daga að þurrka græðlingana svo skurðarsárin grói og rætur myndast auðveldlega. Eftir nokkrar vikur hafa myndast nýjar smáplöntur sem gefa má vinum og vandamönnum, til mikillar gleði og ánægju.

Telma Halldórsdóttir,
nemi í garðyrkjuframleiðslu á LbhÍ Reykjum.

MENNING & LISTIR

Guðjón Rúdolf Guðmundsson tónlistarmaður með eintak að nýju plötunni sem inniheldur brot af því besta sem hann hefur sent frá sér til þessa. Mynd / H.Kr.

Nokkrar leiðbeiningar í alþýðutónlist fyrir byrjendur:

„Best of“ Guðjón Rúdolf til þessa

Guðjón Rúdolf Guðmundsson flutti til Árósa í Danmörku fyrir rúmum tuttugu árum og kann vel við sig á flatneskjunni. Gaui, eins og hann er yfirleitt kallaður, er með tóneyra frá náttúrunnar hendi og er tónlistarmaður af goðanna náð.

Áður en Gaui flutti út lék hann með hljómsveitunum Infernó 5 og Kíkóte vindmyllurnar og hélt árlega tónleika undir heitinu Sköllótta tromman. Eftir komuna til Danmerkur hefur hann spilað og sungið með Krauku sem leikur tónlist í anda víkinga. Gaui er ómenntaður í tónlist og spilar eftir eyranu. Faðir hans var lærður tónlistarmaður frá Þýskalandi og að sögn Gauja reyndi hann að koma í veg fyrir að hann legði fyrir sig tónlist að ævistarfi. „Hann vildi mér vel.“

Gaui sendi nýlega frá sér vínylplötu sem hann kallar Nokkrar leiðbeiningar í alþýðutónlist fyrir byrjendur og er safn af tónlist sem hann hefur gefið út úr undir eigin nafni. Hann segir að þetta sé eins konar „best of“, eða samantekt á því besta sem hann hefur unnið í samvinni við Þorkel Atlason tónskáld undanfarin ár.

Lög af þremur diskum

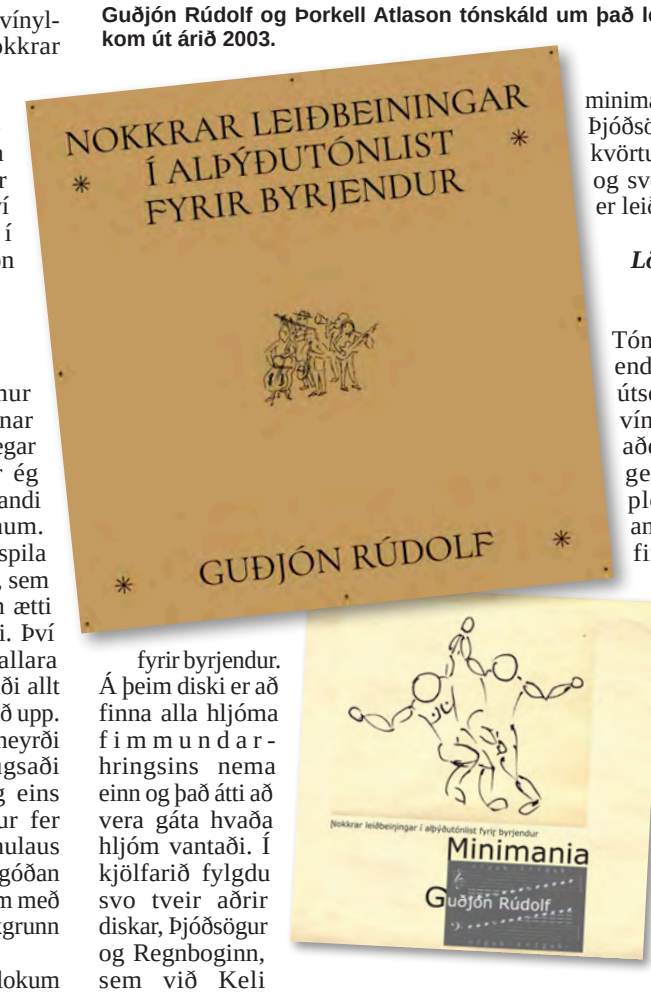
„Lögin eru valin af þremur geisladiskum, eða eins konar þríleik. Þannig vildi til að þegar ég flutti til Danmerkur var ég farinn frá vinum mínum á Íslandi og þekkti fáa á nýja staðnum. Ég var á tímabili hættur að spila opinberlega og spurði Þorkel, sem þá bjó í Árósum, hvort hann ætti upptökutæki, sem hann gerði. Því næst fórum við niður í kjallara heima hjá honum og ég spilaði allt sem ég kunni og Þorkell tók það upp.

Síðan leið og beið og ég heyrði ekkert frá Kela og ég hugsaði náttúrlega allt á versta veg eins og mér er lagið. Sem betur fer fyrir mig var Þorkell atvinnulaus á þessum tíma og hafði því góðan tíma til að grúska í upptökunum með hljómfræði og sinn tónlistabakgrunn að vopni.

Þegar Þorkell hafði svo að lokum samband sagði hann að ég færi víða um á upptökunum og að lokum var gefinn út geisladiskur sem fékk heitið Minimania, nokkrar leiðbeiningar

Guðjón Rúdolf og Þorkell Atlason tónskáld um það leyti sem Minimania kom út árið 2003.

fyrir byrjendur. Á þeim diski er að finna alla hljóma fimmundarhringsins nema einn og það átti að vera gáta hvaða hljóm vantaði. Í kjölfarið fylgdu svo tveir aðrir diskar, Þjóðsögur og Regnboginn, sem við Keli unnum saman.

Eftir á að hyggja sýnist mér að titlarnir lýsi lífshlaupi mínu ágætlega. Ungur var ég minimanskur og síðan kom Þjóðsöngurinn með öllum kvörtununum og þrasinu og svo Regnboginn sem er leiðin til Valhallar.“

Lögin endurútsett fyrir vínylinn

Tónlistin á plötunni er endurunnin og endurútsett af Þorkeli fyrir vínylútgáfuna og því aðeins öðruvísi en á geisladiskunum. Á plötunni er meðal annarra gullkorna að finna lögin Tangó, Zambadusa og Húfan sem naut mikilla vinsælda fyrir nokkrum árum og heyrist enn oft þegar fólk kemur saman og gerir sér glaðan dag, hvort sem það er í barnaafmælum eða á þorrablótum.

Platan gefur góða yfirsýn yfir tónlist og texta Gauja sem trúbadors og svíkur engan sem hefur áhuga á einlægri og skemmtilegri tónlist. Listsköpun sem er allt í senn rúmba, samba og

Hljómsveitin Krauka.

tjatjatja og ólíkt öllu öðru sem heyrist dags daglega og verður áhugaverðara og skemmtilegra við hverja hlustun.

Gaui segir að ástæðan fyrir því að gefa lögin út á vínyl sé sú að þeir sem gangi svo langt að eiga plötuspilara og kaupa vínylplötur gefi sér yfirleitt tíma til að setjast niður og hlusta. „Það er ritúal að taka vínylplötu úr albúmi og setja hana á fóninn og hlusta í rólegheitunum. Mig langaði einfaldlega að gefa út safnplötu fyrir þetta fólk.“

Dekstrað við sig í Danmörku

„Ástæðan fyrir því að ég og eiginkona mín, Vigdís Sveinsdóttir, fluttum út var að okkur bauðst að vera í Danmörku í tvö ár í framleigðu húsnæði vinafólks okkar sem var á leiðinni til Grænlands að vinna. Okkur þótti upplagt að breyta til og tókum boðinu og síðan eru liðin rúm tuttugu ár.

Fljótlega eftir komuna út vorum við bæði komin í góða vinnu og komin heim klukkan þrjú á daginn og það sem meira var að við gátum lifað góðu lífi á 37 tíma vinnuviku sem er ekki hægt á Íslandi. Það vandist vel og við dekstruðumst til að vera lengur og líður ágætlega. Ég efast þó um að ég vilji láta jarða mig í dönskum leir og býst við að flytja heim áður en að því kemur.“

Krauka og víkingasiður

Smám saman aðlöguðust Gaui og Vigga lífinu í Danmörku og kynntust nýju fólki. Gaui komst í samband við danska tónlistarmenn sem höfðu áhuga á gömlum hljóðfærum og tónlistararfi víkinga og víkingasið. Úr varð tríó sem lék á hljóðfæri sem smíðuð voru eftir lýsingum á fornum norrænum hljóðfærum og tónlist í anda þess sem hljómsveitin taldi að víkingar hefðu spilað.

Fyrstu tónleikar tríósins voru á Grænlandi í tilefni af 1000 ára afmæli Eiríks rauða í Brattahlíð þar sem hljómsveitarmeðlimir voru klæddir í víkingaklæði. Í það skiptið kallaðist hljómsveitin Sögufuglarnir.

Síðar fékk tríóið heitið Krauka og í dag er hljómsveitin skipuð fimm hljóðfæraleikurum og hljóðfærin orðin rafmagnaðri og nútímalegri þrátt fyrir að eldri hljóðfærin skipi enn stórt hlutverk. Vinsældir Krauku hafa aukist með hverju árinu og hljómsveitin gefið út sjö geisladiska og von er á þeim áttunda í haust. Hljómsveitin hefur haldið tónleika víða um heim, bæði í Evrópu og í Bandaríkjunum, og er vinsæl á víkingahátíðum.

„Þessar hátíðir geta verið mjög skemmtilegar og gaman að sjá fólk klætt upp í víkingabúninga og leika víkinga en satt best að segja er enginn munur á þessu og þegar aðdáendur Star Trek koma saman í geimverubúningum og tala framandi tungumál og skemmtir sér.“

Ótrúlegt ævintýri

Meðlimir Krauku tóku upp nokkur lög fljótlega eftir að þeir fóru að spila saman og þá kom Þorkell aftur til sögunnar og sagði að það vantaði ekki mikið uppá að hægt væri að gefa út disk. „Við tókum því upp nokkur lög til viðbótar og kláruðum fyrsta diskinn og síðan hefur Krauka og stússið í kringum hljómsveitina verið ótrúlegt ævintýri sem hefur staðið í tuttugu ár og sér ekki enn fyrir endann á,“ segir Guðjón Rúdolf og strýkur á sér skeggið og brosir með augunum.

/VH

CLIQUE WHEN YOU
CLASSIC T-Bolir
Bleikur október
BLEIKA SLAUFAN

Getum merkt bolina með slaufunni verð kr. 500,-.
Sú upphæð rennur óskipt til karabbameinsfélagsins

- Hringspunnin tvöfaldur kragi.
- Forþvegið og burstað.
- 100% bómull, 160 g/m².
- XS-4XL svartir upp í 6XL.

Við styðjum karabbameinsfélagið með 10% af sölu

Verð: kr. 1.200,-

KH VINNUFÖT

KH Vinnuföt • Nethyl 2a • 110 Reykjavík • Sími: 577 1000 • info@khvinnufot.is • www.khvinnufot.is

EYJALIND
GRAMMER
Sæti og varahlutir í
- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Báta

Vertu vinur okkar á Facebook
Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali
FASTEIGNAMIÐSTÖÐIN
Hlíðasmára 17, 201 Kópavogur - Sími 550 3000 - Gsm 892 6000
Gott framboð
af áhugaverðum jörðum
fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is - www.fasteignamidstodin.is
María Magnúsdóttir hdl. lögg. fasteignasali - Sjöfn Ólafsdóttir lögg. fasteignasali

Bændablaðið
Næsta blað kemur út 24. október

STAHL CraneSystems
kranar & talíur
STAHL kranar og talíur frá Þýskalandi eru áreiðanlegir vinnuþjarkar sem auðvelda alla vinnu. Kranarnir og talíurnar eru í hæsta gæðaflokki þar sem öryggi og góð ending eru höfð að leiðarljósi.

Hafðu samband og kynntu þér vöruúrvalið og þjónustuna
ÍSFELL
Ísfell ehf, Óseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

Bændablaðið
Smáauglýsingar
56-30-300
Hafa áhrif um land allt!

UTAN ÚR HEIMI

Fjöldi svínabúa í Suður-Kóreu hafa verið sett í einangrun vegna útbreiðslu svínaflensu í landinu.

Suður-Kórea:

Alvarleg tilfelli afrískrar svínaflensu greind

Suður-Kórea hefur bæst í hóp þeirra landa þar sem afrísk svínaflensa hefur greinst. Talið er líklegt að að flensan muni berast til Bretlandseyja fljótlega.

Hröð útbreiðsla afrískrar svínaflensu í heiminum er talin vera eitt versta tilfelli alvarlegs dýrasjúkdóms í veröldinni til þessa. Sjúkdómurinn er bráðsmitandi og lífshættulegur fyrir svín. Með áframhaldandi hraða á útbreiðslu sjúkdómsins er talið að hann berist til Bretlandseyja á næstu misserum.

Útbreiðsla í Evrópu

Ekki er langt síðan tollverðir á Norður-Írlandi gerðu upptækt svínakjöt sem reyndist vera sýkt af vírus sem veldur afríkskri svínaflensu. Vírusinn getur leynst í frosinni kjötvöru svo mánuðum skiptir og getur haft gríðarlega slæm áhrif á svínarækt berist hann í lifandi svín.

Afrísk svínaflensa hefur verið að breiðast út um Evrópu undanfarin ár og greindist meðal annars í Belgíu á síðasta ári. Alls staðar þar sem pestin hefur greinst hefur verið gripið til þess ráðs að skera niður. Auk þess sem Frakkar, Þjóðverjar og lönd í Austur-Evrópu hafa lógað fjölda villisvína til að hefta útbreiðslu pestarinnar.

Kína orðið illa úti

Sjúkdómurinn barst til Kína á síðasta ári og í framhaldinu var yfir 100 milljón svínum í landinu slátrað til að reyna að koma í veg fyrir frekari útbreiðslu sjúkdómsins. Talið er líklegt að lóga þurfi um 250 milljón svínum til viðbótar í baráttunni við sjúkdóminn í Kína. Kínverjar eru sú þjóð í heimi sem neyta mest af svínakjöti og er svínakjöt víða skammtað í landinu eins og er og hefur verð þess hækkað töluvert.

Blóðsýni úr svínum á Filippseyjum sýna að sjúkdómurinn var komin þangað 14. september síðastliðinn.

Stökkbreyting gæti gert vírusinn hættulegan mönnum

Þrátt fyrir að vírusinn sem veldur afríkskri svínaflensu sé ekki beint hættulegur mönnum hefur verið bent á að hann geti hæglega stökkbreyst og orðið það þar sem líffræðilega sé ekki mikill munur á mönnum og svínum.

Heimssamtök um dýraheilbrigði áætla að um 6000 tilfelli af afríkskri svínaflensu séu í heiminum í dag. Flensan berst hæglega milli sýktra dýra með snertingu, með mönnum, áhöldum, fóðri og með flugum. Vírusinn sem veldur flensunni getur leynst í marga mánuði í frosnu kjöti sem flutt er milli landa. */VH*

Madrid á Spáni:

Páfagaukastríð

Borgaryfirvöld í Madrid á Spáni ætla að fækka páfagaukum í borginni til að draga úr sýkingahættu. Samkvæmt opinberum tölum hefur grænum munka-páfagaukum, Myiopsitta monachus, fjölgað gríðarlega í borginni og annars staðar á Spáni undanfarin ár.

Yfirvöld í Madrid hafa áhyggjur af útbreiðslu páfagauka í borginni.

Nýleg talning sýnir að fuglunum hefur fjölgað úr níu í tólf þúsund á síðastliðnum þremur árum en tölur frá 2005 segja að fuglarnir hafi verið um 1700 í og við borgina. Fuglarnir bárust upphaflega til Evrópu sem gæludýr en vegna þess hversu vel þeir hafa aðlagast náttúrunni í nýjum heimkynnum sínum var lagt bann við að ala þá sem gæludýr á Spáni fyrir átta árum. Líftími fuglanna er 20 til 30 ár.

Samkvæmt yfirlýsingu frá borgaryfirvöldum í Madrid er nauðsynlegt að grípa til aðgerða til að stemma stigu við enn frekari útbreiðslu fuglanna þar sem þeir eru farnir að keppa við aðrar fuglategundir um æti og ekki síst vegna þess að fuglarnir geta verið smitberar og borið með sér fuglaflensu og salmonellu.

Páfagaukarnir eru hópdýr sem byggja sér stór hreiður úr greinum sem þeir rífa af trjám og getur hreiðurgerð þeirra valdið verulegum skemmdum á trjágróðri þar sem margir fuglar koma saman. Fuglarnir nota sama hreiðrið ár eftir ár og bæta við það á hverju ári og hafa stærstu hreiður vegið allt að 200 kílóum og þar sem greinar trjáa sem hreiðrin eru byggð í hafa átt til að gefa sig undan þunga þeirra er slysahætta af þeirra völdum sögð talsverð. */VH*

Á FAGLEGUM NÓTUM

Yfirlitsmynd af einu af mörgum fjósþyrpingum Shengmu.

Byggðu upp mjólkurframleiðslu inn í miðri eyðimörk!

Snorri Sigurðsson
snsig@arlafoods.com

Það sem flestir líta á sem óyfirstíganlegar hindranir, líta Kínverjar oft á bara sem verkefni og eru til mörg dæmi um þennan hugsunargang í Kína. Eitt skýrasta dæmið innan landbúnaðar er einstök uppbygging fyrirtækisins Shengmu á kúabúskap í héraðinu Innri Mongólíu.

Shengmu var stofnað árið 2009 og er því tiltölulega ungt fyrirtæki en að því stóðu í upphafi fjársterkir aðilar sem sáu tækifæri í því að fara út í mjólkurframleiðslu í Kína í kjölfar hins svokallaða melamín hneykslis í landinu árið 2008. Þegar það mál kom upp, en það snerist um að óprúttnir aðilar keyptu mjólk af smábændum og seldu svo til stórra afurðastöðva en í millitíðinni höfðu þeir blandað melamíni, sem er íblöndunarefni sem oft er notað í byggingariðnaði, út í mjólkina til þess að hækka próteininnihald hennar. Þetta hafði skelfilegar afleiðingar og olli miklu vantrausti kínverskra neytenda á þarlendum mjólkurafurðum. Forsvarsmenn Shengmu áttuðu sig á því að það þyrfti að byggja upp traust neytenda og ákváðu að fara út í lífrænt vottaða mjólkurframleiðslu í Innri Mongólíu og lögðu fyrirtækinu til um 5 milljarða íslenskra króna svo hægt væri að byggja upp framleiðsluna.

50% heimafengið fóður

Í Kína eru líklega flest kúabúin byggð án þess að hafa land vegna gróffóðuröflunarinnar en eru þess í stað með samninga við ýmsa bændur sem eiga land og kaupa af þeim fóður og þá byggir kínversk mjólkurframleiðsla einnig mikið á innfluttu fóðri.

Eigi að vera með lífrænt vottaða mjólkurframleiðslu í Kína þarf að lágmarki 50% af gróffóðrinu að koma frá næsta nágrenni kúabúsins og að sjálfsögðu þarf það fóður að vera framleitt samkvæmt lífrænt vottuðu ferli. Forsvarsmenn Shengmu sáu það strax í hendi sér að það gæti orðið erfitt að kaupa fóður af mörgum búum og á sama tíma að tryggja að allar reglur um lífrænt vottaða framleiðslu yrðu haldnar og fóru því að leita eftir heppilegu landi fyrir búskapinn. Það var þó ekki einfalt mál enda var stefnan strax sett á afar mikla framleiðslu og því var fyrirsjáanlegt að landþörfin var mikil.

Í Ulan Buh-eyðimörkinni, líkt og flestum öðrum eyðimörkum, berst sandurinn mikið til með vindinum sem orsakar töluverða vinnu við hreinsun.

Hér er verið að ryðja vegi í eyðimörkinni.

Ulan Buh-eyðimörkin

Í leit Shengmu að heppilegu landsvæði fyrir búskapinn kom Ulan Buh eyðimörkin fljótt upp sem möguleiki en hún er 14 þúsund ferkílómetrar að stærð og áttunda stærsta eyðimörkin í Kína. Þessi eyðimörk er staðsett í vesturhluta Innri Mongólíu og liggur meðfram Gula fljóti á kafla, en Gula fljót er næststærsta fljót Kína og það sjötta stærsta í heimi.

Þessi eyðimörk er mjög óvenjuleg enda hefur hún myndast ofan á gömlum árfarvegum Gula fljótsins en það hefur sem sagt verið að færast töluvert til og skilur þá eftir afar frjóan árfarveg. Auk þess er á þessu svæði um 10 metra þykkt lag af rauðum leir, sem skapar afar sérstakar aðstæður m.a. til varðveislu á vatni sem kemur með flóðum Gula fljóts! Vatnið sem Gula fljót kemur með í flóðum sínum inniheldur auk þess mikið magn af næringarefnum, eftir langa ferð sína frá upptökum Gula fljóts í Bayan Harfjöllunum í Qinghai-héraði og er einstaklega heppilegt fyrir hvers konar landbúnaðarnotkun.

Engin smitefni

Þó svo að þarna sé sem sagt gríðarlega stór eyðimörk þá er undir henni bæði frjór jarðvegur og mikið magn af vatni og þessar sérstöku aðstæður urðu til þess að ákveðið var að staðsetja lífræna

Þegar framkvæmdirnar hófust var svæðið samkvæmt lýsingu heimamanna alsett sandöldum líkt og hér má sjá.

mjólkurframleiðslu Shengmu þarna. Þá hjálpaði upp á ákvörðunina að þurr eyðimörkin er líka heppileg fyrir þær sakir að þarna er langt í næsta kúabú sem dregur úr líkum á því að mögulegt smit berist inn á búið auk þess sem sandur er heppilegur í nærumhverfi kúa, þar sem smitefni eiga harla erfitt með að fjölga sér í þurrum sandi.

2 ára vinnslutími

Fyrirtækið fékk úthlutað hluta af Ulan Buh eyðimörkinni og svo var hreinlega hafist handa við að jafna margra metra háar sandöldur og lægðir á stærðarinnar svæði og voru notaðar til þess mikill fjöldi af jarðýtum og þúsundir vinnustunda. Fyrst var byggður vegur eftir miðju svæðinu og svo út frá honum jafnað land fyrir ræktun og fjós.

Um gríðarlega umfangsmikið verkefni var að ræða enda stóð ekki til að byggja bara eitt fjós heldur 18 fjós með um 3 þúsund skepnum í hverju þeirra! Frá því að fyrstu tækin voru sett af stað inn í eyðimörkinni, og þar til fyrsta fjósið var tilbúið, liðu 2 ár sem er eiginlega ótrúlega stuttur tími miðað við umfang verkefnisins enda var ekki bara verið að slétta land undir fjósin heldur fyrst og fremst verið að slétta land fyrir ræktun svo hægt væri að afla fóðurs fyrir alla framleiðsluna.

Nóg af vatni

Eins og áður segir þá er þessi óvenjulega eyðimörk ofan á þéttu og vatnsheldu leirlagi og því er í raun nóg vatn til neðanjarðar á svæðinu. Það var því einfalt mál fyrir fyrirtækið að ná í vatn til vökvunar á ökrum, fyrirtækið boraði einfaldlega eftir vatni sem er svo pumpað upp og yfir í öll fjósin og í vökvunarkerfin.

Allir akrar Shengmu eru hringlaga enda eru vökvunarkerfin þannig gerð að þau eru fest í miðju hvers stykkis og út frá miðjunni liggur gríðarlega langur armur á hjólum sem keyrir svo hring eftir hring eins og vísir á klukku.

Úr sandi í ræktarland

Það tekur alllangan tíma að breyta þurrum sandi í ræktarland og þó svo að aðgengi að nægu vatni sé grunnforsenda góðs árangurs þá þarf ýmislegt annað að ganga upp einnig og hjá Shengmu er lykillinn góður ræktunarferill og þolinmæði!

Þegar búið er að jafna sandöldurnar og gera þær tilbúnar fyrir vökvunarkerfin, er byrjað á því að dreifa mykju yfir svæðið fyrsta árið og svo sáð í sandinn. Uppskeran fyrsta árið er skiljanlega lítil en fyrirtækið ræktar þrjár gerðir af plöntum: fóðurmaís, sólblóm og refasmára og að sögn heimamanna tekur það um fimm ár að ná fullri uppskeru, enda tekur tíma að binda sandinn og ná fullum afköstum. Þá hefur verið lögð mikil vinna í skjólbeltaræktun en sandfok er mikið vandamál á svæðinu og henta skjólbeltin vel til þess að draga úr sandfokinu að sögn heimamanna.

Staðan í dag

Nú, 10 árum eftir að fyrirtækið var stofnað, er það enn í miklum vexti og er nú þegar orðið langstærsti einstaki framleiðandi á lífrænt vottaðri mjólk í heiminum. Við hinn svokallað Mjólkurveg í Ulan Buh eyðimörkinni standa nú 18 fjósþyrpingar og er hver þeirra í raun sjálfstæð framleiðslueining en þó er margs konar samvinna á milli fjósþyrpinganna. Skýringin á því að Shengmu ákvað að fara þá leið að vera með margar heldur minni einingar í stað þess að vera með fáar og stórar var til að draga úr líkum á smithættu og að ef eitthvað kæmi upp á, þá væri auðveldara að takast á við það í minni einingu. Shengmu er auk þessara 18 fjósþyrpinga með 5 aðrar þyrpingar á öðrum stað svo fyrirtækið er alls með 23 fjósþyrpingar, um 40 þúsund Holstein kýr og nemur ársframleiðsla fyrirtækisins um 400 milljón lítrum af mjólk. Reyndar er ekki öll mjólkin framleidd samkvæmt lífrænum stöðlum svo

Hér má sjá hvernig ræktunin er gerð. Hringlaga akrar eftir vökvunarkerfin sem ganga í hring út frá miðju. Til hliðar sést í fjósþyrpingu.

hin lífræni hluti er heldur minni. Þá er lífræna ræktunin þegar orðin gríðarlega umsvifamikil og alls nær hún nú yfir 13 þúsund hektara svæði í eyðimörkinni en stefnt er að því að auka ræktunina um 10 þúsund hektara á komandi árum enda fékk Shengmu úthlutað 2% af Ulan Buh eyðimörkinni og getur því notað allt að 28 þúsund hektara lands alls.

Selja mjólk og jógúrt

Mjólkin, sem kemur frá hinum lífrænt vottuðu fjósum Shengmu, fer í dag í eigin afurðastöð sem svo selur lífrænt vottaða drykkjarmjólk og jógúrt. Salan er gerð í samvinnu við kínverska afurðafyrirtækið Mengniu, sem er að hluta til í eigu norður-evrópska afurðafélagsins Arla sem er afar viðeigandi enda er Arla stærsta afurðafélag í heimi á sviði lífrænt vottaðra mjólkurvara.

Landssamtök sauðfjárbænda

Rangar ályktanir prófessors um kolefnislosun íslenskrar sauðfjárræktar

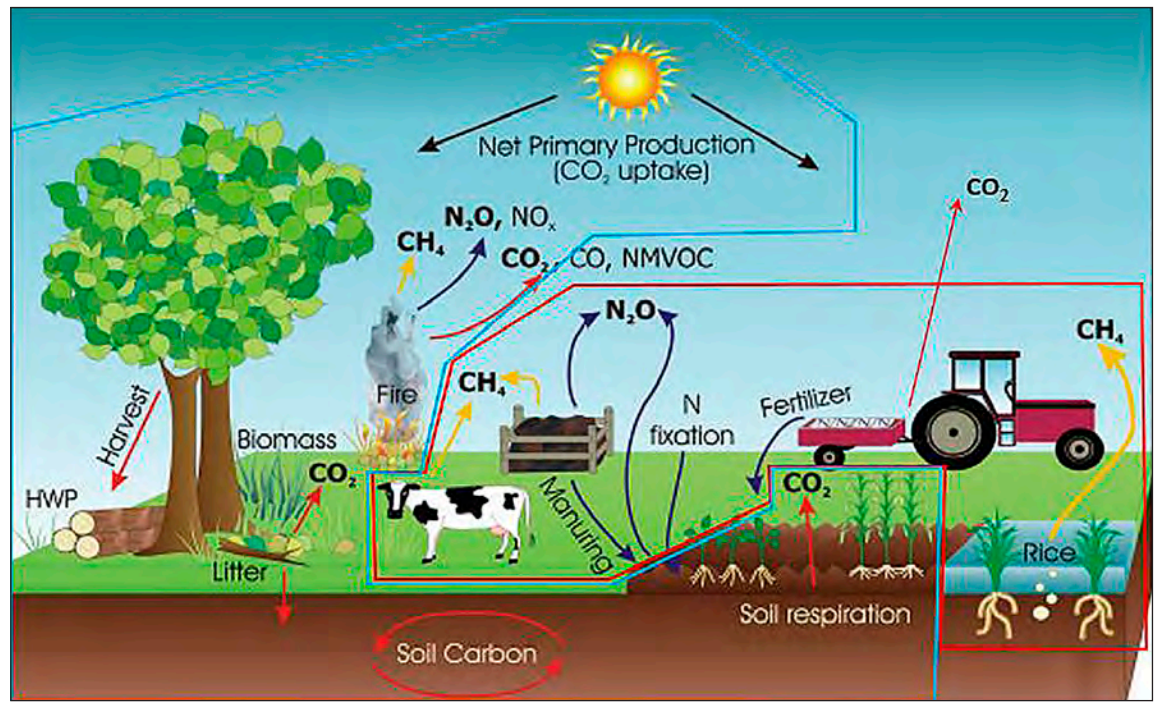
Unnsteinn Snorri Snorrason
framkvæmdastjóri
Landssamtaka sauðfjárbænda
unnsteinn@bondi.is

Á dögunum birti Fréttablaðið grein eftir Þórólf Matthíasson, prófessor í hagfræði við Háskóla Íslands. Greinin ber heitið „Af kolefnisfótspori sauðfjárræktar á Íslandi“. Í greininni ber Þórólfur saman kolefnislosun sauðfjárræktar á Íslandi og Nýja-Sjálandi.

Þórólfur byggir grein sína á tveimur meginheimildum. Annars vegar niðurstöðum úr skýrslu sem unnin var fyrir Landssamtök sauðfjárbænda (LS), þar sem fram kemur að losun sé 28,6 kg CO_2-ígilda/kg lambakjöts. Hins vegar vitnar Þórólfur í aðrar heimildir (sem ekki er getið) þar sem fram kemur að losun á nýsjálenskum búum sé 19 kg CO_2-ígilda/kg og bætir við það 4 kg CO_2-ígilda/kg vegna flutninga frá Nýja-Sjálandi til Evrópu. Niðurstaða Þórólfs er sú að færa megi rök fyrir því að með því að leggja af sauðfjárrækt á Íslandi og flytja inn lambakjöt frá Nýja-Sjálandi megi draga verulega úr losun CO_2-ígilda. Samanburður milli landa á losun CO_2-ígilda/kg getur verið flókinn. Bera þarf saman þær forsendur sem útreikningar byggja á og þannig tryggja að verið sé að bera saman sambærilega hluti.

Íslenska heimildin byggir á niðurstöðum líkans en ekki á raungögnum

Íslenska heimildin í útreikningum Þórólfs byggir á niðurstöðum líkans sem unnið var af Environice fyrir LS. Líkanið metur heildarlosun íslenskrar sauðfjárræktar, innan bús, mælt í kg CO_2-ígilda. Heildarlosuninni er síðan deilt á heildarframleiðslu kindakjöts á hverju ári. Þannig fæst að losunin er 28,6 kg CO_2-ígilda/kg árið 2015.

Helstu uppsprettur gróðurhúsalofttegunda, bindingarleiðir og ferlar í vistkerfum nýttum til landbúnaðar. Innan rauðu línanna er losun á glaðlofti og metani frá landbúnaði, sem talin er fram undir landbúnaðargeiranum og heyrir undir skuldbindingar Íslands í loftslagsmálum. Innan bláu línanna er losun (aðallega koldíoxíðs) vegna LULUCF sem heyrir að takmörkuðu leyti undir skuldbindingar Íslands. Koldíoxíðlosun vegna eldsneytisbrennslu dráttarvéla er hér utan bæði rauðu og bláu línanna. Þessi losun er talin fram undir orkugeiranum og heyrir undir skuldbindingar Íslands í loftslagsmálum.

Þetta er í fyrsta skiptið sem unnin er greining á losun CO_2-ígilda í íslenskri sauðfjárrækt. Niðurstaðan gefur okkur góða mynd af stöðunni hér á landi en þörf er á því að auka þekkingu á þessu sviði og gera útreikninga sem byggja á rauntölum.

Heimild fyrir losun í Nýja-Sjálandi ekki sambærileg

Sú heimild sem Þórólfur styðst við heitir „A Greenhouse Gas Footprint Study for Exported New Zealand Lamb (Ledgard o.fl, 2010)“. Ef hún er skoðuð kemur strax í ljós að forsendur og framsetning á niðurstöðum er ekki sambærileg við það sem gert er í skýrslu Environice. Hér er ekki á neinn hátt verið að gagnrýna niðurstöður þessara heimilda, heldur það að aðferðafræðin og framsetning á niðurstöðum eru ólíkar og ekki samanburðarhæfar.

Hér á eftir koma nokkur dæmi um það misræmi sem er milli þessara heimilda sem gerir það að verkum að ekki er hægt að nota niðurstöðurnar í beinum samanburði. Þess ber að geta að mismunur í framsetningu og útreikningum hefur bæði áhrif til þess að draga úr og auka mun á útreiknaðri losun.

- Notaðar eru ólíkar aðferðir til að meta losun frá iðragerjun. Ledgard o.fl. (2010) notar aðra stuðla en gert er í skýrslu Environice og notað er í alþjóðlegu bókhaldi fyrir kolefnislosun vegna metanmyndunar í meltingarfærum sauðfjár.

- Heildarlosun sauðfjárræktar í grein Ledgard o.fl. (2010) er skipt niður á þær afurðir sem til verða við framleiðsluna. Þannig dreifist hluti losunar á ull, innmat, gærur, kjöt og lífdýr. Í skýrslu Environice er þetta ekki gert með sama hætti heldur er allri losun af völdum sauðfjár dreift á heildarmagn kindakjöts.

- Rannsókn Ledgard o.fl. (2010) nær yfir heildarlosun frá búi til neytanda í Bretlandi, þar á meðal kostnaður við slátrun, vinnslu og flutninga. Enda var þessi rannsókn framkvæmd beinlínis til að bregðast við gagnrýni varðandi innflutning á kjöti frá Nýja-Sjálandi til Bretlands. Þess ber að geta að rannsóknin var m.a. kostuð af Samtökum kjötframleiðenda í Nýja-Sjálandi (Meat Industry Association).

- Niðurstöður Ledgard o.fl. (2010) miða við kjöt án beins en í skýrslu Environice er miðað við fallþunga (kjöt með beini).

Þar sem forsendur útreikninga sem birtir voru í grein Þórólfs Mattíassonar eru ekki sambærilegar þá verður að taka niðurstöðum hans með fyrirvara. Um slík vinnubrögð eftirlæt ég öðrum að dæma um.

Baráttan í loftslagsmálum er unnin samhliða því að hver bóndi gerir betur í sínum búrekstri. Bætir nýtingu aðfanga og eykur afurðasemi búfjár. Það verkefni ætla íslenskir sauðfjárbændur að takast á við. Við skorumst ekki undan samanburði við erlenda framleiðsluhætti – En köllum eftir því að slíkur samanburður sé unninn með faglegum, sanngjörnum hætti.

Unnsteinn Snorri Snorrason
framkvæmdastjóri
Landssamtaka sauðfjárbænda

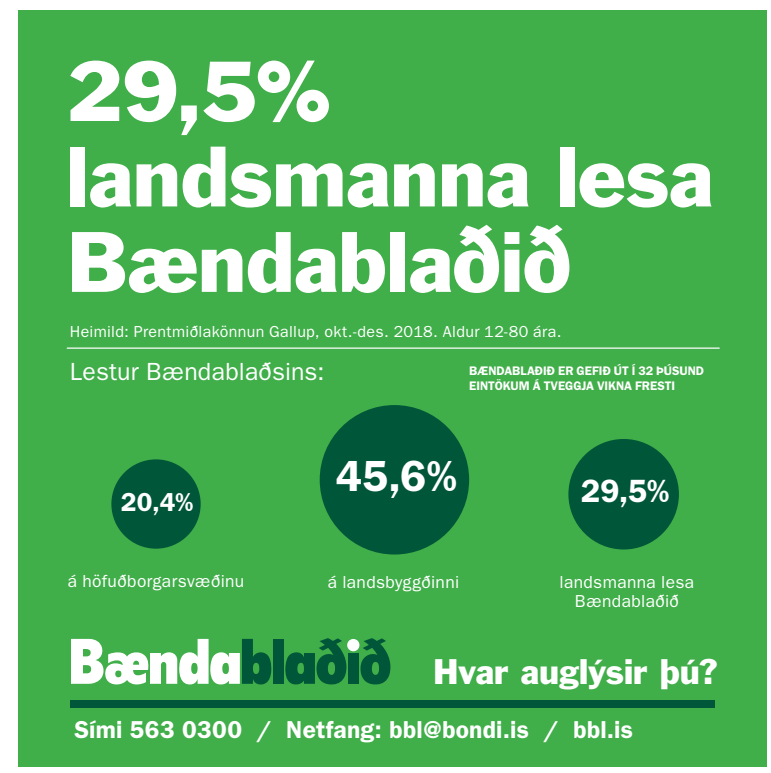
Heimildir:

Clune, S., Crossin, E. & Verghese, K. Systematic review of greenhouse gas emissions for different fresh food categories. J. Clean. Prod. 140, 766–783 (2017).

Environice. (2017). Losun gróðurhúsalofttegunda frá sauðfjárbúum á Íslandi og aðgerðir til að draga úr losun. Sótt af https://www.environice.is/wp-content/uploads/2018/01/GHL-saudfeEnvironice-LOKA.pdf

Loftslagssamningur Sameinuðu þjóðanna (2016)(a): Report on the individual review of the report upon expiration of the additional period for fulfilling commitments (true-up period) for the first commitment period of the Kyoto Protocol of Iceland. Sótt af http://unfccc.int/resource/docs/2016/tpr/isl.pdf.

LANDBÚNAÐARHÁSKÓLI ÍSLANDS

Grasræktarráðstefna á vegum EGF og Eucarpia

Seinni part júnímánaðar var haldin ráðstefna á vegum grasræktarsamtaka Evrópu (EGF) og Sambands plöntukynbótamanna í Evrópu (Eucarpia) og var þetta í fyrsta skipti sem þessi samtök halda sameiginlega ráðstefnu. Ráðstefnan var haldin í Zürich í Sviss. Tveir þátttakendur voru frá Íslandi, Guðni Þorvaldsson og Þóroddur Sveinsson, báðir starfsmenn Landbúnaðarháskóla Íslands.

Þátttakendurnir á ráðstefnunni í í Zürich í sumar.

Grasræktarsamtök Evrópu (EGF) og Samband plöntukynbótamanna í Evrópu (Eucarpia) héldu í fyrsta skipti sameiginlega ráðstefnu í Sviss í sumar.

Tæki sem framkvæmir alls konar mælingar á gróðri, það er hengt á vírinn milli mastranna á myndinni fyrir ofan.

Úr fyrirlestrarsal á ráðstefnunni.

Fræblöndur í tún

Svisslendingar eru þekktir fyrir að nota blöndu mismunandi tegunda í sinni grasrækt og jafnan eru bæði grastegundir og smárategundir í blöndunum. Það kom því ekki á óvart að töluvert væri fjallað um tegundablöndur á ráðstefnunni. Þeir leggja áherslu á að hafa í sömu blöndunni tegundir með ólíka vaxtarkúrfu og mismunandi rótardýpt. Sumar tegundir blöndunnar leggja þá meira að mörkum fyrri hluta sprettutímans og aðrar seinni hlutann. Mismunandi rótardýpt gerir túninu kleift að sækja næringarefni í breytilega dýpt. Þá eiga mismunandi tegundir að tryggja gott fóðurgildi og meira þol gegn illgresi, sjúkdómum og öðrum skaðvöldum. Smárinn á einnig að leggja til nitur í samstarfið. Tilraunir hafa einnig leitt í ljós að það getur verið ávinningur af því að hafa fleiri en eitt yrki af sömu tegund í blöndunum. Þá draga blöndur úr sveiflum í uppskeru. Einnig hafa menn verið að prófa tegundir sem ekki hafa verið notaðar í tún áður t.d. selgresi.

Plöntukynbætur

Plöntukynbætur fengu einnig mikið rými á ráðstefnunni. Í plöntukynbótum fer mikill tími í að meta hina ýmsu eiginleika plantnanna sem verið er að vinna með því oft er verið að bera saman mikinn fjölda einstaklinga. Á seinni árum hafa menn í auknum mæli reynt að nýta sér myndavélar, ljós af mismunandi bylgjulengd, hitamyndavélar, leysigeisla og fleira til að framkvæma þessar mælingar. Oft eru notaðir drónar til að bera þessi tæki og koma þeim í rétta hæð eða þá að tækin renna á sérstökum brautum eða vírum yfir gróðrinum. Þessu fylgir mikil tækni- og hugbúnaðarvinna. Þessi tækni nýtist einnig við mat og mælingar á tilraunareitum. Annað sem menn hugsa mikið um í plöntukynbótum er erfðamengjaúrval þar sem menn leita að lykiláhrifavöldum í genamenginu og nýta sér þá þekkingu við úrvalið. Þetta er komið mun lengra í kornkynbótum en kynbótum á grösum.

Fjölþætt hlutverk graslendis

Nokkuð var rætt um fjölþætt hlutverk graslendis, að hlutverk þess sé ekki eingöngu að framleiða fóður heldur gegnir það einnig mikilvægu umhverfishlutverki. Graslendi getur bundið mikið kolefni á meðan það er ekki rofið en þegar landið er plægt gengur á kolefnisforðann. Graslendi heldur vel í næringarefni jarðvegsins og lítið skolast niður í gegnum hann nema að notaðir séu mjög háir skammtar af áburði þannig að grösin ná ekki að taka hann allan upp. Þá var rætt um vörn graslendis gegn vind- og vatnsrofi. Rætt var um mikilvægi þess að lágmarka losun gróðurhúsalofttegunda frá túnum, t.d. með réttri meðhöndlun og dreifingu búfjáráburðar og tilbúins áburðar. Í Danmörku hafa menn hannað búnað sem nemur hversu mikill smári er í túnunum og hafa tengt hann við áburðardreifara þannig að skammtar af nituráburði minnka eftir því sem smárinn í túnunum er meiri. Þeir telja hæfilegt að minnka niturskammtinn um 3 kg N/ha fyrir hverja prósentueiningu sem smárinn eykst.

Þurrkar

Eftir erfitt þurrkasumar í Evrópu á síðasta ári eru menn uppteknir af þessu vandamáli. Menn velta fyrir sér hvort hægt sé að auka nýtingu vatnsforðans með t.d. tegundavali og einnig eru gerðar tilraunir með vökvun. Reynt er að kynbæta nytjajurtir með aukið þurrkþol í huga og rannsóknir á rótum og rótarvexti eru í gangi. Þá voru kynntar rannsóknir á samspili gróðurs, jarðvegs, áburðar og jarðvegslífvera.

Varnir plantna í samkeppni

Návörn (allelopathy) var einnig til umræðu eins og stundum áður. Í þessu felst að plöntur geta gefið frá sér efni sem skaða aðrar plöntur, þetta er nokkurs konar vopn í samkeppni við aðrar tegundir. Þessi efni geta komið frá rótum, blöðum, stönglum og blómum. Menn hafa m.a. áhuga á að nýta þetta í baráttu við illgresi en það krefst mikillar þekkingar svo nytjaplönturnar hljóti ekki skaða af.

Guðni Þorvaldsson

Hagkvæm dekk fyrir alvöru kröfur

Þegar velja skal vinnuvéla- og landbúnaðardekk skipta gæði, ending og áreiðanleiki höfuðmáli.

Maxam dekkin eru hagkvæmur kostur og hafa reynst vel við krefjandi aðstæður.

Gerðu kröfur — hafðu samband við sölumenn okkar í síma **590 5280** og kynntu þér kosti **Maxam** dekkjanna.

KLETTUR

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / **KLETTAGARÐAR 8-10** / 104 REYKJAVÍK / **590 5100** / klettur.is

VÉLABÁSINN

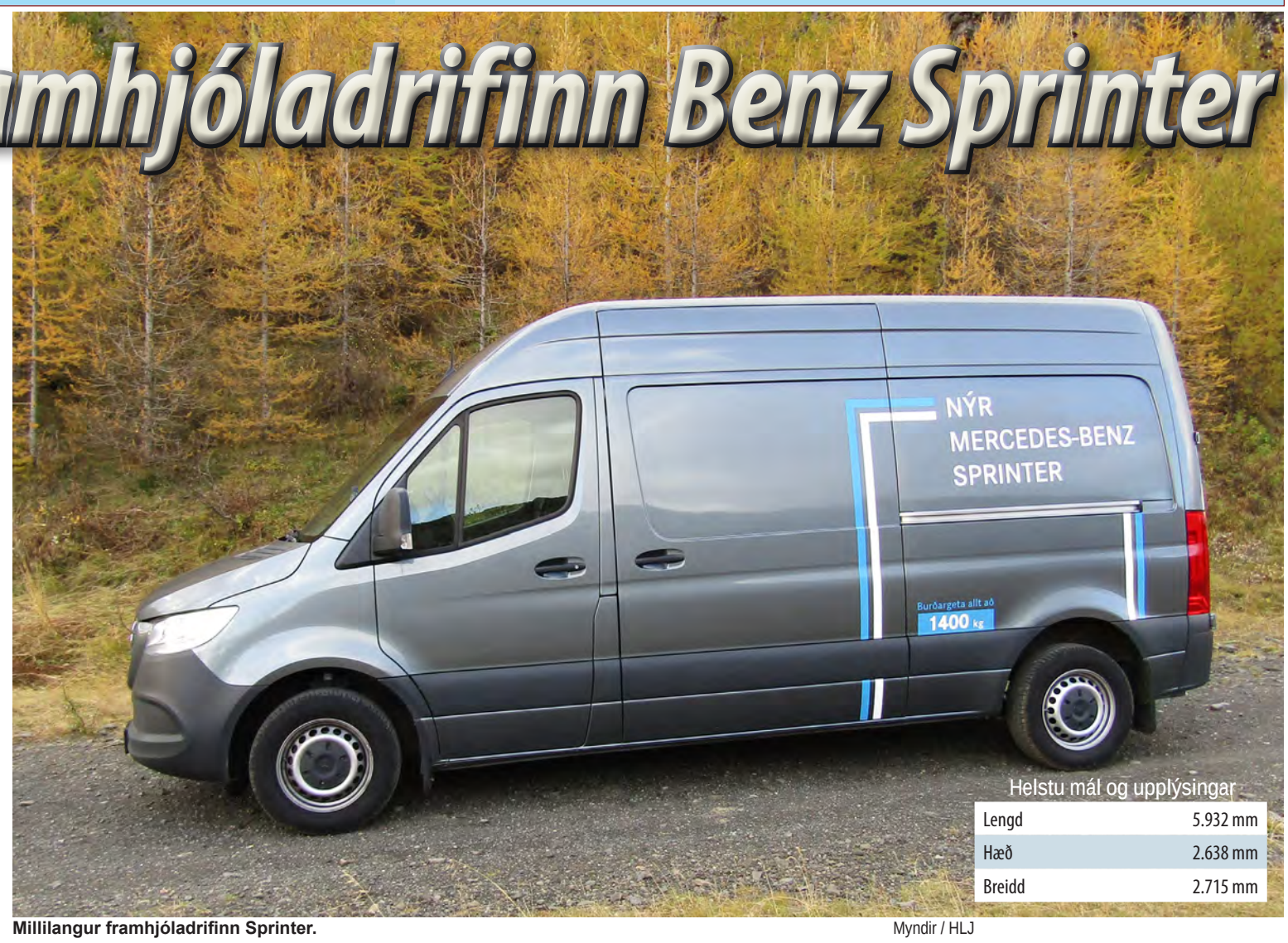
Nýr framhjóladrifinn Benz Sprinter

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Ég á 16 ára gamlan afturhjóladrifinn Benz Sprinter sem ég nota sem húsbíl, sendibíl og dótakassa, hann er orðinn gamall og lúinn. Í vor sá ég að Askja var að kynna nýjan Benz Sprinter sem er framhjóladrifinn.

Allt frá því að ég sá þennan bíl fyrst hafði ég hugsað mér að prófa bílinn og bera hann að hluta saman við aðra Benz Sprinter bíla sem ég hef keyrt og nú gafst mér tími til þess.

Helstu mál og upplýsingar

Lengd	5.932 mm
Hæð	2.638 mm
Breidd	2.715 mm

Millilangur framhjóladrifinn Sprinter. Myndir / HLJ

Hljóðlátur, vinnur vel þrátt fyrir lítinn mótor

Ég prófaði bílinn um síðustu helgi, fyrri daginn var rok og rigning, vægast sagt ekkert veður til að vera úti í bíltúr, en það kom mér á óvart hvað nýi bíllinn tekur mikið minna á sig vindhviður í samanburði við þann gamla. Bíllinn er lipur og þægilegur í innanbæjarakstri, gott útsýni úr ökumannssætinu og speglar góðir. Þegar maður þarf að bakka eru tveir möguleikar á bakkmyndavélinni, þröng og víð mynd er valið (mætti vera í fleiri bílum svona búnaður), en ég er allavega hrifinn af þessum valmöguleikum. Inni í bílnum heyrist nánast ekkert í mótornum þegar maður er í akstri nema þegar maður ekur á malarvegi, þá heyrist aðeins steinahljóð undir bílnum.

Aldrei fundist ökumannssætið í Sprinter gott fyrr en nú

Ég keyrði bílinn næstum 300 km og á meðan ég keyrði fylgdist ég með eyðslunni, þessi 114 hestafla vél er í raun nóg fyrir þessa stærð af bíl. Uppgefin eyðsla í blönduðum akstri er 7,8–7,9 lítrar á hundraðið, en ég var í 8,9 í lok prufuakstursins með meðalhraða upp á 72 km. Fyrri daginn innanbæjar í roki og rigningu og seinni daginn í langkeyrslu upp að Sultartanga og til baka. Þokkalega sáttur miðað við mitt aksturslag.

Ég hef keyrt marga Benz Sprinter bíla í gegnum árin og alltaf fundist ökumannssætin hafa verið frekar lýjandi og óþægileg til setu í lengri tíma (á meðan öðrum hefur fundist hið gagnstæða), en nú fannst mér gott að sitja í ökumannssætinu á þessum bíl.

Það sést vel í hliðarspegla.

Bíllinn er með vatnsheldri krossviðarplötu í gólfi og þunnum krossvið í hliðum.

Burðargeta mikil

Bíllinn rétt losar tvö tonn og því má hlaða hann rúmum 1400 kg. Fannst eins og að ég væri með tóman bíl þó að mótorhjólin tvö sem í bílnum voru upp í Þjórsárdal vigtuðu nálægt 400 kg. Heildarlengd hleðslurýmis er 3.272 mm, breidd hleðslurýmis er 1.787 mm, og á milli hjólaskála 1.412 mm. Dráttargeta (með bremsubúnaði) er 2.000 kg. Á þak má hlaða 150 kg.

Hleðslurýmið er klætt með krossviði, krókum fyrir festingar í gólfi og í hliðum líka. Mikið er af smáum hólfum sem henta vel og til dæmis taldist mér að í bíl sem er fyrir þrjá þá voru sex geymsluvasar fyrir kaffibolla og gosflöskur. Ég sá ekkert varadekk, en í sölubæklingi er minnst á varadekk, en eini virkilegi mínusinn sem ég sá við bílinn er að bekkurinn sem ætlaður er fyrir tvo er ekki ásættanlegur fyrir venjulega Íslendinga Hann er allt of mjór, hentar kannski fyrir tvo krakka undir 10 ára aldri.

Bakkmyndavélin býður upp á bæði víða og þrönga mynd.

Benz Sprinter lítur vel út í íslenskri haustblíðu.

Nóg af hólfum fyrir pappír og kaffiglös.

Get ekki annað en verið sáttur við þessa eyðslu.

Vantar upplýsingar um verð á bílnum

Það er venja mín að gefa upp verð á bílum sem ég prófa, en í þessu tilfelli láðist mér að spyrja um verðið á bílnum (vona að mér verði fyrirgefið það). Almennt þegar einhver er að kaupa sendibíl þá fer verðið eftir hversu mikið af aukabúnaði er sett í bílinn og því er verð oftast í einhvers konar tilboðspakka sem hver og einn viðskiptavinur semur um. Allavega líkaði mér vel við bílinn, en það eina sem ég saknaði úr mínum gamla gula 2003 Sprinter var segulbandstækið.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Veðurspáin er kólnandi, er allt klárt fyrir komandi vetur?

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Það á ekki að koma neinum á óvart að eftir sumri kemur vetur, en það er svo merkilegt að um helmingur Íslendinga virðast alltaf vera jafn óundirbúnir fyrir fyrstu hálkumorgna og fyrsta snjóinn. Ótrúlega algengt er að sjá á fyrstu dögum kulda illa klætt fólk í skótaui sem frekar hentar á sólarströndum.

Fyrstu hálkudagar koma líka bíleigendum alltaf jafn mikið á óvart, en í margar vikur á undan þeim degi var ekkert að gera á dekkjaverkstæðunum, er ekki kominn tími til að hugsa rétt? Það kemur alltaf vetur.

Langar bílaraðir og fólk að ýta bílum

Reglugerð um vetrardekk: Nagladekk eru bönnuð frá 15. apríl til 31. október nema aðstæður gefi tilefni til annars. Vakin er athygli á því að á tímabilinu 1. nóvember til 14. apríl skal mynstursdýpt hjólbarða vera a.m.k. 3 mm. Ótrúlega margir draga það að setja vetrardekkin undir bíla, svo margir hugsa svona að þegar kemur hálka og snjór fara allir þessir sömu á sama degi á dekkjaverkstæðin og bíða í langri röð eða reyna að panta tíma. Þegar vetrardekkjatörnin stendur sem hæst á hjólbarðaverkstæðunum er ekki óalgengt að þegar pantað er í dekkjaskipti þarf viðkomandi að bíða í viku til tíu daga. Á meðan er úti snjór og hálka, umferðin enn hægari og fólk að ýta föstum bílum.

Vetrargeymsla á ýmsum tækjum

Það er alltaf best að geyma eins mikið af tækjum inni á veturna, en það eru ekki allir sem búa svo vel að geta geymt öll sín tæki inni. Ef svo er þá er best að reyna að koma tækinu á þannig stað að almennt festi þar ekki snjó, hjólbarðar mega helst ekki standa lengi á grasi (best að setja spýtu eða steinhellu undir dekk).

Tæki eins og reiðhjól, mótorhjól, fjórhjól og snjósleðar þurfa helst að vera inni yfir veturinn því að rysjótt íslenskt veðurfar fer ekki vel með þessi og flest önnur tæki (mörg dæmi eru um að eftir einn vetur úti í snjóskafli er reiðhjól ónýtt, en endist ár eftir ár sé það í góðri geymslu). Ef leggja á vél eða tæki í frekar langan tíma þá er mjög gott að sprauta yfir tækið olíu sem unnin er úr ullarfitu og er mjög gott smurefni sem er náttúruvænt og ver vel fyrir seltu og raka.

Veðurspáin er í lagi í viku fyrir sunnan, en það á að snjóa fyrir norðan eftir helgi. Látum ekki taka okkur í „bælinu“, það er alveg að fara að koma vetur og snjór. Verum með vetrarskóna og fötin tilbúin og enn eru örfáir dagar í að fyrsti snjórinn komi og þá væri gott að bíllinn sé rétt dekkjaður. Veturinn, hálkan og snjórinn kemur eins og alltaf, verum tilbúin.

Veturinn, hálkan og snjórinn kemur eins og alltaf, verum tilbúin.

KROSSGÁTA Bændablaðsins

116	STIKA	LAND Í ASÍU	FLAT-FÓTUR	TVEIR EINS	ÞESSA		MÓÐURLÍF	BOTNFALL	YFIRRÁÐ	GRIND		
HRÆSNIS-FULLUR												
KULNA						Á FLÍK / GÁSKI						
TÍMABILS					NÓGUR / VEIÐA							
AFGANGAR / SKRAUT-STEINN							VARKÁRNI / AÐALLEGA					
		SKJÖGUR	ÞURFA-LINGUR / HLJÓM					YRÐING / SVELL				Á SJÓ
ÆPA						SKVAMP	SEIÐI / AF-HENDING				ÓSVIKINN	LANGT OP
GUFU-HREINSA					STRIT / VAXA				KLÆÐA-LEYSI / DRYKKUR			
SPRIKL			BLAÐA / HÁTÍÐ					LIÐAMÓT / BLÝKÚLA				
		ULLAREFNI / TAFL-MAÐUR						PARTA / UPP-LÝSINGAR				MINNKUN
FORSÖGN				KÆRA / SLÉTTUR					SKORDÝR / MÓTI			
SPJÓT						DREITILL / HALD				BROTT	FJÁRMAGN / HAGSÝN	
ÁRÁS							BIT / KOMAST					Í RÖÐ
		KVÖLD						TÁR-FELLDU				
SPÍRA					BÓK-STAFUR			TRUFLUN				

HÖFUNDUR BH • KROSSGATUR.GATUR.NET

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

MYND: LINÉI (CC BY-SA 3.0)

115	TRIMMA	KRYDD-BLANDA	ANGAR	TVEIR EINS	DANS		KANN	SJÁVAR-BOTN	UM-TURNUN	GLÓÐA
ÞIL	S	K	I	L	V	E	G	G	U	R
HRÓPA	K	A	L	L	A	Á FLÍK / GUFU-HREINSA	E	R	M	I
MAÐK	O	R	M	STAFIR / SNERILL	L	E	T	U	R	S
KROTI / MÁLHELTI	K	R	A	S	S	I	VEIÐAR-FÆRI / RUNNI	N	Ó	T
	F	BAUN	NAFNGIFT / ÆTÍÐ	S	K	Í	R	N	JURT / TVEIR EINS	M	Y	N	T	A
FERMA	L	E	S	T	A	RJÚKA	MEGIN / SKELDÝR	A	Ð	A	L	FRAMRÁS	JURT	SAMTÖK
EIN-SÖNGUR	A	R	Í	A	VANSÆMD / AF-HENDING	Ó	O	R	Ð	HLERI / TRÉ	L	Ú	G	A
TVEIR EINS	T	T	MAGN / KÁRNA	M	A	S	S	I	SPILLA / BJÚGA	E	I	T	R	A
STARFS-GREIN	F	A	G	ÍLÁT / HVÍLD	F	A	T	ERGJA / VEFENGJA	P	I	R	R	A	BIK
	I	FARVEGUR / ÁLITS	R	Á	S	MÖKK	R	E	Y	K	KÆRLEIKUR / AÐ-RAKSTUR	Á	S	T
NIÐUR-LÆGJA	S	M	Á	N	A	MÁTTUR / TÆKIFÆRI	A	F	L	VÖRU-MERKI	S	S	FITA	J
KRYDD	K	A	N	I	L	L	AUSTUR-ÁLFA / ÓNEFNDUR	A	S	Í	A	SKÓLI / REYNDAR	M	A
ÁN	U	T	A	N	GEGNA	A	N	S	A	GÁSKI	F	J	Ö	R
Í RÖÐ	R	S	AND-SPÆNIS	G	E	G	N	T	LEIÐSLA	S	N	Ú	R	A

HÖFUNDUR BH • KROSSGATUR.GATUR.NET

Bændablaðið
kemur næst út 24. október
Smáauglýsingar 56-30-300

LÍF & LYST – BÆRINN OKKAR

Drumboddsstaðir 1

Við tókum við búi af foreldrum Jórunnar árið 2000. Árið eftir var farið í að breyta básafjósinu í lausagöngufjós með mjaltabás í hlöðunni.

Árið 2005 var byggt við og yfir gamla fjósið og útbúin lausaganga fyrir geldneyti og fóðuraðstaða. Árið 2018 var settur mjaltaþjónn.

Býli: Drumboddsstaðir 1 í Biskupstungum.

Staðsett í sveit: Bláskógabyggð í Árnessýslu.

Ábúendur: Jón Gunnarsson og Jórunn Svavarsdóttir.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Gamla settið er heima en krakkarnir, Laufey Ósk, 19 ára, og Ólafur Magni, 16 ára, stunda vinnu og framhaldsskólanám í Reykjavík.

Hundurinn Kátur gætir bæjarins ásamt fjósakettinum.

Stærð jarðar? Um 400 ha og þar af ca 90 ha ræktaðir.

Gerð bús? Kúabú.

Fjöldi búfjár og tegundir? Um 60 mjólkurkýr og annað eins af geldneytum.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Þó kominn sé mjaltaþjónn er enn farið í fjós á „mjaltatímum“.

En á milli eru árstíðabundin störf og svo er endalaust hægt að laga og þrífa ef maður nennir.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Skemmtilegast er að horfa yfir heilbrigða hjörð. Leiðinlegast er að gera við eitthvað bilað og þá sérstaklega flórsköfur.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Vonandi blómlegan kúabúskap því að jörðin býður upp á það.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Þeir sem gefa sig í það eiga heiður skilinn en grasrótin þyrfti að vera öflugri.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Við höfum tækifæri í hreinleika en við þurfum að passa vel upp á hann. Fá ekki inn alls konar sjúkdóma og sýklalyfjaónæmar bakteríur.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Alltaf er maður að vona að það takist að flytja út skyr framleitt á Íslandi.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólk, ostur, egg og gerjað fljótandi brauð.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Grillað nautakjöt.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Það var minnisstætt þegar kýrnar komust út um miðja nótt í dymbilvikunni og trömpuðu allt í kringum nýja íbúðarhúsið. Það vildi til happs að það var hvorki snjór né hálka og fullt tungl svo allar kýrnar fundust og engri varð meint af.

MATARKRÓKURINN

Mexíkóskur og indverskur matur

Bjarni Gunnar Kristinsson
matreiðslumeistari

Í ferðalagi bragðlaukanna er best að nota íslenskt hráefni en framandi krydd og matarhefðir til að gera skemmtilega máltíð.

Hér eru tvær hugmyndir að klassískum þjóðarréttum með grænmeti í aðalhlutverki, sem er ferskt beint frá bónda þessa dagana.

Eitt það besta við að borða er að smakka rétti frá mismunandi löndum án þess að þurfa að taka upp vegabréfið. Kryddið og hráefnið sem notuð eru í hverri matarhefð gera matinn einstakan. Ævintýrið byrjar þegar þú reynir að endurskapa þessa rétti heima.

Mexíkóskur matur

Tacos er einn vinsælasti mexíkóski rétturinn, en matur frá Mexíkó er mjög breytilegur milli svæða. Flestir þekkja mat í Norður-Mexíkó, þar sem grillað kjöt er borið fram með hrísgrjónum og baunum. Maís tortillas eru notað sem brauð og sterk salsa er notuð með sem krydd fyrir marga réttina. Í Suður-Mexíkó er að finna sjávarrétti með lime-sósum sem bornir eru fram með grilluðu grænmeti og svörtum baunum.

Loftslag í Mexíkó hentar mjög vel til ræktunar ávaxta og grænmetis – og ræktunartíminn er langur. Helstu krydd- og bragðtegundirnar í mexíkóskri matargerð eru meðal annars oregano, kúmen, chili, chiliduft og tómatur.

Ef þessu er öllu blandað saman geturðu búið til dýrindis salsasósu. Flestar salsasósur eru byggðar á tómötum.

Notkun á chilipipar er líka heillandi og mjög einkennandi fyrir mexíkóska matargerð. Chili-aldin eru oft soðin, reykt eða þurrkuð.

Indverskur matur

Karrí, samosas og naan brauð

Túrmerik virðist vera mikilvægasta indverska kryddið. Þegar því hefur verið bætt út í olíu losar það bragð og ilm sem er indverskt sérkenni. Það kemur líka með þennan gullna lit sem er í indverskum réttum. Það hefur einnig verið tengt við lækningaáhrif og bólgueyðandi eiginleika. Verið varkár þegar túrmerik er notað því það litar auðveldlega hendur og föt.

Að auki er indverskur matur oft með Garam Masala. Það er blanda af möluðum kanil og negul – eða kóríander og cummeni. Cummen er annað mjög indverskt krydd.

Ásamt kóríanderfræjum búa þessar kryddtegundir til hið lokkandi bragð af indverskri matargerð.

Taco-salat í steiktum tortillaskálum

Þetta salat í steiktum tortillaskálum er auðvelt og ljúffengt. Heimabakaðar ætar skálar eru bakaðar í ofni í ofnfastri skál til að móta lagið og fá stökku gullnu áferðina, síðan fylltar með taco-kjöti og fersku salati að eigin vali ásamt salsa og sýrðum rjóma.

Fyrir skálarnar:

Olía til að pensla skálarnar og fá fallega skorpu.

2 stórar tortillur

Fyrir salatið:

- 1 pakki nauta- eða lambahakk
- 1/2 lítill laukur skorinn í teninga
- 1 lítil dós af svörtum baunum (safa hellt af)
- 1 msk. taco-krydd
- Salat að eigin val
- 1 tómatur (teningur)
- 1 bolli ostur (rifinn)
- 2 msk. sýrður rjómi

Aðferð

Hitið ofn í 190 gráður.

Setjið eina tortilla í bakfast form.

Þrýstu því mjög rólega niður.

Steikið tortilla þangað til það er brúnt og stökkt í um það bil 5 eða 10 mínútur (misjafnt eftir ofnum).

Endurtakið með seinni tortilluna.

Brúnið nautahakk og lauk á pönnu yfir miðlungs hita. Bætið síðan við taco-kryddi og eldið í gegn og kryddið eftir smekk.

Bætið svörtum baunum í taco-kjötið og eldið þar til þær eru hitaðar í gegn.

Framreiðið með meðlætinu, kjötblöndu, tómötum, osti, sýrðum rjóma.

Blómkál pakora

Þessi blómkál pakora er auðvelt að búa til. Fullkomin indverska máltíð eða sem meðlæti.

- 1–2 stk. blómkál skorið í 95 g bita
- 32 g kjúklingabaunahveiti (einnig kallað gramm hveiti / garbanzo hveiti)
- 1/4 tsk. salt
- 1/4 tsk. túrmerik
- 1/4 tsk. hvítlaukur (rifinn/marinn)
- 1/4 tsk. engifer (ferskur, rifinn)
- 3 msk. vatn eða aðeins meira ef þörf krefur

Aðferð

Skerið blómkálið í bita.

Blandið saman kjúklingamjöli, salti, túrmerik, hvítlauk, engifer og vatni til að gera deigið. Það ætti að festast aftan á skeið. Setjið blómkálsbita í deigið og blandið vel saman svo blómkálsbitarnir séu vel húðaðir í deiginu.

Hitið smá bragðlausa olíu á steikarpönnu, svo er blómkálið steikt á miðlungs hita.

Þegar pakora er búin að eldast í um það bil 2–3 mínútur og er orðin gyllt á lit, snúðu við með skeið og eldaðu hinum megin. Snúið öðrum hliðum sem ekki eru orðnar brúnar. Þegar það er búið takið þá blómkálið af pönnunni með gaffli til að umfram olía leki af og setjið síðan á pappír til að þerra.

Endurtakið með restinni af deiginu.

Berið fram annaðhvort raita (með kryddaðri jógúrtdýfu). Eða sem snakk með papadums sem er fljótlegt kex.

HANNYRÐAHORNIÐ

Candy Bar barnapeysa

Litrík og skemmtileg peysa úr smiðju Drops, prjónuð úr hinu vinsæla Air garni. Ekki skemmir fyrir að garnið í hana fer á 30% afslátt hjá okkur 14. október nk.

Peysan er prjónuð ofan frá og niður með hringlaga berustykki og laskalínu.

Stærðir: (12/18 mánaða) 2 (3/4) 5/6 (7/8) 9/10 ára.

Garn: Drops Air (einnig hægt að nota Drops Nepal)

- Bleikur nr 20: (50) 50 (50) 50 (50) 100 g
- Ljósbleikur nr 08: (50) 50 (50) 50 (50) 100 g
- Gulur nr 22: (50) 50 (50) 100 (100) 100 g
- Sægrænn nr 27: (50) 100 (100) 100 (100) 100

Prjónar: Sokka- og hringprjónar 60-80 cm, nr 4 og 5 eða sú stærð sem þarf til að 17 lykkjur x 22 umferðir í sléttu prjóni = 10x10 cm.

Rendur: Rendur eru prjónaðar í öllu stykkinu þannig:

Prjónið (10½) 11 (12) 13 (14) 15 cm með bleikur, (8½) 9 (10) 11 (12) 13 cm með gulu og (8½) 9 (10) 11 (12) 13 cm með sægrænum. Prjónið síðan stykkið til loka með ljósbleikum.

Garðaprjón (prjónað í hring): *1 umferð slétt og 1 umferð brugðin*, endurtakið frá *-*.

Útaukning (jafnt yfir): Til þess að reikna út hvernig auka eigi jafnt út, teljið fjölda lykkja í umferð (t.d. 46 lykkjur) og deilið lykkjum með fjölda útaukninga sem á að gera (t.d. 40) = 1,15.

Í þessu dæmi er aukið út næstum því á eftir hverri lykkju með því að slá 1 sinni uppá prjóninn. Í næstu umferð er uppslátturinn prjónaður snúinn slétt svo að ekki myndist gat.

Laskalína: Aukið er út fyrir laskalínu í hverri skiptingu á milli fram- og bakstykkis og erma. Öll útaukning er gerð frá réttu. Byrjið 1 lykkju á undan prjónamerki, sláið uppá prjóninn, prjónið 2 lykkjur slétt (prjónamerki situr á milli þessa lykkja) og sláið uppá prjóninn. Í næstu umferð er uppslátturinn prjónaður snúinn brugðinn svo að ekki myndist gat.

Peysa: Berustykki er prjónað í hring á hringprjón, ofan frá og niður. Berustykkið skiptist fyrir fram- og bakstykki og ermar. Fram- og bakstykki er prjónað í hring á hringprjón. Ermar eru prjónaðar í hring á sokkaprjóna.

Berustykki: Fitjið upp (46) (52) 54 (56) 60 (60) lykkjur á hringprjón 4 allt stykkið er prjónað í RENDUR – sjá útskýringu að ofan. Prjónið 6 umferðir garðaprjón. Skiptið yfir á hringprjón 5 og setjið 1 prjónamerki í stykkið hér, **HÉÐAN ER NÚ MÆLT.** Í næstu umferð er aukið út um (40) 42 (42) 44 (48) 50 lykkjur jafnt yfir – sjá útaukning í útskýringu að ofan = (86) 94 (96) 100 (108) 110 lykkjur. Prjónið garðaprjón þar til stykkið mælist (3) 3 (3) 3 (3) 3 cm. Í næstu umferð er aukið út jafnt yfir (36) (38) 38 40 (46) 48 lykkjur = (122) 132 (134) 140 (154) 158 lykkjur. Prjónið garðaprjón þar til stykkið mælist (7) 7 (7) 7 (7) 7 cm. Í næstu umferð er aukið út um (30) 32 (38) 40 (42) 42 lykkjur jafnt yfir = (152) 164 (172) 180 (196) 200 lykkjur. Prjónið garðaprjón þar til stykkið mælist (11) 11 (12) 12 (13) 13 cm – munið eftir röndunum. Setjið nú 4 prjónamerki í stykkið án þess að prjóna þannig: Setjið 1 prjónamerki eftir (45) 47 (49) 51 (55)-57 lykkjur (= bakstykki), setjið næsta prjónamerki eftir (31) 35 (37) 39 (43) 43 lykkjur (= ermi), setjið næsta prjónamerki eftir (45) 47 (49) 51 (55) 57 lykkjur (= framstykki) og setjið síðasta prjónamerki eftir (31) 35 (37) 39 (43) 43 lykkjur (= ermi). Prjónið síðan í slétt og í fyrstu umferð á að auka út fyrir LASKALÍNA – sjá útskýringu að ofan (8 lykkjur fleiri í hverri útaukningu). Aukið út í annarri hverri umferð alls (2) 3 (3) 4 (4) 5 sinnum = (168) 188 (196) 212 (228) 240 lykkjur. Prjónið þar til stykkið mælist (13) 14 (15) 16 (17) 18 cm frá prjónamerki. **Skipting bols og erma:** Prjónið (49) 53 (55) 59 (63) 67 lykkjur (= bakstykki), setjið næstu (35) 41 (43) 47 (51) 53 lykkjur á band fyrir ermi, fitjið upp 6 nýjar lykkjur, prjónið ((49) 53 (55) 59 (63) 67 lykkjur (= framstykki), setjið næstu (35) 41 (43) 47 (51) 53 lykkjur á band fyrir ermi, fitjið upp 6 nýjar lykkjur. Fram- og bakstykki og ermar er nú prjónað hvort fyrir sig. **Héðan er nú mælt**

Fram- og bakstykki = (110) 118 (122) 130 (138) 146 lykkjur. Prjónið áfram slétt og rendur eins og áður þar til stykkið mælist (12) 14 (16) 19 (22) 25 cm frá skiptingu (eða að óskaðri lengd, nú eru eftir ca 2 cm til loka). Skiptið yfir á hringprjón 4. Prjónið stroff (1 slétt og 1 brugðið) þar til stroffið mælist ca 2 cm. Fellið laust af með sléttum lykkjum yfir sléttar lykkjur og brugðnum lykkjum yfir brugðnar lykkjur.

Ermar: Setjið (35) 41 (43) 47 (51) 53 lykkjur af bandi á sokkaprjóna 5, prjónið að auki upp 1 lykkju í hverja og eina af 6 lykkjum sem fitjaðar voru upp undir ermi = (41) 47 (49) 53 (57) 59 lykkjur. Setjið prjónamerki mitt í 6 lykkjurnar undir ermi = upphaf umferðar. Prjónið slétt í hring og rendur þar til stykkið mælist ca (12) 16 (21) 24 (27) 31 cm (eða að óskaðri lengd, nú eru eftir ca (4) 4 (4) 4 (5) 5 cm til loka). Í næstu umferð er fækkað um (14) 18 (18) 22 (24) 26 lykkjur jafnt yfir í umferð = (27) 29 (31) 31 (33) 33 lykkjur. Skiptið yfir á sokkaprjóna nr 4 og prjónið stroff (1 slétt, 1 brugðið) þar til stykkið mælist (4) 4 (4) 4 (5) 5 cm. Fellið laust af með sléttum lykkjum yfir sléttar lykkjur og brugðnum lykkjum yfir brugðnar lykkjur. Prjónið hina ermina alveg eins.

Gangið frá endum, þvoið flíkina og leggið til þerris.

Prjónakveðja,

mæðgurnar í Handverkskúnst

www.garn.is

Létt

7	1					8		9
				1	8	5	3	
	4			3		6		2
		1			3			6
6	5		2		7		9	3
8			9			4		
3		6		2			5	
	9	2	8	7				
4		5					7	1

Miðlungs

7	4			2			1	8
	9	5				4	6	
		7	5		9	2		
	1						5	
		6	2		1	8		
	3	4				1	2	
6	2			7			8	9

Þung

		7				8		
			9	8			4	
9		6	5		4		1	
5	3				6			
		1				6		
			1				8	9
	2		3		8	7		4
	6			2	9			
		3				9		

Þyngst

5	9			2				
			4			6	5	
8				1		9		
					1	7		
2				9				5
		3	6					
		5		6				9
	8	1			7			
				5			4	8

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línum.

FÓLKIÐ SEM ERFIR LANDIÐ

Man fyrst eftir að hafa snýtt mömmu

Karólína Orradóttir er hress og skemmtileg 8 ára stelpa á Akureyri. Hún hefur gaman af söng, dansi og leiklist.

Karólína fer sínar eigin leiðir í öllu sem hún tekur sér fyrir hendur og er ekki hrædd við að prófa nýja hluti.

Nafn: Karólína Orradóttir.

Aldur: 8 ára.

Stjörnumerki: Hrútur.

Búseta: Akureyri.

Skóli: Brekkuskóli á Akureyri.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Smíðar.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Ég get ekki valið á milli þriggja; kettlingar, kanínur og blettatígrar.

Uppáhaldsmatur: Sumar núðlur og grjónagrauturinn hjá Júlla kokki.

Uppáhaldshljómsveit: ABBA og Amabadama.

Uppáhaldskvikmynd: Matthilda og Dúmbó.

Fyrsta minning þín? Þegar pabbi hélt á mér og ég var að snýta mömmu. En man líka þegar ég gaf Birgittu systur minni Dipsí-bangsann.

Ætlar þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Já, ég kann smá á ukulele og spila á blokkflautu. Svo er ég þrisvar í viku í dansi. Svo er ég oft í fótbolta í skólanum.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Atvinnumaður í handbolta.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Ég hélt náttfatapartí þar sem allt varð klikkað.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Ó, það er svo margt, t.d. flutti ég í nýtt hús.

Næst » . Ég skora á Nóa Marteinsson, frænda minn, að svara næst.

LESENDABÁS

Álit mitt á alþingismönnunum 46, sem samþykktu orkupakka 3, er hrunið

Elskulegu alþingismenn. Traust mitt og álit á ykkur 46, sem samþykktuð orkupakka 3, hefur beðið alvarlegan hnekki. Mér finnst það meira en sorglegt. Hingað til hafið þið flestir verið mínir menn. Ótrúlegt er, hve margir ykkar skiptuð um skoðun án þess að gera grein fyrir ástæðunum. Það sem þið gerðuð eru svik við mig, svik við meiri hluta þjóðarinnar, sem vonaðist eftir þjóðaratkvæðagreiðslu um afgreiðslu þessa mikilvæga máls.

Vel metna lögfræðinga greinir á um það, hvort samþykktin feli í sér brot á stjórnarskránni. Það hefði átt að nægja Alþingi til að hugsa málið betur og forseta vorum til að fresta viðstöðulausri undirskrift sinni. Það voru mistök af hans hálfu. Nú er gjá milli þings og þjóðar. Mér sýnist meiri hluti Alþingis hafa fallið í auðmýkt flatur niður fyrir evrópsku valdi, óhollu fyrir þjóðina og virði minna stjórnarskrána íslensku.

Sigurður Sigurðarson.

Við Lómagnúp stendur hann stafkarlinn gamli og starir út yfir haf.
Hann skyggnir þá Evrópubandalagsöldu, sem allt gæti fært hér í kaf.
Ótrauður stendur hann áfram á verði og eflir á fullveldið trú,
en kuldaleg röddin kallar þá alla, sem kæfðu í skuldum vor bú.
Járnstafinn láttu á lend þeirra falla, sem lögðu í rúst okkar bú.

Hvers vegna var nauðsynlegt að samþykkja orkupakkann?

Orkupakkamenn hafa ekki getað gert þjóðinni grein fyrir því á skiljanlegu máli, hvers vegna nauðsynlegt væri að samþykkja orkupakkann. Með samþykkt afhenda þeir öðrum yfirráðin yfir stjórn orkumála okkar. Það er hugsanlega brot á stjórnarskránni. Það er skref í átt til innlimunar í Evrópubandalagið. Þjóðin hefur aldrei fengið að kjósa um það, hvort hún vill sameinast Evrópubandalaginu.

Í bókinni TVENNIR TÍMAR eftir Elínborgu Lárusdóttur (útg. 1949 og 2017) segir frá langömmu forsetans okkar og hrakningum þeim, sem hún varð fyrir í æsku. Eftir að hafa lesið þessa bók hefur mér oft verið hugsað til fátæks fólks á Íslandi, sem ólst upp við hungur og harðrétti og var lítilsvirt af samtíð sinni. Þeirra á meðal voru sumar formæður okkar og feður.

Þetta fólk fékk heita þrá eftir betra og réttlátara samfélagi, sem sjálfstæði og fullveldi landsins myndi geta tryggt fólkinu. Þessir dýrmætu áfangar hafa náðst, þótt enn ríki á mörgum sviðum ójöfnuður í lífskjörum fólks. Það er óhæfa og ógæfuverk gagnvart minningu þessa fátæka fólks og fórnum þess og lítilsvirðing gegn þjóðinni að skerða með ofbeldi slíkan ávinning.

Sýnist það hafa verið blekkingaleikur

Þjóðin hefur trúað tali forustumanna Sjálfstæðisflokks og Vinstri grænna um að þeir muni standa á verði um auðlindir þjóðarinnar. Nú sýnist það hafa verið blekkingaleikur. Framsóknarflokkurinn hefur ekki viljað taka afstöðu til orkupakkans, en talað út og suður. Lítum til Brexit í Bretlandi og erfiðleika Breta við að losa um faðmlagið við Evrópubandalagið. Það er kalt og óvægið. Samþykki á orkupakka 3 opnar leið til að svipta landið yfirráðum yfir auðlindum sínum. Í framhaldi af þeim gjörningi er hætta á að við missum stjórn á fleiri auðlindum en raforkunni.

Seilst verður enn lengra með orkupökkum 4 og 5

Það er óheiðarleiki stjórnvalda að reyna að fela slík áform eða drepa málinu á dreif. Með næstu orkupökkum no. 4 og no. 5 verður seilst enn lengra og eftir öðrum auðlindum okkar. Stjórn þeirra fer undir yfirþjóðlega nefnd Evrópubandalagsins.

Við þurfum að afturkalla þessar undirskriftir og rétta úr bakinu, áður en það verður of seint. Með beinu baki þurfa Íslendingar nú sem fyrr að standa á rétti sínum gagnvart ásælni erlends valds. Við treystum illa Alþingi eftir þetta.

Við treystum betur landvættunum, sem standa á verði um velferð þjóðarinnar.

Sigurður Sigurðarson
dýralæknir

Neyðarástandið í Sæluborginni:

„Geggjuð“ hugmynd að vestan sem menn eru beðnir að íhuga!

„Umferðaröngþveitið á höfuðborgarsvæðinu er að verða óbærilegt fyrir íbúa þessa svæðis. Snemma á morgnana og síðdegis er umferðin svo gríðarleg að fólk kemst lítið áfram. Þessi staða mála er ákaflega þreytandi fyrir þá, sem á annað borð eru á ferðinni á þessum tímum. Það liggur í augum uppi að samgöngukerfi höfuðborgarsvæðisins er ekki hannað fyrir þessa miklu umferð og sjálfsagt hefur fjölgun bíla orðið langt umfram það sem reiknað var með. Öngþveitið er eftir sem áður staðreynd.“

Nú gætu lesendur haldið að þessi orð hafi verið sett á blað í gær. Svo er nú ekki, heldur birtust þau í forystugrein Morgunblaðsins 1. nóvember 2006. Fyrir 13 árum. Já, fyrir 13 árum! Grein sinni lýkur höfundur á þessa leið:

„Þetta er mesti vandi íbúa höfuðborgarsvæðisins.“

Þetta hefði einhvern tíma verið kallað neyðarástand. En er svarið við því meiri steypa, stál, malbik og álögur?

Orsakir og afleiðingar

Við Íslendingar erum sífellt að glíma við afleiðingar af öllum sköpuðum hlutum. En alltof oft dettur engum 2x10 heilvita manni í hug að takast á við orsök vandamálanna. Skáldið okkar sagði sem svo, að í hvert sinn sem komið er að kjarna máls hlaupa Íslendingar út og suður. Hver kannast ekki við það?

Okkur spekingum hér vestra rennur til rifja að fylgjast með þessum ógöngum í Sæluborginni, eins og Bjössi okkar á Ósi kallar Reykjavíkina og er hann sennilega höfundur orðsins. Sæluborgin er höfuðborg allra Íslendinga.

Ein geggjuð hugmynd að vestan

Og er nú komið að erindinu: – Á Íslandi eru í dag rúmlega 300 þúsund bifreiðar og önnur ökutæki á skrá. Sem sagt upp undir eitt stk. á mann. Okkur finnst, að í stað þess að byggja endalaus samgöngumannvirki ætti að snarfækka ökutækjum í umferðinni strax. Þá væri tekið á raunverulegri orsök vandans. Einkum á þetta við um Sæluborgina okkar. En á landsbyggðinni þurfum við fyrst og síðast að komast upp úr moldarvegunum og huga sérstaklega að þungaflutningum á landi með tilliti til sjóflutninga.

Við leggjum til að ríkissjóður borgi mönnum fyrir að minnka akstur einkabíla eða aka þeim alls ekki.

Lýsingarorðið geggjaður er mjög vinsælt um þessar mundir. Og er rétt að spekingarnir að vestan slái nú fram rétt einni geggjaðri hugmyndinni til umhugsunar fyrir landsmenn og ráðamenn þeirra. Við höfum nokkra reynslu af slíkri hugmyndavinnu og er alveg ókeypis hjá okkur!

Menn fái greitt fyrir minni akstur í stað steinsteypu

Við leggjum til að ríkissjóður borgi mönnum fyrir að minnka akstur einkabíla eða aka þeim alls ekki. Með nútíma rafrænni tækni ætti að vera hægt að framkvæma þetta auðveldlega. Það er nú fylgst með öðru eins þessa dagana. Hver bíll fengi upphafskvóta um áramót, t. d. 10 þúsund kílómetra miðað við meðalakstur einhver ár aftur í tímann. Síðan keyrði hann aðeins 5 þús. km á árinu. Ríkiskassinn myndi þá greiða fyrir 5 þús km sem ekki voru eknir. Til dæmis 50 kr. pr. kílómetra. Ef reiknað er með að 100 þúsund bílar minnki akstur um 5 þús. km á ári, sem er ekki ólíkleg tala, þýddi það 25 milljarða úr ríkissjóði. Miðað við 10 þús. km gera það 50 milljarða. Þeir peningar myndu fara beint út í hagkerfið í stað þess að festast í steypu, stáli og malbiki og hvaðeina því tilheyrandi. Og er ykkur kunnugt um það, lesendur góðir, að umferðarslysin eru talin kosta á þessu ári 50–60 milljarða? Þetta eru að sjálfsögðu frumhugmyndir til umræðu. Á þeim geta verið ýmsar útfærslur með skynsemina og frjálst samkomulag að leiðarljósi. Það er til mikils að vinna!

Þjóðhagslegur sparnaður yrði væntanlega ómetanlegur!

Þjóðhagslegur sparnaður yrði væntanlega gífurlegur af slíkum aðgerðum. Almenningur fengi mikla peninga í hendurnar í staðinn fyrir hrikalega kostnaðarsöm umferðarmannvirki sem áður segir. Margt mundi breytast til batnaðar ef að líkum lætur. Lífskjarasamningurinn geirnegldur og öllum liði miklu betur í Sæluborginni og líka á landsbyggðinni.

Þörfin fyrir ný samgöngumannvirki myndi snarminnka. Kannski upp á nokkur hundruð milljarða króna til lengri tíma litið. En viðhaldi núverandi vega mætti ekki gleyma og byggja vegi upp úr moldinni í sveitinni. Umferðarslysum fækkaði væntanlega verulega. Viðhald og afskriftir bifreiða myndu minnka og hver veit nema tryggingar þeirra einnig. Og var einhver að tala um bílakjallara upp á tugi milljarða. Skotheld neðanjarðarbyrgi?

Svo má hugsa sér eftirtaldar hliðarráðstafanir sem kallaðar eru: Sæluborgin mundi fjölga strætisvögnum og hafa ókeypis í strætó fyrir alla. Fjölga ferðum um minnsta kosti helming eða eins og til þarf. Borg og ríki í sameiningu hefðu samvinnu um að gera leigubíla eins ódýran og hagkvæman kost og hægt er svo almenningur sjái sér hag í að nota þá. Og svo auðvitað allir út að hjóla eins og þar stendur. Fella niður öll gjöld af reiðhjólum.

En mesti ávinningurinn af þessari geggjuðu hugmynd er væntanlega rúsínan í pylsuendanum. Hver hún er geta menn rætt sín á milli.

Hallgrímur Sveinsson,
Guðmundur Ingvarsson,
Bjarni G. Einarsson

20,4% fólks á höfuðborgarsvæðinu les Bændablaðið
Heimild: Prentmiðlakönnun Gallup, okt.-des. 2018. Aldur 12-80 ára.
Lestur Bændablaðsins:
BÆNDABLAÐIÐ ER GEFIÐ ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI
20,4% á höfuðborgarsvæðinu
45,6% á landsbyggðinni
29,5% landsmanna lesa Bændablaðið
Bændablaðið Hvar auglýsir þú?
Sími 563 0300 / Netfang: bbl@bondi.is / bbl.is

STARFSMENN
til fjölbreyttra starfa um lengri eða skemmri tíma

PROVENTUS
Starfsmannaþjónusta
551 5000
proventus@proventus.is

Ármúla 15, 108 Reykjavík
www.proventus.is

Rafhitarar
í skip, hús og sumarhús
Ryðfríir neysluvatnshitarar með 12 ára ábyrgð
Hitöld (element), hitastillar, hitastýringar og flest annað til rafhitunar
Við erum sérfræðingar í öllu sem viðkemur rafhitun.

Rafhitun
Kaplahrauni 19 • Hafnarfirði
Sími: 565 3265
rafhitun@rafhitun.is • www.rafhitun.is

Smáauglýsinga-síminn er:
563 0300

Eldri blöð má finna hér á PDF:

Bændablaðið

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | **Netfang:** augl@bondi.is | **Veffang:** www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is
Verð: Textaauglýsing kr. 2.300 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.700 texti + mynd.
Skilafrestur: Fyrir kl. 16.00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Íslensk fjölskylda í Dölum Svíþjóðar óskar eftir duglegri og barngóðri Au-pair stúlku frá vetri/vori 2020. Upplýsingar: kristbjorg@yst.is

Nugent gjafabúnaður. Margar gerðir. Verð frá 71.990 kr. +vsk. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

Plasthús á flestar gerðir pallbíla. Allir standard litir í boði. Verðtilboð: 480.000 kr. með central/afturrúðuhitara/klætt að innan. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

Stórviðarsög á braut. Aflgjafar: Kohler bensínmótorar eða rafmótorar. Lengd á braut: 3,8 m, hægt að lengja um 1,52 m eða meira. Mesta þykkt á trjábol: 66 cm. Framleiðandi, Timbery í Póllandi. CE merktur og vottaður búnaður. Hentar í alla stórviðarsögun. Hákonarson ehf. S: 892-4163, netfang: hak@hak.is

Kranzle þýskar háþrýstidælur í úrvali. Búvís. Uppl. í síma 465-1332.

Haughrærur galvaníseraðar með eikarlegum. Búvís ehf. Sími 465-1332.

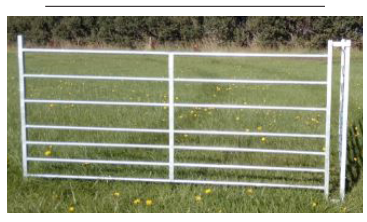
Til sölu/tilboð á heilsárs vönduðu Vuokatti 170 mm bjálkahúsi frá Finnlandi, staðsett í Hafnarskógi við Borgarnes. Er á vissu byggingarstigi, kamína fylgir, lúxus rafmagnspottur ásamt 2 stk. 10 m2 BOS gámar, 3ja fasa rafmagn og aukalóð við hliðina sem allar lagnir eru komnar í. Tilvalið fyrir fjölskyldur að hafa frístundasvæði saman, öflugt fugla- og mikið útivistar- og berjasvæði, með sjávarströnd og útsýni yfir Mýrarnar, Snæfellsjökul og oft sést til norðurljósa í allri sinn dýrð. Verð 25 millj. kr. Uppl. í s. 895-1818.

Glussadrifnir jarðvegsborar. Á traktora og allt að 60 tonna vinnuvélar. Margar stærðir og gerðir af borum. Margar festingar í boði. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is - www.hak.is

Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,20 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 kr. auk vsk. Verð 2-4 stk. 22.900 kr. auk vsk. 5 stk. eða fleiri 19.900 kr. auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.

Liprar og léttar fjárgrindur. Hægt að krækja saman án aukahluta. Breidd 180 cm. Hæð 90 cm. Verð pr. stk kr. 7.900 án vsk. Ef keyptar eru 10 grindur eða fleiri, verð pr. stk. kr. 6.900 án vsk. Aurasel ehf. Pöntunarsímar 899-1776 og 669-1336.

Til sölu Nissan Navara, árg. 2007, ekinn 153.000 km. Traustur bíll í sveitastörfin. Gott verð í boði og skipti möguleg. Uppl. í síma 897-6240 eða 669-9837.

DEK varaaflsstöðvar, opnar og í hljóðeinangruðum kössum, mjög nákvæmar á spennu AVR og tölvustýrt mælaborð. Verð frá 990.000 kr. +vsk. Holt Vélaverkstæði. S. 435-6662.

Kassar með góðri öndun undir kartöflur og grænmeti. Þeir eru niðurfellanlegir og taka þá 1/3 af plássi í hæð. Þeir eru úr PEHD plastefni, gæðavottuðu fyrir matvæli. Stærð: 1,0 m x 1,2 m (utanmál). Hæð innanmál: 0,6 m (fleiri hæðir í boði). Burðargeta 750 kg. Við erum að safna í pöntun sem verður gerð fljótlega. Erum líka að vinna í að finna góða kassa úr timbri. Áhugasamir hafi samband í s. 892-4163 eða hak@hak.is

Koala Hydro 1600 sláttuvagn fyrir liðlétting. Sláttubreidd 1,60 metrar. 50/60 lít./mín. 200/250 bör. Þyngd 420 kg. Nýr, afkastamikill og sterkbyggður. Upplýsingar í s. 896-4494.

Bændur - Hestamenn. Til sölu skeifublóm - skúlptúr. Vönduð smíði. Uppl. í síma 893-7316.

Til sölu Rexton, árg. ´16. Ekinn 53.000 km. Dráttarkrókur, sumar- og vetrardekk. Ásett 4,1 millj. kr. Tilboð 3,9 millj. kr. Er ekki bílaleigubíll. Uppl. í s. 893-2765.

Laserskurðarvél (Thunderlaser Mars 90) 80-100W. Fjögurra ára gömul og lítið notuð. Staðsett í Reykjavík. Nánari upplýsingar gefur Gunnar, gunsig13@gmail.com

Morris Minor, árgerð 1964 til sölu. Í fínu standi. Tilboð óskast. Uppl. í s. 898-9219.

Til sölu góður 3ja öxla York flatvagn árg. 1996. 13,6 m langur og með 8 gámalásum, passar mjög vel aftan í háa bíla. Uppl. í s. 860-1700.

KRAFTVÉLAR

Til sölu

Abbey
2750gal haugsuga

- 12.350L
- 13.500L Vacuumdæla
- Dekk 800/65R32
- 8“ sjálffyllibúnaður
- Trekt og auka 6“ barki
- 75mm sjónglas
- Gleiðhorna drifskaft
- Dreifispjald
- LED ljós
- Fjaðrandi beisli

Verð:
3.880.000.- kr. án vsk.

Abbey
2090 taðdreifari

- 6.9m³
- Vökvaopnun á loki
- Dekk 550/60R-22.5
- LED ljós
- Gleiðhorna drifskaft

Verð:
1.290.000.- kr. án vsk.

Dalvegur 6-8 / 201 Kópavogur
Furuvellir 15 / 600 Akureyri
Sími 535 3500
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

VETRARTÆKI

- Mikið úrval á lager -

Fjölplógur PUV1600
Breidd 1,6m, með 3P festingu
Verð: 436.000 kr. + vsk

Fjölplógur PUV3300
Breidd 3,3m, án festinga
Verð: 735.000 kr. + vsk

PRONAR

Fjölplógur PUV „M“ Diagonal
Án festinga
2,6m Verð: 830.000 kr. + vsk
2,8m Verð: 850.000 kr. + vsk
3,0m Verð: 890.000 kr. + vsk
3,3m Verð: 950.000 kr. + vsk

Fjölplógur PUV „HD“
Án festinga
3,6m Verð: 1.190.000 kr. + vsk
4,0m Verð: 1.270.000 kr. + vsk

Snjótönn fyrir lyftara
2,5 m breið.
Verð: 195.000 kr. + vsk

Snjótönn, 3000 HD
3m, Euro festing
Verð: 355.000 kr. + vsk

Fjölplógur, SBM festing
VB-3200, 3,2m, 1.155 kg
Verð: 1.470.000 kr. + vsk

VB-3700, 3,7m, 1.205 kg
Verð: 1.590.000 kr. + vsk

Flaghefinn 310-70
3m, +/- 32°, 1692 kg
Verð: 645.000 kr + vsk

Snjóskófla með vængjum
SBM festing.
2,4 - 3,77m. Verð: 749.000 kr. + vsk
3 - 4,54m. Verð: 1.250.000 kr. + vsk

AFLVÉLAR
Vesturhrauni 3, 210 Garðabæ,
Sími: 480 0000, www.aflvelar.is

Háþrýstiþvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com. Aflgjafar: rafmagn, Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Til sölu Volvo FM 400, árg. 2006. Ekinn 280.000 km. Krani 28 tonnmetrar, heysi, pallur. Bíll í góðu standi nýskoðaður. Verð 8,7 millj. kr. eða tilboð. Uppl. í síma 771-1449.

Til sölu Hyundai Terracan árg.´02. Dísel. Hljóð í drifi en drif fylgir. Skipti á gamalli dráttarvél. Á sama stað kerra og varahlutir í gamlar dráttarvélar. Uppl. í síma 893-3962.

Deleks snjótennur á bíla. Vinnslubreidd 190 cm. Verð frá 375.000 kr. +vsk. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

Solis 26 - ný sending. Síðasta sending seldist upp! Verð frá 1.292.000 kr. +vsk. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

Skemmtilegur, fallegur og mjög vel með farinn BMW 320d. Árg. 2015, 184 hö. Aksturs- og þjónustutölva. Cruise. Tvískipt miðstöð. Sætahitarar. Regnskynjari. Spól- og skrikvörn. Heldur við í brekkum. Vetrardekk 7,5 sek 0..100. Mjög ódýr í rekstri. Eyðsla 5l utanbæjar. Lágmarksbifreiðagjöld. Skoðaður 2021. Uppl. í síma 858-0660.

Vorum að fá ýmsar stærðir af traktorsdekkjum. Búvís. Sími 465-1332.

Til sölu Toyota Land Cruiser 90 GX árg. ´98. Ekinn rúmlega 330.000 km. Dísel 2982 cc intercooler, beinskiptur, 5 gírar, 8 manna með beisli. Breyttur 38 tommu dekk. Bíll í Rvk. Verðhugmynd 675.000 kr. Skoðaður ´20 með nýrri tímareim, stigbretti, brettaköntum, veltistýri o.fl. Uppl. í s. 820-0753.

Innihrærur fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudýpt: 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hrærurnar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is / www.hak.is

Rafstöðvar með orginal Hondavélum og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf. www.hak.is, s. 892-4163, netfang: hak@hak.is

Notaðar skóflur í flestar af JCB gröfum til sölu og 2 snjótennur, staurabor, fleygur o.fl. Nánari upplýsingar í síma 892-1157.

Stöðuhýsi, árg. 1994. Phonix 28. Til flutnings. 24 fm2. Á Suðurlandi. Fæst fyrir lítið ef um semst fljótlega. Uppl. í síma 863-9774.

Volvo Lapplander 6 cl. Ford vél, 5 g kassi, vökvastýri, no spin aftan, tregða framan. 38" dekk. Lengdur 66 cm. Lyftanlegur toppur. Véldrifið spil. Aftursæti breytist í rúm. Skoðun 2019. Verð/tilboð. Sími 868-7536.

Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Framleiðum einnig flatpalla á krókgrindur til vélaflutninga og alls konar flutninga. Vagnasmidjan.is - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.

Deleks trjákurlarar 120mm. Verð 355.000 kr. +vsk. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

Deleks ruddaslátturvélar. Eigum til 140 og 180 cm vinnslubreidd. Verð frá 277.000 kr. +vsk. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

Norskar skádælur. 5“ eða 6“ dælurör, 4,3 m eða lengra. Dælugeta, frá 8.000 l/mín. Hræristútur sem hægt er að snúa 360° Skurðarblöð á dæluhjóli. Þarf op sem er 70 cm x 70 cm. Hákonarson ehf. s. 892-4163, hak@hak.is

Kjallaradælur fyrir klósett. Öflugur hnífur. Mótorar staðsettir fyrir utan votrými. Inntak fyrir vask, sturtu, baðkar. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

Hagasláttuvél 175 cm - kr. 275.000 +vsk. Jarðtætari 180 cm – kr. 285.000 +vsk. Frábærar vélar. Við sendum í einum grænum. www.hardskafi.is Sími 896-5486.

Til sölu Ford E150, árg. 2001. 4,6L V8. Ekinn 80.000 mílur. Verð 990.000 kr. Uppl. í síma 866-8944.

Honda hr-v 2005 jepplingur, beinskiptur 1600 bensín, með dráttarkrók. Keyrður 100.000 km. Næsta skoðun 2020. 590.000 kr. Uppl. í síma 849-5159.

Palmse malarvagn - PT1600. Burðargeta 16 tonn. Rúmmál 9,1 rúmmetri. Verð kr. 2.490.000 án vsk. Búvís ehf. Sími 465 1332 - www.buvis.is

Fjórhjól Polaris Sportsman 850 EPS touring. Árg. 2014, ekið 7.000 km. Gott ástand, skoðað 2020 og viðhaldið af Stormi frá upphafi. Camso snjóbelti, 29“ Bighorn dekk, brettakantar með útvíkkunum, framrúða, hiti í handföngum og gjöf, aukabensíntankur, farangursgrindur, Led ljósabar o.fl. Verð 2.200.000 kr. Uppl. í síma 660-9970.

Til sölu Toyota Land Cruiser 150 GX. Traustur jeppi með góða þjónustusögu. Árgerð 5/2010, dísel, 173 hö, slagrými 2.982 cc, sjálfskiptur, ekinn 261.000 km. Túrbína, hraðastillir, álfelgur, tauáklæði, dráttarkrókur, þakbogar, þjónustubók o.m.fl. Verð: 3.590.000 kr. Fleiri myndir á bilasalaislands.is Rnr. 221843. Uppl. veitir Ingi Garðar hjá Bílasölu Íslands í síma 510-4900.

Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og vinnuvélar. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Backhoe fyrir dráttarvélar og hjólaskóflur. Margar stærðir. Gröfudýpt: 1,3 - 4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Isuzu D-Max pallbíll árg. 2016, ekinn aðeins 25.000 km til sölu. Bíllinn er með heithúðuðum palli og dráttarbeisli. Verð kr. 3.590.000. Uppl. í síma 858-0040, 858-2030 eða 650-6160.

Til sölu JCB 8026CTS árg. 2015 notuð 1.550 vst. 3 skóflur. Verðhugmynd 3.500.000.kr. +vsk. Uppl. í síma 692-2132 eða á sjonni73@gmail.com

Úrvals göngubraut. Hámarks þyngd notanda 100 kg. Hraði 1-14 km/klst. Verð 65.000 kr. Frí heimsending. Þrektæki, Bíldshöfða 16, símí 661-1902.

VW LT46, árg. 2000, 18 manna, 2.8 vél. Mjög vel með farinn bíll. Ek. 298.000 km. Hópf.leyfi 2020. Webasto miðstöð. Verð: Tilboð. Uppl. í síma 826-0342.

Verkfæraskúffur í allar gerðir pallbíla. Vatnsheldar, bera 1.000 kg. Verð frá 240.000 kr. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

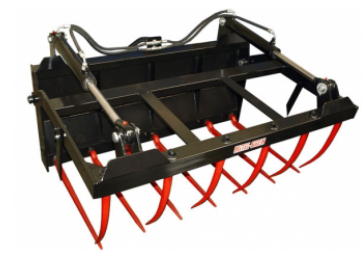
Nugent kerrur í miklu úrvali. Einstaklega sterkar og vandaðar. Vallarbraut.is – s. 841-7300 og 841-1200.

Rafhlöður. Flestar gerðir af rafhlöðum á rafhhlodur.is. Nánast allar gerðir af rafhlöðum á einum stað. Sjá nánar á www.rafhlodur.is og í s. 899 1549.

Bátar fyrir sjóstanga- og vatnaveiði. Allt að 40 gerðir í boði. Mjög vandaður búnaður á hagstæðu verði. Framleiðandi: Polyester Yacht í Póllandi. www.polyesteryacht.pl. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

Taðklær. Breiddir 120 cm, 150 cm og 180 cm. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Til sölu Standard CF Moto Buggy 800 cc árg. 2016 ekinn aðeins 8.000 km. Í toppstandi og vel með farinn, ávallt gott viðhald. Verð 1.250.000 kr. staðgreitt. Engin skipti. Uppl. í síma 895-1818.

Varahlutir í miklu úrvali. Sendum um allt land. Uppl. í síma 480-0120.

Sími 847-9390.

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir: 10,8 kW – 72 kW. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d. mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum fyrir magndælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háþrýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2” – 3” – 4”. Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir aflgjafar: rafmagn, bensín/dísil, glussaknúnar (mjög háþrýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Hausttilboð á Palmse PT-190 sturtuvögnum. Burðargeta 15 tonn með rúlluhöldurum. Tilboðsverð kr. 1.990.000 án vsk. Tilboðsverð með upphækkunum kr. 2.090.000 án vsk. Eigum aðeins örfáa vagna eftir. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Til sölu gúmmíbátur, árg. 2008, eingöngu notaður í fersku vatni, þolir allt að 25 hö. 4-5 manna. Verð 200.000 kr. staðgreitt. Uppl. í síma 895-1818.

Til sölu

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása- og drenmottur, útileiktæki, gúmmíhellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. Netfang: jh@johannhelgi.is, s. 820-8096.

Hornstrandabækurnar allar 5 í pakka á 7.500 kr. Frábær lesning segja margir. Frítt með póstinum. Vestfirska forlagið. Netfang: jons@snerpa.is – s. 456-8181.

Til sölu 60 tonna P&H vökvabómukrani m/tveimur spilum, árg. 1995. Mjög öflugur krani en þarfnast viðhalds. Uppl. í síma 860-1700.

Til sölu 2 stk. kælivélar fyrir m.a. rófur og kartöflur. Uppl. í síma 898-8711.

Til sölu er Ósland land, 3 ha lóð í Skagafirði. Landið er neðan vegar í Óslandshlíð. Á landinu eru tvö minkahús, annað stálgrindahús 606,4 m² byggt árið 1985 og hitt timburhús 739,7 m² byggt 1986. Öll búr og vélar til minkaræktar geta fylgt með. Tilboð óskast. Nánari upplýsingar gefur Kristján Jónsson s. 692 3059 - kristján.jons@simnet.is

Til sölu er ónotuð kælivél Rivacold – split system. Gulrótarpökkunarvél með færiböndum að og frá. 10 kg skrælari fyrir kartöflur, gulrætur, rófur o.fl. Tilboð óskast á netfangið srgulrot@simnet.is eða í síma 862-2374, þar fást allar nánari upplýsingar.

Til sölu Suzuki Grand Vitra. Lítið keyrður og vel við haldið. Nýir bremsuklossar, diskar, demparar og púst. Verð 350.000 kr. Einnig til sölu kerra með háum gafli, t.d. f. fjórhjól eða snjósleða, verð 75.000 kr. Uppl. í síma 893-4385.

Tvær kvígur til sölu á Suðurlandi. Önnur á að bera í byrjun nóvember og hin í byrjun árs 2020. Uppl. í síma 861-8831.

Ýmis tæki og tól til bílaviðgerða: SATA Spr.- Könnur og Boddy tjakkar. Trilla f. gask. AGA gastæki o.fl. Hljómtæki, hátalarar frá Kenwood og Bose. Vínylplötur. Reiðhjól, harmonikkur (Honner), skíði, vídeó m. miklu efni. Uppl. í síma 867-4777.

Til sölu Bronco ´66. Óska eftir að kaupa Bronco í góðu standi, árg. ´66 - ´74. Uppl. í síma 865-0436.

Til sölu varahlutir í Renault Tango og Mercedes Benz Citan, 2014. Mótor, gírkassi og drifskaft. Afturstuðari og ljós að aftan o.fl. Uppl. í síma 898-2128.

Caterpillar ripper shankur frá Cat D 4E ónotaður, Cat slivar stimpilhringir og höfuðlegur fyrir 6cyl, Cat motor D333 eða 3306 allt nýtt. Uppl. í síma 852-3538.

Til sölu þrjár höggpressur. Fylgt geta með stansar, t.d. stansar til lamagerðar (Hamborgarlamir, hurðarlamir fyrir hús frá 1850 til 1930). Uppl. í síma 825-8077, Þórarinn.

Nýr infrarauður sánaklefi fyrir fjóra til sölu. Mál: 150 x 150 x 190 cm. Verð 297.000 m. vsk. S. 897-3015 / jb@isfar.is

Óska eftir

Ég kaupi frímerki, póstgengin umslög, gömul skjöl, póstkort, gamlar ljósmyndir, seðla og mynt. Ef þú lumar á einhverju af þessu og vilt koma því í verð eða fá ókeypis verðmat þá ekki hikaðu við að hafa samband. Mbk. Magnús, símí 896-1987, rvkauctions@gmail.com

Óska eftir haglabyssu nr. 16 og Hornet riffli 22 x 36. Uppl. í síma 822-1672.

Atvinna

Óska sem fyrst eftir aðstoðarmanni á blönduðu búi á Austurlandi. Betra ef hann er vanur tækjum, en ekki skilyrði. Uppl. í síma 895-8929.

Emma frá Tékklandi óskar eftir vinnu við bústörf á Íslandi í júní og júlí 2020. Hún talar bæði ensku og þýsku. Upplýsingar í gegnum netfangið kamenikovaemma@gmail.com

Húsnæði

Húseiningar til sölu CLT einingar og límtré ásamt festingum. Hannað sem einbýlishús á tveimur hæðum, hægt að breyta eftir sínu höfði. Allar upplýsingar í s. 690-0154 eða gegnum netfangið bjornfalki@gmail.com

Til leigu

Til leigu 26 hesta hesthús ásamt reiðhöll á Suðurlandi (Þjórsárbakki). Íbúð gæti fylgt með. Upplýsingar í síma 892-1355, Haraldur.

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, netfang einar.g9@gmail.com, Einar G.

Tökum að okkur hönnun á öllum byggingum. Íbúðarhús, sumarhús, ferðaþjónustubyggingar, iðnaðarhús, skemmur og gripahús. BK Hönnun ehf. s. 865-9277 - birkir@bkhonnun.is - www.bkhonnun.is

Smiður getur bætt við sig verkefnum. Nýbyggingar, sökklar, sumarhús, viðhald húsa. Byggingarstjórn, tilboð, tímavinna. Uppl. í síma 893-5374 - nybyggd@gmail.com

Úrbeining. Tek að mér að úrbeina, hakka, pakka, laga kjötfars og bjúgu. Get sótt kjötið í SS Selfossi eða Hvolsvelli. Uppl. í síma 868-0544, Smári.

Sparenergihus aps
Plus energy houses

Vinnuskúr, sem nýr.
Verð kr. 800.000 m/vsk

Wilson 27 kW hljóðlátrafstöð. Keyrð u.þ.b. 6.000 tíma.
Verð kr. 900.000 m/vsk.

Síðasta grillhúsið á lager, 10,56m² sexhyrnt með grilli.
Útsöluverð kr. 690.000 m/vsk.

Stálgrindarhús frá 40m² og uppúr einangruð sem og óeinangruð. Erum með eitt 84m² óselt á leiðinni til landsins
Verð kr. 4.590.000 m/vsk.

Sérhæfum okkur m.a. í hesthúsum og reiðskemmum.

Nánari upplýsingar:
raggi@bruarsmidir.is

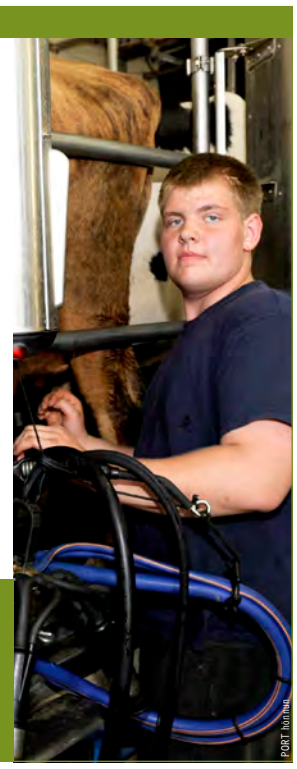
ER KROPPURINN Í LAGI?

Mörg búverk krefjast þess að bóndinn sé í líkamlega góðu formi. Hann verður að búa yfir styrk, lipurð og þoli til að mæta ólíkum verkefnum dagsins. Þess vegna er mikilvægt að halda sér í formi, gera reglulega æfingar og leggja áherslu á að styrkja alla vöðva líkamans.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á **bondi.is**

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVERFI

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

KONI
Demparar
- Styrkur
- Ending

Fyrir:
- Fólksbíla
- Jeppa
- Vörubíla
- Flutningabíla
- Rútur

AFLVÉLAR
Vesturhrauni 3, 210 Garðabæ,
Sími: 480 0000, www.aflvelar.is

Terex HR 3.2
7,5 tonn, 2006 árg. 7.900 vst.
3 skóflur þar af ein tilt.
Verð: 3.300.000 +vsk.

Yanmar SV18 smágröfur
1,95 tonn. Til á lager.

Yanmar SV26 smágrafa
2,7 tonn. Árg. 2017. 195 vst.
Smurkerfi, rótortilt og 4 skóflur.
Verð: 5.270.000 + vsk umboðssala.

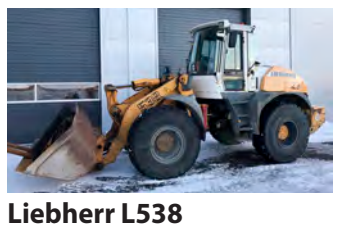
Yanmar V8
4,3 tonn. Árg. 2016. 340 vst.
Vökvahraðtengi, opnanleg skófla og gaflar.
Verð: 5.000.000 + vsk.

Komatsu PC130
Árg. 2005. 12.000 vst. Rótortilt og tvær skóflur. Ný vökvadæla.
Verð: 5.000.000 + vsk.

Liebherr A918 Compact
17,5 tonn. 2015 árg. 5.500 vst. Rótortilt með gripfingrum og þrjár skóflur. GPS kerfi getur fylgt. Vel útbúin vél.
Verð: 16.500.000 + vsk.

Liebherr L538
Árg. 2007. Vökvahraðtengi, skófla og gafflar.
Verð: 6.000.000 + vsk.

Tsurumi dælur í miklu úrvali.

Weber jarðveggsþjöppur og hopparar til á lager.

Uppl. í síma 660-6051
MERKÚR
www.merkur.is

LÍF & STARF

Skessa bjargaði sér frá sláturhúsinu með því að bera tveimur myndarlegum lömbum daginn áður en sláturbíllinn átti að sækja hana og fleira fé á Syðra-Velli. Mynd / Margrét Jónsdóttir

Sauðburður í október á Syðra-Velli

Margréti Jónsdóttur sauðfjárbónda og fjölskyldu hennar á Syðra-Velli í Flóahreppi brá í brún þegar þau komu út að morgni 4. október og sáu þá að sauðburður var hafinn því ærin Skessa hafði þá borið tveimur lömbum.

Um var að ræða dökkgráa gimbur og botnóttan hrút. Skessa átti að fara í sláturhúsið daginn eftir en bjargaði sér með því að bera lömbunum. „Skessa er undan Guma frá Borgarfelli og er 6 vetra. Þetta er í sjötta sinn sem hún ber. Hún átti eitt lamb veturgömul, þetta er í þriðja sinn sem hún er tvílembd og tvisvar átti hún þrjú lömb og mörg þeirra hafa verið mjög vel gerð. – Þannig að þetta er mjög góð ær og afurðasöm," segir Margrét. Á Syðra-Velli eru um 100 fjár á vetrarfóðrum.

/MHH

Það höfðu margir gaman af því að láta taka myndir af sér með hænu frá Húsatóftum og skella á samfélagsmiðla. Myndir / Magnús Hlynur Hreiðarsson

Valgerður og Guðjón á Húsatóftum:

Um 100 manns mættu til að skoða hænurnar

Eigenda- og ræktendafélag landnámshænsna (ERL) stóð fyrir opnu húsi á Húsatóftum á Skeiðum laugardaginn 29. september hjá þeim Valgerði Guðjónsdóttur og Guðjóni Vigfússyni.

Um 100 manns mættu til að skoða hænurnar þeirra, ungana og flottu hanana, sem þau eru með. Valgerður og Guðjón hafa um árabil verið stærsta ræktunarbú landnámshænsna á Íslandi. Þau segja starfið fyrst og fremst skemmtilegt hugsjónastarf. „Maður verður ekki ríkur af hænsnarækt en þetta er óskapleg skemmtilegt og gefur okkur mikið," segir Valgerður.

/MHH

Nýklaktir ungar voru til sýnis á opna húsinu og vöktu mikla athygli gesta, ekki síst hjá ungu kynslóðinni.

Magnús Ingimarsson, ritari ERL, var einn af þeim fjölmörgu sem mættu í opna húsið og hafði gaman af eins og aðrir gestir dagsins.

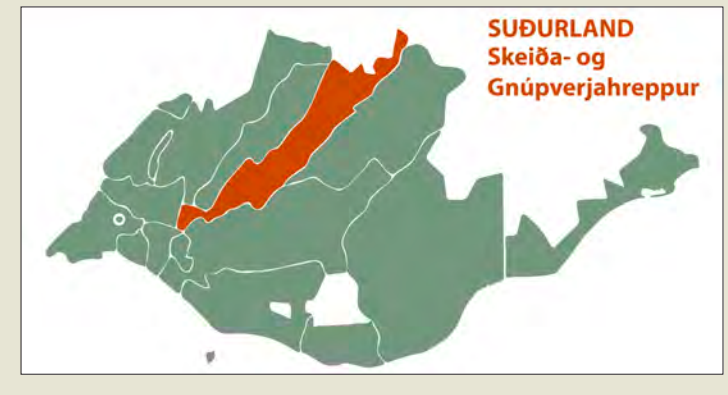
Skjóla með einangrarann í augnlokinu en augað slapp samt alveg.

Hætturnar leynast víða

Kýrin Skjóla á bænum Reykjum í Skeiða- og Gnúpverjahreppi var heldur heppin nýlega að skemma ekki í sér auga þegar hún var úti á túni.

„Hún hefur verið að klóra sér utan í staur þar sem þessi einangrari var festur í og hann kræktist í augnlokið en augað virðist hafa sloppið alveg. Hún er komin á penesillín og bógueyðandi og hefur það bara gott í dag", segir Birna Þorsteinsdóttir, kúabóndi á Reykjum.

/MHH

MENNING & LISTIR

Jósefínubók:

Köttur ljóðar á bók

Gulbröndótta læðan Jósefína Meulengracht Dietrich er skáld og mannfræðingur. Fyrsta ljóðabók hennar, Jósefínubók, er nýkomin út hjá bókaforlaginu Sæmundi á Selfossi. Bókin inniheldur 100 skáldverk og einu betur. Sum eru stökur og lausavísur og sum eru nokkur erindi.

Þótt Jósefína sé búsett í iðnaðarbænum Akranesi er hún mikill áhugaköttur um landbúnað og landbúnaðarafurðir og birtist það í mörgum verka hennar eins og til dæmis þessari stöku.

Sauðfjárbændur mikils met
og malandi þeim lofgjörð færi,
enda þurfa kisur ket,
kótelettur, hrygg og læri.

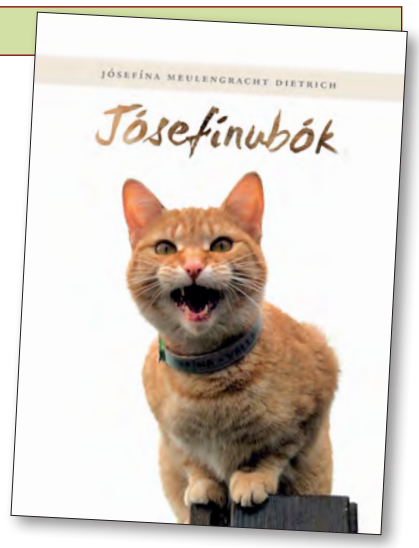
Hún hefur ort töluvert um mjólk og osta.

Ég er glöð á góðum degi
því glóbjört strýkur hár á kinn
sólin heit á sumarvegi
og sett er mjólk á diskinn minn.

Lausn ég hef á lífsgátunni loksins
fundið í rím og stuðla rétta bundið.

Kisur þurfa camembert og hvítan fiskinn,
maribo og mjólk á diskinn.

Önnur matvæli eru henni einnig hugleikin.

Hafðu bæði haus og sporð,
hugsa um ræðu mína,
sjóddu fisk og settu á borð
segir Jósefína.

Við ljúkum umfjöllun um Jósefínubók með ljóði sem er um margt dæmigert fyrir kveðskap hennar og lífsviðhorf.

Ef úti ríkir myrkra magt
mestu varðar, eikin spanga,
í góðu rúmi að geta lagt
gula rófu undir vanga.

Smáauglýsinga-síminn er:
563 0300

Eldri blöð má finna hér á PDF:

Bændablaðið

Þú gafst mér hjálp þína að skildi og hægri hönd þín studdi mig; þú beygðir þig og lyftir mér upp. Þú rýmdir til fyrir skrefum mínum.
Sálm.18.36-37
biblian.is

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá
Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma **510-3500** og **615-1020** eða á netfangið **bjorgvin@eignatorg.is**
Eignatorg
Skipholt 50b, 105 Reykjavík

Alternatorinn eða startarinn bilaður?
Viðgerðir og sala á alternatorum og startörum í flestar gerðir bíla, báta og vinnuvéla.
Hjólastillingar, úrval af ljósum á kerrur og eftirvagna, kerrutenglar, kaplar, perur og tengi.
Sendum um allt land.
www.pgs.is
pgs@pgs.is
s 586 1260
Viðarhöfði 1, 110 Reykjavík
PG Startþjónustan
Alternatorar & Startarar

Útvegum dekk undir vinnuvélar og landbúnaðarvélar

Vélavit
Sala - Þjónusta
S:5272600 - www.velavit.is

HEITUR POTTUR.IS
KALDUR POTTUR.IS
GÁMATILBOÐ
- Saunatunnur - saunaofnar -
- viðarpottar - viðarkynding -
S: 416 - 2500
info@heiturpottur.is
Verð frá 99.000kr.

Daggi ehf
Renni og vélaverkstæði Hveragerði
Heddviðgerðir
- *Heddplönun*
- *Heddþrýstiprufun*
- *Slípa ventla og ventlasæti*
- *Bora og hóna blokkir*
- *Vélasamsetningar*
S. 646-5242 Austurmörk 14 810 Hveragerði
daggi@vortex.is facebook.com/daggiehf

AFREK OG UPPÁTÆKI íslenskra kinda
Aðalsteinn Eyþórsson
Guðjón Ragnar Jónasson
KINDA sögur
FRÁSAGNIR AF ÍSLENSKU SAUÐFÉ AÐ FORNU OG NÝJU
Íslenska sauðkindin er harðger, úrræðagóð og ævintýragjörn. Hér eru sagðar sögur af íslenskum kindum, afrekum þeirra, uppátækjum og viðureignum við óblíða náttúru og kappsfulla smala.
Sæmundur

ÁSCO
BÍLARAFMAGN
OKKAR ÆR OG KÝR
— STARTARAR OG ALTERNATORAR —

Einnig á lager: Hjómflutningstæki frá Alpine. *Varahlutir í startara.* Rafgeymar. Aðalljósaperur. LED perur. *Hátalarar. Tengi fyrir* togspil. Hleðslutæki. Útvarpsloftnet. *Rafhlöður. Fjarslæsingar.* Fjarstart í bíla. Radarvara. Startkaplar. *Áriðlar 12V og 24V í 240V.* Hljóðnemar fyrir rútur, voltmælar, ampermælar, *spennufellur 24V í* 12V, truflanaþéttar, loftnetsframleningar. *Kerrutenglar. Breytar* fyrir 13P kerrutengla. Öryggi. Sjálvirk öryggi *í bíla. Gleröryggi 20* og 32mm. Postulínsöryggi. Öryggjahöldur. *Stór öryggi uppí 250A.* Stefnuljós fyrir Landrover. Snúrusett *fyrir bassakeilur.* Bassakeilur. Öxulhosur. Spennustillar. *Díóur. Raffgeymaskór.* Jarðsamband. Díóðubrýr. Reimskífur *fyrir alternatora.* Kúplingsdiskar. Startarakol. Legur í alternatora. *Kol í alternatora.* Vönum 0,25W uppí 25W. Og margt margt fleira.
ÁSCO
Glerárgata 34b við Hvannavelli • S 461 1092 • asco.is BÍLARAFMAGN

Jólahlaðborð
HÓTEL SÖGU

15. nóv - 14. des

HELGI BJÖRNSSON | **ANNA SVAVA** | **SALKA SÓL** | **SIGGI HLÖ**

Jólahlaðborð Hótel Sögu verða haldin í hinum stórglæsilega Súlnasal. Jólahlaðborðin hefjast þann 15. nóvember og verða haldin föstudaga og laugardaga til og með 14. desember.

Helgi Björnsson, Anna Svava & Salka Sól ásamt þriggja manna hljómsveit sjá um skemmtidagskrána í ár og þá mun Siggi Hlö sjá um að halda uppi stemmingunni á dansgólfinu.

Húsið opnar kl. 19:00 & hlaðborðið byrjar kl. 20:00
Skemmtidagskrá & dansleikur til kl. 01:00

Radisson BLU
SAGA HOTEL, REYKJAVIK

hotelsaga@hotelsaga.is | +354 525-9930